9 770130 102202

AYLIK KÜLTÜR - FİZİK DERGİSİ Haziran 1999 Sayı: 61 Fiyatı: 450.000 TL. (KDV Dahil)

ÖKÜZ

hani çocuklar gibi zaman nedir bilmezken

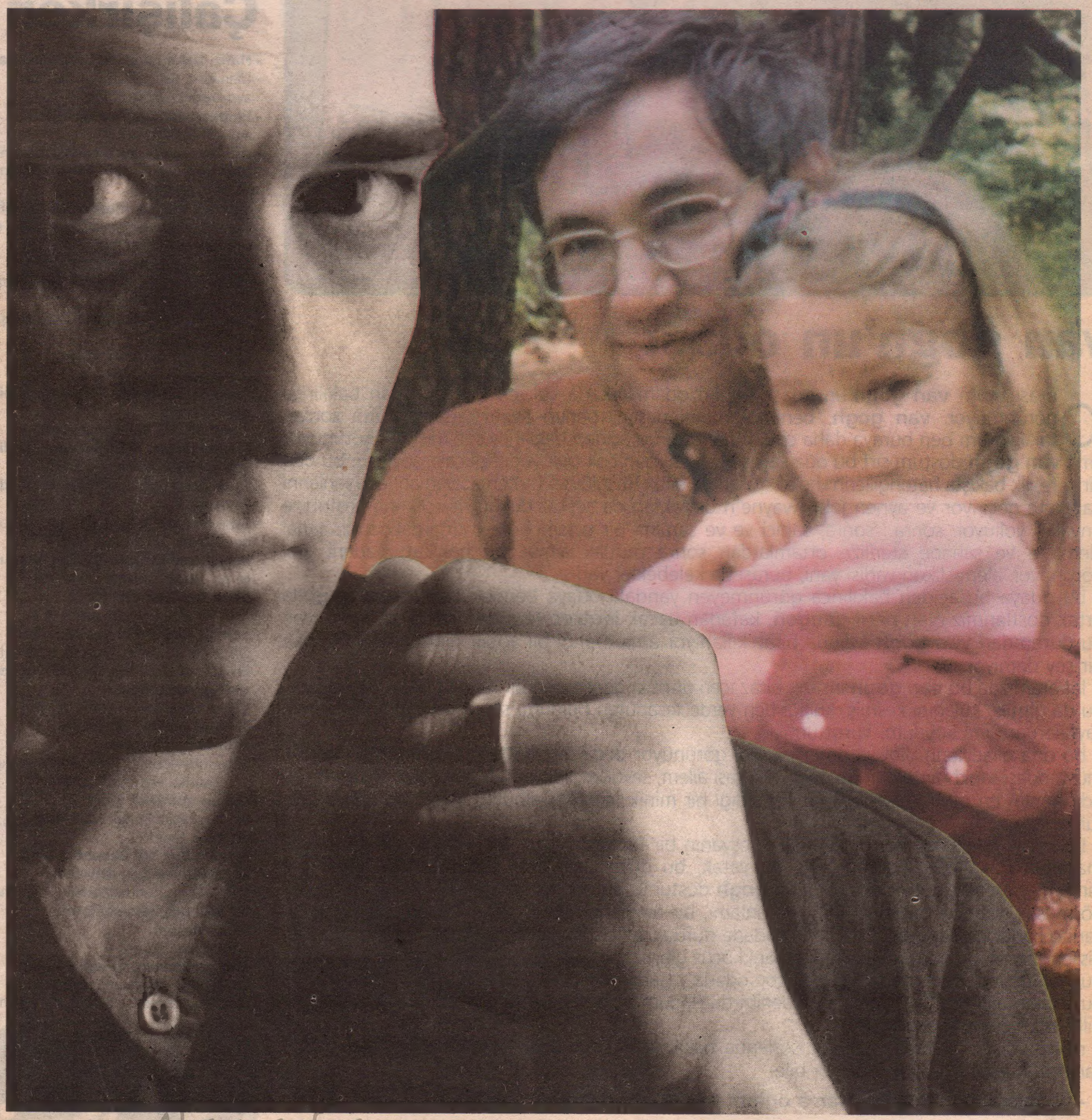

Akşamsefası

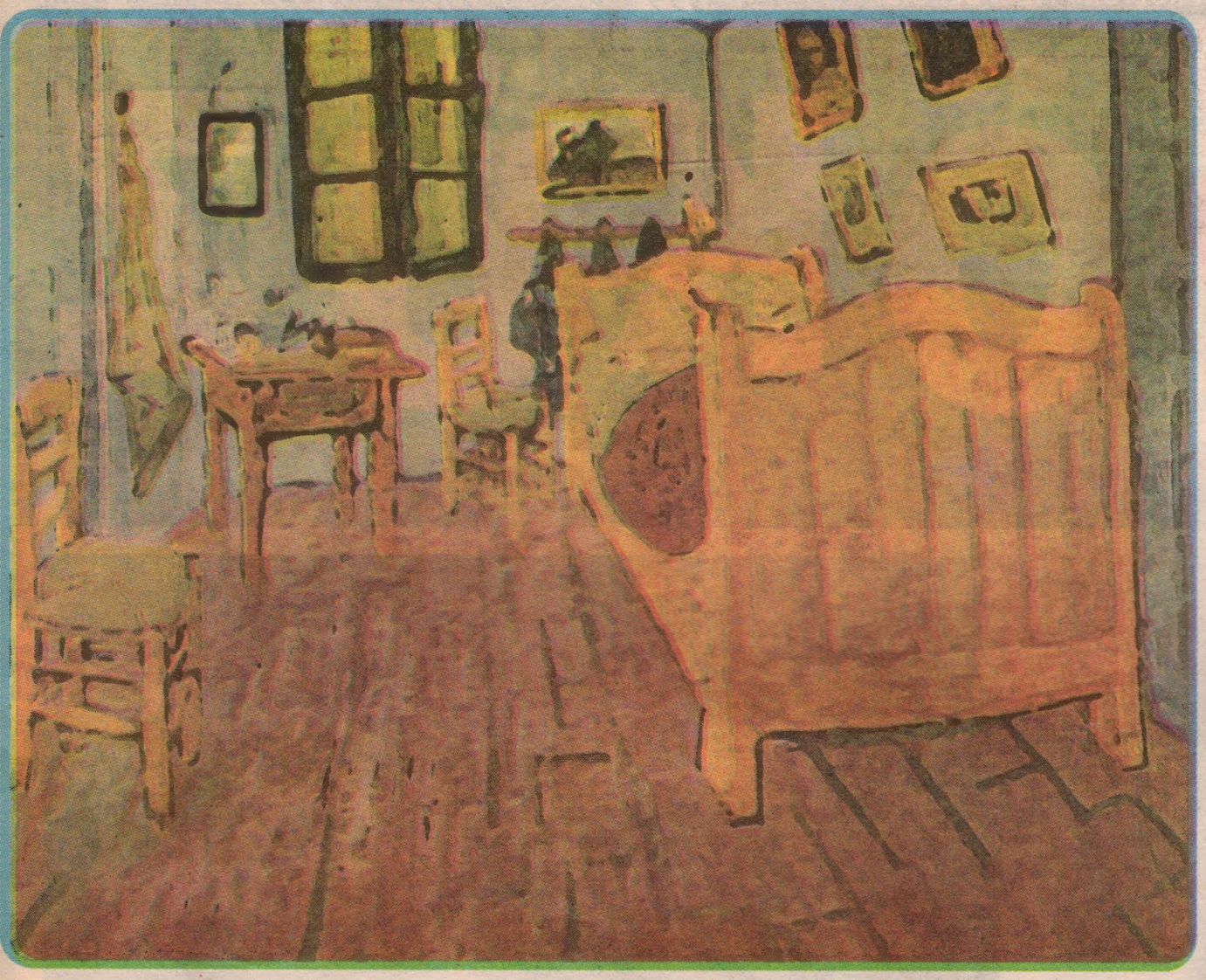

van gogh'un odası

burası bizim **van gogh**'un odası. benim odam arkada kalıyor. ve bu açıdan bakılınca görünmüyor. **van gogh**, benim içki arkadaşım. benim evim karşıda. hafta sonları takılıyorum ben buraya daha çok. bu odaya, bu açıdan bakılınca sefilmiş gibi görünüyor ama **van gogh** dostum sırf bu oda sayesinde şehirden çok cıvır yedi açıkçası. şöyle ki, bu oda bir kere, ilk bakışta hatungillerin -hele kafaları da biraz tütsülüyse- mütemadiyen annelik yanlarını harekete geçiriyor ve aynen john wayne'n olaraktan da şefkat duygu mercilerine erotribize sinyaller yolluyor. sonra.. sonra, sahici ve ve samimi bir ortam burası. dışardaki suni, sanal alemden ve şahane sterilize ortamlardan sonra mutlak elmas bir hakikat madeni gibi görünüyor. alem slikon vadisi yani, burası da kelebekler vadisi.

bu odaya bu açıdan bakılınca görünmeyen yandaki odaya benden başka **van gogh**'la ortak dostlarımız olan **paul gaugen**, kafadan bacak **leutrec** ve **aysel gürel** de kullanıyor. bu durumdan **van gogh** aslında biraz kıllanıyor ama efendi bir şopar olduğundan da pek bir şey demiyor.

laf aramızda bu **van gogh** insanı, biraz içeri dönük. geçen gün bir manita bunu tersleyince, bu da gitmiş, kulağını kesmiş. kulağı ben yerde tesadüfen buldum. sonra da hatıra defterimin sayfaları arasına koydum, kuruttum.

bu oda birşeylerin dibi ya da artığı gibi görünüyor değil mi? hatta oda bile değil, bir oda müsveddesi sanki -ama ben bu odayı açıkçası ailem, sevgilim, arkadaşım gibi çok seviyorum- bu oda benim en mutlu resimlerimin yer aldığı bir minik fotoğraf albümü sanki. bu oda benim ruh kılıfım.

bu odayı oluşturan her malzemenin, eşyanın bir hikayesi, uzun bir hikayesi var. bu masa, masadan öte birşey. bu sandalye, bu yatak, bu duvar, bu tavan olduklarından daha öte birşeyler benim için. ben yokken **van gogh** dostumu bu odayla dertleşirken ve ağlarken çok görmüşler. bu oda onun için hayatın anlamı, bir nevi ana rahmi, baba mokarı, sevgili pıtığı. yani o kadar herşey yani. ben de bu odada durdukça kendimi **van gogh** dostumun ikizi gibi hissediyorum. bu odayla biz üçümüz sanki üçüz gibiyiz. bir gün ölürsem -ki, er ya da geç olacak bu- yeryüzünden en çok bu odayı ve bu odada yaşadıklarımı özleyeceğim sanırım. bu odayı ve bu odanın bilhassa bu açıdan, yani benim durduğum yerden bakınca görülen bu halini asla ve bilhassa hiç unutmayacağım.

neyse.. şişe, kahkaha ve küfür seslerine bakılırsa dostum **van gogh** merdivenleri çıkıyor sanırım. hatta çıktı, kapıyı çalıyor bile.

- bi dakka, bi dakka! patlama oğlum van gogh! geldiiim, geldiiim!

mansur şebboy

Akşamsefası

Biz çalışırken dergide gece gündüz demeden, bir yandan da car car konuşur, güler eğleniriz. Bu car car'larımızdan bir bölümüne geçen sayıda bu sayfada yer vermiştik. Umumi arzu ve gelen genel gaz üzerine bu car car'larımızı her sayı sizinle paylaşmak istedik. Hem kimbilir belki aramızda bir sıcaklık bir elentrik olur, nasıl derler, yani işte...

Çalışırken

- **Hafız, bana iki yalan borç versene!**
- Ulan Ebru Şallı var ya her tarafına ayrı krem kullanıyormuş.
- **Emperyalizm yapma güzelim!**
- Abi işimiz kaçta biter?
- **Abi ben evde sayfaları hazırlarım!**
- Hadi hadi çabuk, işleri bitirip Şair İdman Yurdu'na gidelim!
- **Sıkıntı bastı be anasını satıyım öfff!**
- Hayatım sen bu dosyaya bugün başla eylül sayısına yetiştirirsin artık!
- **Jokey olmuşum yavrum be!**
- Netice itibariyle normal şartlar altında aşkımız bir yalanmış!
- **Dur o'lum referansımızı bozma işte!**
- Tırto, ne iş!
- **Evet kameralarımız Çorlu'da!**
- Abi bi teaser gir, VTR gir!
- **Bana ne kardeşim, ben ekmeğimin peşindeyim!**
- Pazar günü bi pompa olayı var!
- **Alayım pırasa, kırbaçlatayım kendimi!**
- Senin ruhun kozmetik o'lum!
- **Orayı bana terk eder misin bir müddet yavrum!**
- Fazla teknik dile girmeden yapsak şu işi sağdıç?
- **Kapıyı anahtarla açmak istemiyorum!**
- İyi de nereye kadar babacım ya!
- **Biraz terbiyeli olun ya!**
- Haydere lop tereyağlı ballı ekmek!
- **Sen hiç böğürtlen yedin mi koç!**
- Off yedik dürümleri bozduk motoru!
- **Eh be, en sonunda Öküz'ün üçüncü cildi çıkmış nihayet!**
- Çok erkek egemen olduk dergiye bir bayan eleman daha lazım!
- **Atın bunu zindana!**
- Baba internetten Pamela Anderson'un pornosunu çektim, üff şahane!
- **Uykun mu geldi yine!**
- Blur'un kaçak Bulgar albümü gelmiş, aldım bir tane!
- **Sabaha Yut Yut Baba'dan ballı kaymaklı sandviç attıralım!**
- Dikkat et uçarsın balkondan Allahıma!
- **Bir şeyi beş kere söyletme be kardeşim!**
- Uzaylı mısın o'lum!
- **Son paramla kitap aldım valla!**
- Ya gelecek ay yazıları çizgileri erken isteyelim, bu kadar çok sabahlamayalım!

Bir sabahlama sonrası toplu halde...

Adalet, hak etmek, hukuk, alınteri süresiz tatile gitti. Ücretsiz izin bir nevi. Görmüyor musunuz zeminde ciddi bir güven kayması var. Kime inanacağız, kime güveneceğiz, kimi destekleyeceğiz.

Dışarı... Dışarı... Dışarı...

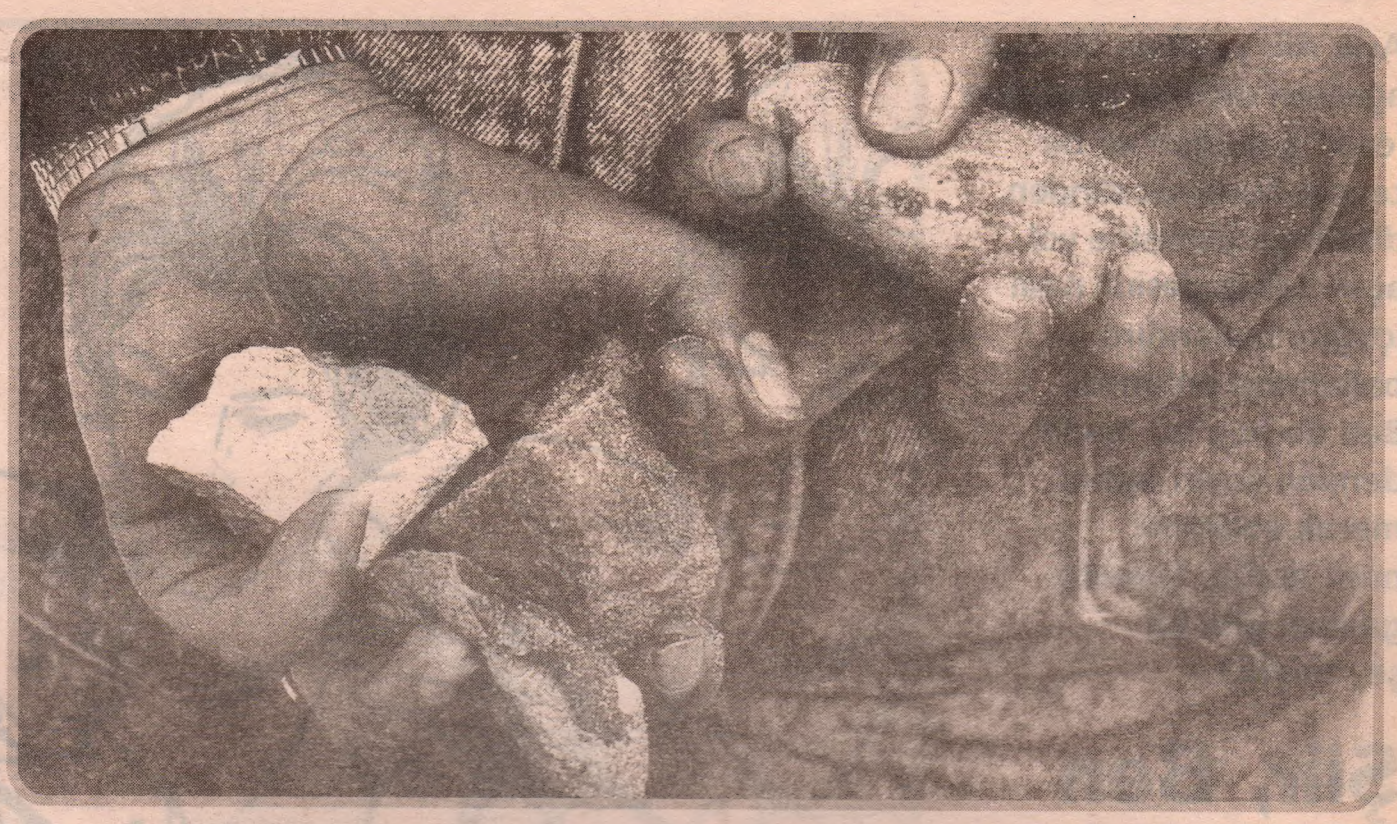

CÜNEYT ÖZDEMİR

Efsaneler öksüz şimdi... Edebiyat yetim kaldı. Kahramanlarını öldürdüler belki de yaşarken bir daha doğmamak üzere ölmeye mahkum ettiler. Kalan kahramanlar da her geçen gün biraz daha tarihin derinliklerinde kayboluyorlar. Bir gölge kaldı geriye. Değirmenlere saldırmayı göze alacak bir "deli" bile yok ortada. Her sözün, her bakışın, her duruşun ardında bir başka yalan, bir başka çıkar, bir başka ince hesap pusu atıyor. Sırtlarımızı duyacak son duvar, tutunacak son dal, hayali kurulacak son umut avucumuzdan kayıp gidiyor. Göz göre göre... düşüyor. Görmüyor musunuz kahramanlık destanı "son" yazısı yazmasa da kapanıyor.

Yeni bin yılda kaygan bir zemin, kırılgan umutlar ve ruhlarımızın derinliğindeki anılarda saklı "kahramanlar" var. Bu coğrafya adı hiçbir zaman tarihe geçmeyecek kahramanların masal ülkesi artık. Sınırlar ötesi bir yanılsama merkezi... Uzun vadeli çıkarlara en iyi faizi küçük hesaplar veriyor. Yanlış adreslere, içi boş zarflar gönderiliyor. Elektronik posta kutularında adressiz veda mektupları unutuluyor. Şimdi zaman kimsesiz insanların sığınacak bir gölge aradığı, ıssız ruhların toplandığı geçici bir mülteci kampına hizmet ediyor. Zira dört yanımız "kahraman" zulası. Elimizi sallasak bir kahramana çarpıyor. Ve kahramanlık baskın pazarlarda, pazarlıklarla satışa sunuluyor.

Leyla'sı, Merve'si, doğrusu, yanlışı ile ortalık kahramandan geçilmiyor. Oysa, o karşı çıkmalar, sözde direnişler, tavır koymalar yalan. Hepsi yalan. İçi boş. İnanılacak hiçbirşey, inanacak hiçkimse durmuyor etrafımızda. Herkes birbirini kandırıyor. Kendi yarattığı kandırmacalara yine ilk kendi kanıyor. Kendi canavarını, kendi kahramanında yaratıyor. Herkes halince hatırınca inanacak bir yalanın başkahramanını oynuyor.

Örnek alınacak, korkulacak ya da tapılacak bir değer, bir kavram kalmadı. İdeolojilerden sonra kahramanlarda can çekişiyor. Sessizce, gözümüzün önünde... Kahramanlık kurumu idam sehpasının üzerinde ve ipini kendi çekiyor. Biz de seyrediyoruz. İpin ucunda gerçekte kimin asılı olduğunu unutarak, alkışlarımızla yüreklendiriyor, sensizliğimizde cesaretlendiriyoruz. "Savaş!!!" diyoruz "sen savaş ki biz de uğruna savaşılacak birşeyler kaldığını görelim." Ya da "Öl!!!" diyoruz. "Sen öl ki biz de senin uğruna ölümü göze alalım." "Bir kahraman bulalım." "Atamadığımız adımları atalım..." "O'nun sayesinde hayata tutunalım."

Ama... ne savaşılacak bir değirmen, ne atının yelesine binilecek bir prens, ne de uğruna ölünecek bir prenses ortada gözükmüyor. Hiç bir kahraman hak ettiği değeri bulmuyor. Kahramanlık bu kadar ucuza gitmeyi hak etmiyor. Ne çare... Bundan sonrası hep "biraz...", hep "...eksik", hep "...keşke", hep bizbize, bizimle, bizle...

...kapının önünde sadık bir köpek gibi bizi bekliyor bizi kimsesizlik.

Ne türban, ne din, ne ideoloji, ne demokrasi, ne insan hakları, ne feminizm, ne para... Ne doldurabilir ki altı delinmiş bir çuvalı. Umursamadan geçen zamanı ne durdurabilir ki...

Ayakta durmak zaten yeterince zor. Madden ya da manen etrafta tutunacak kimse de gözükmüyor. İktidar ya da muhalefet. Kimse durduğu yeri temsil etmiyor. Kimse yerinde durmuyor. Bir ömür kazandıklarınızı borsada bir saaat içinde tüketebilirsiniz, bir saat içinde bir ömür kazanamayacağınız kadar servet sahibi olabilirsiniz. Bir söz söylediniz hatta söylemeyi düşüneceksiniz; hayat boyu hapis yatabilirsiniz. Bu topraklarda her an ölme ve öldürme tehlikesi ile yüzyüzesiniz. Ne bir referans noktanız var, ne de referans bir kişiniz. Ne bir kahramanlık beyannamesi var, ne de bir örnek kahraman...

Adalet, hak etmek, hukuk, alınteri süresiz tatile gitti. Ücretsiz izin bir nevi.

Görmüyor musunuz zeminde ciddi bir güven kayması var. Kime inanacağız, kime güveneceğiz, kimi destekleyeceğiz. Bu topraklar seçimlerden ikinci çıkan partinin liderini seçimlerden sonra tanıdı. Zaten kim sağcı, kim solcu birbirine karıştı. Kim milliyetçi, kim insan haklarını savunuyor, kim karşı, kim şarkıcı, kim sanatçı, kim kullanıyor, kim kullanılıyor hepsi uzayda, çekim dışı bir boşlukta duruyor. Bu nasıl bir düzensizliktir ki kendi düzenini oluşturdu. Kıbrıs sorunun da çözümsüzlüğü "çözüm" olarak algılayan bir ülke sonunda düzensizliğinde düzenini yarattı. Kendi yarattığı kahramanları sonunda çözümsüzlüğü dayattı. Peki bu kimin düzeni?

Kim kimi düzüyor, kim ne zaman, kime düzülüyor...

Nerede bu toplumun kahramanları, örnek insanları, referans noktaları? Kim doğru yerde duruyor, merkezkaç nereye tekabül ediyor?

Ha yarın, ha bugün... tarih inadına tekerrürü gözümüze gözümüze sokuyor.

Kahraman enflasyonu var, anlam karmaşası, duyarlılık kargaşası.

Kahramanlık Türküleri eskiden darbeler eşliğinden söylenirdi, şimdi kliplerde dalga geçiliyor. Bu ülkenin politika kadrosuna bakın. Bakanlarına, başbakanlarına, cumhurbaşkanlarına, bir zamanların kahramanlarına... koğuş arkadaşlarına... mağdurlarına, mahkumlarına... Hepsi her dönem her yerde. Peki kim kime inanacak şimdi? Kim hata yaptı, kim haklı çıktı? Kim hapis yattı, neden yattı. Hapis yatıranlar neden cezalandırılmadı?

Hadi politika da kahramanlamızı ya yok, ya da yanlış var diyelim... Masal kahramanlarının elinde de reyting şampiyonu şirinler duruyor. Ve ne yazık ki 15 yıldır devam eden bir savaşta bile tescil edilmiş bir kahraman bulmak zor gözüküyor. İnanmayan alsın Nadire Mater'in "MEHMETİN KİTABI" adlı çalışmasını okusun. Güneydoğuda askerliğini yapmış 42 gencin anlattığı trajediyi bir kez daha yaşasın. İster tüyleri diken diken olsun, ister ağlasın, ister kızsın. Alsın gerçekleri koysun, uygun bir yere... Bu gerçeklerle ne yapacaksa yapsın bakalım. Üstelik bu düşük yoğunluklu çatışma bölgesinin bugüne kadar objektif bir açıyla yazılmış tek cephesi... Öteki taraf hâlâ ideoloji denizinde boğuluyor, kayboluyor. Kahramanlık edebiyatına 'üç nokta' cephede konuluyor...

Kim olacak gelecek kuşakların kahramanı? Asker kaçağı olduğu için vatandaşlıktan çıkarılması işlemlerine başlanan TARKAN mı? Yoksa Galatasaray'ı şampiyonluktan şampiyonluğa taşıyan Mehmet AĞAR'ın yakın arkadaşı Fatih TERİM mi? Yanar döner bir cumhurbaşkanı mı olmaya çabalayacaklar, yoksa ileride başarılı bir Marmaris ressamı mı olmak isteyecekler? Merve Kavakçı'ya kadar düştü mü kahramanlık miti, bu kadar kolay mı rütbelerin dağıtımı? Bir Türban ya da azgın karalama kampanyaları yetiyor mu kahramanlık sıfatını yakalamaya? Ya da La(y)ik cephenin meclis tutanaklarına geçen şanlı "DIŞARI, DIŞARI, DIŞARI..." direnişinin sosyal demokrat kahramanları mı şimdi bu toplumun gerçek kahramanları.

Kimsesiz kahramanlar mezarlığı, gafil avlanan kahramanlarla doldu taşıyor. Yarattığımız kahramanlar, içimizdeki canavarla başa çıkamıyor. Müsrifliğimizi kahraman tüketiminde de sonuna kadar kullanıyoruz. Kim cesur yürek, kim cesur kürek, kim cesur böbrek... Neyse ki kahramanlık babadan oğula geçmiyor, kırmızı bir BMW gibi parasını verilip sahip olunmuyor. Neyse ki hiçbir mevki, hiçbir müdürlük koltuğu, hiçbir statü, kahramanlık payesini tek başına doldurmaya yetmiyor. Neyse ki, neyse ki, neyse ki...

"Bu topraklarda zengin olabilirsiniz, devlet adamı, halk adamı olabilirsiniz, general olabilirsiniz, tutuklu olabilirsiniz, suçlu bulunabilirsiniz hatta sanatçı bile çok kolay olabilirsiniz ama artık KAHRAMAN olamazsınız."

Bu yüzden kırık bir kalp ile çıkış yolu arıyor herkes kendi kişisel macerasında. Hâlâ kahramanlara ihtiyaç var çünkü. Bir referans noktası gerekiyor, en güçlü ruhlara da... Herkes kendinin kahramanı, "tamam". Tek kişilik ordular gibi geziyoruz hayatın sınırlarında. "tamam". Yanıbaşımızda duran kapıyı değil, uzakta duran çıkış yazısına bakıyoruz, "tamam". Ama olmuyor işte. Bir kahramanın boşluğunu ya da yalancı kahramanların içimizde açtıkları o koca boşluğu doldurmak kolay olmuyor... Ama ve neyse ki hayat bu, bize yeni kahramanları ummadık zamanlarda karşımıza çıkartabiliyor. Umutsuzluğun içinde boğulurken, altımızdaki zeminler kayarken, tam da kaybolmaya hazırlanırken, umulmadık bir el yukarıdan aşağıya doğru uzanıyor ve tutuveriyor bizi. Yeter ki doğru zamanda, doğru insana, doğru düşlerimizi açalım. Herkesin kahramanı kendine. Madem iş başa düşüyor, herkes kendi kahramanını, kendi elleri ile yaratıyor. Sonuçta kahraman dediğiniz ne ki; rastlantı eseri hiç ummadığınız bir anda karşınıza çıkan dört yapraklı bir "yonca".

...gerisi basit bir papatya falına kalıyor; seviyor, sevmiyor... seviyor, sevmiyor... seviyor, seviyor, seviyor...

Aksamserfosu

conan@ibm.net

Aşık Ali, yaylada bir dut ağacının dibinde kendisine 'eser' geldiğini ve bir cennet hurisinin elinden, dilinin çözülmesine yol açan 'aşk badesini' nasıl içtiğini ballandıra ballandıra anlatırdı. Ben de hep bu 'bade' denilen şeyin tadını merak ederdim, nasıl acaba, Çamlıca gazozu gibi bir şey miydi?

Şiir, Ben Ve Valide Olayı

OKTAY TAFTALI

"Bir dostum var idi dosttan ileri
Bir dostum var idi candan ileri
Bir dostum var idi kardaş ayâli

Kurudu dostumun gülü baharı
Ciğerim yırttı dalı dikeni"

Nevin Taftalı

İlkokul çağlarındaydım, okulda ezberletilen hamasi 23 Nisan şiirlerinden başka, şiir üzerine hiçbir bilgi ve sezgiye sahip değildim. Üstelik dayak yemek, azar işitmek korkusuyla ezberlenen bayram şiirlerinden de hiç hoşlanmazdım. Ama bunun yanısıra, evdeki gündelik hayat içinde, zaman zaman validenin ağzından uyumlu ve uyaklı bir takım sözler duyardım. Okulda ezberletilen bayram şiirlerine hiç benzemeyen bu metinlerle, validenin hüznünü, sevincini, çoğunlukla da öfkesini dile getirdiğini ayırımsıyorum. Genellikle az öz, doğrudan anlamlar içeren, uyaklı ritimli bu ifadeler beni hem şaşırtır hem de çocuksu merakımı harekete geçirirdi. Valideye bunları kim öğretiyordu, o bunları nereden biliyordu? Hem ben bir kaç dize bayram şiirini ezberleyemezken, validenin bu kadar çok dizeyi ezbere bilmesini bir türlü anlayamıyordum. Ama işin daha da ilginci validenin, Erzurum Tortum ilçesine bağlı Üngüzek köyünden bize arasıra ziyarete gelen akrabalarıydı. Arkadaş, güleç yüzlü, kasketli, babacan tavırlı bu adamlar bir tek düzgün söz konuşmazlar, kendi deyimleriyle hep "kaide ve makam" biçiminde doğaçlama bir muhabbet tutturur giderlerdi. Bir bardak su istemek için bir beyit, bir vedalaşma için bir kıta dizdiren bu garip adamları, hem çok sever hem de onlar gibi konuşmaya öykünürdüm. Ancak çocuk aklımla bunu beceremeyince yine onlardan "kaideli-makamlı" bir dörtlükle, "eğer iyi ve mert bir adam olursam ve bunu çok istersem günün birinde dilimin çözüleceği" yolunda nasihatler alırdım. Hele validenin dayıoğlu bir aşık Ali vardı ki, yaylada bir dut ağacının dibinde kendisine 'eser' geldiğini ve bir cennet hurisinin elinden, dilinin çözülmesine yol açan 'aşk badesini' nasıl içtiğini ballandıra ballandıra anlatırdı. Ben de hep bu 'bade' denilen şeyin tadını merak ederdim, nasıl acaba, Çamlıca gazozu gibi bir şey miydi? Öte yandan bu adamlar son derece eğlenceli deyişler'in yanısıra "kara cümle" denilen zekice bulmacalarıyla çocuk zihnimi allak bullak ederlerdi. Onlardan duyduğum aklımda hayal meyal kalan bir halk bilmecesi: kırk bin atın nalı-mıhı hesabıydı. Her atın dört nalı, her nalın dört mıhı (çivi) olduğuna göre kırk bin atın kaç nalı, kaç mıhı vardır? Bu ve benzeri muammaları kafadan kağıt kalem kullanmaksızın ve manzum tümcelerle yanıtlamak "kara cümle" denilen hünerdi ki, ehl-i dil olmayanın aklı ermezdi. Yanısıra birbirinden ilginç meseller, kıssa'lar... Validenin teyzesi bir Dilber Hanım vardı, doksan yaşına dek öylesine öyküler anlatırdı ki, bunlar, günlerce sürer bitmez ve aradan yıllar geçtikten sonra köye ziyaretine gittiğimizde kaldığı yerden devam ederdi. Vefatına dek süren ve bitmeyen öyküleri olduğu hâlâ söylene durur. Bu öyküleri ve içinde geçen manzum metinleri belleğimde tutmaya çalışır, mahalledeki öteki çocuklara anlatmayı denerdim ama nafile. Çocuk aklı buna yetmezdi, ayrıca geleneğin merkezinden uzakta ve belli bir sözel birikime sahip olmadan bunun olanağı yoktu kuşkusuz. Gelgelelim manzum ve bilgece bir metin'in sihirli etkisine sahip olma isteği sürekli kendisini dayatıyordu. Gel zaman git zaman, kalem ve kağıt yardımıyla çocuk şiirleri yazmaya başlamıştım. Bunları diğer çocuklarla paylaşmak için bizim kuşağımızın tatlı bir anısı olan "Doğan Kardeş" dergisine gönderiyordum ama hiçbirisi yayınlanmıyordu. Neredeyse her gün, bir otunusta bir şiir yazar olmuştum. Valide bu durumdan hoşnut görünüyordu, rahmetli peder ise hiç umursamazdı böyle şeyleri. Doğal olarak bu çocuksu heves gelip geçiciydi. Ortaokul ve özellikle lise yıllarına geldiğimizde şiirle hiçbir ilgi ve yakınlığımız kalmamıştı. bambaşka şeylere heves eder olmuştuk. Ama yine ara sıra validenin doğaçlama olarak söylediği kimi deyişler beni şaşırtmaya devam ediyordu.

Uzatmalarla birlikte beş yıl devam eden lise eğitimimiz süresince politik aydınlanmaya da uğramıştık ve o hızla üniversitede felsefe okumaya başladık. Şiir, masal, mitos, efsane gibi metafizik ve "boş" işlerden ziyade bilimsel felsefenin, Batı kaynaklı bilimsel bilginin ve diyalektik aklın çekiciliğine, mantık biliminin güvencesine kendimizi kaptırmış gidiyorduk. 70'li yılların ikinci yarısında bende ortaya çıkan bu durumu valide ihtiyatla karşılıyordu. O zamana dek hayatta olan ve çocukluğumda bana eski yazı "Kara Davut" dan kıssa'lar okuyan dedem Hacı Ekrem Bey'e bile, saygıda kusur ediyordum. Küçük burjuva bir entellektüel bozuntusu tavrıyla bu insanlara Feuerbach'tan aşırdığım düşüncelerle bilinç ve aydınlanma götüreceğimi sanırken, her defasında validenin oturaklı bir dörtlüğüyle ağzımın payını alırdım. Düşüncenin ve düşünceye bağlı kişiliğin olgunlaşması özgün bir diyalektik süreci içeriyordu. Bunu lafta biliyorduk, ama yakın çevremizdeki icraatımız naif solculuktan öte gitmiyordu. Hısım akraba olgusunun önemini, yaşlı ve bilgi insanların deneyimlerinden ışık almanın gerekliliğini, ne yazık ki, o insanların çoğu göçüp gittikten sonra idrak etmek Ne acıymış da biz bunu bilmezmişiz. ne diyelim cehalet işte, Feuerbach'ı ezberlesen kaç yazar.

1978-80 yıllarında insanların Beyazıt meydanına çıkmaya korktukları günlerde şehrin bütün sokaklarında vicdani bir cesaretle cirit atıyor ve eve geldiğim zamanlarda ise sigara dumanından sis basmış bir odada sürekli uyuyordum. Deyim yerindeyse uyku, bir hastalık halini almıştı. *Vicdani cesaretin yorgun düştüğü anlarda, kişilik "korku dolu dış gerçeklikten" kaçmak için, kendisini uykuya veriyordu herhalde.* Yine yağmurlu bir akşamüstü "Philosophie Nachlas"ı okurken uyuyakaldığım havasız odanın kapısı şiddet ve öfkeyle açıldı:

- Oğlum uyku yiğidi öldürür, kalk!
- Hı... ne var valde ya...
- Sana söylüyorum kalk, şehir talan edilirken uyuyan adamdan ne alim, ne de asker olur, ha sen nesin devrimci mi ne? Hele o hiç olmaz anladın mı!
- Ya bırak valde ya.
- Oğlum 'yosmanın hakikisi, alimin hayırlısı az uyuyanıdır' senin okuduğundan da hayır gelmez, hem gece uyursun hem gündüz. Şimdi millet şehri talan etmiş evine ekmek götürür.
- Ne yani ben de ekmek mi getireyim, ben öğrenciyim, üniversiteye gidiyoruz ya.
- Sana ekmek getir diyen yok, uyumayacaksın, madem okuyorsun yaz öyleyse.
- Ne yazayım ya, sen ne diyorsun?
- Şiir evladım, şiir...

Uyku sersemi afallamıştım. Çocukken bir ara uğraştığım sonra 'aydınlanmacı aklın' ve 'mantık biliminin' abartılı etkisi sonucu, unuttuğum bir hakikati anımsatmıştı valide. Ama doğrusu bir hayli utanmıştım. Bu utanç olgunlaşmaya doğru, nitel bir sıçrama gibi görünmeye başlamıştı gözüme. Böylece, yine aynı sisli puslu odada, sabahlara dek süren uykusuz şiir serüvenine başlamış oluyorduk, 1979'un kış aylarıydı...

Her şairin, hâttâ her insanın, anasından öğrendiği, ondan edindiği çok şey vardır. Ama ben şiir hakikatini valideden öğrendim ya, ona analık hakkından ayrı, şiirin hakkını da ödemek zorundayım. Evet yazmak gerek, az uyumak, hâttâ hiç uyumamak ve hep yazmak...

(bu arada mesajlarınız için e-mail adresi:
otaftali@hotmail.com)

Aksiseda

Günce / Mayıs'99

Yavaş yavaş da olsa **Nazım Hikmet**'e alışıyor insanlar.
Geçmişte cesaretli bir adam vardı, bu adam **Nurullah Ataç**.
Bir yazı yazmıştı, Nazım'ın **Şeyh Bedrettin Destanı** üzerine.
Yazı çok iyi bir yazıydı ama kimse ses çıkarmadı.
Büyük çoğunluk seviyor **Nazım**'ı. İleride okul kitaplarına girecek, girmesi de gerekiyor. Bu iyi bir şey.

Bizde **Caz**'ı ancak **Roman**'lar yapabilir.

Mustafa Irgat babasını görmek için (**Cahit Irgat**'ı) meyhanelere giderdi sık sık. Birgün Mustafa (Irgat) anlattı bana; **İsmet Ay** demiş ki Mustafa'ya; "**Bülent Ersoy** hep O'nun peşinde koştu, sonra İngiltere'de kestirdi."
Bülent Ersoy başlangıçta çok kötüydü ama şimdi başarılı.

Orhan Kemal'le çok sık buluşurduk.
Orhan erken kalkar, kahveye gelirdi. Söylentiye göre "Bab-ı ali Baskını" nı **Enver Paşa** o kahveden örgütlemiş.
Birgün oyun oynarken **Orhan**'ın parasını almıştım. Çok bozuldu. Kıpkırmızı kesildi. Parasının tamamını almışım. Gençlik işte, ben de bilmiyorum tabii bu durumu. **Orhan** sürekli devam etmemiz için ısrar ediyor. Gitmemiz de gerekiyor. Misafirlerimizle buluşacağız. Sonuna kadar devam ettik.
Tüm parasını aldığımı sonradan öğrendim.

Ahmet Haşim; O'nun bütün şiirleri "Ebru" dur.
(Ebru Osmanlılarda resim sanatı)
Modern şiiri getiren **Yahya Kemal'**dir.
O değil.

Vedat Günyol kadar alçak gönüllü adam görmedim yeryüzünde. Hak ettiğini alamıyor. Burası Türkiye çünkü. Hümanizma ve aydınlanma açısından da çok önemlidir **Vedat Günyol**.
O'nu sevmeyen yoktur.

Bütün emekli elçiler kendilerini aydın sanarlar.
Galatasaraylılar da kendilerini sanatçı sanarlar.
(Galatasaraylılardan yok değil, **İzzet Yasar** iyi bir şairdir.) Sinemada, şiirde karışık konuşursan sanat sanılıyor.

Ümit Yaşar Oğuzcan; kekemeydi ama şiiri çok güzel okurdu.
Turgut Uyar'ın Ankara'dan arkadaşıydı.
Ama **Turgut Uyar'**dan hiçbir şey geçmedi ona.
Ankaralı meşhur ressamlar ve şairler vardır.
İstanbul'da bunlar pek bilinmez.
Onlardan birisidir O.

Cahit Külebi, iyi bir şair ama kendini besleyemedi.
O kendi kuşağının kabahati, kendisinin suçu yok.
(O kuşak **Rıfat Ilgaz, Cahit Irgat**...)

Koşuyolu Kalp ve Damar Hastalıkları Hastanesi'nde yatıyorum. Uyuyamıyorum, nefes darlığı çekiyorum. Kalp büyümesi olmuş. Gülüyorum bu durumlara.

2 gün önce EKO'm çekildi. Olumsuz netice vermiş, çok dikkat etmem gerek. Ne yapalım.

Bütün katiller kendilerini melek zannederler.

Ayağa Kalkanlar
1- Celal Başlangıç **2-** Fethi Naci

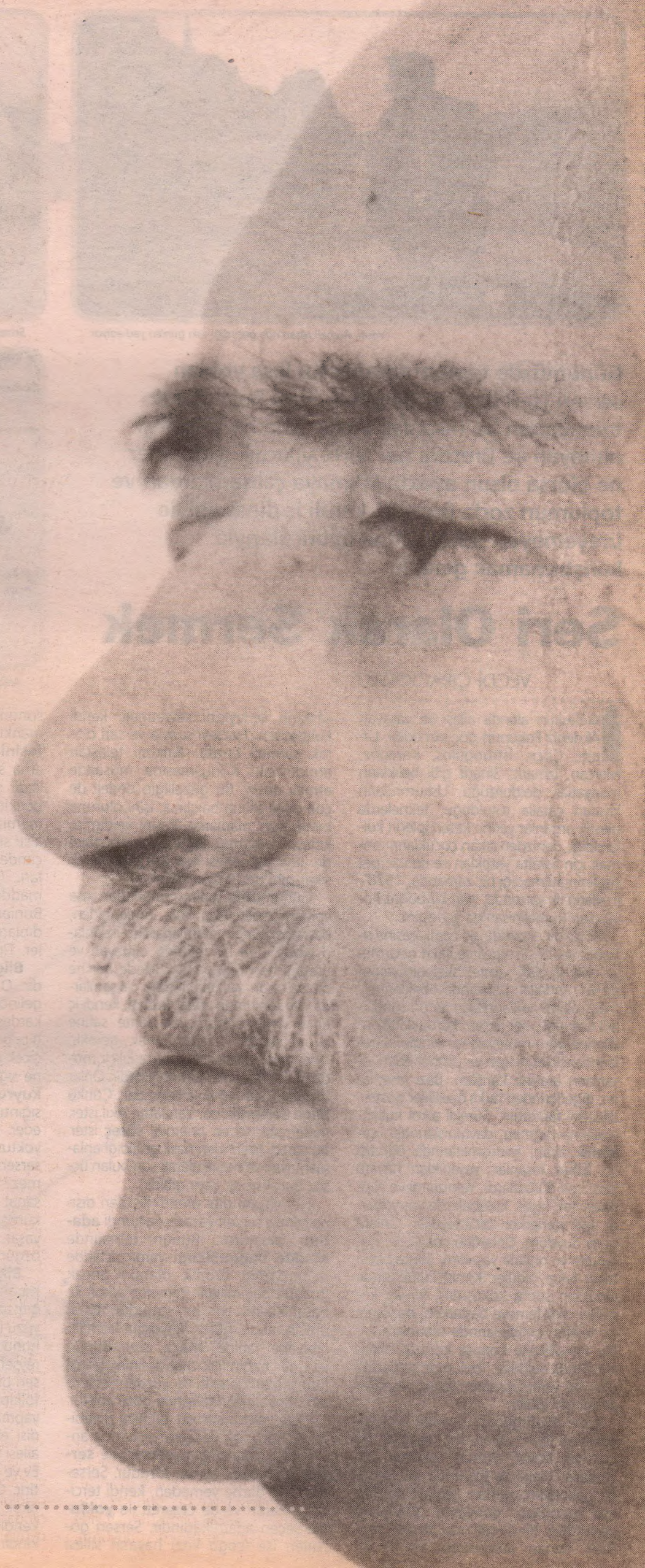

ECE AYHAN

Akşamsefası

Vecdi, Rumeli Hisarı'nda geçirdiği eski günleri yad ediyor

Serseriler barınağında soldan sağa; Çingene Ahmet, Havalandırmacı Muzo, Keçi Rüstem, Camcı Remzi

Günümüzde toplum tarafından kısa yoldan serseri (seri başı, önde giden, başı hoş) olarak tanımlanan bu insanları Apaş (asla bir felsefesi olmayan ve ürettiği her türlü yıkıcılık içinde her ne olursa olsun ayakta kalmaya çalışan)lardan ve toplumun zorla ürettiği, kendi iç dinamiğiyle üreyemeyen sahte sahne oyuncularıyla karıştırmamak gerekir.

Seri Olarak Sermek

VECDİ ÇIRACIOĞLU

Araba aşığı Dursun. Hikayesi daha sonra Derviş Zaim tarafından Tabutta Rövaşata ismi ile filme alınmıştır.

İskelesinin altında ailesi ile yaşayan Akdeniz Fokunun göç etmediği, Lapin, Çırçır, İstrungülos, Karagöz, Mercan, İzmarit, Sinarit gibi balıkların manyatları doldurduğu, Uskumruların kıyıdan çatalla tutulduğu, teknelerde plastik urganlar yerine keten iplerin kullanıldığı, denizden çıkan çocukların ısınmak için asfalta yattıkları ve denize pet şişelerin atılmadığı bir zamanda, 1970'-li yılların ilk yarısında, şirin bir boğaz köyü olan Rumelihisarı'na yerleştim.

Böyle bir ortamda; iki cami arasına sıkışmış ve kıyısı serbestçe vakit geçirmeye elverişli olan şeritte, iskelenin yanında ve sandalların arasında öbeklenmiş, masa olarak kullandıkları limon sandıkları üzerinde, her akşam kurdukları kendilerine göre mütevazi ve zengin sofralarında içkilerini içen ve sohbet eden insanların arasına karıştım. Bazı insanların, diğerlerinden farklı özellikler gösterdiklerini farkettim. Sürekli alkol kullanmalarına rağmen, davranışlarından **çelebilik** akan, konuşmalarında öğretici bu **bilge** insanlar, yaşadıkları hayata karşı çok dürüstlerdi. Yalnızlardı ve yaptıkları tek kişilik kulübelerde yaşıyorlardı. İçki içerlerken birlikteydiler. Onlara saygı duydum. Onlardan çok şeyler öğrendim ve onlarla yaşadım. Sonra hepsi teker teker öldüler. Kimisi kulübesinde öldükten sonra kokuşmuş, kimini köpekler didiklemeye başlarken, bazılarını ise telefon kulübelerinde sabahlara kadar kendileriyle konuşa konuşa donarak ölmüş buldular. Toplumda sayıları az olan bu yalnız insanlar, yalnız yaşadılar ve yalnız öldüler.

İçine düştüğümüz kuyuda ışığı yakalamak için yukarı mı, aşağıya mı bakmak lazım? Bunun cevabını kim verebilir? Belki de yaşamda tek iktisada gelmeyen, zaman denilen mefhumu durdurup, dünyanın dönüşünü seyretmeli. Bir bedeli olsa da öyle yapmalı: Zamanı durdurmalı. Herkes insanların ilerleyişini seyretmeli, kendi kulesinden. Herşeyi sırayla ve seri olarak sermeli etrafa. Birikimi telaştan arındırmalı. Konuşmasına müsaade etmeli onun. Bu güzelliğin bedeli de çok değil aslına bakılırsa: İşini oluruna bırak, aşını planlama, kaşını kaldırma, kolaya daldırma, küçümseyen gözlere de aldırma! Hepsi bu! **Serseri** olmak sıkar gibi görünüyor değil mi?

Günümüzde toplum tarafından kısa yoldan serseri (seri başı, önde giden, başı hoş) olarak tanımlanan bu insanları **Apaş** (asla bir felsefesi olmayan ve ürettiği her türlü yıkıcılık içinde her ne olursa olsun ayakta kalmaya çalışan)lardan ve toplumun zorla ürettiği, kendi iç dinamiğiyle üreyemeyen sahte sahne oyuncularıyla karıştırmamak gerekir. Gerçek bilge serseriler, tahta kılıçlı **modern** kahramanlardan değillerdir. Onlar **bireysel** kahramanlardandırlar. Çünkü **bilge serserilik** zor zanaattir. Akıl ister, matematik ve en önemlisi **süreç** ister. Bu süreç; üzerinden nasıl geçildiği anlaşılamayan ve neşeli olarak son bulan uçsuz bucaksız bir çayır gibidir.

Her yaşam gibi üretim ilişkileri dışına çıkmış serseri yaşamı da kendi **adabını** oluşturur. Bunun temelinde **Madde bağımSIZlığı** vardır. Madde bağımSIZlığı (ironik olarak) ancak 'madde bağımlılığı' (temelde alkol) ile başarılabilen zor bir statüdür. Para, ünvan, mal, nüfüs kaygısını aşmak, amiyane tabirle, **maça** ister. Bunun için de 'bağımlılık maddesinin' (alkolün) şefkati gerekir. Bu yüzden serserinin dünya malında/işinde gözü yoktur.

Niye yoktur sorusu aklınıza gelebilir. Bu soru, bir paragraf yukarıda anlatmaya çabaladığım **serseri** ile **serseri görüneni** ayıran sorudur. Serseri hiç bir darbe yemeden, kendi tercihi ve kararı ve de cesareti ile **yokluğu** seçen adam/kadındır. Serseri görünen ise (çoğu kez) hayatın sillesi sonunda irtifa kaybetmiş, yokluğa mahkum olmuş ve **durumun felsefesini** yaratmıştır. Sempati ile bakarız ama saygı duyma durumunda değilizdir onlara. Tercih edilen serserilikle bu ikincisi arasındaki farkı çok iyi görmemiz gerekir. İçki içmek etrafında kısır sohbetler(!), ve çok çelişik bir biçimde, bitmez tükenmez para kavgaları. (paranın miktarının az olması madde bağımSIZlığını gerektirmiyor.) Bunlar sempatik **ucuz** adamlar/kadınlardır ve metropollerin süsleridirler. Tıpkı kediler gibi: Sempatik.

Bilge serseriye gelince... O başkadır. O şiir gibidir. Çalıçırpı arasındaki gelincik gibi hemen farkedilir lumpen kardeşlerinin arasında. O... bilir. Bildiğini gerektiğinde verir. Ve bu dünyada çiçek gibi narin ve güzel yaşar. Kendine sığınan bilge serseri hiç bir zaman **kuyruklu yıldız** olmaz. Yani sığıntının sığıntısı olmaz kuralına, itina ile riayet eder. Deniz gibidir. Bu yüzden lisanı yoktur. Az ama öz konuşur. Her bilge serseride sanatçı ruhu var mıdır bilinmez? Ama her bilge serseri yaşarken sanat icra eder. Yaşamla, bir sandalın küreğinin denizle olan sevgisi gibi aşk yaşar. Kirli ve dağınık saçlarında esen özgür rüzgârları sever.

Bilge serserinin iki yüzü vardır. Karanlık ve aydınlık. Karanlık yüzü bağımsızlığında ısrar etmesidir. Aydınlık yüzü ise bağımsızlığı ve bağımsızlık ruhunu korumasıdır. O bağımsızlığın bireysel kahramanıdır. Gerçek bilge serseri bir efedir. Dağlarında tek yaşar ve folklorunu tek oynar. Dirsek teması yapmaz. Bağımsızlığını ve itaatini kendisi elde etmiştir. Bu sebepten ötürü ailesi ve düzenli yaşadığı bir evi yoktur. Ev ve düzenli yaşam ona bağımlılık getirir. Gerçek bilge serseri bağsızdır ve okur. İstemez. Gerçek serseri, hayatın kendine vereceğini bilir. O yüzden sakindir. Zaten akıllı adamlar normal yaşantılarına paralel geçen bu yaşama saygı duydukları için bilge serseriyi muhtaç etmezler.

...Aslında varoluşun nedenini sormaya fırsat bile bulamıyoruz. Algı sınırlı zamanda sınırlı olmak zorunda. Algı sınırlandığında bir tek **biçim** algılanıyor. Takip eden bölümlerde; size **görünenin** arkasındaki serseri ruhu ve görünen ile farklarını, bir takım alternatif duruşların farkına varın, tanık olun ve anlayın diye, bu anlamda serserilerin öncülüğünde ve katılımında bir **sempozyum** düzenleyerek anlatmaya çalışacağız.

Derinleşebilmek ve saygı duymanın duygusal/rasyonel temelini oluşturarak, bilge serseriliğin geleceğini hazırlamak ve bilge serserinin son noktada değişime uğradığında dünyada neler olacağını görebilmek ve hep beraber çocuklarımıza daha iyi bir dünya bırakmanın ön koşulu olarak **serseri standartlarını** yazmaya çabaladım.

Dünyada böyle bir çaba var mı? Bilmiyorum. Üç-dört yıl öncesinde, gazetelerden birinin alt köşesinde küçük bir haber gözüme ilişmişti:

DÜNYA SERSERİLERİ BULUŞTU

* Çalışma ahlakına karşı isyan hareketinin temellerinin atılacağı 'Dünya Serseriler konferansı' için çeşitli ülkelerden 300 kadar serseri Arjantin'de toplandı.

* Özgür Serseriler Hareketi tarafından düzenlenen konferansta 'insanın materyalizmden arınması' ve 'yollarda ucuz yemek yemenin yolları' gibi konular da ele alınacak.

Bundan sonra dergimiz ÖKÜZ aracılığıyla bu sayfalarda yerli / yabancı, her yaş, her ulus ve her cinsten çeşitli serserilerle birlikte olacağız. Onların hayat hikayelerini, iç dünyalarını felsefelerini paylaşacağız ve ilerde bir Serseri Standartları Sempozyumu yapmaya çalışacağız. Tafsilat yakında...

Hiç bir insan bilgenin bilgeliğinden deliliğin bilgeliğine ilerleyemedikçe ve ilk önce yaşamın trajedisi ve daha sonra yaşamın komedisini hissederek gülen bir filozof haline gelmedikce onun bilge olabileceğini düşünmüyorum. Çünkü, gülebilmeden önce ağlamamız gerektiğini düşünen biriyim.

İdeal Olarak Serseri (*Scamp As Ideal*)

LİN YUTANG

Doğu ve Batı'nın spritüel çocuğu olan benim için, insanın onuru, insanı hayvanlardan ayırdeden aşağıdaki olgularda yatıyor. İlk olarak, insan oyunbaz bir meraklılığa ve bilgiyi keşfetmek için doğal bir dehaya sahiptir. İkinci olarak, rüyalara ve (çoğu zaman, bulanık, ya da karanlık, ya da kendini beğenmiş olduğu doğruysa da, yine de değerli) mağrur bir idealizme sahiptir. Üçüncü olarak, ve belki daha önemlisi, rüyalarını bir mizah duygusu ile düzeltebilir ve böylece idealizmini daha sağlam ve sağlıklı bir gerçekçilik ile sınırlandırabilir. Ve dördüncü olarak, çevresini saran şeylere sadece hayvanların yaptığı gibi mekanik ve hep aynı tepkiyi göstermez, kendi tepkilerini saptama ve çevresini istemine göre değiştirme yeteneği ve özgürlüğüne sahiptir. Bu son hal, insan kişiliğinin mekanik kurallara indirgenecek son şey olduğunu söylemekle birdir; her nasılsa, insan zihni ebediyen ele geçmez, tutulamaz ve önceden kestirilemez bir şeydir ve kafayı yemiş psikologların ve kısır ekonomistlerin onun üzerine dayatmaya çalıştığı bir maddeci diyalektik ya da mekanik hukuğun, yasanın elinden yılan gibi sıyrılıp kaçar. İşte insan böylesine meraklı, düş görür, mizahi ve dik başlı, intizamsız bir yaratıktır.

Kısacası, insanın onuruna duyduğum inanç, insanın dünya üzerindeki en büyük serseri olmasına dayanıyor. İnsan onurunun, itaatkâr, disiplinli ve yola sokulmuş bir asker ideasına değil, bir serseri ideasına bağlanması gerekliliğinin nedeni bu. Bu kavramlaştırmaya göre, en düşük insan tipi rütbeli iken, insan varlığının en görkemli tipi de muhtemelen serseridir. Son kitabım Ülkem ve halkım da (My Country and My People), okurların üzerinde kalan net izlenim benim eski derbeder'i (old rogue) yüceltmeyi istediğim yolunda. Bu eserden insanların üzerinde kalan net izlenimin de serseri ya da avareyi yüceltmek için elimden geleni yaptığım olmasını dilerim. Umarım, başarılı olurum. Çünkü meseleler her zaman göründüğü kadar basit değil. Demokrasi ve bireysel özgürlüğe yöneli tehdidin çağı olan bu çağda, muhtemelen sadece serseri ve tek başına serserilik ruhu, bizi; disiplinli, itaatkar, yola sokulmuş ve tek örneğe uydurulmuş hamal kitleleri içinde seri numaralandırılmış birimler halinde yitip gitmekten kurtaracak. Serseri, diktatörlüğün son ve en son heybetli düşmanı olacak. O, insan onuru ve bireysel özgürlüğün şampiyonudur ve zaptedilecek son insandır. Bütün modern uygarlık bütünüyle onun üzerine dayanmaktadır.

Muhtemelen, Yaratıcı, bu dünya üzerinde insanı yarattığında, bir serseri, muhteşem bir serseri yarattığını çok iyi biliyordu. Evet, herşeye rağmen bir serseri. İnsandaki serserilik nitelikleri, herşeyin ötesinde, onun en umut verici nitelikleridir. Yaratıcının yarattığı bu serseri kuşkusuz ki parlak bir gençti. O yine kendini gerçekte olduğundan daha büyük ve daha akıllı sanan çok ipe sapa gelmez ve rahatsız edici bir fırlama, hâlâ haylazlık ve münasebetsizlik ve herşeye yönelik bir sevgisi ile dolu. Ama, bir babanın bazen umutlarını parlak fakat yanlışlarla dolu yirmi yaşındaki oğluna bağlanması gibi, onda, yaratıcının kendi umutlarının hâlâ ona bağlayacağı kadar çok iyilik var. Bir gün emekli olmayı ve bu evrenin idaresini bu hatalı oğluna bırakmayı istiyor olabilir mi? Merak ediyorum.

Bir Çinli olarak konuşsam, ben, hiç bir uygarlığın zihin karmaşıklığından zihin açıklığına ilerleyene ve düşünce ve yaşama yalınlığına bilinçli bir geri dönüş yapana kadar bütünleşmiş olamayacağını düşünüyorum ve hiç bir insan bilgenin bilgeliğinden deliliğin bilgeliğine ilerleyemedikçe ve ilk önce yaşamın trajedisi ve daha sonra yaşamın komedisini hissederek gülen bir filozof haline gelmedikçe onun bilge olabileceğini düşünmüyorum. Çünkü, gülebilmeden önce ağlamamız gerektiğini düşünen biriyim. Uyanma mutsuzluktan çıkar gelir ve uyanmadan da, filozofun çizmeye karşı hoşgörü ve nezaketi ile gülümsemesi gelir.

Dünyanın çok fazla ciddi olduğuna ve çok fazla ciddi olduğundan, bilge ve neşeli bir felsefeye ihtiyacı olduğuna inanıyorum. Çin Yaşama sanatının felsefesi, herşeyden çok Nietzsche tarafından kullanılan bir deyiş olan şen bilgi ile namlandırılabilir. Herşeyin ötesinde, sadece şen bir felsefe en derin felsefedir. Batının ciddi felsefeleri yaşamın ne olduğunu anlamaya başlamadılar bile. Benim şahsi kanaatim, felsefenin yegane işlevinin bize hayatı ortalama iş adamından çok daha fazla hafif ve şen biçimde ele almayı öğretmesi olduğu... Dünya, sadece insanlar kendilerini bu ruhun hafif neşesi içine daldırabilirse, yaşamak için daha huzurlu ve daha makul bir yer yapılabilir. Modern insan yaşamı çok ciddiye alıyor, ve o çok ciddi olduğu için de dünya güçlüklerle dolu...

LIN YUTANG, The Importance of Living, The John Day Company, New York. 28. Baskı, Nisan 1940.
Çev: Alper Oysal.

Aklım hayli karmakarışık. Bizim işi düşünürken hep seçimler aklıma geliyor, bizim işle karıştırıyorum. Acaba seçilenler görüntülerinin aksine, başa gelince bu kibar görüntüleri değişecek mi? Herhalde değişecek hislerimde hiç yenilmedim. Seneler içinde gerçekten insan sarrafı oldum hayat kadınlığı çok şey öğretiyor. 20 senedir seçim zamanları TV başına geçip liderleri tahlil ediyorum. Hangisi bize hayırlı olur diye.

Liderleri Tahlil Ediyorum

MEHTAP KANDEMİR

Haftayım yapıldı beyler sıralara. Gelenlerin yüzü gözüktü. Acaba hangimizi beğenip yukarı çıkacak karar vermek pek zor olsa gerek. İyicene eni konu düşünüp karar vermek gerekiyor. Acaba bu sakin. Görünen yukarı çıkınca, görüntünün aksine çok sert mi olacak. Aklım hayli karmakarışık. Bizim işi düşünürken hep seçimler aklıma geliyor. Bizim işle karıştırıyorum: Acaba seçilenler görüntülerinin aksine başa gelince bu kibar görüntüleri değişecek mi? Her halde değişecek, hislerimde hiç yenilmedim. Seneler içinde gerçekten insan sarrafı oldum hayat kadınlığı çok şey öğretiyor. 20 senedir seçim zamanları TV başına geçip liderleri tahlil ediyorum. Hangisi bize hayırlı olur diye düşünürüm. En ufak yüz mimiklerini izlerim sonra yanılmadığımı zaman içinde görürüm. Şimdi tahlil sonuçlarını isim vermeden yapıyorum, siz de düşünün. Başkanlardan biri vaatte bulunurken gözleri fırıl fırıl döner, o anda yalan söylediği belli olur ve sonunda iyicene belli oldu.

Diğer bir lider şizofreni hastaların çok zeki konuşmaları ruh haleti içinde son derece uyumlu şair gibi konuşur ama hâlâ ne yönde olduğun hiç bir zaman anlaşılmaz.

Diğer bir lider insanların gözünün içine derin derin gözbebeklerini iyice açıp yalan söyler. Belli oldu.

Diğer biri ses tonu ve donuk bakışlarıyla. Hatalı konuşmasın diye dakikada bir konuşur bir diğeri zaten çok güzel konuştuğundan siyaseti bıraktı. Yalan söylemeyen bir lider vardı. O'da siyaseti bırakıp en tepeye geçti. Çünkü söylediği kelimeler tarihe geçti. Örneğin arkamda bir damla ve gözyaşı bırakmadım. "Dün dündür bugün bugündür" diyerek yalan söylemeden tepeye çıktı. Bravo. Aman ben de saçmalıyorum galiba beni ne ilgilendirir. Ben yukarı odaya çıkacak kişiyi düşünmem lazım. Zaten bizim işlerde çok düştü insanlar geçim derdinden kafaları karışık kafa düşünemezse orası da çalışmaz zaten. Türk milleti olarak çok gururlandığımız erkeklerimiz viagra geldi diye TV halay çekiyorlar. Demek o duruma gelmişler işimiz iş umumi birleşme evleri (Genelev). Artık vergi rekortmenleri de çıkaramıyorlar.

Vergi dedimde geçen bir gazete köşe yazarı yazmış. II Abdülhamid devrinde umumi birleşme evlerinin temelleri atılmış ve vergi alınmış demek devlet kuruluşunda çalışan hayat kadınları kamu görevlisi oluyor, hem cinsel açlığı gideriyor, hem vergi veriyor sonunda da. Yaşlanınca bir köşeye atılıyor. Oysa kamu görevinde bulunanlar emekli olurken bayağı güzel emeklilik tazminatı alıyor. Hele bazıları sabahları bir imza atarak emekli oluyorlar, keza meclistekilerde 5 senede kıyak emekli oluyorlar. Bu kadar eskiye dayanan bizim mesleğimizi de hiçe sayıyorlar gereken ilgili gösterip. Yeni yasalar çıkarmalarını temenni ediyorum.

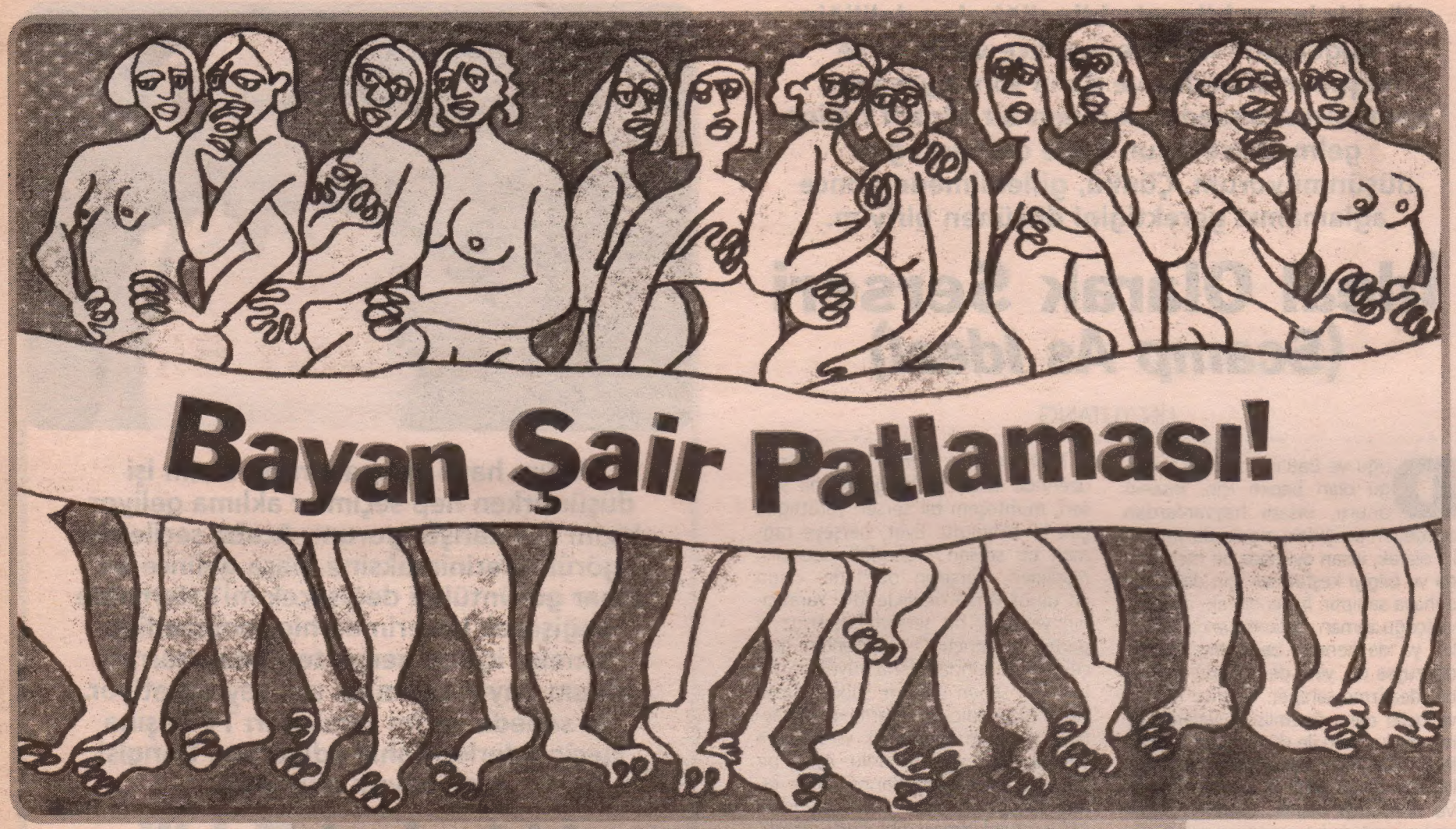

Bayan Şair Patlaması!

Şiirimizde 75 yıllık Cumhuriyetin hiç bir dönemiyle kıyaslanmayacak kadar bir bayan şair patlaması yaşandığı söyleniyor. Biz de bu patlamanın nedenlerini, niçinlerini bayan şairlerimize sorduk.

Haz: AYHAN BOZKURT

Genel olarak kadınların eğitim düzeyi yükseldi. Dünyayı ve hayatı daha yakından daha içten tanıyacak ve onu şiir diline çevirecek birikimleri ve güçleri oldu. Kadın ve erkek yetenek olarak birbirinden farklı değildir. Şu içinde yaşadığımız süreçte dünya kadınlara biraz daha fazla dokunuyor. Nesnel koşulların getirdiği ağırlaşma ve bunun evlere kadar yansıması da nedenler arasında söylenebilir. Şiir bu bakımından mutluluktan çok hüzün ve acıyla beslenir. Bu da dönemin getirdiği bir özelliktir. Şunu eklemekte yarar görüyorum; kadın erkek ayrımının getirdiği tartışmalardan çok, yazılanların niteliğine bakmak gereklidir. Bundan dolayı nitelik düşünüldüğünde elde kalan şair sayısı o kadar çok değil. Yine eskisi gibi.

GÜLTEN AKIN

Cumhuriyetle başlayan aydınlanma döneminde erkek yazar ve şairlerimiz kadın çıkmazlarını, sorunlarını o güne kadar belirginleşmemiş kimliğini öykülerinde, şiirlerinde dile getirdiler. Halide Edip'le başlayan süreç, 1940'lara kadar bir iki isimle devam etti. Ancak bunların içinde şiir yoktu. 1950'den sonra (II. Yeni söylemini yeni başlatmıştı) 1960'lara kadar erkek egemeni şiir dünyasında arayışlarını sürdürdü. 1960'da siyasal olgularla kısıntı getirildi. 1970'lerde ben 'Yansıma' dergisinde şiirlerimi yayımlarken dergilerde gördüğüm beş-altı kadın şair adı (benim görebildiğim) vardı. Bunlar, **Gülten Akın, Sennur Sezer, Türkan İldeniz, Melisa Gürpınar** ve ben ki adımın bu kadar az kadın şair arasında yirmi yaşlarımda anılacağını düşünmüyordum.

Ancak Türkiye'de 1950'lerden sonra atılan her on yıldan sonra bu adımlar durduruldu. Bu duraksamalarda eskinin kültürel birikimleri, yeni oluşumları başlatamadı. 1950'lere kadar gelen kadının çıkmazı tüm yazı türleriyle okurlara sunulmuştur. Yani bu durumda kadının birey olamama durumu su yüzüne vurmuştu. Bundan hareketle kendi kimliğini sorgulamış olan kadın, artık benim de sesim var istemi içine girdi.

Bugün bir çok dergide yirmi yaşından yetmiş yaşına kadar bir çok kadın şair isimleriyle karşılaşıyoruz. Ancak elbette şiirin cinsiyeti yoktur. Söyleyen ağız ister dişil olsun ister erkek, söylediği şeyin şiir olması önemlidir. 2000'e bir kala, Osmanlıdan bu yana geride kalmış bir sesin adını çoğaltarak günümüzde ben de varım diyebilmesi, cinsiyetin ve insanlık anlayışın gereği beni çok sevindiriyor. Her ne kadar kadının birey olma özelliği ekonomiye dayandırılsa da, toplumun genel düşünce yapısı değişmedikçe hâlâ sanatçı kadınların çok fazla sorunları var.

ARİFE KALENDER

Son dönemde bu durum özgürlük istemiyle ilgilidir. Divan Edebiyatı'nda o kadar çok kadın şair var ki... Ancak yaşadığımız dönemde kadın şairlerimiz sesini daha rahat duyurabiliyor. 80 sonrasında kadınlar toplumsal baskılara karşı çıkıyor, aldırmamaya başlıyor.

Ben bu soruya yanıt verirken bin yıllık geleneğin üstünden yükseliyorum. Bakın, Divan Şiiri'nden size isimler; **Zeynep Hatun, Mihrî Hatun, Ayşe Hubba Hatun, Tutî Hanım, Sıtkî Hanım, Fatma Faize Hanım, Ani Fatma Hatun, Fıtnat Hanım, Saffet Hanım, Nesiba Hanım, Leyla Hanım, Şeref Hanım, Sırrî Hanım, Habibe Hanım, İffet Hanım, Maide Hanım**... Bunların sesleri bastırılıyor. Annem şair olmak istiyordu ama olamadı. Benim kitaplarım yayımlandığında çok şaşırmıştı. Yayınlanmasına nasıl cesaret ettiğimi sormuştu.

80 sonrası kadın şair olgusunun nedeni ise, kendilerine daha çok sahip çıkıyorlar, ifade özgürlüğünü savunuyorlar. Toplum karşısında başları dik.Cumhuriyet Döneminde ise, **Şair Nigar Hanım, Nezihe Muhiddin** gibi iki uç isim biz kadınlara güç veriyor. Toplumsal bir olgu bu. Kadın ve erkek kendi duyarlılığı içinde. Günümüz kadınları ise, toplumsal, cinsci baskıya karşı direniyorlar. Kendi kimliklerine daha çok sahipler ve kendilerini şiir aracıyla ifade etmekten korkmuyorlar.

GÜLSELİ İNAL

Kadının özgürleşmesiyle ilgilidir.

LALE MÜLDÜR

60'lı yıllara bakıldığında dergilerde sayıca artış vardı. Bu durum Cumhuriyet Dönemi'inde de aynıydı. O dönemlerde şiir yazan kadınların çoğu hikaye yazmaya yöneldi.

Ben bu söylediğiniz durumu kadınların eğitim eşitsizliğine bağlarım. Eğitim olanağı olmadığı için sayıca eşitlenemez. Kadınlar özel bir sesi yani şiiri duyurma cesaretini gösterememişlerdir bazı dönemlerde. Çünkü şiire yüz kişi başlar, on kişi devam eder. Bu belli değildir, zaman bağlı olan bir şeydir. Üzerinden bir on beş yıl geçmesi lazım ki bir takım şeyler söyleyebilelim.

Kadın, örgütlenmelere gidemediği için edebiyata yönelmiş olabilir. 80 sonrası bir takım olanaklardan söz edilebilir mi, edilse de bunlar hangi olanaklardır? 60 sonrası, anayasanın getirdiği olanaklar vardı, rahat bir ortamdan söz edilebirdi. Örneğin, biz ilk kez politik kitaplarla tanıştık. **'Ant Dergisi' Nazım Hikmet**'i yayımlamıştı. 1961'de **Ahmed Arif**'in şiirleri yayımlanmıştı. Rahat ortamdan söylemek istediklerim bunlara bağlı şeyler. Kişi kendini ifade etme özgürlüğüne sahipti. Ancak bu durum 68 hareketiyle birlikte değişti.

Sonuç olarak, günümüz için bir şeyler söylemek erken. Çünkü bir on yıl ya da on beş yıl geçmeli ki dönemin özellikleri hakkında konuşulabilsin.

SENNUR SEZER

"Bu dünyanın tarihi tarafından eksik kılınmış kadınlar için keder daha kolay taşınılabilir birşeydir."

BEJAN MATUR

Akşamsefası

Atatürk devriminin getirdiği temel haklarla, geleneksel kız evlat yetiştirme fikrinden bir derece uzaklaşıldı. Duygusal ve düşünsel boyutta; kontrol edilen, korunan, koruyucusuna ve toplumsal/dinsel yasalara adanan kadın kendini farketti. Her alanda fikir ve başarı sahibi oldu. Önce insan olduğunu, insanın mutlak yalnızlığını, aşkı, cinselliği kavradı ve dışa vurdu.

İletişim çağını evrensel insan modeli, feminist hareketler ve kadının 'farkında oluşu' şiirkadınları ortaya çıkardı.

Son yıllarda yaşanan bu patlama, şiir yaşayan kadın için, şiir yazmanın haklı bir mutluluk olduğunun göstergesidir.

NİLAY ÖZER

Kadınlar son yıllarda hayatın bütün alanlarında görülmeye başladılar. Kendilerine yer açmanın bilincine vardılar.

Şiire sıra gelince şiir, özellikle zor bir alan ve bilgi, birikim ve görgünün yanısıra içtenlik istiyor. Hoş gerçi bunu bütün sanatlar için söyleyebiliriz ama şiir insanın öz suyuyla, kanıyla yazılan birşey. Saydığım bu sebeplerin yanısıra -ki daha başka sebeplerde var.

Türk Şiiri güçlü bir şiir.

Büyük şairlerin-ozanların yetiştiği Türkçede kadın şairlerin kendine yer açabilmesi için büyük bir çabaya ihtiyaç vardı, vardır.

Son yıllarda hayatın her biriminde, her alanında olduğu gibi şiirde de kadınlar bu çabayı göze aldılar.

Sanıyorum artık Türkiye'de kadın şairlerden söz edinilebilecek.

LEYLA ŞAHİN

"Kadın"
üstü örtülü ya da açık
yasakları delme yolunda
kararlı adımlarla ilerliyor...

İNCİ ASENA

Bastırılan bir çok şeyin ortaya çıkmasıdır. 80 sonrasının olumsuzların yanısıra olumlu olduğu yönleri vardır. Biraz cesaret ama bu cesareti farketmiş olmalıdırlar. Bu söylediklerim koşullarla ilişkilidir.

Kadın şairlerin fazla olduğuna inanmıyorum ama, bir artış var elbette. Nesnel koşulların getirdiği farklı bir yapılanla söz konusu. Üniversitelerin çoğalması, eğitimin artması, kadınların hayatın içinde olmaları, kendilerinin farkına varmaları gibi nedenleri sayabiliriz.

Annelerin yaşadıklarının canına tak etmesi, yani kendi olumsuzluklarını kızlarının yaşamalarını istememeleri. Bu şöyle bir şey; ben yaşayamadım, kızım yaşasın görsün anlamına geliyor.

Sonuç olarak kadının kendini ifade etme özgürlüğünü kazanması da bu durumun en belirgin özelliğidir.

ÇİĞDEM SEZER

Kendine ait oda'yı henüz
elde etmeyi başladı kadınlar.

ZEYNEP KÖYLÜ

Bir patlama yaşandığına inanmıyorum. Ortada çok fazla kadın şair var. Önemli olan kadın şairin fazla olması değil, ortaya koyulan eserin niteliği.

Kadın şairlerin sayısının fazla olmasında feminizmin etkisini yadsımamak lazım. Bunun yanında çok kanallı TV'lerin de varlığı bu sayıyı giderek arttırmaktadır. Bu patlama yaşanmakta ancak ileriye kaçı kalacak sorusu daha önemli benim için.

Biz Salı toplantıları yapıyorduk, bu toplantılara kendi şiirleriyle gelen genç kızlarımız vardı. Ancak bu şiirler bir özentiden ortaya çıkıyordu. Bir dönemde böyle yaşandı; ancak çoğu özentiden uzak gerçek şairlerin yanında elendi.

Son olarak, edebiyat dergilerin çok fazla oluşu buna bir nedendir.

OYA UYSAL

Çoğu zaman kendimin
çok ağır geldiğini
düşünüyorum dünyaya.

NUR SAKA

Kadın (şair) olmanın bir çok
getirisi var. Çelişkili, zor...

ARZU K. AYÇİÇEK

ayhanbozkurt@hotmail.com

Üç Bir Dört Bir...

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

Pi sayısı 3,14 ya, onun 14'ünü yürürlükten kaldıracaklarmış. Kaldırdıkları zaman insanlar çok güzel mektup yazabilecekler. Sen şimdi inanmayacaksın. Oysa doğru. Nasıl biz şimdi savaşı, mülkiyeti ortadan kaldırıp onun yerine sevgiyi, barışı koysak, Karl Marx'ın düşü gerçekleşmiş olacaksa işte öyle.

Bak şimdi, köyde bir çocuk var, şair. Hani özel isimler büyük harfle başlar ya, çocuk daha ilkokuldayken özel adları küçük harfle yazıyormuş. Öğretmeni çok kızmış. Neden öyle yapıyorsun, diye sormuş. Çünkü böyle daha hoşuma gidiyor, demiş. Çocuğun büyük bir şair olacağı o zamandan belliymiş.

"Laerning to Fly" klibindeki kızılderiliyi hatırlıyor musun? İki koluna iki tüy takıyor, uçurumun başına kadar gidiyor, oradan bırakıyor kendisini ve kuşa dönüşüyor.

Resim yapmak için konservatuvara gitmeme gerek yok, değil mi? Çocukluğumda, iyi resim yapanların büyüyünce ressam olacağını sanırlardı, eskiden. Şimdi maneviyat önemli. Maneviyatı ne kadar yapabiliyorsan o kadar iyi ressam olursun. Ben bir resim yaptım. Bir dağ var ve bir kuş. O kuş, benim. Bir kuş daha var. Bire bir eşleşmişler o iki kuş. Aslında insanlar kuşa dönüşebilir. Buna inanmıyor insanlar. Kuşa dönüşebileceklerini bilmiyorlar. Bir uçurumun başında olduklarında korkup geri dönüyorlar. Oysa kendilerini bıraksalar kuşa dönüşebilirler. Buna inanmıyorlar; ama yumurtadan kuş çıkabileceğine inanıyorlar. O ne kadar inanılmazsa bu da o kadar inanılmaz olabilir, daha fazla değil.

O artık yok. Onu çok sevin. Onu öyle yüceltin ki hiç kimse böyle bir kişinin yaşayamayacağını düşünmesin.

Abisi onun kimliğiyle Avusturya'ya çalışmaya gitmiş. O da abisinin nüfusuyla askere gitmiş. Askerde başkasının nüfusuyla askere gelen birçok kişiyle karşılaştım. Onlar bana bunun tehlikeli bir şey olmadığını söylediler. Ama ben dönünce kendi kimliğimi almak için başvurdum, beni hapse attılar. Devletle bütün ilişkim bu oldu: Askerlik ve hapis. Halbuki ben doğrusunu yapmaya çalışıyordum. Abim olmadığımı, askere gidenin ben olduğumu anlamamışlardı.

Geçen gün iskambil partisi çeviriyorlardı kahvede. Bana hangi partiyi tuttuğumu sordular. Ben de benim ayağımın altındaki devlet, dünyadır, dedim. Başka devlet kabul etmem. Devleti yıkmamız gerek aslında; ama izin vermezler.

Ben et yemiyorum, yani yememeye çalışıyorum. Neden? Et yemeyenleri yemeyi daha çok seviyorlar ya ondan. Onlar hocalarından ders almışlar, heykel yapmayı öğrenmişler. Sonra kendimi tanıdım. Onlar benden korksunlar.

Al şunu at, dedi. Sigara paketini atmamı istedi. Bi-zahmet, dedi. Ben de senin için ölürüm, dedim. İstersen hatta senin için öleyim. Sana zahmet olmasın, ben kendim ölürüm.

Rüyamda bir kuş gördüm. Bekledim gelsin başıma konsun diye. Hani beni saf, temiz bulduğunu anlatmak için. Sonra geldi kuş, başıma kondu. Nasıl oldu biliyor musun, hani seninle tanışmamız gibi oldu, şimdi gibi oldu.

Köyde bir gün bir kedi çıktı karşıma. Baktım, kedi beni yiyecek. O adamları, kelebekleri yiyorlardı. Çocukluğunu hatırlıyor musun? Ne saçma şeyler konuşulurdu, değil mi? Ne muhabbetler!

Bir kavgada arkadaşını kurtarmak için kavgaya girmeyen, serinlemek için denize girmeyene benzer. Orada bir arkadaşın boğuluyor, sen atlamaz mısın denize? Üstelik dışarısı sıcak, bunalıyorsun.

Bir kötü Kâmil var, bir iyi Kâmil. Kötü Kâmil bana saldırıyor; ama tam o gelirken ben kendimi ortadan kaldırıyorum, o benim hemen arkamdaki duvara çarpıyor. Biraz sonra geriliyor ve yeniden hücuma geçiyor. Ben yine kendimi ortadan kaldırıyorum. Yine duvara çarpıyor. Bu arada yaptığının kötülük olduğunu anlıyor; ama kendini tutamayıp bir kez daha saldırıyor. Bu sefer duvarın öbür yanına geçiyor.

Arkadaş, çok yetenekli bir çocuk. Ben sana kamera yaparım, televizyon yaparım, elektronik okumuşum. Bana, dünya yuvarlak değildir, dedi. Düzdür diyor. Macellan dünyayı dolaşmış, yine aynı yere gelmiş. Beni kolumdan tuttu, karşıda duvar var böyle, ordan gittik, burdan döndük; bir o tarafa gittik, bir bu tarafa gittik, tekrar aynı yere geldik. Bak gördün mü, dedi. Yalnız, hakikaten dünya yuvarlak değil, biliyor musun? Zaten 3, 14'de artık 3 olmuş. Gözlerine bakınca şöyle, şimdi seni uzay mekiğine bindirelim, dedim. Dünyanın dışına çıkarırsam seni, dünyanın yuvarlaklığını öğrenemeyeceksin, gene düzdür diyeceksin. Ben onu inandıracağıma o beni inandırdı. Ama inandıracağım onu dünyanın yuvarlak olduğuna. Nasıl mı inandıracağım? Haydaa! Sen de mi gittin ya? Gittin. Sen de gittin.

Bak şimdi! 1'diniz diyor, 2 ettiniz. (Hasır ettiniz, 2 ettiniz demek) 2 olarak ne yapacaksınız, diyor.

Adam dedi ki ben senden 50 lira borç aldım. 45 lirasıyla sana ceket aldım. 2 lirayı da geri verdim. Sana 48 lira borcum kaldı. Bende de 3 lira var. Ediyor 51. Bu 1 lira nerden çıktı?

İşyerinden de 18 milyon alacağım var. Adamın bana 48 lira borcu var. Sen şimdi buna inanmıyorsun değil mi? Halbuki doğru. Bir kere o 1 lirayı nerden buldu? Sen şimdi yerden bulmuştur diyorsun. Oysa ben düşürmüşümdür. Biliyorum, ben düşürmüşümdür. Ya da ceketi versin. Ceket benim. En iyisi şu: Ceketi versin, 4 lira da üste versin.

Maymunlar Herşeyi Anlar...

MİNE SÖĞÜT

Efsaneleri severiz. Ruhumuzun delikleri vardır, sünger gibi; isteriz ki inanılması güç masallara inanalım; o delikleri ılık, hoş yalanların büyüsüyle, doldurup doldurup taşıralım.

Efsaneleri severiz, çünkü asla gerçek olamayacak şeylerin, ete kemiğe bürünmüş, hayatın başköşesine kurulmuş hayaletleridir onlar. Efsane denildi mi herkes ona kayıtsız şartsız inanır. Neşeli bir paradoks, şarkı söyleyerek dans etmeye başlar:

Efsane ama gerçek,
Gerçek ama efsane.
Hem gerçek, hem efsane.
Gönlünüz nasıl
inanmak isterse...

İşte efsane bu ya, (ya da gerçek, gönlünüz nasıl inanmak isterse) bundan on yıllar önce, kalabalık bir hippi grubu Nepal'e ilk kez gittiğinde, Nepal Kralı buyurmuş "Kabilenin şefi gelsin görüşelim".

Kimmiş, neymiş bu kabile? Kimi İngiltere'den kimi Amerika'dan kimi Fransa'dan kalkıp yollara düşmüş bir grup genç kız, genç erkek...

Uzun ve kirli saçları, rengarenk pantalonları, çiçekli elbiseleri olan, gözleri hülyalı bakan, güler yüzlü, iki yüzlü beyaz insan.

Nepal kralına kim şapşal diyebilir onları bir kabile sandığı için. Oralarda, dağlarda kabileler yaşar. Kendi şarkılarını söyler, kendi dillerini konuşur, kendi danslarını ederler. Hepsinin bir başka giyisisi vardır üzerlerinde ve hepsi başka başka tanrılara inanırlar gönüllerince. Nepal kralı da cahillikten değil, aksine çok bilmekten, herşeye kadir olmaktan, aklı dünyaları kapsamaktan dolayı onları bir kabile sanır.

Hippilerin şefi var mıdır, gider mi Nepal kralıyla tanışmaya, giderse ne der, nasıl anlatır kendi kabilesini onlara?

Efsanede bu bölüm eksiktir. Belki olan bitenler efsanenin efsaneliğine yakışmaz da ondandır bu eksiklik...

Ama gitmişse, anlatmışsa eğer yalan dolan birşeyler, sonra çok gülmüşlerdir bu şapşal krala. Kral da kim bilir, neler düşünmüştür yeni konuklar hakkında. "Savaşçı olmadıkları belli" demiştir, "o zaman gelsinler, ne zararı olabilir ki" demiştir, kendi kendine ve rahiplere ve askerlere ve zenginlere ve köylülere ve dokunulmazlara.

Efsane bu ya (ya da gerçek, gönlünüz nasıl isterse) tapınaklarda çırılçıplak dans ederlermiş hippiler. Gitar çalarlarmış çırılçıplak. Sevişirlermiş çırılçıplak...

Ama bu turuncu, kırmızı, sarı, yoksul ülkenin, ruhlarından hoşgörü damlayan, yüreklerinden güleryüz fışkıran, açlıktan yanıp kavrulan, soğuk gecelerde, Himalayalar'ın eteklerinde, dinlerinin vaadlerle dolu kucağında uyuya kalan insanlarını hippiler çiçekli, püsküllü, tütsülü filtrelerin ardından seyrederlermiş.

Acının kokusunu duymazlarmış, kendilerinin orayı seçme şansı olduğunu ama oradakilerin hiç bir şeyi seçme şansları olmadığını düşünemezlermiş. Ya da düşünürlermiş de umursamazlarmış. Ya da düşünürlermiş de, umursarlarmış da, bile bile yaparlarmış yapacaklarını. Mahsus...

Pembe benekli, kelebek kanatlı gözlüklerini takıp bu ilkel yaşamı çok kıymetli ipekli bir kumaş gibi sarınırlarmış bedenlerine. Sokaklarda ölen insanları görmezlermiş, cehalet mistizmin ballı kabuğunda saklı olduğundan onu da görmezlermiş. Üzerini yalar geçerlermiş. Rahiplerin sarındıkları turuncu kumaşların meltemine kapılıp, çanların gizemli tıngırtılarında ve otların, hapların, iğnelerin sarmallarında dolanıp dolanıp da bir adım ilerlemeden oturdukları yerde yığılıp kalırlarmış.

Alis harikalar diyarından kendi rezaletler diyarına döndüğünde Katmandu efsanesini herkese anlatmış. O şehirde bir kaç dolarla nasıl aylar geçirilebileceğini, envai çeşit otun nasıl sokaklarda, hem de o, deliturunco sokaklarda gönlünce içilebileceğini, tapınaklardan yükselen mistik ezgilerin nasıl da ruhları maceralardan maceralara sürüklediğini; güler yüzlü insanların, hoşgörülü insanların beyaz anneler babalar, beyaz polisler gibi davranmayıp, hep "namaste" dediğini bir bir anlatmış. Şapşal Nepal kralını da anlatmış. Sonra yatıp uyumuş.

O uyurken başkaları sırt çantalarını doldurup Katmandu yollarına düşmüşler. Sonra onlar dönmüş anlatmış, bu sefer daha da başkaları yine yollara düşmüşler. İpek yolu yeniden canlanmış, trip yolu olmuş, hülya yolu, yalan yolu, körler yolu olmuş.

Batıda Alis'ler uyuyup uyanıp çal çene, pırpır ruh anlatırken, doğuda da Nepalliler uyanmaya başlamışlar.

Önce batıdan gelen bu insanların bir kabile olmadığını anlamışlar.

Sonra da hiç bir işe yaramadıklarını.

Sonra sonra da kendilerine zarar verdiklerini.

Hiç bir şey yapmadan tapınak köşelerinde sızan, boş bakışlı hippilerin kendi sadu'larından değersiz, ilkesiz olduğunu anlamışlar.

İnançsız olduklarını anlamışlar.

Ve nankör olduklarını.

Kendilerinin yüzyıllardır ele geçiremediği özgürlüğü, ellerinin tersiyle geri teptiklerini anlamışlar.

Onlardan nefret etmişler.

Hele hele söylentiler Kaf Dağı'nı aşıp tüm evrene yayıldığında, Batı'nın diplomatik eli ülkelerine uzandığında daha da nefret etmişler.

Batı baba demiş ki "benim hippi çocuğumu esrardan korumak için sizin ülkenizde bu mereti içmek, tüttürmek yasak olsun".

İşe bakın, efsanenin vardığı şu noktaya bakın.

Çaresiz doğu da, boyun eğmiş batıya her zamanki gibi. Haşhaş ekimi -tüketimi kontrol altına alınmış... Yüzlerce yıldır tapınaklarda ot içen hindular, budistler bu işe sinir olmuşlar. Kendilerine yeterince zarar veren batılının problemli çocukları onların hayatlarını da altüst etmiş. Küsmüşler.

Kısık gözlerden saçılan bakışlar sevecen de olabilirler, ölümcül de. Sevdiklerini öldürmeyeceklerini kimse garanti edemez.

Ahlakları onları kovmaya izin vermemiş. Ama sevmemişler artık hippileri. Yüzlerine bakmaz olmuşlar, hoşgörülerini sakınmışlar. Gördüklerinde başlarını çevirmişler.

Hippiler de, zaten meraklısı değillerdi Nepallilerin, gönüllerince yaşamaya devam etmişler yalan evrende.

Onlarca yıl gelmiş geçmiş, hippiler küle, toza karışmış ama geride biberli bir miras bırakmışlar. En ağız yakanından, en yürek sökeninden.

Bugün zengin turistler ellerinde video kameraları üzerlerinde tiril tiril gömlekleri ve ayaklarında hep ama hep boyalı pabuçlarıyla demir kuşların kanatlarına tutunup gidiyorlar Nepal'e. Kiminin yüreğinde gençliğindeki hippiliğin nostaljik tadı var kiminin gözlerinde deli bir merak.

Sanki Nepal bir vitrin. Sanki ölenler, turistler seyretsin diye ölüyorlar. Sanki tapınakların önünde, alevlerin içinde ruhlarla bedenler kavrulurken, babalar, kızlar, kocalar, anneler turistler görsün diye ağlıyorlar.

Batılılar doğuyu bir müze sanıyorlar. Sanıyorlar ki o duvarlar otantik tat bozulmasın diye boyanmıyor, sırf bu yüzden sokaklar temizlenip, evler onarılmıyor; sanıyorlar ki çocuklar, resim karelerini doldurmak için çamurlu sulardan ölülerin eşyalarını topluyorlar; dilenciler dekor olsun diye asfalta karışıp gelen geçene sakat bedenlerini gösterip ağlayarak yalvarıyorlar...

Olan biteni bir tek maymunlar anlıyor. Efsaneleri yazan ve yaşayan o maymunlar. Tapınak duvarlarının üzerine tüneyip, buğulu ve herşeyi gören gözlerle, bir fotoğraf çeken batılılara bakıyorlar, bir ölüsünün başında gözyaşı döken hindulara.

Sonra bir kez daha seviniyorlar insan olmadıklarına...

Aksam Gazetesi

Üç Aynalı Kırk Oda Kitabının İlk Uzun Hikâyesi Olan "Alice Harikalar Diyarında" dan Bir Parça:

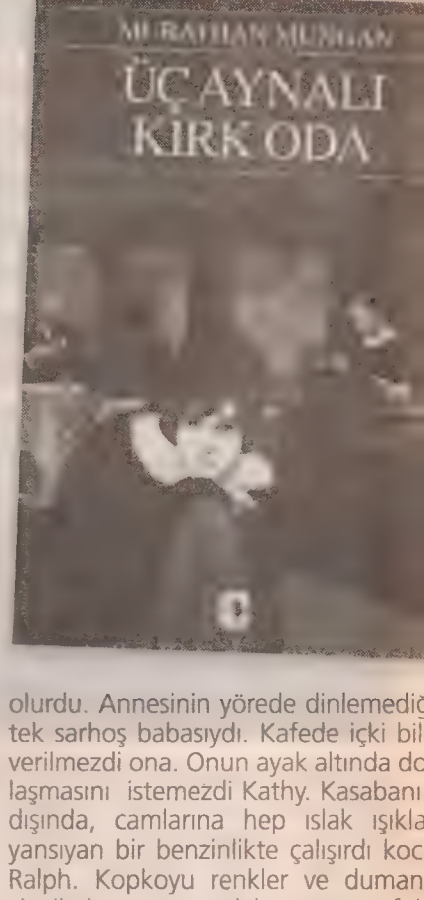

"Babasıysa, gerek kendi adına, gerek ailesi adına, gerek ataları adına, gerekse de bütün Amerika adına konuşurdu. Ayaklı bir Amerika tarihi halindeki bu adam konuşmaya şehvet derecesinde düşkündü. İkinci kadehte başladığı uzun ve hamasi söylevleri gün ağarırken, sızmasıyla birlikte son bulurdu. Arada bir tutan ve dinmeyen ağ ama krizleriyle birlikte kesintiye uğramamışsa tabii... Bu arada, kimi zamanlar uykudayken de konuşmayı sürdürdüğü

olurdu. Annesinin yörede dinlemediğ tek sarhoş babasıydı. Kafede içki bil verilmezdi ona. Onun ayak altında do laşmasını istemezdi Kathy. Kasabanı dışında, camlarına hep ıslak ışıkla yansıyan bir benzinlikte çalışırdı koc Ralph. Kopkoyu renkler ve duman çizgilerle sonsuza dek uzayan ufuk sanki dünyanın yaradılışına kadar ge giderdi. Batıya özgü o vahşi ve melan kolik güzelliğin bütünüyle ortaya çıktı ğı, rüzgârların kanyonlarda ıslık çaldığ günbatımları insanın içine dokunurdu Çok hüzünlü bir yerdi. Orada zaman zaman sebepsiz yere burnu sızlardı in sanın. Kırk yıllık geçmişi adına onu ora da, o benzinlikte tuttuklarından, bu yüzden kovmadıklarından emindi Ali ce. Kaç kez onun yüzünden yangın tehlikesi atlatmışlardı. Böyle durumlar da bile, hiç oralı olmamıştı Kathy, he şeyi oluruna bırakmıştı. Kathy, çirkinli ğinin cezasını ilkin kendine, sonra ai lesine, sonra da kasabaya fazlasıyl ödetti. Alice'in şöhretinin ilerlediğ yıllarda, bu ödemeden gazeteci ler de paylarını fazlasıyla aldıla Ağzından tek söz çıkmıyordu kadının. O yırtık ve yapışkan Amerikalı gazetecilerin yedi ci hana neler söyletmiş en kar kızılı bile kelime alamıyordu kadının ağzından."

"Alice kimi zaman uzaktan seyrederdi an nesini. Ona yardıma gittiği kimi günler, bi an, zamanın ve mekân nın dışına çıkar, sank bir başkasıymış gibi her şeye yaban gözlerle bakma oyu nu oynardı. Hiçbi zaman ufacık bi yakınlık olsun duy madığı, hemen hiç konuşmayan bu iri memeli çirkin ve tombu kadın, değ annesi, hiçbi şeyi olama yacak kada uzak gelird ona. Hissetti ği bu yaban cılığı ona açıklayabi lecek, bil diği tek tanım onun

Murathan Mungan '99

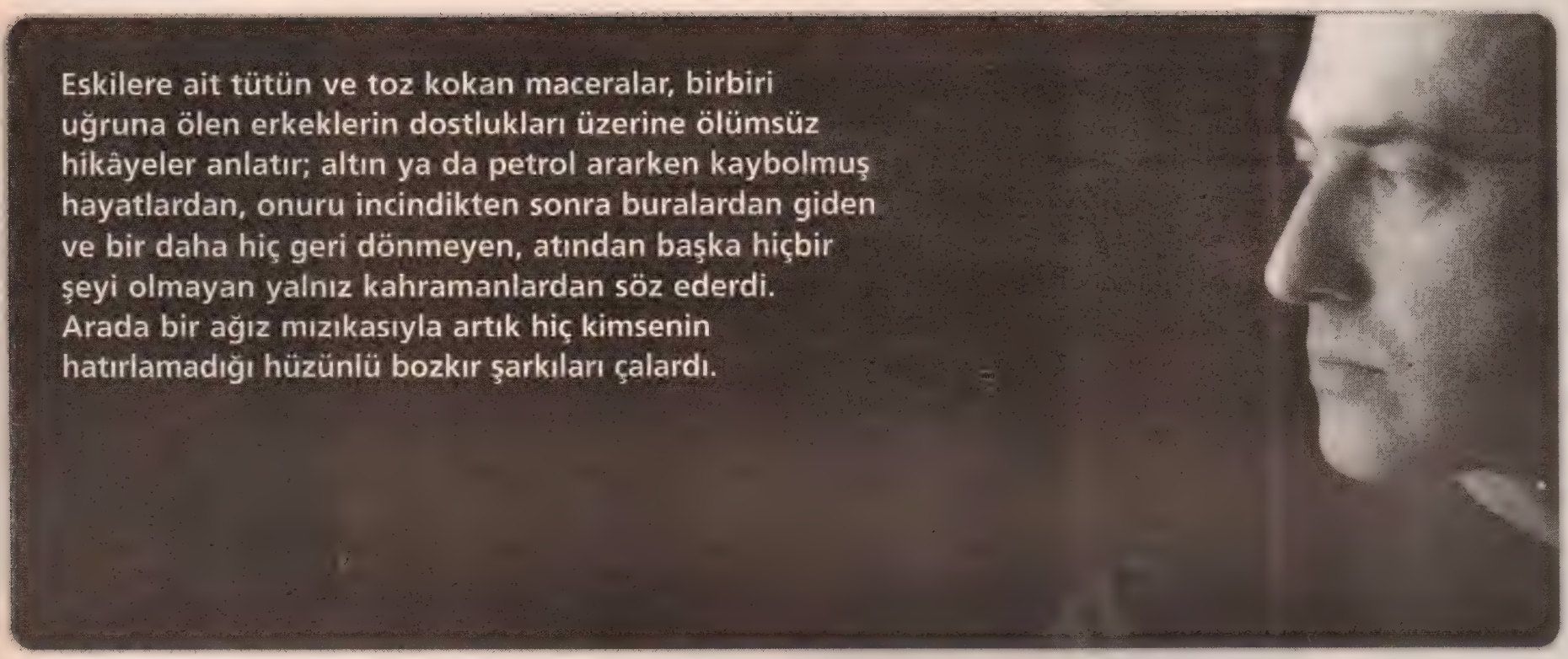

Eskilere ait tütün ve toz kokan maceralar, birbiri uğruna ölen erkeklerin dostlukları üzerine ölümsüz hikâyeler anlatır; altın ya da petrol ararken kaybolmuş hayatlardan, onuru incindikten sonra buralardan giden ve bir daha hiç geri dönmeyen, atından başka hiçbir şeyi olmayan yalnız kahramanlardan söz ederdi. Arada bir ağız mızıkasıyla artık hiç kimsenin hatırlamadığı hüzünlü bozkır şarkıları çalardı.

üvey annesi olmasıydı. Babasına bunu söyletememiş olması bile, bu konudaki inancını değiştiremedi. Koca Ralph ise, hep bir gün buralardan çekip gideceğini, bir daha hiç geri dönmeyeceğini, izini kaybettireceğini söylerdi. Hep büyük düşler kurar; konuşmalarında, sonunda mutlaka çeşitli hayat dersleri çıkartılan mesellere yer verirdi. Eskilere ait tütün ve toz kokan maceralar, birbiri uğruna ölen erkeklerin dostlukları üzerine ölümsüz hikâyeler anlatır; altın ya da petrol ararken kaybolmuş hayatlardan, onuru incindikten sonra buralardan giden ve bir daha hiç geri dönmeyen, atından başka hiçbir şeyi olmayan yalnız kahramanlardan söz ederdi. Arada bir ağız mızıkasıyla artık hiç kimsenin hatırlamadığı hüzünlü bozkır şarkıları çalardı. Galiba Koca Ralph'in hayatta yapabildiği en güzel şeydi bu. Onun söylediklerini ciddiye almazdı Kathy. Kırk yıldır aynı şeyleri söyleyip durduğunu, ve dediklerinin hiçbirini yapamadan buralarda geberip gideceğini söylerdi. Bunu herkesten daha iyi bilirdi. Umutsuz ve oyunsuz insanların sahip olduğu, şaşmaz bir gerçeklik duygusu vardı Kathy'nin. Acımasızlığının gücü buradan geliyordu."

"Alice'in dönüp de ardına baktığında, ailesine ve geçmişteki yaşamına değgin anımsadığı şeyler bunlardı işte. Var oluşunun temeline değgin düş kırıklıkları... sevinç vermeyen bulanık resimler...

"Alice'in evden kaçtıktan sonra, uzun ve sıkıntılı yıllar geçirdiği doğrudur, hatta fazlasıyla doğrudur. Dikkafalılığı, şahane tembelliği, yersiz alınganlıkları, çabuk sıkılması, dağınıklığı, sebatsızlığı ve sık sık değişen tutkuları yüzünden, ilkin kendine, sonra en yakınlarından başlayarak çevresindeki herkese hayatı cehennem ettiği de doğrudur. Bu yüzden hiçbir işte dikiş tutturamamış, başladığı hiçbir şeyi sürdürememiştir. En uzun yaptığı iş, bulaşıkçılıktır. Çünkü bulaşık yıkarken, bir çeşit ruhsal arınma duyduğunu kendi de söyler. Hâlâ bugün bile onu en çok sakinleştiren şeyin, köpürmüş deterjan olması biraz garip karşılanabilir elbet, ama insanların alışkanlıklarından kolay kopamadıkları düşünülünce, bu da "anlaşılır" bir şey olup çıkar. Garsonluk, satıcılık, sirkte yer göstericiliği, konu mankenliği, pastanede kasiyerlik, hayvan bakıcılığı gibi çok çeşitli işlere girip çıkmış ve bunların sonunda, her nasılsa "yazar" olmayıp şarkıcı olmuş, ardı sıra çevirdiği filmlerle üstelik adını bir de iyi oyuncuya çıkarmasını bilmiştir. Bütün bu iş değiştirmeleri sırasında kentten kente savrulmuş, hemen hemen Amerika'da görmediği yer kalmamıştır. Gezip tozduğu yerlerin yan yana bitiştirilmesinden rahatlıkla az noksanlı bir Amerika haritası elde edilebilir. Bir ara "serseriliğin şiiri", diye bir şey tutturmuş, bu şiir uğruna başına gelmedik iş, uğramadık bela kalmamıştır. Bu anlamda dünyanın en pahalı şairlerinden biri olduğu da doğrudur. Her gördüğü film nerede geçiyorsa orada yaşamak gibi bir huy edinmiş, filmin geçtiği yerleri keşfetmek gibi kimseye pek yararı dokunmayan bir merakın ardı sıra oradan oraya savrulmuştur. Yıllar sonra Alice'in çocukluğuna değgin malzeme toplamak gibi beyhude bir amaçla Texas'a gelen genç bir gazeteci, püriten görünüşlü, çokbilmiş kapı komşusunun, sözde hoşgörülü ama yukarıdan bakan bir edayla, "Alice'ciğin bütün hatası seyrettiği filmlere fazla inanmasıydı," demesi üzerine çok sinirlenmiş ve kadını fena halde haşlayarak, "İnandı da haksız mı çıktı peki? İşte koskoca Alice Star oldu. Sizse hâlâ burada, bu boktan kasabada tavuk besliyor ve bahçenizdeki otları ayıklayarak yaşlanıyorsunuz," demiştir."

"Alice'in yıllarca bunca ufak işte sürterek zaman yitirmesinin nedeni -ki hemen hiç kimseyi inandırmayacak kadar gerçektir-, şarkıcılığı geç keşfetmiş olmasıydı. Arada bir usul sesle şarkılar söylerdi, o kadar. Şarkı söyleyerek para kazanabileceği aklının ucundan bile geçmemişti. O güne dek onca şarkıyı ezbere bildiğinin, çok iyi bir sese ve kulağa sahip olduğunun neredeyse ayırdında bile değildi. Müzik kendisinden habersiz gelip yerleşmişti ona. Babasının ağız mızıkasıyla çaldığı ezgileri anımsar, içlenirdi yalnızca. Bu alandaki yeteneğini ve olanaklarını kabullenmekte epey güçlük çekti Alice. Bu konuda hiç hayal kurmamış, kendine hiçbir yatırımda bulunmamıştı. Neredeyse kendiliğinden çıkagelen tatsız bir sürprizdi bu. Eğer günün birinde uyuşturucu müptelası melez sevgilisi, şu arada bir söyleyiverdiği şarkılardan birine denk gelmeseydi ve Alice'i para kazanmak için bu işe zorlamasıydı, belki de daha uzun yıllar hiç kimse Alice Star diye birini tanımayacaktı. Nitekim Alice, ilk 45'liklerinden birini bu eski sevgilisine adamıştır: Her başarılı kadının ardında şaşkın bir erkek vardır adlı bu ironik şarkıda kendiyle dalga geçer. Alice, bunca yıl niye zaman yitirmiş olduğunu soranları, "Hep şu Allahın belası kilise korosu yüzünden," diye yanıtlamıştır. "Hayatı da, müziği de zehir ettiler bana. Yıllar yılı müzik denilince, o sefil kilise korosunu, papazların ardı arkası kesilmeyen azarlamalarını, iç kıyan ilahileri, sürekli terleyen domuzcuğa benzeyen çocukları, mendilli ve şapkalı karanlık kasaba kadınlarını, o tozlu kilise yolunu ve o berbat pazar günlerini hatırlardım ve her seferinde içim sonsuz bir sıkıntıyla daralırdı. Geçmişimdeki her şey gibi müziği de gömmüştüm; onun, kendimi gerçekleştirmek için bir olanak olduğunu anlamam yıllarımı aldı. Bu yüzden, sizlere çocukken fark edilmek için söylediğim şarkılardan, kanıma işleyen müzik ateşinden, kurduğum şarkıcılık düşlerinden, harçlıklarımı biriktirip aldığım ilk müzik aletinden, arkadaşlarımla kurduğumuz ilk müzik topluluğundan, şarkıcı olmak için yana tutuşa geçtiğim tutkunun dikenli yollarından ne yazık ki söz edemeyeceğim. Yirmi üç yıl uğraşıp serseri, iki yılın sonundaysa şarkıcı oldum. Hepsi bu."

"Bir plak firmasının ajanlığını yapan Eddie d'Ascanto, onu, ilk kez kendi de adı kadar manasız bir yer olan Beyaz Tavşan diskoteğinde dinleyinceye kadar, Alice Star belini biraz doğrultmuş, borçlarını ödemiş, deri ceketlerinin ve lame çoraplarının sayısını "eser miktarda" artırmış ve uyuşturucu düşkünü sevgilisinin "temel ihtiyaç maddelerini" nispeten daha rahat karşılayan bir yaşam düzeyine ancak erişmişti. Büyük umutları ve beklentileri yoktu şarkıcılıktan. Sözün tam anlamıyla bu sayede geçinip gidiyordu yalnızca. Porno film çevirmekten her bakımdan daha iyi bir iş olduğu kesindi. Ama o Allahın belası Eddie d'Ascanto'ya rastlayıncaya dek sürdü bu huzuru. Bütün başarılı Amerikalılar gibi İtalyan asıllı olup My Fair Lady'yi yirmi üç kez seyrettiği için mi, yoksa başka nedenden mi bilinmez, "menajerlik" kurumuna gereğinden fazla inanan; eşcinsel olmadığı halde, ince bir giysi beğenisine sahip ender erkeklerden biri olan ve birlikte çalıştıkları ileriki yıllarda, birbirinden ilginç ve çarpıcı buluşlarıyla Alice'e rahat ve huzur yüzü göstermeyen Eddie d'Ascanto karşısına çıkıp da, onu, Amerika'daki binlerce şarkıcıdan biri olmadığına inandırana kadar böyleydi bu; ve o sonu gelmeyen ilginç buluşlarını gerçekleştirmek için günde yirmi altı saat çalıştırmaya başlayıncaya dek sürdü mütevazı yaşamı. Alice, şarkı söyleyip para kazanmaya bir çeşit avanta gözüyle bakıyordu. Alkışlar, parıltılı giysiler hoşuna gidiyordu, o kadar. Eddie'den sonrası ise Alice için bir yeniden doğuştu. Bütün dağınık merakları, tutku çeşitleri, birbirinden çok farklı alanlara savrulmuş ilgisi, giderek tek bir yerde, tek bir noktada toplanmıştı şimdi. Yaşamında ilk kez bir şeyi deniyordu: Bir işte sebat etmeyi. Gece gündüz hiç durmadan çalışıyor, yıllar ile arasındaki açığı kapatmaya uğraşıyordu. İlk 45'liği çıktıktan üç hafta sonra bütün umutlarının boş bir hayal olduğuna inanmaya başlamıştı ki, plak firması ikinci bir plak için Alice Star'ı yeniden stüdyoya soktu. Sonuç eskisinden parlak değildi. Alice Star adı hâlâ kimselere tanıdık gelmiyordu. Eddie d'Ascanto'nun yırtıcı gayretleriyle gerçekleşen üçüncü ve dördüncü plaklar da sonucu değiştirmedi; bu sonuncular yüz plaklık listelerin alt sıralarını biraz zorlar gibi olduysa da, ardından gelen büyük dalgaların gürültüsünde silinip gitti, daha sonra da kesin bir sessizliğe gömüldüler. Alice, bu kez gerçekten her şeyin bittiğine inanıyordu, hatta bu sefer eski işini bile bulamayacağını düşünüyordu. O boktan kulüpler için bile, plak sahibi olmasa da, umut vaat eden, sıradan, iddiasız bir şarkıcı, yenilmiş, burnu sürtülmüş plak sahibi bir şarkıcıdan çok daha önemliydi. Sıradan Amerikalının, kendisine başarısızlığı hatırlatan hiçbir şeye tahammülü yoktu. Umudundan, inancından, hevesinden ve Alice de dahil olmak üzere herkesin sinirini bozan azminden hiçbir şey yitirmeyen Eddie d'Ascanto'ya göre son şans, bir uzunçalardı. Yapımcı firmayı buna ikna etmek, Eddie için bile hayli uzun zaman aldıysa da, sonunda kazanan tabii ki gene o oldu. İlk uzunçaların hazırlıkları başladığında, her ikisi de son kartlarını oynadıklarını biliyorlardı."

KUREYŞA

Erkekler kadınlardan daha çok severler aynayı. Suları görmezler çünkü. Ve de aynanın arkası boştur. Ve bir kere gördükleri yeter onlara. İkincisi başka dünya demektir. Ve de aynanın arkası boştur. Kendilerini görürler, arkalarına bakmazlar aynalarının, arkalarına saklanan kendilerini görmemek için.

Gördükleri kendileridir, sevdikleri kendileri

Saklanan da kendileridir derinliklerine

Bunun için kendilerine yeterler; bunun için eksiğini duymazlar bir başkasının. Tek duydukları eksiklik, kendilerinden bir tane daha olmamasıdır. Aynanın içinden geçebilseler o da olurdu belki; Kavuşabilirlerdi birbirlerine.

Oysa onlar oğulları kendileri olacak sanırlar

Hiç kimse olmaz bir diğerinin ne oğlu, ne babası; nasıl ki doğurmakla bile benzemiyorsak birbirimize

ve de aynanın arkası boştur

Karanlık kasıkları öte yanına sırlanmıştır aynanın

Nasıl ki sırrı çözülen aynada hiçbir şey görünmezse

Göremezler baksalar da birbirlerine

Ayna! Ey güzel ayna! Kaç masal geçti senin içinden, sen kaç masalın içinden geçtin, neler saklı dilsiz derinliklerinde, sen beni gör yeter, ben seni görmesem de.

...

CUDANA

Dokuzuncu Lanet

soyunun uğradığı bütün
felaketlere
yas tutacak kadar uzun olsun
ömrün
insan kalbinin bütün afetlerini
yaşayasın
sonsuza dek uyku haram olsun
nankör gözlerine
dostlarının ihaneti, sevdiklerinin
nefreti,
arkadaşlarının kalleşliği
hayatının zenginliği olsun
arafta kalsın ruhun ve bedenin
ölümün kuytusunda kalmış
gölgeni
yeryüzünün ve gökyüzünün
bütün kötülükleri kuşatsın
o kadar uzun yaşa
o kadar uzun yaşa ki
görmediğin zulüm, çekmediğin
kahır
duymadığın acı, uğramadığın
bela kalmasın
o kadar uzun yaşa
o kadar uzun yaşa ki
yüreğin duyabileceği bütün
acıları
gözün görebileceği bütün
zulümleri
aklın hayal edebileceği bütün
işkenceleri
duyasın, göresin, bilesin!
o kadar uzun yaşa
o kadar uzun yaşa ki
bütün sevdiklerinin ölümlerini
görsün gözlerin
bütün yakınlarının yıkımlarına
yansın yüreğin
o kadar uzun yaşa
o kadar uzun yaşa ki
ölüm senin için en
büyük mutluluk
olsun
o kadar uzun yaşa ki
o kadar!

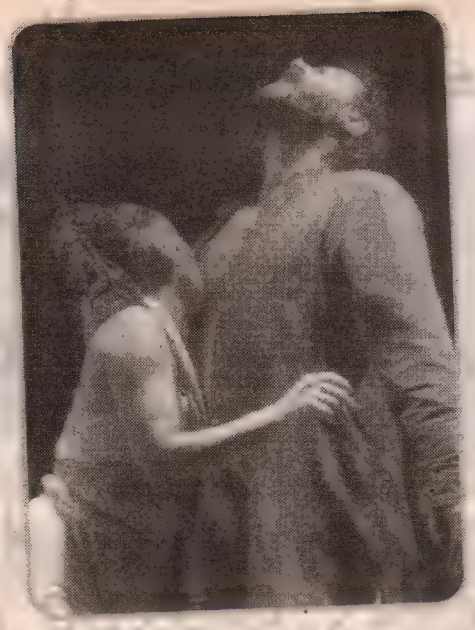

Murathan Mungan'ın Mezopotamya Üçlemesi'nin son oyunu Geyikler Lanetler İstanbul Tiyatro Festivali ve Berlin Dünya Tiyatro Festivali'ne katılıyor.

28 -29 Mayıs 1999 AKM Büyük Salon

22-23-24 Haziran 1999 Schaubühne - Berlin

Yakın Gelecek Kitapları:

- Meskalin 60 draje, Kültür ve Sanat Üzerine kafa açıcı yazılar.
- Lunapark, dağınık yazılar, notlar, eğlencelik.
- Söz Vermiş Şarkılar, yazdığı şarkı sözlerinin tümünün yer alacağı kitap.
- Doğduğum Yüzyıla Veda, şiirleri.
- Erkekler için Divan, şiirleri.
- Yüksek Topuklar, upuzun hikâye.

Eski Zaman Aktarları

I.

sizi çok eski bir çarşıdan aldım
düşmeyin suya yanılırsınız
ölü bir zencefildi akşamları
avuçlarınız kokuların meddahı
ağlamazlardı, erkendik ve bir çocuk vardı içimizde
harabe duyarlıklarımız ürkek bir su gezdirirdi
karanlığa bakmayın dağılırsınız

neyin doğrulanmasıdır ölüm
ve ellerinizdeki baharat korkusu
(çanlar döven ellerinizdeki) ürkek şefkat
sonra adsız bir gül ölmesi tarçınlı kilerlerde
ve bir öğle üzerinin sükûnetli anısı
kurutulmuş bir çarşının hüzün defterlerinde
biliyorum ben ölürsem siz anlarsınız

24 Ocak 1979

III.

Macide Tanır'a

bir kadını kadın yapan
biraz da elleridir
göğünde sağnağı olmayan bir kadın
bir gergefe parmak düşürebilir mi hiç?
hangi hüzne kiracı durur akşam balkonlarında
hangi saksının suyunu verebilir sahiden
kadife perdelere uzanıp kalmış eli
kuşlar akşama erişmeden

kapısı açık kafesler mi bıraktı geride
camlatılmış yangınları, beş sularında fasılları
ey simli soyağaçlarına iz süren
annelerin ölme yaşı

sırlanmış bir aynanın ahşap kıyısında
saklanmış cinnetiyle soluk fotoğraf
çıkagelir bir gün kendi yüzümüze
baktığımız an
anlarız ellerine konan kuşları
anlarız bütün yaşlarını yaşadığımız zaman

kimse ölmemeliydi konuşmadan

Mayıs 1982

Otuz İki Kısım Tekmili Birden Murathan Mungan

1- Adının takma olup olmadığı, kendisine en çok sorulan sorulardan biri. Oysa gerçek adı bu.

2- Murathan, eski zamanlarda at sırtında saz çalıp şiir söyleyerek diyar diyar gezen eski bir Kürt dengbejinin de adı. *Sahtiyan* kitabında yer alan "Ahmet ile Murathan" adlı şiirinde, Dîvan şiirinin atası olan Ahmedî ile bu Kürt dengbejini karşı karşıya getiren göndermeler kullanmış.

3- İlk yazılarında yalnızca Murathan adını kullanıyor. O zamanlar yayımlanan "Tiyatro 73" dergisinde ve "Yeni Ortam" gazetesinin kültür sanat sayfasında yayımlanan bazı yazıları yalnızca "Murathan" imzasıyla çıkıyor. Yazı gönderdiği dergilerden biri, bu adın takma olduğunu düşündüğü için, yazarına danışmaksızın adını "Murat Hancı" diye değiştiriyor.

Daha sonra adını ve soyadını birlikte kullanmaya başlıyor.

1987'de, Söz Gazetesi'nin editörlüğünü yaptığı Kültür-Sanat sayfasında yazdığı "Sağlık Köşesi" başlıklı gırgır yazıları, Dr. Ruhi Çözer imzasıyla yazıyor.

4- Her zaman çalışkan bir öğrenci olmuş. Ortaokul ve lise sıralarında yazdığı "kompozisyonlar" her zaman en yüksek notu alır, hayranlık uyandırırmış. Bu yüzden, çocukluğu boyunca en çok karşılaştığı sorulardan biri: "Bir yere bakarak mı yazdın?" olmuş.

5- Kitap, okurlarına hiç de böyle bir söz vermediği halde, *Paranın Cinleri*'ni sevenlerin en çok sordukları sorulardan biri, anne tarafının ne olduğu ya da kitapta niye anlatılmadığı? Meraklıları *Harita Metod Defteri*'ni beklesinler. Özyaşamöyküsel malzemeden yola çıkarak yazdığı aynı dizinin ikinci halkası olan bu kitapta bu kez, anne tarafını, ilkgençlik yıllarını, hayatının yedi hikâyesini anlatıyor.

6- Ankara'da yaşadığı ilkgençlik yıllarında, bir akşam, yazısının yayımlandığı "Yeni Ortam" gazetesi koltuğunun altında yürüyerek eve dönerken, Tandoğan Meydanı'nda afişleme yapan ülkücüler tarafından kuşatılıyor; solcu gazete okuduğu için linç edilmeye kalkışılıyor. Kendini önüne attığı arabalardan hiçbiri onu almıyor. Günlerce evine kapanıp, sonradan tamamlamadan yarım bıraktığı "Can Korkusu" diye bir roman yazmaya başlıyor. Birkaç yıl sonra, onun "eşcinsel" olduğundan kuşkulanan "Dev-Yol"cu solcular tarafından Saraçoğlu Mahallesi'nde kıstırılıp çevresi kuşatılarak benzer biçimde dövülüyor. Üçüncüsünde, Ankara Polis Koleji öğrencileri onu saklandığı yerde bulamıyorlar. Bu üç linç girişiminin çevresinde yıllardır beklettiği bir malzemeyi, şimdilerde serin gözlerle "Linç Maşalı" adıyla yazıyor.

7- Bir kedi tutkunu. Apartmanının arka bahçesinde beslediği kedilerin yanı sıra, hayatta en sevdiği şey, 15 Temmuz 1993 doğumlu yengeç burcu kedisi Pişo. Pişo geceleri sağ omuzunda ya da sağ ayak ucunda yatıyor. Pişo'nun sevmediği insanlarla görüşmüyor. Pişo istemediği için, hiçbir yere sekiz günden fazla gidemiyor. Bir kediyle birlikte yaşamanın çeşitli deneyimlerinden, yazmakta olduğu *Kedinin Etrafında* kitabında hayli yararlanıyor.

8- Bir kırtasiye delisi. Hayatının sonuna yetecek kadar defter ve kalemi var. Her gittiği yerden defter kalem alıyor. Günlük'lerini bu defterlere yazıyor. Günlüklerini tuttuğu bir dolap dolusu defterden kendi yapacağı derlemeyi günün birinde kitaplaştırmayı düşünüyor. Ani bir ölüm durumunda, defterlerinin hepsinin yakılmasını ya da kilit altına alınmasını istiyor.

9- Kartpostal ve teneke kutu biriktirmeyi seviyor.

10- Hiçbir şiirinin bestelenmesine, hiçbir hikâyesinin filme alınmasına izin vermiyor. Gerektiğinde şarkı sözü ya da senaryo yazabileceğini ama, kitaplarıyla okurları arasına başkalarının girmesini istemediğini söylüyor. En çok filme alınmak istenen hikâyesi, "Boyacıköy'de Kanlı Bir Aşk Cinayeti". Bu hikâyeyi filme almak için kendisine başvuran en az on yönetmen hatırlıyor.

11- Filme alınan tek senaryosu olan *Dağınık Yatak* filminin sonundaki, finale giden her şeyin karara bağlandığı önemli bir sahnede, masaya servis yapan garson rolünde görünüyor.

12- Geçimini yıllardır yalnızca yazarak kazanıyor. 17 yaşındayken yaşını büyütüp bir bankanın cari hesaplar servisinde memur olarak çalışmaya başlıyor. Geceleri bir dershaneye devam ederek üniversite sınavlarına hazırlanıyor. "Bankalama Öyküler" başlıklı bir kitap yazmaya başlıyor, yarım kalıyor. Sonraları, ailesine karşı bağımsızlığını kanıtlamaya çalışıyor, evden ayrılıp kendi hayatını yaşamaya karar verdiğinde, birkaç ay bir büyük mağazada tezgâhtar olarak çalışıyor. Gene tamamlamadığı bir romana başlıyor: "Tezgâh". Yazar olacağı belli. Oluyor.

13- Kişinin kendini, seçtikleri kadar reddettikleriyle de var ettiğine inanıyor. En parasız zamanlarında, bir bira firmasının reklamlarında kullanmak üzere bir tek dizesine ödediği parayı, yeni çıkacak bir parfüm reklamı için slogan yazmayı ve benzeri önerilerin hiçbirini kabul etmiyor.

Yakın bir tarihte Türkiye pazarına giren bir giyim firmasının kendi alanında başarılı olmuş, yakışıklı ve çekici erkekleri reklamlarında ve "bilboard"larda kullanmak fikrinden yola çıkan kampanyasını da reddediyor. Bir pop şarkıcısının yalnızca "Ben sende bütün aşklarımı temize çektim" dizesini bir şarkısında kullanmak üzere önerdiği "astronomik ücreti" de reddediyor. Kendi burnunun dikine gitmeyi seviyor.

14- En çok para harcadığı şey: CD. Özel olarak single ve remix albümler topluyor. Gece yatarken bile müzik dinliyor. Örneğin Prodigy'nin ya da Depeche Mode'un Avustralya ya da Japonya'da yapılmış remixlerini bile aratıp bulduğunu, iyi şiir okuyamadığını söylüyor. Nazım'ın da okuyamadığını düşünüp teselli buluyor. Bu yüzden kendisine gelen şiir kaseti yapma önerilerini yıllardır geri çeviriyor.

Şiir okunurken arkaya müzik konmasını ayıp buluyor. Sanki şiirin kendi müziği yokmuş, ya da dinleyeni duygulandırmak, etkilemek için yardım alması gerekiyormuş gibi davranılmasını hoş bulmuyor.

İnsanların öyle dümdüz konuşurken, şiir okumaya başladıklarında, birdenbire seslerini değiştirmelerini, seslerine bir derinlik, yüzlerine bir derin bir mana katmaya çalışmalarını komik buluyor. Bunların şiiri sahteleştiren şeyler olduğunu söylüyor.

15- İlk kitapları Ankara'da ve küçük yayınevlerinden çıkıyor. Büyük yayınevi olarak İstanbul'da ilk kez Remzi Kitabevi *Cenk Hikâyeleri*'ni basıyor. Aynı yayınevi, ikinci ve son bir şans olarak 1987'de *Kırk Oda*'yı yayımlıyor. Kitabın bir yıl içinde üst üste baskılar yapan ve geniş okur kitlesine ulaşan başarısı yerini sağlamlaştırıyor. Şimdi 12 yıl sonra *Kırk Oda*'ların ikincisi yayımlanıyor: *Üç Aynalı Kırk Oda*. Bu kitabı, daha sonraları *Yedi Kapılı Kırk Oda* ile *Dokuz Anahtarlı Kırk Oda*'nın izleyeceğini söylüyor.

16- Kalabalıklar karşısında şiir okumuyor. Şiirin mahrem bir şey olduğuna, kalabalıklar karşısına öyle uluorta çıktığında "müstehcenleştiğine", "sahteleştiğine" inanıyor.

Kendisinin kapalı ve boğuk bir sesi olduğunu, iyi şiir okuyamadığını söylüyor. Nazım'ın da okuyamadığını düşünüp teselli buluyor. Bu yüzden kendisine gelen şiir kaseti yapma önerilerini yıllardır geri çeviriyor.

Şiir okunurken arkaya müzik konmasını ayıp buluyor. Sanki şiirin kendi müziği yokmuş, ya da dinleyeni duygulandırmak, etkilemek için yardım alması gerekiyormuş gibi davranılmasını hoş bulmuyor.

İnsanların öyle dümdüz konuşurken, şiir okumaya başladıklarında, birdenbire seslerini değiştirmelerini, seslerine bir derinlik, yüzlerine bir derin bir mana katmaya çalışmalarını komik buluyor. Bunların şiiri sahteleştiren şeyler olduğunu söylüyor.

17- *Metinler Kitabı*'nda yer alan "Kapan Metin"in bugüne kadar yazdığı en iyi metinlerden biri olduğunu, ama yazık ki gereğince görülmediğini düşünüyor.

18- Yakın çevresi yalnızca yazarlar çizerlerden oluşmuyor, yakın arkadaşları arasında, mali müşavir, endüstri, elektrik ya da ziraat mühendisi, bankacı gibi çeşitli mesleklerden insanlar var.

19- Ona en çok sorulan sorulardan biri, on küsur yıldır süren savaşa ait bir şey yazıp yazmayacağı, yanıtı her seferinde aynı: Bekleyin, diyor. Çünkü, unutulmaz bir şey yazmak istiyorum.

20- Hayattaki en büyük başarısını şöyle açıklıyor: "44 yaşındayım. Hâlâ şiir yazabiliyor, hâlâ âşık olabiliyor, hâlâ inanıyor ve güvenebiliyorum. Üstelik bütün bunları hiç de aptal olmadığım halde yapabiliyorum. Daha ne isteyebilirim hayattan?"

21- Gazete ve dergilerdeki yazılarından, şiir, öykü, şarkı sözü ve oyunlarından tanıyorsunuz onu.

22- Herhangi bir kitapçıya gittiğinizde, 30 kitabın üzerinde imzasını görebilirsiniz. 1975'ten beri yazıyor. Bir süredir tek başına bir yayınevi gibi çalışıyor.

23- Çoğunlukla kitap kapaklarının arkasında fotoğrafı yer almıyor. Bazı fotoğraflarıysa, doğrudan kitabın kapağına konu oluyor. Örneğin Bülent Erkmen gerek *Osmanlıya dair Hikâyat* gerek *Li Rojhilate dile Min* adlı Kürtçeye çevrilmiş şiirler toplamı kitaplarında gözleri ile kitap kapakları arasında bir ilişki kurdu.

Okurlarının çok sordukları sorulardan biri de, kitaplarının kapaklarına ilişkin. Kitaplarının kapaklarıyla özel olarak ilgileniyor. En çok Sadık Karamustafa ile çalışmış. Eski 45'likler'in ilk baskısının kapağı İtalya'da ödül almış.

24- Son kitabının kapağını Timuçin Unan yapmış. Edward Hopper, İbrahim Çallı ve Namık İsmail resimlerinden tek bir resimmiş gibi yapılan ilginç bir kolaj çalışması. Kitaptaki hikâyelerden birinin Amerika'da geçiyor olması Hopper resmine ayrı bir anlam katıyor. Resme olan düşkünlüğünü, *Ressamın Sözleşmesi* adlı öyküler seçkisi gösteriyor ama, hızını alamamış olmalı ki, şimdi gene görme ve bakmayla ilgili metinlerden oluşan ikinci bir seçki hazırlığında. Erol Akyavaş, Fevzi Karakoç, Balkan Naci İslimyeli, İsmet Doğan kapaklarında resimlerini kullandığı ressamlar. Ayrıca Deniz Bilgin, Murat Morova, Gülsün Karamustafa, Kezban Arca Batıbeki özel olarak onra kapak yapmışlar.

25- Yalnızca yapıtlarıyla değil, yazılı ya da sözlü söyleşileriyle de büyük ilgi topluyor. İyi, esprili bir konuşmacı. Dinleyicileri salonlara sığmıyor.

26- Yalnız İstanbul ve Ankara'da değil, Anadolu'nun çeşitli kentlerindeki imza ve söyleşi programlarıyla okur karşısına en fazla çıkan, gençliğin ve genç okurun nabzını en fazla elinde tutan birkaç kişiden biri. Balıkesir'den Diyarbakır'a, Samsun'dan Mersin'e hemen her yerde okurlarıyla buluşuyor.

27- Okurlarından haftada ortalama 30-40 mektup alıyor.

28- Kitaplarını yazmak uzun zaman dilimlerine yayılıyor. Her birinin arkasındaki tarihler bunu gösteriyor. Her kitabı mimari bir bütünlük olarak düşündüğü için, başladığı kitapları bitirmesi yıllar alıyor.

29- Batılıların "Long-Seller" dediklerinden. *Kırk Oda, Yaz Geçer, Lal Masallar, Sahtiyan, Paranın Cinleri* en çok satan kitapları.

30- Ödenekli Tiyatrolar oyunlarını oynamaktan yıllardır kaçınırken, yalnızca şu anda bütün Türkiye'de amatör, yarı amatör ve okul sahnelerinde Murathan Mungan imzalı kırkı aşkın oyun yer alıyor. *Mezopotamya Üçlemesi*'nin ve *Bir Garip Orhan Veli*'nin yanı sıra, "Binali ile Temir", "Şahmeran'ın Bacakları", "Kasım ile Nasır" gibi öyküleri de taşıdıkları dramatik güçten ötürü çeşitli topluluklar tarafından sahneleniyorlar.

31- Gizli gizli yazdığı senaryoları bir gün kendisi filme almayı umuyor. Sırasını bekliyor.

32- Yazdıklarından başka hiçbir geliri olmadığı gibi, bankada da beş kuruş parası yok.

AKŞİYAYINCILIK

Dediler...Dediler...Dediler...

Arkadaşım, Dostum, Kardeşim Murathan

Murathan ile tanışma yılımız tam olarak 1961... Yani kırk yıllık dost diyebilmek için yalnızca bir-iki yılımız var. İlkokula başladığımız birinci gün tanıştık Murathan ile, tesadüfen aynı sıraya düşerek...

O gün başlayan arkadaşlığımız; türlü çeşitli evrelerden -hem zor hem kolay, hem üzücü hem çok keyifli, hem gözyaşı hem kahkaha dolu, hem hafif hem ağır- geçerek bugüne kadar geldi. Bu kadar yıl sonra iki kardeşiz artık. Bunca yıldır paylaşılanları, yaşananları düşünürsek kardeşten bile yakın. Kim kardeşi ile bu kadar açık, bu kadar özgür, bu kadar sağlam bir ilişki kurabilmiş ki?

Ama aynı zamanda bir öğretmen... Murathan'ın söyleşilerini cam çerçeve kırarak dolduran kalabalığa baktığım her seferinde bunun ne kadar doğru olduğunu görüyorum... Evet öğretmen...

Ben dahil, bütün kalabalık; pür dikkat Murathan'ın ağzına bakıyor ve hayatımızı düzenlemekte bize yardımı olacak ipuçlarını, kıstasları öğrenmeye çalışıyoruz. Ben bir parça daha şanslıyım. Hep yanımda oldu, hep kolaylıkla danışabildim, her zaman birinci elden ulaştırabildi bana ihtiyaç duyduklarımı. Yazdıklarının önemli bir bölümüne -yayımlanmalarını beklemeye gerek kalmaksızın- ulaşabildiğimi de ekleyip, nazardan mazardan korkmadığımı belirtmiş olayım.

Kırk yıllık bir dostluğa hiçbir şey olmaz.

Naim Dilmener

Can Dostum, Sırdaşım Murathan

Murathan hakkında yazacağım her kelime kaçınılmaz olarak beni de anlatacak. Neredeyse birlikte büyüdük. Yirmi yılı çoktan devirmiş dostluğumuz. Araya birkaç yıl zorunlu ayrılık girdi. Onun yurtdışında yaşadığı birkaç yıl. Bunun dışında hemen her gün görüştük. Birbirimizin hayatına en yakından tanıklık ettik. O gencecik yaşımda onu tanımak, onunla büyümek dünyayla arama sanki ipekten bir tül gerdi. Canlı kardeşim benim. Dünyayı onunla dinledim, onunla gördüm, onunla tanıdım. Bu, hayatta çok az kişiye nasip olan ayrıcalığın şimdi farkına varıyorum.

Bir an olsun durup soluklanmadan, nefes nefese yaşadığı için kimi zaman yorulduğum oldu. Şefkatinin, öfkesinin, aşkının, nefretinin, gücünün, kırılganlığının şiddeti bezdirdi kimi zaman. Kimi zaman yanında koşamadım. Durup uzaktan seyrettim. Ama sayısız ortak anısı olan insanlar gibi her zaman birbirimizi kirpiğin ucundan anladık; sakındık; koruduk. Kimsenin paylaşamayacağı bir dil oluştu aramızda. Murathan'ın bir benzerine romanlarda bile rastlamadım. O hep o kadar farklı, o kadar bambaşkaydı ki, kendisi olabilmek, kendisi kalabilmek için hepimizden fazla savaştı.

Murathan'ı sordunuz. O benim can dostum, sırdaşım.

Yıldırım Türker

Murathan'ın yayıncısı olmak

Murathan Mungan'la ilk kez 80'li yılların ortalarında, bir arkadaşımın Ortaköy'deki kitapçısına okurlarıyla söyleşiye geldiğinde karşılaştım. 12 Eylül'ün ağır etkisinin derinden hissedildiği; insanların oto-sansürsüz konuşamadığı; korku, şaşkınlık ve sinmişlik yüklü günlerdi. Murathan Mungan konuşmaya başladığında, kitapçıdaki herkes gibi ben de başka bir çağa, başka bir mekâna götürüldüğümüz duygusuna kapıldım: Daha cesur, daha ahlâklı insanların; akrabalıkları milliyetle, cinsiyetle, bu düzende tanımlanmış kalıplarla değil ortak ümitlerle, arzularla, dirençlerle kurulmuş insanların yaşadığı bir yerden sesleniyordu Murathan. Müthiş zengin bir dille, müthiş zengin bir hayalgücüyle ve müthiş bir enerjiyle konuşuyordu. Metinlerini biliyordum elbette. Gücünü pek çok şeyin yanı sıra, üzerinde yaşadığımız toprağın çağları, kesimleri, katmanları arasında inanılmaz bir yetkinlikle dolaşmasından alan metinlerini... Bir hazine sandığı gibi Türkçe'nin imkânlarını, inceliklerini barındıran; bu dilin nelere kadir olduğunu bize gösteren metinlerini... Hepsi aynı cesur ve "ahlâklı" duruşu taşıyan metinlerini...

Sevdiğiniz kitapların yazarlarıyla tanışınca genellikle hayal kırıklığına uğrarsınız. Murathan Mungan benim istisnalarımdan biri oldu. On beş küsur yıldır beni olumlu anlamda şaşırtmayı hep becerdi; her zaman, en zor zamanlarda bile kendine sadık, yazısına sadık bir insan olduğunu gördüm.

Murathan'ın yayıncısı olmak, okurlarına sunacağı armağanların ilk tanığı olmamı sağlamanın yanı sıra, dile dökülemez sandığım şeyleri böylesine güçlü ifade edebilen bir yazarla çalışmanın güvenini de verdi bana.

Müge Gürsoy Sökmen

Oyun Yazarı Mungan

1993 yılında, bir süre önce tamamını yeniden okuduğum ve sahneleme kararını verdiğim oyunların yazarıyla karşılaştım. Bir gayret kendisine kendimi tanıtıp "sizin Mezopotamya Üçlemesi'ni sahnelemeyi düşünüyorum, önce Mahmud ile Yezida, ardından Taziye ve en sonunda da Geyikler ve Lanetler..." tam bu anda sözümü kesip atıldı "Geyikler Lanetler!, önce oyunun adı konusunda anlaşalım". İşte bu tanışmanın ardından anlaştık ve altı yıldır Mezopotamya Üçlemesi'nin kaderini birlikte yaşıyoruz.

Murathan Mungan, yazdıklarının bir tiyatroyu bu kadar etkileyeceğini düşünmüşmüydü bilmiyorum ama Antalya Devlet Tiyatrosu bu üçlemeyle kurulduğu yıl, yüzyılın şimdiye kadar yapılmış en uzun Türk Tiyatro oyununu gerçekleştirdi, en iyi oyun ödülünden başlayarak en iyi yönetmen, en iyi müzik, en iyi koreografi ödüllerini kazandı. Antalya seyircisi altı yıldır unutamadığı tiyatro lezzetini yaşadı, bu oyunu tasarlayanlara ise ödüllerin ardından çeşitli ceza ve soruşturma girişimleriyle sorgulanan dürüstlükleri beş yıl sonra iade edildi.

Murathan Mungan, yazdıklarının bir tiyatrocuyu bu kadar etkileyeceğini düşünmüş müydü bilmiyorum ama altı yıldır birlikte yaşadığım geyiklerin lanetinden yılmayan ben, Mezopotamya Üçlemesi'nin son oyunu olan Geyikler Lanetler'i bu kez de Ankara Devlet Tiyatrosu'nda yeniden sahneledikten sonra Geyikler Lanetler, İstanbul Uluslararası Tiyatro Festivali ile İstanbul'a gelen tiyatroseverlerin beğenisine, 22 Haziran 1999 tarihinden başlayarak yüzyılın en önemli tiyatro festivallerinden olan Theater der Welt-Berlin ve Zürich Theater Spektakl ile dünyaya sunulacak. Beş yıl önce kaçırılan fırsat bu kez yakalanacak ve Murathan Mungan'ın metinleri dünya için de en az bu ülke için olduğu kadar önemli olacaktır diye düşünüyorum.

Mustafa Avkıran

Şarkı Sözü Yazarı Mungan

Murathan Mungan ile "Akdeniz Akdeniz" albümünün şarkılarını hazırlarken 1980'li yılların başında tanıştım. O zaman her ikimiz de Ankara'da oturuyorduk. Maskeli Balo ve Telli Telli şarkılarının sözleri o zaman yazıldı.

Asıl tadını hiç bir zaman unutamayacağım çalışmamız, şimdiye kadar çeşitli nedenlerden dolayı bir türlü sahnelenme fırsatını bulamamış, fakat hem senaryo, hem de müzik olarak oldukça mükemmel olan "Kezban'ın Önlenebilir Yükselişi" isimli müzikal çalışmamız...

Murathan yazıyor, yazdıkça teksti ve şarkı sözlerini getiriyordu, ben besteliyordum. Müzikalin yazım aşaması bittiğinde müzikler de hazır duruma gelmişti. Murathan bu çalışma sırasında bir bestecinin her zaman bulamayacağı yoğun zihinsel bombardımanlarıyla müziğin kafamda oluşumu aşamasını o kadar rahatlattı ve hızlandırdı ki...

Bu müzikalin bazı şarkılarını sizler de bilirsiniz... Yeni Türkü'nün seslendirdiği "Çember", "İstersen Hiç Başlamasın", Deniz Türkali'nin seslendirdiği "Bir Kadın Nasıl Döner Köşeyi?"...

Murathan öyle bir zihinsel yaratıcıdır ki, onu tanıdığınızda: "Bugün bu ülkede, bu dünyada yaşamaktan, böyle insanların yaşadığı bir yerde bulunmaktan çok mutluyum" dersiniz...

Selim Atakan

şarkı sözü

Eskidendi, Çok Eskiden

Hani erken inerdi karanlık,
Hani yağmur yağardı inceden,
Hani okuldan, işten dönerken,
Işıklar yanardı evlerde,
Eskidendi, çok eskiden.

Hani ay herkese gülümserken,
Mevsimler kimseyi dinlemezken,
Hani çocuklar gibi zaman nedir bilmezken,
Eskidendi, çok eskiden.

Hani hepimiz arkadaşken,
Hani oyunlar tükenmemişken,
Henüz kimse bize ihanet etmemiş,
Biz kimseyi aldatmamışken,
Eskidendi, çok eskiden.

Hani şarkılar bizi bu kadar incitmezken,
Hani körkütük sarhoşken gençliğimizden,
Daha biz kimseye küsmemiş,
Daha kimse ölmemişken,
Eskidendi, çok eskiden.

Şimdi ay usul, yıldızlar eski
Hatıralar gökyüzü gibi gitmiyor üstümüzden
Geçen geçti,
Geçen geçti,
Geceyi söndür kalbim
Geceler de gençlik gibi eskidendi
Şimdi uykusuzluk vakti.

1997-1999

Sınava hazırlandığım aylar ve günler boyunca hayatımda kendimi en yalnız hissettiğim zamanlardı. O günleri, bugün gibi hatırlıyorum. Sınav soruları çalındığında, büyük bir gerginlik ve endişeyle sınava hazırlanan gencecik insanların neler yaşadığını az çok tahmin edebiliyorum.

Çalınan Sınav Soruları Ve Bu Ülkeden Çekip Gitmek

CEZMİ ERSÖZ

2 yıl önce bugünler üniversite sınavlarına hazırlanıyordum. Öyle büyük bir baskı ve korku içindeydim ki, bugün bile zaman zaman rüyalarımda üniversite sınavlarına hazırlandığımı görürüm. Bu kabustan nefes nefese ve derin bir korkuyla uyandıktan bir-kaç saniye sonra üniversite sınavına yıllar önce girdiğim aklıma gelir. Bu ıstırabı ve kaygıyı yıllar önce yaşayıp, bitirdiğim gelir. Sınava hazırlandığım aylar ve günler boyunca hayatımda kendimi en yalnız hissettiğim zamanlardı. O günleri, bugün gibi hatırlıyorum. Sınav soruları çalındığında, büyük bir gerginlik ve endişeyle sınava hazırlanan gencecik insanların neler yaşadığını az çok tahmin edebiliyorum. Sınava hazırlanan ve telefonlaşıp, mektuplaştığım bir çok okurum, belki de hayatlarında ilk kez bu ülkeden çekip gitmeyi düşünmüşlerdi. Hayatlarında ilk kez...

İşte okurlarımdan 18 yaşındaki sınav adayı **Emek Bilal,** sınav soruları çalındıktan sonra yaşadığı duyguları bütün içtenliğiyle anlattı bana.

Üniversite sınavının ertelendiğini öğrendiğinde neler hissettin?

- Tam anlamıyla şoktu, diyebilirim. Çünkü; 1.5 milyon insanın geleceğini belirleyecek önemli bir sınavda böylesine bir sorumsuzluk inanılır şey değildi. Zaten bu yeni sınav sistemi hakkında çok fazla bilgi sahibi değildik. Bu belirsizlikler bile yeteri kadar stres vericiydi. Özellikle son zamanlarda, ben ve bir çok arkadaşım derin nefesler alma ihtiyacı hisseder olmuştuk. Ama soruların çalındığını ve sınavın ertelendiğini öğrendiğimde her şey daha kötü oldu. Bütün o uykusuz geceler, geleceğe yönelik kuşku dolu bakışlar, okul-dersane-ev üçgeni'nin dayanılmaz hale gelmiş sıkıntıladrı tekrar başlayacaktı çünkü..

Haksızlığa uğramış hissettin kendini değil mi?

- Tabi ki, evet... Nasıl oluyor da, bir insan rahatlıkla ve çok ilkel bir yöntemle milyonlarca insanın geleceğiyle oynamaya kalkıyor? Ya, soru kitapçığının çalındığı açıklanmasaydı? Amacı neydi tam olarak bilmiyorum ama bu hırsızlığı yapan insan ve onun yanındakiler binlerce gencin eğitim hakkını ellerinden almış olucaklardı. Böyle bir yükün altında yaşamak, onur sahibi her insana zor gelir.

Bu sınav senin için ne ifade ediyor? Bir ölümkalım meselesi mi?

- Keşke, hayır diyebilsem... Ama, evet bu sınav benim için çok önemli... Türkiye çok büyük tezatlıklar yaşayan bir ülke... Bir bakıyorsunuz ilkokul ya da ortaokul diplomalı bir kişi olmadık mevkilerde, bir bakıyorsunuz üniversite mezunu ve çalışmayı gerçekten isteyen bir insan işsiz adı altında... Eğer çok paranız yoksa ve kendinizi geliştirmeyi, kendinize iyi bir hayat kurmayı istiyorsanız üniversite okumak şart... Bilemiyorum, belki diplomaya bu kadar önem veren bir ülke olmasaydık çok daha farklı olabilirdi her şey...

Mecliste türban meselesinin adeta suni olarak gündeme getirilmesiyle üniversite sınavının iptali geri plana itildi. Bunun hakkında ne düşünüyorsun?

- Çok fazla şaşırmadım, çünkü burası Türkiye... Burada gündemler çok kolay değişir ve değiştirilir. Hatta, 1 Mayıs sonrasında yapılan sınavla ilgili açıklamaların çoğunu televizyonlardan değil, gazetelerin kenar köşelerinden öğrendik. Türban konusunun 1.5 milyon gencin geleceğinden çok daha önemli bulunması, canımı sıkmadı değil... İnsan ister istemez "bu ülke her şeyi ne kadar da çabuk unutuyor?" diye düşünüyor.

Sınava hazırlanmasaydın günlerini nasıl geçirirdin?

- Ben de bir çok öğrenci gibi hayatımı 2 mayıs öncesi ve sonrası diye 2'ye ayırmıştım. Şimdi de 6 Haziran için aynı şeyleri diyorum. Ama, eğer böyle bir sıkıntım olmasaydı kendime unutamayacağım bir çok anı yaratmaya çalışırdım. Özellikle okul arkadaşlarımla... Çünkü; yaşadığın an bir daha geri gelmiyor. Kendime çok daha fazla vakit ayırır, müziğe, kitaplara, an'ı yaşamaya geri dönerdim. Sevdiklerimle olabildiğim kadar çok beraber olurdum. Deniz kıyısında yürüyüşler yapmayı çok özledim meselâ...

18 yaşındasın ve bu ülkede nasıl bir gelecek bekliyorsun kendine?

- Hayatın tüm pembe hayallerden oluşmadığının farkındayım. Yine de, umutsuz olmakta istemiyorum. İyi bir üniversite okumak ilk dileğim... Sonra da, para kazanmak zorunda olduğumdan değil, sevdiğim işi yaptığım için çalışmak istiyorum. İyi bir üniversite okumak ilk dileğim... Sonra da, para kazanmak zorunda olduğumdan değil, sevdiğim işi yaptığım için çalışmak istiyorum. "Ne olacağım" kaygısı taşımak ve devamlı bununla yaşamak ağır bir yük çünkü...

Zaman zaman bir çok yaşıtın gibi bu ülkeden çekip gitmek istediğin oluyor mu?

- Soruların çalındığı güne kadar hayır... Ama, o gece, ilk defa böyle birşeyi düşündüm. Yaşam standartlarının birbirinden çok farklı olduğu bir ülkede yaşamak, bazen ağır geliyor insana.

Yedi Uyuyanlar Masalı

biraz kekredir derler
buranın suyu
beşe beş dayanakları vardır
duvarlarının
çünki toprak kayar uyku zamanı
taş düşerken ağırdır asıl
ki ağrı'da dipsiz kuyular
yedi uyuyanlar mağarada
telefon sesini duyarlar da
üşenirler açmaya
yedi uyuyormuşgibiyapanlar
mağarada

pamuk prenses
çözmüş sorununu üvey annesiyle
ayna fişteklemiyor güzellik meselesini
- ayna ayna! söyle bana,
benden güzeli var mı dünyada?
- vallahi pamuk prenses var ama
onun da yatağı kötü diyorlar..

kendini cüce zannedemiyor
çünki uyuyan
yedi andavallılar

biraz kekredir derler
buranın masalları
prens geliyor gerçi
öpemiyor fakat uyku kokan ağızları
aradan yıllaaaaar yıllaaar geçiyor...

ve derken uyanıyor yedi'den biri
hassittir diyor amma uyumuşum be...
çıkıyor kahvaltılık birşeyler almaya
dönmüyor fakat...
ve derler ki
hala uyumaktadır
altı keriz
ege'de
turistik bir mağarada....

15 Kasım 98 - Cihangir

YILMAZ ERDOĞAN

Akşamsefası

BÂSUR, BADEL MEVT

En sevdiğim balığı çipurayı
Çipurayı yiyemez oldum
Yesem de zorlan
Tadına varmadan...
Anlaşıldı bütün dünya nimetleri
Çekip gidiyor birer ikişer,
Ne gam ama ne gam
Bu dünyada birazcık birazcık
Bir süre daha yaşaması sırf
Adam olana yeter de artar bile,
Kimbilir belki de, neden olmasın
Benden sonra da yaşarsa yaşayacak
Tek tük dostum belleğinde ezberinde
Yaşanır gider bu artı-değer...

CAN YÜCEL

Liren

Patikalar

Çok daralmıştım. Yugoslavya'ya bombalar düşüyordu. Balkanlar'da bir yerde, bir arkadaşımın teyzesinin kocası ve üç çocuğu ile, damadı Türkiye'ye kaçmıştı. Teyzenin pasaportunu alan Türk aracılar kayıplara karışmıştı. Teyze ailesinin yanına gelemiyordu. Sonra bir telefon geldi, dostlarım Akdeniz'de bir yerde randevu verdiler. Konya'ya doğru giderken, Bilecik'de rayların üzerine kamyon düştü; bir de elektrik teli. 35 bin Wolt elektriğin bizi çarpmadığını öğrenince, altı saat beklemeye razı olduk.

Akdeniz'in kıyısında piknik yapacaktık ki, jandarma geldi, birimizin askerlik yoklaması yokmuş. Çocuğu alıp, götürdüler. Sıkıntılar iyice bir sarmalandı. "Ya çocuğu Kosova'ya gelan, savaşa gönderirlerse?" Bari dedik, Toroslar'ın ilk kayalarının üstüne, klasik rotadan çıkalım. Tam patikaya girdik ki, "Yoklama Kaçağı" bir de baktık ki salıverilmiş.

Patikaya sarıp, kayanın üstüne çıktık. Aşağı baktık,; Vadi çok yeşildi, uzaktaki deniz harika mavi.

Hülya Koç

Bir tren kalkar Bulawayo'dan, Afrika'nın kalbine. Ahşap kakmalı kompartıman süslü mü süslü. Ama sade de bir yandan. Kraliçe'nin armasını işlemişler aynalara ve kapılara, hatta dolaptan çıkan gümüş kaplı lavaboya da. Eskiden bu trenlere yerliler binemezlerdi. sadece, dünyanın en görkemli suyunu görmeye gelen beyaz efendilerine hizmet etmek için trende bulunurlardı. Yıllar geçti, beyazlar değişmedi.

"Jesuz iz kaming" yazan kocaman levhanın önünden geçerek bindiğim trede yanımda bir de yol arkadaşım vardı. Tren yolculuklarında tanırsın arkadaşını; belki de daha önce hiç görmediğin çorabındaki o delik çarpar gözüne, uykusunda horladığını, ayaklarının koktuğunu ve de güzel hikayeler anlatabildiğini. En yakınından dahi gizlenen ve kimliğe ait ipuçları içeren bu görüntüler kazınır yolcunun belleğini.

Ahşap daracık kompartımana süzülüp girdik ikimizde. ben heyecanlıydım. Sabaha kadar hiç konuşmadık. bembeyaz çarşaflara uzanıp, uyuduk. Geceyi bölen tirenin içinde ve sabah vardık Viktorya şelalesi'ne. sabah verilen sütlü çay, bana Pakistan'ın çölde giden trenlerini hatırlattı. yol arkadaşım keyifsizdi; tek ettiği laf, yerlileri göstererek; sence de maymuna benzemiyorlar mı? oldu. Büyü bitmişti. Varılan yerin önemi yoktu, zaten olmamıştı da. Seyahat başlı başına bir olgudur. Varıldığında biter yolculuk. ve aslında "ben"den kaçışın da mümkünü yok mudur?

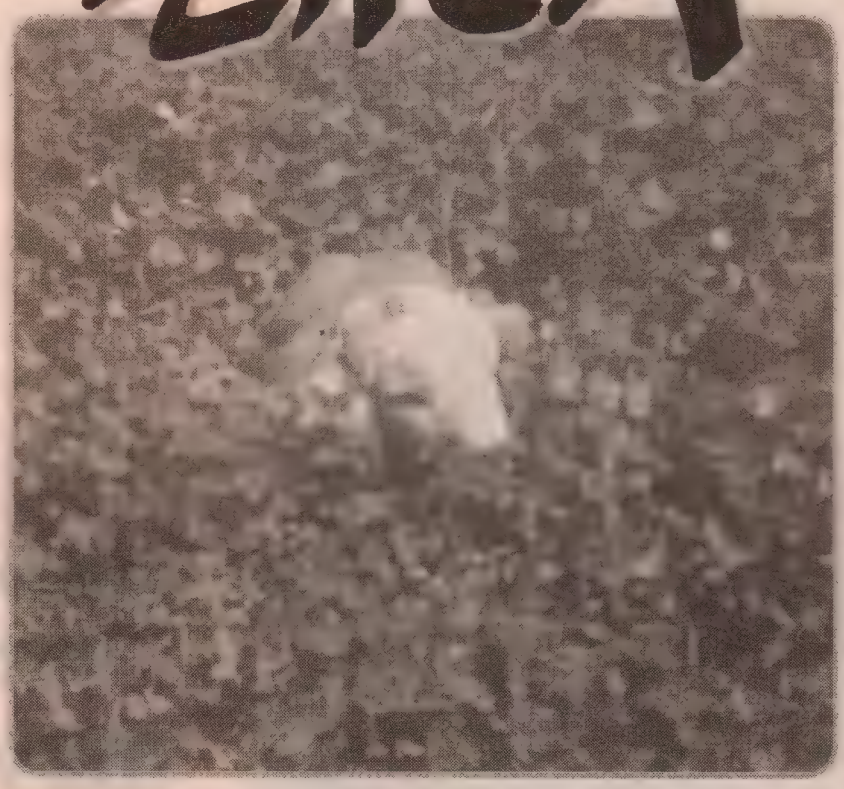

Anavarzalara Bir Keçi Yavrusu Düştü

Nisan'ın son günlerinde İstanbul ve Adana'dan kayacı arkadaşlar Anavarza kayalıklarına vuruşmaya gitmişler ben de resim çekeyim diye peşlerine takılmışım. Kayaların dibinde tarihi para satan çobanların ilk saldırısı püskürtmüş, kayalıklara yoğunlaşıyorduk ki, gölün kenarından keskin bir keçi yavrusu melemesi geldi. Yanına koştum. Yemyeşil çimenlerin içinde, ıslak tüyleri ile bir keçi yavrusu yatıyordu. Çobanlar söyledi, meğer annesi doğurup, atmış, emzirmiyormuş. Keçi yavrusunu sevip fotografını çekmeye başladım. Parmağımı ağzına alıp emmeye başladı. Fotograf çektiğimi gören çabanlar anneyi kulaklarından çeke çeke yavrunun yanına, emzirsin diye getirdiler. Gözleri annesinin memelerini seçemeyen yavru sık sık yolunu şaşırdı sonunda memeyi buldu. Vura vura annesini emdi.

Mutlu olduk.

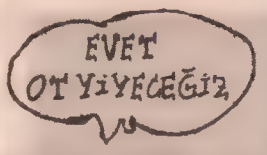

Ot yiyeceğiz, tamam ama "ot"u pişirmenin bir sanatı vardır. Ot dediysek, saman demedik yani!

Malzeme: (4 Kişilik): 1/2 kg Patates, 125 ml. sebze konsatresi (şarküterilerde kare şeklende bulunur), 1 dilimlenmiş kırmızı soğan, kimyon, 1 doğranmış kırmızı biber, 1 doğranmış domates, maydanoz, kardamon baharatı, paprika.

Hazırlanışı: Patatasleri kare şeklinde kestikten sonra 10 dakika kaynar suda pişirin ve durulayın. Sebze aromayı soğan ile bir tencereye koyup kahverengi olana kadar pişirin. (5 dakika.)
patatesleri, baharatları, kalan sebze aromayı ve domatesi içine katın. kaynatın ve 5 dakika daha pişirin. Üstüne maydonoz ekin ve servis yapın. Bir tabak 159 kalori içerir ve o kolesterol oranı vardır. Yani hem çok hafif , hem çok lezzETsiz, pardon lezzetli!

Yürüyüş

Haziran'da, pazar günleri Keltepe'nin patikalarına, kanyonuna, zirvesine gidiyoruz. Trenle gidiyoruz. Sırt çantanıza bir günlük yiyecek, yedek çamaşır, para çantamıza yol parası ve 1.5 milyon lira rehberlik ücreti koyuyorsunuz. Akşam 17.00'den itibaren trenleri ile dönüyoruz. 0 212 245 58 28'den Timur'u arayınız.

Git Dergisi Yaz Etkinlik ve Faaliyetleri

Bu yaz temmuz'dan itibaren 7-10 günlük sürelerle, Mersin Akkuyu'daki köy evimizde kamplar düzenliyoruz. Deniz, yürüyüşler, şemrel şenlikleri, pijamalı piknikler. Çok ayrıntılı bilgi Git Dergisi'nde.

DEVELİ PİDE SALONU
1970'den bugüne
Gedikpaşa Balpaşa Yokuşu No.32 Beyazıt İSTANBUL

Peynirli, kıymalı, kuşbaşılı pideler de iyi ama asıl tahinlisini yemeli. Arzuya göre tahinini çift koyuyorlar.

Sağ Üst Köşe

Öyle kış olurdu ki, Bayburt Devlet Hastahanesi'nin bahçesindeki lojmanının tuvaleti donardı. Kış oldumu bu koca bahçede kartopu oynardık; kar kalktımı, baharla beraber futbola başlardı. Ta, sonbaharın sonuna, kar yağana kadar. Yanlız bir sorun vardı; Hastahane tarafındaki kalenin sağ köşesinin arkasında ölü damının penceresi duruyordu. Üstelik de çift pencere. Tabiki sağ alt köşeye giden toplar önce camları kırıyor, daha sonra da ölülerin olduğu "dam"a düşüyordu. Sonunda kırılan camları takmaktan vazgeçtikleri için sorun, zaman zaman ölünün üstüne düşen topu alacak bir cengaver bulunarak çözülüyordu.

Kaleci ile karşı karşıya kaldığım pozisyonlarda bile, hastahane tarafındaki kalenin sağ alt köşesinden hiç gol atmadım.

Bilim Yaresi

Geçenlerde gözüm bir klipe (Fatboy Slim'in son kliplerinden) takıldı. Sonra aynı klipi birkaç kez seyrettim.

Bir salonun (Amerika'da olmalı) görkemli girişinde yerdeki pilli siyah radyo-teypten bir müzik çıkıyor. Yedi-sekiz kişilik kadınlı erkekli orta yaşlı bir grup (Adam ve arkadaşları) müziğe kapılmışlar. Ellerini, kollarını ve iri kalçalarını sallıyorlar, kalın bellerini büküyorlar. Kendilerine göre oynuyorlar. Bilet için (salonda önemli bir sanat olayı, kitap fuarı, bilim şenliği olabilir) sıraya girmiş eli yüzü düzgün insanlar onlara şaşkın şaşkın bakıyorlar. Kuyrukta ellerinde fotograf makinası, gözleri çekik insanlar da var. Bunlar (salondaki olayı da kaçırmak istemeyen Japon turistler olabilirler) grubun bu uyumsuz ve programsız harketlerinden ürkmüşler gibi.

Sonra uzun boylu ve iri göbekli biri (salonun özel sivil güvenliği veya kendiliğinden bir koruma olabilir) teybi kapatıp, oynayan grubu engellemek istiyor (kucağına filan atlayarak gönlünü aldı.) ve müzik tekrar çalmaya başlıyor.

Adam ve arkadaşları bu kez daha da mutlular. Neşeli neşeli tekrar oynuyorlar. Adam yerlrde yuvarlanıyor. Bol pantolonundan kirli kırmızı donu gözüküyor.

Edebiyat Fakültesindeki öğrencilerim ile Umberto Eco'nun "Açık Yapıt" kitabını istedim. Onlara bu klibi sordum. Bazıları (iki veya üç) görmüşlerdi. Fakat onlarla da gözlemlememişlerdi klibi.

Akşam üstü İstiklal Caddesi'nde yürüdüm. Kahvelerin, sinemaların, kitapçıların...önünde gençler sıralanmıştı.

Gediz Akdeniz

Televizyondan duydum, Mersin'den Adana'ya giden tren kaza yapmış, 44 yolcu yaralanmış. Üzüldük.
-Mersin otogarında telefon ederken yan kulübeden gelen sese kulak verdim; adam aynen şöyle söylüyordu; "Seni kendimin yanında hissetmek istiyorum."

70'li yıllarda televizyon ve daha sonraları videonun Türkiye'de yaygınlaşmaya başlamasıyla sinemalar giderek tenhalaşmaya başladı. Ucuz, kalitesiz ve porno filmlerin gösterilmesi de bu salonları çöküşten kurtaramadı.

İstanbul'un Ortayeri Mezbele Sinemalar

OYLUM GÖLBAŞI

"Bu akşam hangi filme gidiyoruz" diye sorulurdu; hanımlar ve beyler en güzel kıyafetlerini giyip saç tuvaletlerini tamamladıktan sonra.

Anne-babalar çocuklarının ellerinden tutup son vizyona giren filmi görmeye giderlerdi. Sihirli Kutunun hayatımıza girmesinden önceydi. O zamanlar sinema, içkili dansözlü eğlencelerin en nezih alternatifiydi.

70'li yıllarda televizyon ve daha sonraları videonun Türkiye'de yaygınlaşmaya başlamasıyla sinemalar giderek tenhalaşmaya başladı. Ucuz, kalitesiz ve porno filmlerin gösterilmesi de bu salonları çöküşten kurtaramadı. Bugün bir zamanların meşhur sinemaları ya harabe binalar ya da modern alışveriş merkezleri olarak karşımıza çıkıyorlar.

Saray: Beyoğlu, İstiklal Caddesi'nin orta yerinde gri kepenklerin arkasına hapsolmuş bir harabe şu anda Saray sineması. Oysa tarihi 1910'lara kadar uzanan salon, geçmişte İstanbul'un en önemli kültür merkezlerinden biri oldu. 1875'te inşa edilen Lüksemburg apartmanında 1913'te bir sinema faaliyete geçti. Bir yıl sonra Lüksemburg adını alan bu salon, 1930'lara gelindiğinde Glorya sineması olarak tanındı. Salonun bu ismi de çok uzun ömürlü olmadı ve 1933'te Saray adını aldı. Beyoğlu'nun en görkemli zamanına tanıklık eden bu sinema 1980'lerde televizyon ve videonun evlerimizi istila etmesine paralel olarak yavaş yavaş tenhalaşan salonların arasına katıldı. Bu yıllarda birkaç kez kapatılıp açılan Saray, Erdoğan Demirören tarafından satın alındıktan sonra bir daha açılmamacasına kapatıldı. Kimileri Saray'la beraber bütün binaya sahip olan Demirören'in burayı yıkıp otel yapacağını, kimileri ise sinemadan başka bir amaçla kullanacağını söylüyor. Bazıları ise binayı ipoteğe vererek aldığı paraları işlettiğini iddia ediyor. Ne oluyor bitiyor bilinmez ama gerçek olan bir şey var ki "Beyoğlu'nun orta yeri Saray'sız kaldı"*.

Lüks: Saray gibi Lüks'ün de tarihi 1910'lara kadar uzanıyor. 1914 yılında Eclair adıyla faaliyete geçen sinema, 1933'te Şark adını aldı. 1951'den sonra daha çok porno filmler gösteren Lüks sineması olarak tanındı. 80'li yılların sonunda Erdoğan Demirören tarafından komşusu Saray'la birlikte satın alınarak çürümeye terk edildi. Yaklaşık 15 yıldır harabe halinde duran sinemanın gelecekte ne olacağına dair hiçbir bilgi yok.

Yeni Melek: İstiklal Caddesi'nin arka sokaklarından birinde tıpkı Saray ve Lüks gibi terk edilmiş bir sinema: Yeni Melek. 1954 yılında ünlü sinemacı aile İpekçiler tarafından yaptırılan Yeni Melek, 1976 yılında bağlı olduğu Sintaş şirketinin krize girmesiyle Has ailesine satıldı. 80'lerin sonuna kadar sinema olarak işlevini sürdüren Yeni Melek bu tarihten sonra "bir inat uğruna" çürümeye bırakıldı. Bunun hikayesi oldukça ilginç: Bilge Has ile sinema işletmecisi arasında çıkan bir tartışma sırasında işletmeci Has'a küfretmiş. Buna çok sinirlenen Bilge Has bir daha binayı kimseye (özellikle de sinemacılara) kiralamamış. Bu hikaye ne kadar gerçek ne kadar yalandır bilinmez. Zaten önemli olan da ne olduğu değil, olanların sonucunda Beyoğlu'nun sinemalarından birini daha kaybetmiş olması.

Şan: Beyoğlu'na komşu, Beyoğlu'ndakiler kadar görkemli bir kültür merkezi: Şan. 50'li yıllarda kurulan sinema sahnesini açtığı tiyatro, müzikal ve konserlerle de adını duyurdu. O dönemin İstanbul'unda Şan sinemanın adı olmuştu; insanlar sinemaya gidiyorum değil Şan'a gidiyorum derlerdi. Birçok ünlü konuğu ağırlayan salon 80'lerin sonunda çıkan bir yangınla kullanılamaz hale geldi. Binanın sahibi olan Ermeni Vakfı Surp Agop, Şan'ı bir ticaret merkezi haline getirmek istedi ancak bürokratik nedenlerle vazgeçmek zorunda kaldı. Şu andaki planları ise burayı eski günlerine döndürmek.

İpek (Opera): Emek sinemasının kapı komşusu daha da öte kardeşi Opera sineması. Emek'le beraber 1924 yılında açılan sinemanın ilk adı Opera'ydı. Daha sonra ismi İpek olarak değiştirilse de herkes onu Opera olarak tanıdı. Birkaç kez el değiştiren sinema 1960 yılından sonra İstanbul Belediyesi tarafından işletildi. 70'li yıllara kadar Şehir Tiyatroları'na da hizmet veren salon bu tarihten sonra yerini bir konfeksiyon mağazasına bıraktı. Tarihinde Türkiye'deki ilk sesli filmlerden birini oynatmak, Atatürk'ü ağırlamak gibi özellikleri olan Opera 1980'lerde çıkan bir yangında enkaz haline geldi. O günden bu yana sinemanın durumunda hiçbir değişiklik yok.

Suadiye: 1975 öncesinde porno filmler oynatan Bahar sineması olarak tanınan Suadiye, bu tarihten sonra sahibinin değişmesiyle hem farklı bir isme hem de farklı bir çizgiye kavuştu. Açıldıktan sonra gerek bulunduğu yer gerekse tarzı nedeniyle İstanbul'un en gözde sinemaları arasına girdi. 1980'lerin ortalarına kadar altın çağını yaşayan Suadiye sineması bu tarihten sonra televizyon ve videonun yaygınlaşmasıyla müşterilerini kaybetmeye başladı. Ancak Suadiye'nin kapatılmasının asıl nedeni içine düştüğü ekonomik kriz değil mal sahiplerinin sinemanın içinde bulunduğu hanı boşaltmasıydı. Han tahliye edildikten sonra içerisi yıkıldı ve beş yıl bu durumda kaldı. 90'ların başında bina Çarşı mağazası tarafından satın alındı ve içinde küçük bir sinema açılarak alışveriş merkezi halıne getirildi.

Konak: Hikayesi diğerlerinden çok farklı olmayan bir sinema Konak. 1960'larda kurulduğunda İstanbul'un en görkemli sinemalarından biri oldu. Bu yükselişi 1980'lerde videonun Türk sosyal yaşantısını istila etmesine kadar sürdü. Banker Kastelli tarafından satın alınıp pasaja çevrilen sinema pasaj olarak hiç kullanılmadı. Kastelli'den sonra Konak'ı satın alan Yurtbank'ın sahibi Ali Balkaner binayı alışveriş merkezi haline getirmek için çalışmaya başladı.

Kamburun Bahçesi: Bir zamanlar Beşiktaş'ın Orta Bahçe caddesinde yer alan bir yazlık sinema Kamburun Bahçesi: İlk zamanlar iyi giden işler videonun yaygınlaşmasıyla azalmaya başlamış. Ondört yıl kadar önce sahibi trafik kazasında ölünce varisleri tarafından Kadir Şeker isimli bir işadamına satılmış. Yeni sahibi Kamburun Bahçesi'nin yazlık sinema olarak İstanbul'un kültür hayatına yeterince faydalı olamadığını düşünmüş olacak ki sinemayı kapatıp yerine düğün salonu, çay bahçesi, otopark ve restorandan oluşan bir "kültür merkezi" açmış.

**Burçak Evren, Eski İstanbul Sinemaları: Düş Şatoları*

*** Katkılarından dolayı Burçak Evren ve Agah Özgüç'e teşekkürler.*

Artık ülkemizde "desteksiz b.k atmak" öylesine kolaydı ki... Yıllardır Ajda Pekkan için de böyle bir söylenti yayılmış, ama hiçbir Allah'ın kulu o porno kaseti ortaya çıkarmamıştı bugüne dek...

5 Milyon Kirayla Bir Tekin Aral Pornosu..

AGÂH ÖZGÜÇ

Agah Özgüç, Metin Erksan, Tekin Aral ve Hayri Caner birlikteler.

Yıl 1961, aylardan Haziran... O yılların en ünlü gece klüplerinden birindeyiz. Şişli'de Klüp Çatı'da. **Sadri Alışık**, **Metin Erksan**, **Atıf Yılmaz**, **Orhan Günşiray**, **Memduh Ün** gibi Türk sinemasının ünlüleri uzun bir masanın çevresinde toplanmışlar. Salına salına önlerinden geçen genç kızları izliyorlar dikkatle. Bu bir güzellik yarışması değil. Çünkü sırada genç erkekler de var. Bu, Sinema Dergisi'nin amatör gençler arasında düzenlediği bir "artist yarışması"...

1960'lı yıllarda "Disk-jokey" tanımıyla ün yapan **Fecri Ebcioğlu**, yarışmaya katılan gençleri, mikrofonun başında bir bir takdim ediyor jüri üyelerine. Genç yarışmacılar sabırsız, heyecan dorukta. Oylamadan bir süre sonra **Fecri Ebcioğlu**'nun mikrofondaki sesini duyuyoruz yine:

"**Tekin Aral**..." diyor.

Yarışmaya Ankara'dan katılan ve daha çok Fransız aktörlerini anımsatan bu yakışıklı genç kim? Babıali'nin ünlü karikatüristlerinden Oğuz Aral'ın kardeşi... O da karikatür ustası ağabeyinin yolunu izleyen genç çizerlerden. **Tekin Aral**, o gün öylesine heyecanlıydı ki... Mikrofon başına çağrıldığında, jüri üyelerinin sorularını yanıtlarken, sunucu Fecri Ebcioğlu'nun bir ara ayağına bastığının farkında değildi. Ve Ebcioğlu böyle bir fırsat yakalamışken hiç durur mu? Espriyle karışık ne diyordu?

"Kardeşim affedersin... Biraz ayağını çeker misin? Deminden beri ayağıma basıyorsun da... Ha çekti, ha çekecek derken baktım ki farkında değilsin... Bir hatırlatayım dedim, kusura bakma..."

Salonda gülüşmeler, Tekin Aral'da kızarıp bozarmalar... 39 yıl önceki bu anıyı dün gibi anımsıyorum. Kız finalistlerden **Semra Sar**'ın (Durdağ), erkeklerden ise **Meral Sayın**'la birlikte "birinci" seçildiği Aral'la ilk kez bu yarışma günlerinde tanışmıştık. O yıllarda ben de gazeteci olarak Sinema Dergisi'nde çalışıyordum. Bu tanışmadan sonra dostluğumuz giderek ilerlemişti. Aktör ve sinema yazarı **Hayri Caner**'le hep birlikte yönetmen **Metin Erksan**'ın yakın arkadaşı ünlü bir türkücü hanımın Aksaray'daki evinde sık sık sohbet toplantılarına katılıyorduk.

Tekin Aral, artist yarışmasından sonra ne yaptı? Kendine nasıl bir yol çizdi? Başlangıçta bu işe hevesle soyunmuştu, ama nedense sinemayı pek sevememişti. Yalnızca bir iki filmde küçük ve önemsiz rollerle kamera karşısına çıkmıştı, o kadar... Gerçekte iyi de yaptı ve kendini karikatüre adadı. Ve sonuçta ağabeyi **Oğuz Aral** gibi ünlü, saygın bir karikatür ustası oldu.

Aral ile daha sonra, - yaklaşık 10 yıl kadar- Haldun Simavi'nin sahibi olduğu Wep Ofset tesislerine ait yayınlarda (o, Günaydın Gazetesi ekibinde, ben Pazar Dergisi'yle Saklambaç'da) çalışmıştık. Daha sonraları, benim bir başka bir gazete grubuna geçmem sonucu, uzun yıllar birbirimizden koptuk. Ve yine yıllar sonra Antalya Film Festivali nedeniyle Falez Otel'de karşılaştığımızda biraz solgun gibiydi. Ama yine de yakışıklıydı. Yıllar sonraki bu ilk karşılaşmamızın ardından sık sık, ayaküstü de olsa görüşebiliyorduk. Kokteylerde, şenliklerde... Tekin Aral kabuğundan mı çıkmıştı, yoksa karşılaşmalarımız üst üste, hep beklenmedik rastlantılara mı dayanıyordu, bilemiyordum...

Bu arada, arşivinde dört bin kadar dünya klasikleri ağırlıklı video kaseti olan, sinema tutkunu bir dostum Aral'ı tanıyıp tanımadığımı sormuştu. Olay ilginçti. Aldığı bir habere göre bir videocu, müşterilerine Tekin Aral diye, porno kaset kiralıyordu. Bizim arkadaş da merak edip 5 milyon karşılığında kiraladığı kaseti izlemiş, ancak görüntülerin tam net olmadığı ve Tekin Aral'ı da iyi tanımadığı için bu sırrı çözememişti. Artık ülkemizde "desteksiz b.k atmak" öylesine kolaydı ki... Yıllardır **Ajda Pekkan** için de böyle bir söylenti yayılmış, ama hiç bir Allah'ın kulu o porno kaseti ortaya çıkarmamıştı bugüne dek...

Bu olaydan kısa bir süre sonra yine Aral'la bir kokteylde bir araya geldik. Bu ayaküstü sohbet sırasında iletip: "Yahu sen neymişsin, porno film bile çevirmişsin" derken uzun uzun gülüşmüştük. O gün kokteylden ayrılırken sohbetimizi "Birbirimizi arayalım" diyerek noktalamıştık.

Yazık ki bu "son ayaküstü konuşmamız" oldu. "Birbirimizi aramak" bir yana, artık ne festival şenliklerinde ne de kokteylerde karşılaşamıyacaktık... Tekin Aral'ın ölümünü ve bu "acı haber"i televizyon kanallarından aldığımızda herşey bitmişti...

Hayata bakın siz... Tıpkı bir masal gibi, "bir varmış, bir yokmuş".

1950'lerden Bir Fotoğraf: Emine Engin

Sizi bilmem, ama ben bir dönemin eski yıldızlarını, ünlü ya da ünsüz karakter oyuncularını merak eder dururum. Ne yaparlar, ne ederler, nerededirler?.. Türk sinemasının yaşayan en eski yıldızlarından **Nevin Aypar**'ın Yalova'ya yerleştiğini biliyoruz, **Neriman Köksal**'ı TV dizilerinde izliyoruz, **Muzaffer Tema**'nın Amerika'dan ülkesine hasret gidermek için geldiğinde haberlerini alıyoruz... Çerkez güzeli **Leyla Sayar**'ın da yıllar önce kapanıp, kendini Allah yoluna adadığını...

Ya ötekiler, ya unutup hatırlayamadıklarımız, ya da en şöhretli dönemlerinde peşlerinden koştuğumuz, sonra da vefasızca gönlümüzden sildiklerimiz... Kimbilir, belki de onlar bizi gönüllerinden silip atmışlardır. Kimbilir?..

Gönüllerinden silinsek bile, bir dönemlere damgasını vuran, şimdi ise çeşitli nedenlerle kayıplara karışan, belki de aranmadıkları için küsüp kendi kabuklarına çekilen eski oyuncuları bulmalıyız. Örneğin bir **Neşe Yulaç**'ı, bir **Peri Han**'ı, bir **Cavidan Dora**'yı, bir **Bülent Ufuk**'u, bir **Ayten Çankaya**'yı, bir **Kenan Artun**'u ve diğerlerini. Ölenler kim, yaşayanlar nerede?

Bilenler ve görenler varsa bize haber vermeli.

En ummadık zamanlarda, en umulmadık mekânlarda, tüm bu unuttuğumuz "sinema dostlarımız" karşımıza çıktıklarında mutlu olmuyor muyuz? Kimilerini yeterince tanımasak bile...

İşte **Emine Engin**, unutulan ve 1950'li yıllardan kalan bir fotoğraf. İlk kez karşılaşıyoruz ve ilk kez tanıştırılıyoruz bir resim sergisinde... Daha önce tanışmasak da oynadığı filmlerden ismini biliyoruz. "**Çığlık**", **Muzaffer Tema**'yla başrolünü oynadığı filmlerden biri. "**Efe Aşkı**" filmiyle ilk kez sinemaya girip **Orhon M.Arıburnu** ile başrolü paylaşan **Emine Engin**, daha sonra **Fikri Rutkay**'ın (**Rutkay Aziz**'in babası) yönettiği "**Zülfikarın Gölgesi**"nde de başrol oynamış. En önemli filmlerinden biri de **Metin Erksan**'ın bir adı da "**Cingöz Recai**" olan "**Beyaz Cehennem**"... Karşılıklı oynadığı ünlü aktör ise **Turan Seyfioğlu**.

Emine Engin'in 1950'li yıllardaki fotoğraflarına bakıyoruz. **Cahide Sonku-Marilyn Monroe** karışımı, hem masum hem de seksi bir sarışın... Türk sinemasının bu "çıplak omuzlu sarışın"ına yaşını sormak "ayıp" mıdır acaba? Hanımlara pek yaşları sorulmaz da. Sorsak da kesin bir yanıt vermiyor. Biz de sinema ansiklopedilerinin "engin" maddelerine bakıyoruz. Üç ansiklopedi aynı tarihi yineliyor. Yani 1926'yı...

Galiba en iyisi atalarımıza kulak vermek. Ne demişler: "Cami yıkılmış amma mihrap yerinde". İşte 1950'li yılların yıldızı, bugün nasıl görünüyorsa yaşı da o'dur. Yani atalarımızın deyişiyle "mihrap yerinde"...

Bir dönemlerin yıldızı, şimdi Şişli'deki evinde yaşamını sürdürüyor. Sıhhatli ve mutlu... Bir süre önce Türk Eğitim Vakfına 150 milyar kadar bağış yapan Emine Engin, bu arada bir film teklifi aldığına göre, merak etmeyin "Keyfi de yerinde"...

O şimdilik kararsız ve düşünüyor...

arşivi

"Belge" deyince ünlü tiyatro tarihçimiz Metin And'ın ilginç, ama gerçekte "acı" olan bir anısı gözlerimizin önüne geliyor. O geçmişte yaşanan olayı anımsadıkça, kimbilir içi ne kadar "cız" ediyordur sayın And'ın.

Metin And, "İlk Kadın Hamlet"lerimiz Madam Siranuş ve Fatma Girik

Elbette, her yeni bulunan yazılı ya da görüntülü somut belge, sanat tarihimizin akışını değiştirecektir. Yıllar önce saptanmış "ilkler"i de, belge eksikliği nedeniyle yapılan "yanlışlıklar"ı da... Elde kesin belgeler olmayınca, doğruluğuna inanıp alıntı yaptığımız kaynaklar da gerçekleri yansıtmayınca, ister istemez öyle yanılgılara düşüyoruz ki... Kaldı ki, kanıtı olmayan hayali belgeler üretip, uyduruk saptamalarla bizi tuzaklara düşürenler de var içimizde. Örneğin **Cahide Sonku**'yu dışlayıp "Türk sinemasının ilk kadın yıldızı **Sezer Sezin**'dir" diyenler gibi...

Ah, o belgeler ve bilgiler yok mu?..

"Belge" deyince ünlü tiyatro tarihçimiz **Metin And**'ın ilginç, ama gerçekte "acı" olan bir anısı gözlerimizin önüne geliyor. O geçmişte yaşanan olayı anımsadıkça, kimbilir içi ne kadar "cız" ediyordur sayın And'ın. Yaşamını Türk tiyatrosuna adayan tarihçi yazar sayın **Metin And**'ın, 1982 yılında 20 sandık dolusu kitap ve belgeleri çalınmıştı. Ve yıllar önceki bu "hırsızlık olayı"nı, "Osmanlı Tiyatrosu" adlı geniş kapsamlı kitabının "önsöz"ünden alıntılıyoruz:

"İçlerinde yazmalar, oyun metinleri, çeşitli dönemlerin afişleri, el ilânları, eski tiyatro dergileri gibi çeşitli belgelerden oluşan arşivi, evde yer tuttuğu için büyük karton kutulara yerleştirip, apartmanın bahçeyle aynı düzeyde olan deposuna kaldırmıştım. Amacım, bunları güvenilir bir kurum bulursam oraya bağışlamaktı. Bunları tek tek toplamak uzun yıllarımı almıştı. Sandıkları depoya yerleştirdikten bir süre sonra depoya başka bir şey almak için gitmiştim. Depoya kapıcı dairesinden geçildiği için yanımda kapıcı da vardı. Orada karton kutuların boşalmış olduğunu görünce beynimden vurulmuşa döndüm. Kapıcı bana hemen pencerelerden birinin mandalının bozuk olduğunu gösterdi. Ben ona kulak asmadan polise gittim. Polis yerinde araştırma yaptıktan sonra, polislerden biri kulağıma eğilip bunu kapıcının yaptığını söyledi. Adam yapmadığını söylemekte direniyordu. Ancak polis bir iki kanıt buldu ve apartmandaki komşularla konuştuklarında, komşular oraya eskicilerin dadandığını söylemişler. Eskiciler burada eski kitaplar, dergiler satıldığını daha başka olup olmadığını soruyorlarmış. Eğer bunlar bir meraklısına satılmış olsaydı içim rahatlayacaktı. Ancak, bütün birikim eskicilerin eliyle kağıt hamuruna karışıp tümden yok olmuşlardı."

İşte asıl ibret verici belge, bu "kültür hırsızlığı"yla ilgili olanıydı. Ya, bu eskicilere satılan kıymetli belgelerin bir kısmının fotokopileri olmasaydı, neyi nasıl öğrenecektik?.. Osmanlı dönemi Türk tiyotrosunda "ilk kadın Hamlet"i **Madam Siranuş**'un oynadığını... Ve bakın Metin And ne diyor?

"Tiyotrocularımız geçmişle ilgilenmezler. Her şeyin, tiyotronun tek adamı olduğuna inandıkları Muhsin Ertuğrul ile başladığını düşünürler. Onun bir çok "ilk"e imza attığına inanılır."

Gerçekten de bilinen "ilk kadın Hamlet"imiz **Nur Sabuncu**'dur. Daha sonra **Muhsin Ertuğrul**, Shakespeare'in bu ünlü kahramanını **Ayla Algan**'a oynatmış. Ne var ki Metin And, Hamlet'i oynayan her iki kadın sanatçıdan yıllar önce, yani 1901'de Madam Siranuş'un bu rolü canlandırdığını bir fotoğrafla belgeleyerek tarihsel bir "ilk"i değiştiriyor.

Bu değişime bazı itirazlar gelebilir. Şöyle ki, "**Nur Sabuncu**'yla **Ayla Algan** Türk sanatçıları, Madam Siranuş ise Ermeni kökenli tiyatrocudur" diyebilirler. Ya da dönem olarak Osmanlı ile "Cumhuriyet Türkiyesi"ni birbirinden ayrı tutabilirler.

Türk sinemasının "ilk kadın Hamlet"i **Fatma Girik** için ise böyle bir sorun yoktur. Bu bir **Metin Erksan** uyarlamasıdır. Bu Hamlet, benzerlerinden farklıdır. Başka Hamlet'tir. Ve de Fatma Girik, Hamlet'in dişisidir...

SineBeyaz

HÜSEYİN ALEMDAR

Arzu Okay'a,
Suç olmayan o saf suça!

Kalpdudak bir şiirdim ben ruj ruj gitmiştin saflığımı
az beyaz zambak az siyah sardunyaydın sen o vakitler/den
***Herşeyim Sensin'**le başlamıştın kolye bir imge gibi içimde*
*sonra **Rüya Gibi'**ydin **Arzu** gibi **Günah** gibi **Çırılçıplak** gibim*
sinemagünü pastasını kendi kesen berde bir bıçaktın bende

Suç ve zaaflardan bir karbon yarayım şimdi senden
*şiir icabı **Külebi** hazzı rol icabı Paris beyazı*
*kalbimi kalp çarpmış, aşk ağzım **Tezer Özlü** kimsesizi*

*: ben öldüm **Arzu'**anım, yakam klaket kesiği sinema bıçağı!*

Geçen gün 'Türkiye' gazetesiyle bir paket Samsun sigarası almak üzere küçük bir dükkana girdim, ağzı-burnu küpeli, kız mı erkek mi belli değil, kasadaki gavur, Türk olduğumu anladı ve...

Bu Avrupalılar Neden Türkleşmiyor?

RAGIP DURAN

Türk medeniyeti bilindiği üzere Orta Asya'dan, su-elektrik kesintisi nedeniyle oklar halinde diğer dört kıtaya yıldırım hızıyla yayılmış olmasına ve aradan bunca asır geçmesine rağmen hala tam olarak bu Avrupalıları ehlileştirememiş...Yaklaşık iki buçuk aydır buradayım. Sadece Hollanda değil, Belçika, Fransa, Almanya'ya da gidip geliyorum, olay yerinde tetkikatlarımı sürdürüyorum, gavurlarla muhabbeti kesmiyorum ve anlamaya çalışıyorum: Avrupalılar Türk Birliğine neden sitin sene giremezler?

Hadiseye ilmi yönden yaklaştığımızda türlü çeşitli cephelerle karşılaşıyoruz: Öncelikle belirtmem gerekir ki, işin esası bir milli şuur davasıdır. Avrupa'da milli şuur ayaklar altına alınmaktadır. Aslında Avrupa'da ne milli vardır ne de şuur!Hele son zamanlarda 'Euro' diye bir parayı tedavüle sokmaya çalışmaktadırlar ki, Avrupa'nın sonunu getirecektir. Düşünebiliyor musunuz, banknotun üzerinde o ülkenin milli timsali bayrak ya da muzaffer ordu komutanının bile fotografisi yok! 12 yıldız var çember içinde. Ben şahsen bu yıldızların komünist yıldızına benzemesinden korkarım. Şuur ya da ahlak deseniz nanay! Bacak kadar çocuklar, babalarının karşısına geçip, üstelik de bacak bacak üstüne atıp püfür püfür sigara içiyorlar. Genç kızlar (İnsanın içi gidiyor ya neyse) ise yarı çıplak dolaşıyor sokaklarda. Otobüsde, tramvayda ya da metroda yaşlı insanlara yer vermek diye bir adet bile yok! Geçen gün 'Türkiye' gazetesiyle bir paket Samsun sigarası almak üzere küçük bir dükkana girdim, ağzı-burnu küpeli, kız mı erkek mi belli değil, kasadaki gavur, Türk olduğumu anlayınca (Bizim kılık kıyafetimizden bir de yürüyüşümüzden belli oluyor tabi kim olduğumuz, elhamdülillah!) bana, ' 10 gram da Bestikas vereyim mi?' diye sordu, pis pis sırıtarak. 'Ona Bestikas değil Beşiktaş derler' deyip önce dersini verdim Allahsıza. Sonra da 'Neymiş o Beşiktaş?' diye sorunca, küçük naylon bir paketle tütünle baharat karışımı bir şey uzattı bana. Etiketinde 'Real Turkish Baba heroine' yazıyor. Türkçesi 'Hakiki Ağır (Ağır mı Ağar mı?) Türk eroini' demek. Zındık! Merakımdan aldım. Samsun'dan biraz daha acı bir şey...

Ben tekaüt olduğumdan beri söylerim:Bir milletin millet olabilmesi için askeri disiplin lazımdır efendim! Böyle başıbozuk insan kümesi tabi ki milli birlik ve beraberlik ruhuna sahip olamaz. Her kafadan bir ses çıkıyor... Bunlar bir tek Ajax berabere kaldığı ya da yenildiği zaman tasada birleşiyorlar. Ajax'ın kenti Amsterdam'da bu sene lig şampiyonu olan Rotterdam'ı ve hatta Eindoven'i bile tutan var. Olacak iş mi şimdi?

Dikkatimi çeken bir başka husus, sokakta hiç polis ya da asker yok. Kim sağlıyor bu düzeni anlayamıyorsunuz yani...Geçen gün otomobille Belçika'ya gidiyoruz. Amsterdam'dan iki saat filan. Otoyol düzgün ama bir ülkeden öbürüne şak diye geçivermişiz, haberimiz bile olmadı. Sınır yok, sınır kapısı yok, polis-jandarma yok, gümrük memuru yok...Kevgir olmuş sınırlar kevgir! Belçika topraklarına girdiğimizi söyledi burada doğmuş yarı Hollandalı yarı Türk şoför, durdurdum arabayı otoyolun ortasında, elimde pasaport, çıktım dışarı, polis arıyorum, işlem yaptıracağım. Etraf tarla, zıt zıt arabalar geçiyor, hepsi de korna çalıyor bize, dangalaklar!

Evde kablolu televizyon var, sağolsun büyüklerimiz TRTINT'i bağlatmışlar, güzel güzel milli filmler, milli haberler izliyoruz çoluk çocuk. Geçen akşam, 'Din ve Ahlak Saati' vardı, elim komando aletine kaydı, bizim TRTINT'den bir sonraki kanalda amanın cıbıl cıslak karılar adamlar şeyediyorlar, hem de böyle 10-15 kişi, çığlık çığlığa, hanım mutfaktan çıktı, yangın var sanmış, hemen TRTINT'e geçiverdim. Hanımın gözleri faltaşı gibi açılmış, telaşla "Ne oluyor?" diye sordu. "Kaçırdın hanım, Cüneyt Arkın demin Bizans kalesinden atladı..."deyiverdim.

Geçen cuma camide konuşuyorlardı. Bu Hollanda hem memleket hem de nufus olarak küçücük bir yer. Ama Türkiye'den daha zenginmiş. Bu işe aklım ermedi işte!

Yeni Aksam Gazetesi

The Best Of Ne Zaman Adam Oluruz?

NE ZAMAN ADAM OLURUZ ?

Elmayla armudun ancak hoşafta toplanabileceğini anladığımız zaman.

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

Olaylara üç, hatta dört boyutlu bakabildiğimiz zaman...

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

Baklavanın kenarını misafire ikram etmediğimiz zaman.

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

Kokmuş başın arkasında balık olmadığımız zaman.

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

Devlet, hırsızın üstüne gitmek için hırsızın televizyona çıkmasını beklemediği zaman.

NE ZAMAN ADAM OLURUZ

Hıyarları yalnızca salata ve turşuda kullandığımız zaman.

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

Sis farlarını gereksiz yere yakmadığımız zaman.

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

Yıkandığımız suya işemediğimiz zaman.

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

Sadece oyun oynamak için en iyi bilgisayarı almadığımız zaman.

NE ZAMAN ADAM OLURUZ?

Milletvekili adayları karpuz gibi seçilmediği zaman.

Has yazarlarımızdan **Can Dündar**, gene bir başka has yazarımız **Orhan Pamuk**'la "yazar olmak ve yazmak serüveni" üzerine etraflıca konuştular. İşte **Orhan Pamuk**'un **Can Dündar**'a anlattıkları...

Kendimi Döve Döve Yazar Yaptım

Bir gün bir kızım oldu, bütün hayatım değişti. Eskiden ben geceleri çalışırdım. Bütün şehir uyurken... Sabah 4'e kadar... Tam 4'te uyurdum. Bu 16 yıl böyle sürdü. Pek çok romanımın en iyi sayfalarının gece yarıları tam sessizlikte yazmışımdır. Fakat bir gün sonra bir kızım oldu, okula gitmeye başladı ve benim de bütün hayatım değişti. Artık her sabah ben de O'nunla birlikte 7'de kalkıyorum. Birlikte okula yürüyoruz. En büyük zevkim bu...

Okuldan benim "yazıhane"m aşağı yukarı 15 dakika. Bana kalırsa İstanbul'un en güzel bölgesinden, Beyoğlu'nun arka sokaklarından, Ceneviz havasının levanten rüzgarlara karıştığı eski Rum apartmanlarının arasından, Ermeni kalfaların yaptığı binaların önünden geçiyorum. "**Aman burayı koruyalım**" diye yapay bir görünüm verilmiş İstanbul değil burası.. Kendi halinde mahalle hayatı sürdüren gerçek İstanbul, gerçek Beyoğlu... Sokaklarında hala poğaçacı gezer. Ben yazıhaneme yürürken hergün aynı saatte bir salepçi yürür yanımsıra... Hep aynı insanlara rastlarım. Hiçbirini tanımadığım insanlar... Belki liseye ders vermeye giden bir öğretmen, çocuğunu okula götüren bir anne, Firuzağa'daki fırına ekmek atmaya giden bir bey... Bunlarla göz göze gelirim. Ama birbirimizden kaçmayız. Onların hayatlarına ilişkin bir şeyler düşünürüm. Yazarlık aslında gördüğün birisine ilişkin bir şeyler düşünürüm. Yazarlık aslında gördüğün birisine ilişkin ayrıntıları hayal etmek, sonra bu hayalde ileri gidip kendini bir başkasının yerine koyabilmektir bir bakıma... Onun acılarını, küçük sevinçlerini, **"Bu sokaktan aldığım ekmek, en tazesiydi"** diye mutlu olmalarını ya da küçük de olsa birşeyler becerebildiği için duyduğu memnuniyeti hayal ederek, o gün yapacaklarımı planlayarak ve erken kalktığım için kendimden memnun olarak, sabahın sessizliğini, şehrin ilk kokularını, daha ısıtmayan güneşi hissederek, sokağı ezbere bilen ayaklarım, beni yoluna alışmış bir ada eşeği gibi yazıhaneme getirir.

Eskiden geceleri çalıştığım için şehrin karanlığını, gecesini bilirdim. Kimi zaman gece yazının başından kalkardım, Nişantaşı'nda, gece de açık olan sandviççilerden bir şeyler alırdım. Gece yarıları şehrin sokaklarına çıkan orospuları, arabaları, ne olduğu belirsiz, bağıra çağıra geçen çöp ve polis araçlarını, geceyarısı piyasaya çıkan köpek çetelerini tanırdım. İstanbul'un gece sessizlikleri, neon lambalarının ancak gece farkedilen çılgınlığı, bir yerde bir kedinin devirdiği bir kutu, tek tük çöpleri karıştıran ve gündüzleri asla göremeyeceğiniz garibanlar... Bunlar romanlarımda çok yer almıştır. Sebebi benim de geceleri 4'lere kadar oturmam ve kimi zaman o saatte, yazıhanemden çıkıp eve dönmem idi. Fakat kızım doğunca İstanbul'un bu gece hayatı kapandı. Ben de artık erken yatıp, sabahleyin 7 de kalkıyorum. Romanlarıma daha çok sabahlar hakim olmaya başladı; **"tek tük geçen arabalar ve eski otobüsler, poğaçacıya eşlik eden salepçinin kaldırıma konup, kalkan güğümleri ve dolmuş durağının değnekçisinin düdüğü"** vs. Sabahları yazıhaneye yürürken hala aynı sesleri duyuyorum. Şükür, İstanbul'un sabah sesleri değişmedi.

Yazıhaneme girer girmez yaptığım ilk iş kahvenin başına koşmaktır. Sabahları fazla gazete okumam. Şöyle bir bakarım o kadar... Öyle gerinip yatakta vakit geçirmekten hiç hoşlanmam. Baskına uğramış asker gibi, kedi gibi kalkarım ve herkesi de uyandırarak mesela 8 dakikada kahvaltı sofrasında olmayı tercih ederim. 16 dakikada da evden çıkarım. Gazete bu tempomu böler. **Ülkesinin dertleriyle ilgilenen roman yazarının maneviyatını bozar gazete...** Moralini bozar, güne kötü başlamasına neden olur. Bazen gerçeği söylemediği için kızarız yorumculara... bazen de gerçeği söylüyor diye... Çünkü söylenen gerçekler acıdır. Özellikle 12 Eylül öncesi dönemde roman yazarken kendime gazete okumayı yasaklamıştım. **Bence sabah gazete okumak romancıya zararlıdır.**

Sonra masaya oturunca, terbiye edilmiş bir makina gibi yazının başına geçerim. Bazı törencikler, bazı kurallar, ezberlenmiş alışkanlıklar, beni disipline eder. Okurlarım hep iki temel soruyu sorarlar; birbirine benzer ama ayrıdır: **"İyi bir roman nasıl yazılır?"** ve **"Nasıl iyi yazılır?"**. **"Nasıl iyi yazılır"** sorusu hayat sorusudur. Bu mesleği ve kariyeri isteyenlerin sorusudur. Aslında edebiyattan çok, hayatı iyi yaşama derdini ifade eder.

"İyi bir roman nasıl yazılır" ise bir edebiyat sorusudur. Roman sanatını tanımaya yöneliktir.Benim buna cevabım şudur: Yazarlık çok disiplinli bir iştir. Yüzlerce kuralınız olacak. Bunlar sizi çalışmaya itecek. Geleceksin. Kahveni yapacaksın. Ve küçük törencikler başlayacak: Neler Onlar? Masa üzerinde kahven, küçük kağıtların, yapılması gereken işlerin olur. Telefonu kaparsın, kendi kendine volta atarsın. Masanda otursun. Seni çalışmaya zorlayacak şeyleri yaptıkça mutlu olursun. Onların mutluluk olduğuna inanırsın. Bu bağlamda disiplin ister yazarlık... Askerlikte de bazı törenler ya

da kurallar dışardan bakıldığında saçma gibi görünür, ama aslında o törenlerden çok, o törenlere boyun eğmek önemlidir. Yazarlıkta da benim dışarıdan saçma gözükebilecek törenlerim, alışkanlıklarım aslında beni bütün gün, sayfaya boyun eğmeye, yazıya hürmete sevk eder. **Bir anlamda kendimi kurallarla döve döve, kendimi ite ite, terbiye ede ede yazar yapmışımdır. Böyle yazar olunur.**

Yazarlığı, gösterişli jestler, büyük dramatik hayatlar sanıyorsanız, bundan bir an önce caymanız lazım. Küçük bir oda da, kendi kendinize, küçük alışkanlıklarınızla iğne ile kuyu kazarak ve aslında bütün gün bir sayfaya bakarak ve bunu yapmayı severek, hayal gücünüzü işleterek yaşamayı göze alabiliyorsanız, yazarlık serüvenine girişebilirsiniz.

Dolmakalemi elime alır almaz yaptığım ilk iş Hemingway'in öğüdüyle, önceki gün yazdıklarımı okumaktır. Bu beni hem romanımın havasına sokar, hem de yazdıklarımı yeniden değerlendirme şansı verir. İyi mi, kötü mü olduğuna hemen karar veririm: gaddar bir günümdeysem hemen cart curt yırtar atarım. Bu yüzden de telli dosyalara yazarım.

Elimi korkak alıştırmamışımdır. Yırtmak en büyük eleştiridir. Eleştirmenler bizim kitaplarımız çıktığı vakit, kenarından, köşesinden en fazla **"kemirebilirler"**, ama biz yazarlar, onlar bizi öldürmesin diye daha başta cart diye yırtarız. **"Hadi bir daha yaz".** Yazarlığın temel sırlarından biri yırtıp atmak, biraz daha iyi bir sayfaysa silip değiştirmektir.

İlk cümle? Bütün mesele odur işte... İlk cümleye başlayabilmek... O güne iyi başlamak, o günün ilk cümlesini bir an evvel yazabilmek... Yine üstadımız Hemingway'in çok güzel bir öğüdü vardır bu konuda. **"Akşam gün biterken yazılacak iyi bir cümleniz varsa onu yazmayın. Onu ertesi sabaha bırakın ki, sabah hemen yazmaya başlayabilesiniz"** der. Buna uymuşumdur. Yani **"Ahmet kapıyı açtı, elinde tabancası vardı. Korkuyordu"** cümlesi hazırsa onu yazmam, ertesi sabaha bırakırım. Sabah da, önceki gün yazdıklarımı okuyup hemen o cümleyi oraya oturturum. Bu cümleyi yazdıktan sonra genellikle ikincisi, üçüncüsü gelir. Sanki cümleler size kendilerini sunarlar. Olaylar, **"Ben de olmak istiyorum, ben de olmak istiyorum"** diye bağırırlar; cümleler **"Ben de gözükeyim"** diye yalvarırlar. O sahneleri, o karakterleri aslında aylarca, yıllarca düşünmüşsünüzdür, ama onların cümleye geçmesi sanki varolmaları anlamı taşır.

Takılınca? Genellikle 5-6 cümle yazdıktan sonra takılırım. Çünkü o bana çok gelir. Çok yazdığıma göre mutlaka bir yerde gevşeklik yapmışımdır. Kötü bir şey yazmışımdır. **"Dur şunu yeniden okuyayım"** derim. Okurum. Mutluluktan ve bu gerginlikten ayağa kalkar, yürümeye başlarım. Bütün gün yaptığım asıl iş budur işte: **Volta atarım.** Ben hapiste yatmadım ama Türk edebiyatından ve filmlerden volta atmayı bilirim. Birçok Türk yazar hapislerden yetiştikleri için volta atarak çalışmışlardır. Benim günümün çoğu da sayfa üzerine birşeyler yazmakla değil, volta atmakla, yani evin içinde disiplinli bir şekilde bir yerden bir yere hızlı hızlı gidip gelmekle geçer. Bir koridor voltam vardır, uzun. Bir de salon voltam vardır, daha kısa... Karıştıra karıştıra günü doldururum. Volta atarken romanıma bundan sonra girecek isimleri düşünürüm, onların etrafında yürüdüğümü düşünürüm. **Cümleyi içimde hissetmişimdir. Onu yazmak için büyük bir istek duyarım. Ama yazamıyorsam, ruhum harekete geçemiyorsa, kendini çok engellenmiş ve kötü hisseder. Ezilir sanki. O zaman hiç olmazsa vücudum hareket etmek ister ve yüremeye başlarız.** Yürürüm... yürürüm... Cümlenin etrafında da döndüğümü, sağını solunu kurduğumu düşünürüm. Aklımdan geçiririm. En sonunda o cümle bana gelir ve onu yazarım. Yalnız o cümleyi değil; ağacı sallayınca bir armut yerine 5-6 armut dökülmesi gibi, 5-6 cümle birden dökülür. Onları toplarım. Memnunumdur, yorgunumdur. Tekrar volta... Matematik problemi çözen bir lise öğrencisi gibi bir buzdolabını karıştırırım, bir yazı okurum. Kafam dinlenir. Sonra kafamın orduları tekrar toparlanmaya başlar. Tekrar bir ağaç sallanır. Tekrar volta... Zaman böyle geçer. Yazma sürem kısıtlıdır. Vaktimin çoğu onun etrafında orduları toplamak ve düşünmekle geçer.

Günde kaç sayfa? Bunu hesapladım ben... 20 senedir yazıyorum. Yazdığım sayfa sayısını topladım, böldüm, çarptım. Gerçi son zamanlarda yurtdışı seyahatler, başka bir şeyler girdi ama hesabıma göre senede 300 güne yakın çalışıyorum ve 170-180 sayfa yazıyorum. Demek ki ben aslında günde 0,75 sayfa yazıyorum. Bir sayfa yazamıyorum ama bütün günüm burada geçiyor. Tabii bazen de şöyle oluyor: 15 gün uğraşıp, 10 sayfa yazıyorsunuz, sonra hepsini çöpe atıyorsunuz.

Yurt içinde olsun, yurt dışında olsun, belirli bir düzeye ulaşmış, bu işe yıllarını vermiş insanların, ortak konularıdır: **"Çalışırken rahatsız edilmemeyi, bölünmemeyi nasıl sağlıyorsun?"** sorusu. Bunu konuşurken içim bir şüphe ile kurcalanır. Çünkü orada hep şunu der yazarlar: **"Yahu herkes peşimde... Çok arıyorlar, ne yapacağımı bilemiyorum"** Buradaki şikayetin içinde bir övünme de vardır. Hissederim ki, yazarlar, bir yandan bu durumdan şikayet ederken, aslında bir yandan da ne kadar önemli adam olduklarını, ne kadar meşhur olduklarını anlatmak isterler. Onun için bu sohbetlere hem ilgi duyarım, **"Bu adam acaba şikayet mi ediyor, kendini mi övüyor"**u anlamaya çalışırım.

Ama övünmeye ihtiyacı kalmamış yazarların böyle bir dertleri olduğu da kesindir. Aslında çözümü de basit görünür. Issız bir yere gidersiniz. kimse sizi arayamaz. Ya da çekersiniz telefonun fişini, kurtulursunuz.

Ama yazar aslında şikayet ettiği şeyi ister. Daha doğrusu hem ister, hem şikayet eder. Niçin ister? Çünkü ıssız adaya çekilip romanını yazarken bile, aklında **"Köşeme çekildim, ama bir gün öyle bir çıkacağım ki, herkes yere düşüp bayılacak.** 'Dünyanın en akıllısı sensin, en güzel romanı sen yazdın' **diyecekler"** umudu vardır. Sonunda sevilmek, öpülmek, **"Sen en iyisisin, çok güzel yazdın, fethettin buraları"** diye övülmek hayalleri olmasa yazarlık hiç çekilmez. **Biz yazarlar bir anlamda keşişizdir. Ama sonunda da sevilmek isteriz. Gerçek keşişler cenneti arzularlar, biz bu dünyada zafer ve başarı bekleriz. Bu yüzden de aklımızın ve ruhumuzun köşesi telefonlara, medyaya, sağdan soldan "Çok iyi yazmışsın"** diyecek insanlara açıktır. Ve ne kadar bastırsak da bu isteği, o sesi bekleriz. O zaman o ikisi hep kafamızda karışır. Ve o zaman aslında telefonla bizi arayan soran insanlara şikayet ederken gururlanırız.

Kendimden örnek vereyim: Yazıyorum, iyi gitmiyor işler, kendimden memnun değilim. O zaman telefonu fişe takarım. **"Belki iyi şeyler söyleyecek bir gazeteci çıkar"** diye umarım. Çıkarsa moralim düzelir. Onun için yazarların şikayetleri hem hakikidir, hem de şüphe ile karşılanmalıdır.

Telefon çalarsa, genellikle cevap vermem. Fişini çekerim. İsteyen bana fax ile ulaşır. Bir zamanlar telesekreter kullanıyordum. Ama o da bana Garcia Marquez'in **"Yüzyıllık Yalnızlık"**ta bahsettiği oturağı hatırlatıyor. Orada çok kalabalık bir ailenin tek bir helası vardır. Herkes sabah helaya gitmek için kuyruk olur. Bunu da herkese oturak vermekle çözerler. **"Ama oturak da sorunu çözmedi, sadece erteledi" der Gabriel Marquez... "Çünkü akşam bu kez de oturağı boşaltma kuyruğu oluyordu".**

Tele-sekreter de öyledir. Cevap makinesine not bırakanları geri ararsınız, çoğunlukla bir seferde bulamazsınız. **"Kusura bakma seni arayamıyorum,benle konuşmak istemişsin ama aslında konuşacak bir şey yok"** demek için peşinden koşarsınız. Bu, sorunu çözmez. Yalnızca erteler ve büyütür. Onun için telesekreterde kullanmıyorum.

İlham gelsin diye, yazarlar bekler genellikle.... Bazılarına gelir, bazıları ise hayat boyu beklemede kalır. Bazılarına da zaman zaman uğrar.

Hayatın acımasızlığı, ilhamın olduğunu ve eşitsiz olarak dağıtıldığını kabul etmekle başlar. İlhamın adaletsiz olarak dağıtıldığını bilmek de, edebiyat dünyasının biraz da yetenekle döndüğünü itiraf etmek demektir. Ama ne yazık ki kural budur. İyi ki de vardır. Yoksa herkes yazar olabilirdi.

İlham mistik bir şeydir. Dışarıdan gelir; bunu kabul edelim biraz... Ama ne kadar çok beklersen, o kadar gelmeme ihtimali de vardır. Çok bekleyen, bu konuda daha talihlidir. Aşk telefonuna benzer. Telefon başında çok beklerseniz gelme ihtimali vardır. Açarsınız ve hayatınız değişebilir. Ama nasıl olsa bana gelmez diye beklememişseniz size hiç gelmez.

Elle yazıyorum. Kartuşlu dolma kalem kullanıyorum. Boş kartuşları da saklıyorum, tıpkı bir avcının boş kovanları saklaması gibi... Çünkü kartuşu boşaltmak, bana çok yazdığımı, yol aldığımı gösterir. Yazım, düzeltile düzeltile biraz Arap saçına döner. O haliyle yayınevine yollarım. Şimdi daha **"ünlü"** bir yazar olduğum için yayınevindeki arkadaşlar sağolsunlar nazımı çekiyorlar. O el yazısı sayfaları İletişim yayınlarının Avrupa şampiyonu dizgicisi **Hüsnü Abbas** dizer. En okunmaz yazımı okur ve çok büyük süratle yazar. Bazen ben yazmasam bile O'nun romanı iyi yazdığını hayal ederim.

Bir roman bir düşünceyle başlar. Bir genel düşünce vardır. Derim ki kendi kendime, **"Resimle ilgili, nakkaşlarla ilgili bir roman yazayım".** Bu, genel düşüncedir. Ama bir de bunun tomurcuğu mu desem, bir sahnesi, bir anı, bir durumu, bir kahramanı, hayata bağlı bir yanı vardır. Bu ikisi birbirine denk düşmeyebilir. Ama ne zaman ki bu fikirle gelen bir kahramanı merdivenlerden inerken görürsünüz ya da bugün söylediğiniz bir cümle o zamana cuk oturur, ne zaman bir ayrıntıyı içinizde hissedersiniz, roman işte asıl orada başlar ve onu yazmaya koyulursunuz. Ama romanın bir de bilgi edinme süreci vardır. Mesela **"Benim Adım Kırmızı"** için ben ta 1990'da kütüphaneye girmişim. Defterimin ilk sayfasında şu not var: **"1 Haziran 1990... İran ve Türk minyatür sanatı üzerine bazı kitaplar istedim. Kitapları kütüphane memuru raflardan bulup getir-**

Yazarlıkta da benim dışarıdan saçma gözükebilecek törenlerim, alışkanlıklarım aslında beni bütün gün, sayfaya boyun eğmeye, yazıya hürmete sevk eder. Bir anlamda kendimi kurallarla döve döve, kendimi ite ite, terbiye ede ede yazar yapmışımdır. Böyle yazar olunur.

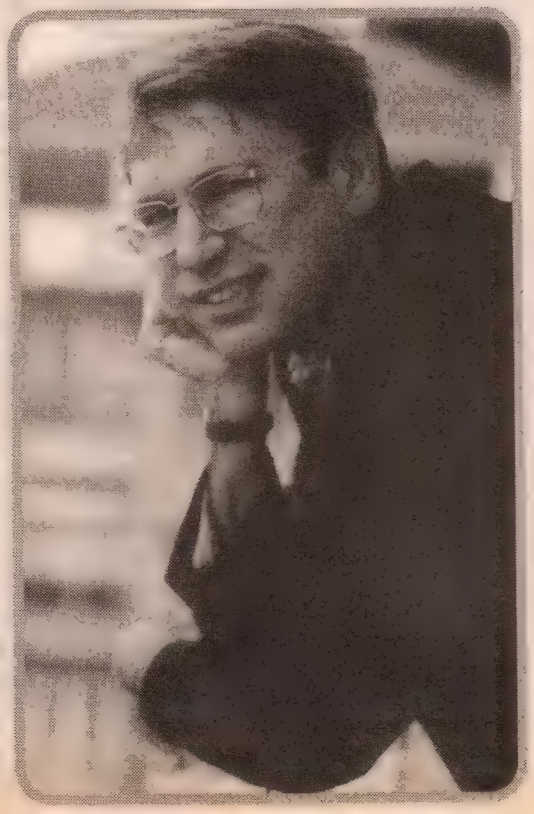

Bazen, kendi ruhumdan taşanları 2-3 kişiye dağıtırım. Kimi zaman olduğu gibi kendimi koyarım. Kimi zaman kendimi öyle hissediyorsam en haydutla, en alçak kişi ile özdeşleşirim. Bazen kendimi katil gibi hissederim ve bu romanda yaptığım gibi katilin sesi ile konuşurum. Romancılık kendini başkaları ile özdeşleştirmek, kendini dışarıdan görebilmek ve bütün insanlığa dağıtabilmek yeteneğidir bir anlamda.

meye gitti". Masada beklerken kendi kendime bu notu almışım. O gün kitapları okumaya başladım ve roman tam 9 yılda çıktı.

Tabii ilk anda başlayamazsınız. O kadar uzaksınızdır ki... Ama belirli bir noktadan sonra ne istediğinizi biliyorsunuzdur; artık hem okur, hem yazarsınız. **"Oradaki ayrıntıları, orayı yazarken okuyayım"** diye yazarsınız. Yazdıkça yeni şeyler öğrenirsiniz. Ve böyle yazdıkça zenginleşerek, öğrendikçe yazarak, geri dönüp giderek romanın ayrıntılarını zenginleştirip konuyu yayarak ilerlersiniz.

Bazen, kendi ruhumdan taşanları 2-3 kişiye dağıtırım. Kimi zaman olduğu gibi kendimi koyarım. Kimi zaman kendimi öyle hissediyorsam en haydutla, en alçak kişi ile özdeşleşirim. Bazen kendimi katil gibi hissederim ve bu romanda yaptığım gibi katilin sesi ile konuşurum. Romancılık kendini başkaları ile özdeşleştirmek, kendini dışarıdan görebilmek ve bütün insanlığa dağıtabilmek yeteneğidir bir anlamda.

Çalışırken müzik, girmez eve... Müzikle, aşk ve nefret ilişkim var. Müzik benim için bir teselli aracı... Diyelim ki hayatta yenilmişimdir, kederliyimdir, işler istediğim gibi gitmemiştir; o zaman müziği açarım. Müzik beni defterlerimden uzaklaştırır. Teselli eder. Son derece tutucu ve yararcı bir müzik anlayışım vardır. Bana ilham verip coşturmaz. Verse bile verdiği ilham, asla yazıya dönüşmez. Onun için müziği olduğunca hayatımdan uzak tutuyorum. Çünkü yazım için gereksindiğim şey, teselli değildir; biraz saldırgan, muzır, girişken bir ruh halidir; kimsenin girmeye cesaret edemediği bir toprağa girip orayı ele geçirme durumudur. Böylesine muzır, girişken, saldırgan, yırtıcı, haksızlık etmeyi göze alabilen, adil olmaktan çok, atak olan, başkalarının canını yakabilen bir ruhun, müziğe ihtiyacı yoktur. Bilakis benim yazdıklarımı okuyacak olanların müziğe ihtiyacı olabilir diye düşünürüm. Ben müzik dinlersem başkalarında bu isteği uyandıramam.

Yorulduğumda... "Benim Adım Kırmızı"yı bitirirken bir ara çok yoruldum. Öyle dönemlerde hatalarımız, küçük kusurlarımız bize dünyanın en büyük felaketleri olarak gözükür. Bunlara tahammül edemeyeceğimi, rezil olacağımı ve herkesin **"Gördün mü, neler saçmalamış"** diye bana bakacağını düşündüğüm bir dönemimdeydim. Romanın son düzeltmeleri üzerinde çok çalışmıştım. Kendime bir eğlence aradım. Onun ne olduğunu biliyordum: Bir arkadaşımla Steven Spilberg'in **"Er Ryan'ı Kurtarmak"** filmine gittim. Sinema ağzına kadar doluydu. Ön sıraya oturdum. Neredeyse perde beni kuşattı. Dolby sinema sarsıldı, müzik bütün vücuduma sızıp, dolaştı. Ben filmin içindeydim sanki, o savaşın, o korkunç dehşetin içindeydim. Ve dehşet de çok güzeldi. Kendimi unutmuştum. Filmi seyrederken o kadar mutlu oldum ki sonunda bu, bir mutsuzluğa dönüştü. Çünkü o anda sinemanın romandan daha üstün bir sanat olduğunu düşündüm. Çünkü sinema en yorgun en yıkık anımızda bile bizi içine alabiliyor. Bizi teselli edebiliyor. Bize dünyayı unutturabiliyor. En yüksek acıları bize göstererek teselli verebiliyor. Görme zevki, görme şenliği insanoğlunu en büyük zevklere ulaştırabiliyor. Şükür ki **"Benim Adım Kırmızı"**da ben de nakkaşlar, ressamlar aracılığıyla görmenin, resmetmenin zevklerini anlatabildim.

Masadaki mide ilaçları benim yazarlığımın, küçük törenlerinden biridir. Yazarken ara sıra ağzıma bir tane mide ilacı atarım. Cümle istediğim gibi olmamışsa midemde asit salgılaması artar çünkü... Bir hap belki midemin işine yaramaz, ama kafama yarar.

Yıllarca sigara içtim, gittikçe de çok içiyordum. İki elim doluydu. Bir elimde sigara, bir elimde dolmakalem vardı. Ve bundan korkmaya başladım. Artık ölüme dört nala gittiğimi farkedip sigarayı irade ile bıraktım. Ama kahve içmeye devam ediyorum. O da bir küçük törenciktir. Masamdan kalkarım, kahveyi bastırırım. **"Kara Kitap"**ta da yazdığım gibi, sabırsız adamın anlamsızca buzdolabını karıştırması, sanki birisi yeni bir şey koymuş gibi, boş boş içine bakması, tekrar yürümesi, tekrar kahve makinesi, bütün bunlar yazarın vazgeçilmez alışkanlıkları, günlük törenleridir.

Geçen yaz bir ıssız adadaydım ve günde 12 saat çalışıyordum. Çok da memnundum. Adaya çekildiğim zaman romanımdan başka bir şey düşünmem. Kimse beni aramaz. Beni görmez. Telefonları başkası açar. Dünyadan kopmuşumdur. Ama o zaman insan kafası, ruhu bir lokomotif şeklini alır; hızla yeni fikirer üreterek, fikirleri birbirine katlayarak, zincirleri birbirine birleştirerek durmaksızın düşünür. **Yazacağım şeyler, ben olurum; kitap sanki bana dönüşür. Düşüncelerle birleşirim. Sabah kalkar duşa girerim, her yerime su değil, romanın düşünceleri akar, denize girerim sırt üstü yatar düşünürüm. Sanki deniz, romanımın bir parçası olmuştur.** O zaman verimliliğim olağanüstü artar.

Geçe 9.30'da yatıp, sabah 3.30'da kalkıyordum bir dönem... Sabah 10'a kadar yalnızca kahve içerek ve olağanüstü yazıyordum. Böyle sessiz bir ortamda sanki bütün dünya sana **"Yaz artık. Yaz"** diye bağırır, **"Görüyorsun. Bir zamanlar zor zannettiğin şey ne kadar kolay"** der. Doğa da hayat da basittir. Her şey yalandır, her şey senin yazmam içindir ve siz yazmaya devam edersiniz.

Ve biter bir gün... O gün, lise bittiği gün ne olursa o olur. Birdenbire önünüzde dünyanın sınırsızlığı açılır; hem mekan olarak, hem zaman olarak... Yapılacak şeyler birikmiştir. Bitirince yapacağım diye erteledikleriniz bir baş dönmesi yaşarsınız. Hayat olağanüstü güzeldir. Herkes niçin gülümsemiyor diye şaşarsınız. Ama bu, 3 gün sonra geçer ve bakarsınız ki o 3 gün doğru düzgün bir şey yapmamışsınızdır. Çünkü kendinizi sıkmamışsınızdır. Hepsinden, bir ucundan yarım yamalak tatmışsınızdır.

Kitabı vitrinde görünce, artık ne yazık ki eskisi kadar heyecanlanmıyoruum. Eskiden mesela **"Cevdet Bey ve Oğulları"**nı ilk defa vitrinde gördüğümde, ne kapağını biliyordum, ne de nasıl dizildiğini...

Şimdi ise itiraf edeyim, her şeye karışıyorum. Ukalalığımla kapağa da içeriğine de karışıyorum. O yüzden de kitabı elime aldığımda hiç şaşırmıyorum. Bu sefer hayret eden kızım oldu. **"Benim Adım Kırmızı"**yı kızıma ithaf etmiş, kahramanına da O'nun adını vermiştim. Bir gün bir kitapçıda el yazısı ile **"Orhan Pamuk'un yeni romanı çıktı"** yazısını görmüş. Telaşla bana telefon etti. **"Baba kitabın çıkmış, gördüm"** dedi. Sevinerek zıplamaya başlamış. Artık yeni kitap heyecanımı kızıma devrettim.

Roman bitmeden, yeni projeler göz kırpar... Her zaman kafamda 4-5 kitap tasarısı vardır. Çalışırken birden heyecana gelirim. Bir defter çekerim ve yeni bir tasarı geliştirir, aklıma ve ilk sayfaya yazmaya başlarım. İşte **"Şu olacak, bu olacak, şöyle bir şey yazsam ne kadar iyi olur"** falan diye. Kafam, üzerinde çalıştığım şeyi bırakır ona çalışmaya başlar. Bunu biraz yazarım. 1-2 sayfa en parlak fikirleri yazarım. Sonra durur. O iş ilgimi çekiyorsa, kafam onu yazmaya dönüyorsa, tekrar açarım o defteri. Ve yazılmasına başlanmamış o roman kafamda ilerler. Sonra bu defterlerden biri ya da ikisi öne geçer. Yazacağım yeni romandır o... Şimdi öyle 2 tane tasarım var. Ve çok ayrıntılı vaziyette. Mutlaka onlardan birini yazacağım. Üstelik hangisi olduğunu da biliyorum ama söylemek istemiyorum.

Önce Kadınlar ve Çocuklar

MERAL ONAT

PAMUK PRENSES (% 100 COTTON) VE SEVEN-ELEVEN CÜCELER

ya da masal bu ya; KIRMIZI BAŞLIKLI KIZ ve "Kendini başkalarının yerine koyabilen; samimi ve dışa açık; anlayan ve anlaşılır olan; yönlendirilebilir ve kulanılabilir olan; kendini gizlemeyen; anlaşılması güç çelişkileri yaşamayan; korkuları gizli yönleri olmayan" ANNESİ - Fakat genellikle Oğlan olursa salak, fakat genellikle şapşal; eşşoğlu... Kız olursa zilli; eksik etek v.b.

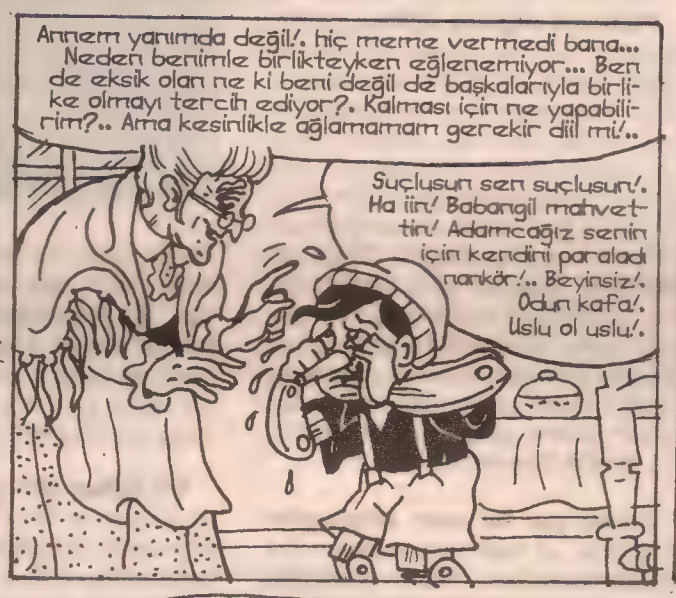

- Sadece itaat et! soru sorma!.
- Saygısızlığı bırak!
- Büyüklerinin yanında sus!
- Yoksa karanlıkta, yalnız kalmak mı istiyorsun!
- Hata yaptın mı affetmem, silerim defterden!.
- MÜKEMMEL OLACAKSIN!.. hata yok!
- Biz mükemmeliz kralla kraliçeyiz, ilahız biz!. Sen hiç bi bok dinsin!
- Zıçtığım b.ksun!.
- Cesur olmalı ve ağlamamalısın şimdi odana git ağlamamalısın şimdi odana git ve oyuncaklarınla oyna!..
- Hep senin yüzünden..
- Uslu ol!
- Uyu!. uyuu!.

"Dil çoğu zaman gerçek duygu ve düşüncelerin ifade edilmesine değil, onların saklanmalarına, gizlenmelerine, inkar edilmelerine, yani sahte benliğin ifade edilmesine yarar."

Kötü, çirkin, öfkeli, kıskanç, tembel, kirli, üstü başı kokan biri olsaydım ne olurdu? Yine beni sever miydiniz?. Ama ben böyle biriydim. Bu aslında beni değil de, olmaya çalıştığım o kişi mi sevildi demektir? Yani terbiyeli, güvenilir, duyarlı, anlayışlı, aslında hiç de çocukluğunu yaşayamamış ve sorun yaratmamış çocuk mu? Çocukluğuma ne yaptınız? Onun hakkında beni kandırmadınız mı? Hiç bir şekilde geriye de dönemem. Çocukluğumu geri getiremeyeceğim. Başından bu yana küçük bir yetişkindim. Yeteneklerimi kötüye kullanmadınız mı?.

Bir şeyden dolayı üzüntü veya mutluluk duyduğumda üzülebilir veya mutlu olabilirim, hiç kimseye neşeli olmak gibi bir borcum yok, duydurğum acı veya korkuyu veya başka duygularımı diğerlerinin gereksindikleri doğrultuda baskı altına almak zorunda değilim. Kötü bir çocuk olabilirim, bu da kimseyi ölüme götürmez, kimsenin başı ağrımaz, onların sevgisini kaybetmeden gürültü yapabilirim, kırıp dökebilirim.

ÇOCUK ASLA SUÇLU DEĞİLDİR..

Alice Miller

Büyük -yardım, çevre, aile planlama, sağlık- örgütler dünyanın son dönemdeki kutsal totemleri gibiler. Bütün sosyal eleştiri ve odaklaşmalardan o kadar uzaklar ki... Örgüt yöneticileri, hatta sıradan çalışanları dahi çok önemli insanlar. İyi kazanıp, devlet katında ilişkilere giriyorlar. Ve de en önemlisi; herhangi bir sektörde çalışan insandan farkları olmazken tamamen toplumsal püritenliğin ikonları olarak global köyde saygı görüyorlar.

Sudan; Sebeplere Kafa Yor

Afrika'nın en geniş ülkesi Sudan; Nubia çöllerinden ekvatoryal yağmur ormanlarına, Nil'in kaynağından devasa göllerin kuzeyine tekabül eden bölgeye, oradan da Sudd bataklıklarına uzanan, görkemli, büyüleyici, eski zaman hikayelerinin en zamane yaşandığı bir yeryüzü cennetidir. Bütün bu sözleri duyunca içinizden oralara gitmek geldi belki de. Bu ülkenin bir yüzü. Sudan'ın bir de öbür yüzü var, gerçek mi gerçek; dünyanın en şiddetli sivil savaşının hüküm sürdüğü topraklarda, son on beş yıldır milyonlarca insan açlıktan ve kıtlıktan ölüyor. Sudan'daki durumu özetlersek; kuzeydeki şeriatçı hükümetle güneydeki Hıristiyan ve yerli halk arasında hem otorite hem de toprak bütünlüğü sağlamaya yönelik bir savaş. Gerçekte daha komplike olaylar yatıyor bu savaşın altında. Son on yıl içinde kabileler, hatta kabilelerin içindeki gruplar-Dinka ve Nuer gibi- arasında dahi parçalanmalar ve karşı savaşlar başladı. Yani bir tür ipin ucu tamamen kaçmış durumda. Bu işten en çok da kuzeydeki hükümet yarar sağlıyor. En büyük ayrılıkçı hareketin, the Sudan People's Liberation Army (SPLA) lideri Kerubino -Dinka kabilesinden- yine aynı örgütün başka bir lideri (Garang) tarafından yakalattırılıp hapse attırıldı. Kerubino hapisten kaçıp, 1994 te taraf değiştirince güneyde hükümet tarafından yapılan saldırılara liderlik yaptı. Bu sene ise Kerubino yine taraf değiştirip, hükümete karşı savaşmaşya başladı. Şimdi Kerubino, Garang ile açlık ve kıtlığın sorumlusu olarak aynı topraklarda yaşıyorlar.

Sudan dünyada aid agency (yardım örgütleri) denilen kuruluşlardan en çok yardım alan ülke. Savaş sırasında tamamen tahrip olan güney Sudan'daki topraklarda hemen hemen hiç tarım yapılamıyor. İklim koşullarının elvermediği bu bölgede ölüm sınırında açlıkta yaşayan insanların sayısı 1.2 milyon civarında. Batılı ülkelerde, özellikle İngilterede, hangi gazeteyi açsasız Sudan'da açlıktan ölmek üzere olan çocuklara yardım çağrısı yapan ilanlara rastlarsınız. Oxfam, Save The Children, Merlin (Medical Emergency Relief International), MSF (Medecins Sans Frontieres) gibi kuruluşlardan milyonlarca dolar tutarında yardımlar yağıyor bu bölgeye. Geçen sene mayıs ayında yapılan bir kampanya ile 12 İngiliz yardım örgütü üç haftada 8 milyon Poundluk (5 trilyon TL) yardım topladı. Mesaj açıktı: ver parayı, kurtar çocukları ve de vicdanını. Batıda, savaşan ülkelerdeki insanlara yardım etmek, son derece gözde bir sosyal etkinlik haline geldi. Türkiye'nin Afrika'da açlıktan kırılan insanlarla, çocuklarla işi olmaz; biz ancak Osmanlı oralara kadar gitmiş mi gitmemiş mi onunla ilgileniriz. Konu da bu değil zaten.

Sudan, tarihinin en vahşi açlık ve kıtlığı ile karşı karşıya. Bu dram kuraklık yüzünden değil savaş yüzünden oluyor; savaş. Onlarca yardım örgütü bölgeye para akıtıyor. Ne oluyor bu paralara?! Paranın ne kadarı açlıktan bir deri bir kemik kalmış, anasının memesine yapışmış havayı içine çeken hayalet çocuklara gidiyor. Her gün Ajiep gibi bölgelerde yüzlerce çocuk ölüyor. Ufacık mezarlar yapılıyor bu çocuklara, her mezarın üstünde çocuklardan kalan ve üzerlerinde isimlerinin yazılı olduğu mavi bilezikler var. Gün geçmiyor ki bir bilezik, bir ufak beden düşmesin toprağa. Yardım örgütleri topladıkları paraları sözde buralara yolluyorlar. Paranın yarısı yolda uçuyor. Bir bölümü de savaşan tarafların savaşı daha da kızıştırmalarına yol açıyor. Operation Lifeline Sudan (OLS) başkanı Carl Tintsman'ın dediği gibi "organizasyonlar sadece sonu gelmez askeri kargaşaya sebep oluyor. 1988 de bölgede açlıktan 250.000 çocuk öldüğü doğru. Şimdi yardımlarla bu sayı 100.000'e düştü ama yok olmadı " yardımlar o bölgeyi kargaşadan uzaklaştıramıyor, sadece ölü sayısında azalma oluyor. Bu ülkede açlıktan ölenlere yardım etmek için, kuzeydeki hükümeti de beslemelisiniz. Yoksa adımınızı bile atamassınız ülkeye. Hükümetin yıllar önce güneyde kurduğu askeri garnizonlar WFP (World Food Programme) yardımları olmasaydı ayakta kalamazdı. Güneydeki tüm çarpışan taraflar yardım örgütlerinin bölgeye akıttığı erzaklardan besleniyor. Kimsenin de bu sistemi değiştirmesi mümkün görünmüyor. Pastadan pay kapmak isteyenler tarafından tehdit edilen veya öldürülen örgüt çalışanları oyunu raconuna göre oynuyorlar. Peki ne yapılmalı orada. Bir yanda açlıktan ölen bir halk, ki bu savaş sebebiyle, diğer taraftan bölgeye aktarılan milyonlarca dolar değerinde para. Bu insanlara sürekli , yarısı çalınan gıda yardımı ve ilaç göndermekle gelecek kuşakları kurtaramayacaklarını görmüyorlar mı? Bu tamamen gerçeklerden kopuk uğraşların benzerleri Somali ve Ruanda da yaşandı. Şimdi de Sudan da yaşanıyor. Dışarıdan uzatılan bu yardım eli başlangıçta belki insanların acılarını bir nebze azaltıyor gibi görünse de, aslında işi daha da karmaşık hale getiriyor. Bunun örneği 1993 yılında Somali'de, 1994 yılında Zaire'de mülteci kamplarında acı bir biçimde öğrenildi. USAİD'den Roy Williams'ın dediği gibi "geçmişte basit bir duyarlılıkla yöreye yardım götürdük. Bosna ve Ruanda örneğinde olduğu gibi kendilerine avantaj sağlamak isteyenler vardı. Yardım etmesine etmeliydik, ama nasıl doğruyu yaptığımızı bilecektik. Bu konu üzerinde hala kafa patlatıyoruz" yardım örgütleri sadece yiyecek ve giyecek yardımı yaparak doğruyu yapmış olmuyorlar. İşin gerçek çözümü tarafları masaya oturtabilmek ve barışı sağlamak. Kosova'da tarafları anlaşmaya zorlayan diplomatik temaslar Sudan'dan neden esirgeniyor. Yoksa onlar siyah ve de aslında topraklarında çok da ilgimizi çekecek bir şey yok mu mesajı veriliyor. Bütün bu yardımlar vicdanlarını rahatlatmak için bir çift çorap parasına kıyan batılıların alçakgönüllüğünün göstergesi mi?!

Büyük -yardım, çevre, aile planlama, sağlık- örgütler dünyanın son dönemdeki kutsal totemleri gibiler. Bütün sosyal eleştiri ve odaklaşmalardan o kadar uzaklar ki. Onlara söz söylemek bile ayıp. Hepsi canla başla çalışıyorlar. Bölgeye giden Kevin Toolis adlı İngiliz yazar-IRA konusunda uzman- bu örgütlerden bazılarının yaptığı iş için " famine business" diyor. Büyük örgütlerin yıllık gelirleri dudak uçuklatacak kadar yüksek. MSF 250 milyon Dolar, Save The children 72 milyon Dolar, Oxfam 91 milyon Dolar topluyor yılda. Hepsinin büyük binaları, bürokratik sistemleri, çalışanları, karizmaları, Halkla ilişkiler departmanları bile var. Yan sektörleri de destekliyorlar yani. Örgüt yöneticileri, hatta sıradan çalışanları dahi çok önemli insanlar. İyi kazanıp, devlet katında ilişkilere giriyorlar. Ve de en önemlisi; herhangi bir sektörde çalışan insandan farkları olmazken tamamen toplumsal püritenliğin ikonları olarak global köyde saygı görüyorlar. Toplama kamplarında insanlar kuru ekmekle karın doyururken onlar, mantarlı fileminyon yiyorlar. Üstüne üstlük; erzağı ülkelerinden, bölgeye taşımak için harcadıkları parayı, örgütün tabiki-tersi düşünülemez- kasasından karşılıyorlar. Non-governmental organisations (NGO's) olarak da bilinen bu örgütlere Türkiye'den örnekler verebiliriz. Reklamlarında ilginç mesajlar veren Çekül, ağaç dikme şampiyonluğuna gözdikmiş TEMA, sosyetenin ve büyük şirketlerin vicdanı Doğal Hayatı Koruma Derneği'nin her yıl teberrulardan aldığı paraların bir kısmı, bu örgütlerin yapılanmasına, personel maaşlarına, araç alımlarına ve daha bir türlü anlayamadığımız bazı harcamalara gidiyor. Sorarsanız; kurtarma, geliştirme, eğitim çalışmaları yapıyorlar. Ne diyelim onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine.

HÜLYA KOÇ

Aksamsefası

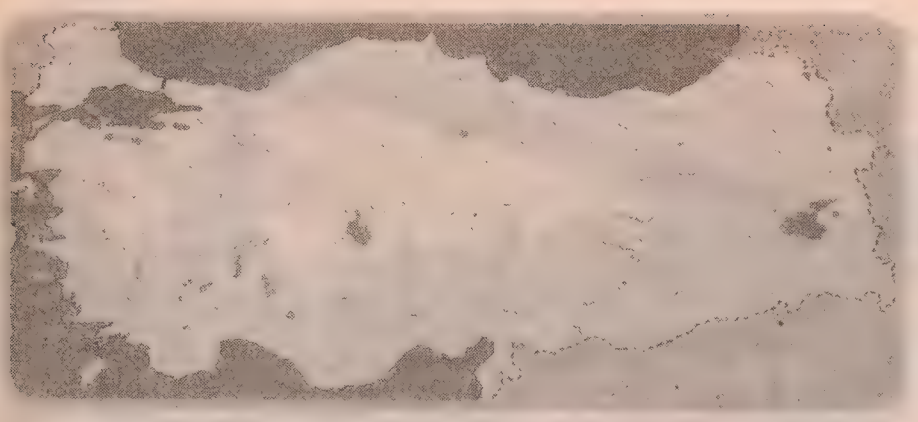

İstanbul, gelelim sana. Seni sevdiğim kadar hiçbir şeyi sevmedim. Kâh Bizans'tın benim için, kâh Bizans oyunu. Yasakların çekiciliğine taptığım gibi taptım sana. Burada doğdum. Burada büyüdüm. Burada ölmeyeceğim. Sen ağzına kadar ölümle doldun. Ben taşmak istemiyorum senden, senden böyle ayrılmak istemiyorum çünkü.

Bazı Kentlerden Kalan Şeyler Bunlar'dır

küçük İSKENDER

Denizli: Toprağa uzanma arzusu. Toprağın da bir şeye uzanmış olduğunu hissetmek.

Biraz yürümek köyde. Sıcak suya bırakıp bedenini, ölümlü çizgiroman kahramanlarını düşünmek. Kuşlara bakmak. Yalnızca kuşlara bakmak. Kuşların sahnelediklerı tragedia'lardan söz etmek kendi kendine.

Eskişehir: İstasyon. İstasyona gelen sevgili. Seni karşılayan, seninle kendi yalnızlığını karşılayan herhangi bir yabancı gibi. Telaşlı, ürkek. Bir ucundan girilip birkaç saniyede dışına düşülen şeffaf, kahverengi, bunaltıcı bir plazma. Tırnaklarımı en çok kemirdiğim kent. Eskiyen, eskidikçe gençleşen kent.

Edirne: Meriç Nehri üzerindeki köprüde durup aşağıya baktık. Geceyarısı ani bir kararla çıkmıştık yola. Hızsever bir şofördü arkadaşımız. Üç dört saatte girdik kente. Sabahın serinliği, eylülün gururunu kırıyordu. Balık yiyip rakı içecektik. Çocuk balıkların gülüşmeleri, rakımızı beyazlattı ve Edirne orada, hoş bir hayalin ezan sesleri olarak kaldı.

Tekirdağ: Tuhaf bir kentti Tekirdağ. Yol boyunca kabak çekirdekleri saçılmıştı asfalta. Bir kuruyemiş tabağı olarak hatırlıyorum o eğik kenti.

Trabzon: Karadeniz'e bitişik bir havaalanı. Kalkan uçağın, inen uçağın toprak ile su arasındaki o koridorda insanın tabiata çaktığı dev bir çiviye benzemesi. Sonra rüzgârın önünde çömelen delikanlılar: birbirine saldıran kedilerin çıkarttıkları seslerle konuşan.

Bursa: Bursa'nın yeşile olan tutkusu korkuttu beni. Kaybolmuş bir çocuk gibi hissettim kendimi. Ormanda kaybolmuş bir çocuk. Büyüyünce ya Tarzan olacaktım artık ya da Çita! Jane olmama babam izin vermezdi bir olasılık!

Manisa: Hiç gitmedim. Fırtınasını bilmem. Ama orada kardeşlerimin yaşadığının farkındayım.

Gelen telefonların çoğu Manisa kökenli. Onların sesi, ölüm orucunda.

Ankara: Bu gezegenin en kötü kenti. Kıçımda çıkan çıban kadar bile sevmem. Martısız. Bina. Bina. Bina. Bina. Bina. Bina.

İzmir: Uzun bacakları, uzun tırnakları olan bir erkek serçe hatırlıyorum bazen. Gagasının yerinde bir death metal grubunun ilk klibini taşıyan. Okullar kapanmadan sevmiştim onu. Karneler dağıtılmadan ayrıldık. Kim bilir, arabesk bir pizza kokusu kaldı oralarda. Kapanmayan, kapanmayacak bir yara kaldı; Kurt Cobain'in beynini dağıtan mermi gibi bir şey kaldı havada, hedefini bilmeyen, hedefine ulaşamayan, hedefine nişanlanamamış!

Antalya: Kaleiçi'nden aşağı yürüdüm. Marinaya doğru. Sokaklar, sokaklara elle sarkıntılık ederken, masallar tamamlanmadan, sıcak henüz bıçağını çekmeden, yukarda Tophane bir miralay edasıyla sırıtırken, üstümde kırmızı bir pardesü, ağzımda lacivert bir sigara, gözümde turuncu bir gözlük, ayağımda beyaz çizmeler.. Herhangi bir ağaca meyve olmaya yürüdüm.

Muğla: Çocuktum. Datça'da tahta bir iskelede oturuyordum. Geceydi. En azından, şimdilik geceydi. Oradan açılıp denize, ölmenin güzelliğini düşündüm. Uzandım. Akdeniz'e dokundum. Konuştum onunla. Çağır beni, dedim, bir gün burada ölmeye mutlaka geleceğim!

Bolu: Hep üşümekti. Hep üşümek. Hep üşümek. Tek fiil inerdi kurt gibi: Üşümek!

İstanbul, gelelim sana. Seni sevdiğim kadar hiçbir şeyi sevmedim. Kâh Bizans'tın benim için, kâh Bizans oyunu. Yasakların çekiciliğine taptığım gibi taptım sana. Burada doğdum. Burada büyüdüm. Burada ölmeyeceğim. Sen ağzına kadar ölümle doldun. Ben taşmak istemiyorum senden, senden böyle ayrılmak istemiyorum çünkü.

Aksiyon Ofset

Cenazeye sahip çıkan gençler trans halinde bağırıyorlar, sırpçadan çeviriyor spiker; "Şehitler Ölmez, Vatan Bölünmez" diyorlarmış.

Yugoslavya Seninle...

SERMET SAN

Dışarıda bir yağmur, bir yağıyor, bir diniyor.
Bir de rüzgar dışarıda, bir esiyor, bir uslanıyor.
Son günleri Nisan'ın, Mart'ın mirasını yaşatıyor.
Eski Mart çıkalı çok oluyor, ama Nisan'ın genlerinde Mart var.
Dışarıda bir yağmur, bir rüzgar, ekranlarda Kosova var, Yugoslavya var.
Belgrad alevler içinde, Kosovalı mülteciler yollarda.
Savaş muhabiri sortileri ve mültecileri rakamlandırıyor.
Dışarıda bir yağmur, bir rüzgar, ekranda Yugoslavya var.
UÇK'nın öldürdüğü Voyvodinalı bir askerin cenaze töreni, Voyvodina'nın bir köyü, gözleri yaşlı siyahlar içinde başörtülü ortodoks kadınlar.
Cenazeye sahip çıkan gençler trans halinde bağırıyorlar, sırpçadan çeviriyor spiker; "Şehitler Ölmez, Vatan Bölünmez" diyorlarmış.
Şehitler ölmez! ölmek, ölüm, yaşamın kaçınılmaz sonu, yani yaşayanlar için bir gerçek. 20 yaşındaki Voyvodina köylüsü genç de hiç yaşamamıştı zaten. Belki de onun için, yaşanmamış hayatlar için "ölmez" diye bağırıyorlardı, trans halinde, kim bilir.
Ölmeden mezara koyuyorlar Petroviç'i.
Cenazeden görüntüler geliyor ekrana, törende konuşan komutan, UÇK'lı teröristlerden söz ediyor, UÇK'nin uyuşturucu ticareti yaptığını anlatıyor, kutsal yugoslav devletini bölmeye kimsenin gücünün yetmeyeceğini söylüyor, sözlerini Tito'nun "Ne Mutlu Yugoslavım Diyene" özdeyişiyle bitiriyor. Ardından Çetnik Ocakları'nın açıklamasını okuyor spiker; Kahraman köylü taburlarını oluşturan Petroviççiğin kanıyla sulanmış bu kutsal toprakları bölmek isteyenlerin, karşılarında sırp-ortodoks ülküsünü ve Çetnik Ocaklarını bulacaklarını....
Görüntüler akıyor ekranda, ardından Titocu Düşünce Dernekleri sözcüsünün açıklamalarına yer veriliyor; "Geçmişte olduğu gibi, bugün de Tito'nun inkilap ve ilkeleri ile Titocu milliyetçiliğin sarsılmaz bekçileriyiz, köktendinci ortodokslarla, teröristlerin bu ülkeyi bölmeye güçlerinin yetmeyeceğini, kendilerinin birer Mareşal Josip Broz olduğunu...."
Dışarıda bir yağmur, bir rüzgar, ekranda görüntüler var.
Kosovalı mülteciler geliyor ekrana, analarını kaybetmiş çocuklar, çocuklarını kaybetmiş analar. Kadınlar anlatıyor; kocalarımızı UÇK aldı, dağlara çıktılar diyorlar. Genç yaşlı demeden, nasıl tecavüze uğradıklarını, hamile kaldıklarını anlatıyorlar. Tecavüz edenler ise kutsal sırp-ortodoks yemini etmiş, köylü taburlarını oluşturan, imanı bütün Petroviççikler. Terk etmeden önce sevdirmeyi denemişler, "Hem sevdir, hem terk et!"
Bir ara Arkan geliyor ekrana "Bosna Kasabı" olarak bilinen, etrafında gençler toplanmış, her birinin göğsünde çetnik kolyesi, yakalarında çetnik rozeti var. Trans halinde bağırıyorlar "Yugoslavya seninle gurur duyuyor." Sağ ellerinin baş parmaklarını işaret ve orta parmakları arasına sıkıştırıp (buna benzer bir görüntü) trans halinde bağırıyorlar, "Yugoslavya seninle gurur duyuyor!"
Dışarıda bir yağmur, bir rüzgar var. Son günleri Nisan'ın.
Eski Mart çıktı mı bilemiyorum, bildiğim tek şey, iliklerine kadar Mart'ın genlerini taşıyor bu Nisan.

Kalemlerin Şövalyesi

Lütfü Oflaz

Solculardan İslamcılara, liberallerden milliyetçilere kadar her kesimin önde gelen yazarları övgüyle söz ediyorlar sizden. Bunu neye ba ğlıyorsunuz?

– Bu sorunun yanıtını yine çeşitli kesimlerin önde gelen yazarları versin isterseniz. Örneğin Cumhuriyet Gazetesi yazarı İlhan Selçuk, **"Lütfü Oflaz kubbesi çoktan yıkılmış bir hamamın namusunu kurtarmak için yazanlardandır. Çektiği bunca eziyet, çile, hapis, mahkemeden sonra geleceğe yönelik umutların kanat çarpışı toplumun yüreğine su serpiyor"** diye yazıyor. İlhan Selçuk ile tam zıt bir dünya görüşüne sahip olan örneğin Akit Gazetesi yazarı Ahmet Kekeç, **"'Başka Lütfü Oflaz yok"** başlığı altında yazdığı yazıda, **"Karınca sabrı ve derviş tevekkülü ile haksızlıkları dile getiren ve bunun bedelini ödeyen mücadeleci insan"** olarak bahsediyor benden. Örneğin Milliyet Gazetesi'ndeki bir köşe yazısında, **"Galile gibi inandığı doğruları fikirde ve eylemde bıkmadan usanmadan savunan bir insan"** olarak anlatılıyorum. Örneğin İslamcı Zaman Gazetesi'ndeki bir köşe yazısında **"Kalemini hep doğru bildiğinden yana kullanan, hep zalimin karşısında, mazlumun yanında olan ve hayatı boyunca bunun bedelini ödeyen bir insan"** olarak anlatılıyorum. Bu konuda çok sayıda yazı var.

Bu tür yazılar niye bir başka yazar için değil de yalnız sizin için yazılıyor? Her kesimin övdüğü yazar olmanın nedeni ne?

–Herkesin sustuğu baskı ve zulüm günlerinde susmayışım, tek başıma kalsam da inandıklarımı savunuşum, adaletsizliklere kalemimle ve eylemlerimle başkaldırışım, bu uğurda çok ağır bedeller ödeyişim, toplumun solcu ya da İslamcı, liberal ya da milliyetçi her kesimini etkiliyor sanıyorum.

Zavallı Megalomanlar

Megalomanın kendisini, Bach yorumcusu bir virtüoz, bir nükleer fizikçi gibi tanıtmasına hiç gerek yoktur. Çünkü Türkiye'de doğan megalomanlar -heyhat ki- yanlış ülkede doğmuşlardır. Fakat kendilerini "Türk olarak" tanıtmaları yeter. Ancak Türk olmak da zordur: Klasik Türk müziğinden anlamak, makamları birbirinden ayırd etmek, Divan Edebiyatını bilmek gerekir.

İHSAN OKTAY ANAR

Karşıyaka çarşısında geçen hafta 15-20 kişilik bir kalabalık gördüm. Önce, ilginç bir mal satan bir işportacının eseri olduğunu sandığım kalabalık, aslında, kim bilir neden, bayılıp yere yığılmış bir adamı izliyordu. Kadının birinin, "Soğan koklatın şuna..." dediğini hatırlıyorum. Her kafadan bir ses çıkıyordu. Oysa çok değil, 10 metre ileride, İzmir Valiliğine bağlı Sağlık Müdürlüğünün gezici hastane otobüsü vardı. Kapı açıktı. Girip durumu anlatmaya fırsat kalmadan, içerideki üç kişiden biri, "Bayılan adam için geldiyseniz ne yazık ki ber şey yapamayız. Çünkü doktorumuz gitti. En iyisi siz onu bir doktora götürün." dedi. "Peki aranızda bir hemşire yok mu?" diye sorduğumda, üç kişiden kadın olanı, sıkıntıyla, "Evet. Hemşiremiz var. Ama bir doktor olsa daha iyi olur." cevabını verdi (kendisinin hemşire olduğu anlaşılıyordu.) Ona şöyle dedim:

– "Bakın, madem ki hemşiresiniz, ilk yardımın nasıl yapılacağını bilmeniz gerekir. Adam belki kalp krizi geçiriyor, belki beyin kanaması var. Lütfen gelip bir bakın."

Tansiyon ölçme aletini alan hemşire ile birlikte otobüsten indik. Çevredeki kalabalığı dağıttım. Bu arada, bayılan adam kendine gelmeye başlamıştı. Güçlükle konuşuyordu. Ama tam 2 gündür yemek yiyemediğini söylemeyi başardı? **Açlıktan bayılmıştı** (Bu insanları tanırım: Kimseden hiçbir şey istemezler. Genellikle çöp kutularını karıştırıp bulduklarını yerler. Bu halleriyle, mkendi maaşlarına zam yapmak için fırsat kollayan milletvekillerinden daha onurludurlar.)

Evet, Türkiye'de açlıktan bayılanlar var, peki "açlıktan ölenler" yok mu? Elbette var. Fakat ikinciler oldukça farklıdır? Bunlar şöhrete, mevkiye, itibara ve ünvanlara açtırlar. Türkiye)yi geri kalmış bir ülke yapan da, ikincilerin açlığı, saygınlık nevrozu, hatta **megalomanlığıdır.** Bakın *Büyük Larousse Ansiklopedisi* "megalomaniyi" nasıl tanımlıyor: "Bir kimsenin, kendi bedensel, cinsel, toplumsal ve zihinsel "yanlarına" aşırı değer vermesi."

Bu satırları yazanın amacı megalomanları kötülemek değil, tam tersi, onlara yardım elini uzatmak ve teselli etmektir. Larousse'daki tanıma göre ilk kategoriyi ele alalım. Kendini bedensel olarak eksik hisseden bir megaloman, bir "vücut geliştirme salonuna" pekala gidebilir ve 4-5 ay sonra ideal denebilecek bir vücuda sahip olabilir.

Kendilerini cinsel bakımdan eksik hisseden megalomanlar ise (Türkiye'deki erkeklerin % 70 kadarı gibi) "bıyık bırakabilir" ve yanında (eğer penisinde sertleşme sorunu varsa) "erkekliğin aksesuarı" kabul edilen bir tabanca taşıyabilir. Sürgüyü çekip silahı kurmak, ereksiyon yetersizliği gibi duyguları bastırabilir. Silahını yağlayıp temizlemek, onun için mastürbasyon gibi birşeydir.

Toplumsal yanlarına gelince, megalomanın kendisini, Bach yorumcusu bir virtüoz, bir nükleer fizikçi gibi tanıtmasına hiç gerek yoktur. Çünkü Türkiye'de doğan megalomanlar -heyhat ki- yanlış ülkede doğmuşlardır. Fakat kendilerini "Türk olarak" tanıtmaları yeter. Ancak Türk olmak da zordur: Klasik Türk müziğinden anlamak, makamları birbirinden ayırd etmek, Divan Edebiyatını bilmek gerekir. İşte Türk bile olamayan zavallı megalomanların kendilerini "Türkçü" olarak tanıtmaları doğru olur. Kral ile kralcı arasında ne kadar fark varsa, Türk ile Türkçü arasında bir o kadar fark vardır.

Zihinsel bakımdan kendilerini eksik hisseden (ki bunda yerden göğe kadar haklıdırlar) megalomanlara ise üniversiteye girip "kariyer yapmalarını" ve profesör olmalarını tavsiye ederim.

Tahmin ediyorum ki bu yazı megalomanları yeterince "doyurmadı". Açlıklarını bastırmaları, en azından "nefislerini köreltmeleri" için onlara bir sertifika hazırladım. Bu belgeyi sayfadan kesip, gerekli yerleri doldurduktan sonra, çerçeveleterek duvara asabilirler.

Arşivsanat

S... Mobilyaları
...Y GÜZELOĞLU

A... Ahmet
D...umu: 1960
E...ğ
M...leği:
Es... Kafti (Hırsız)
Ge...e Adamı

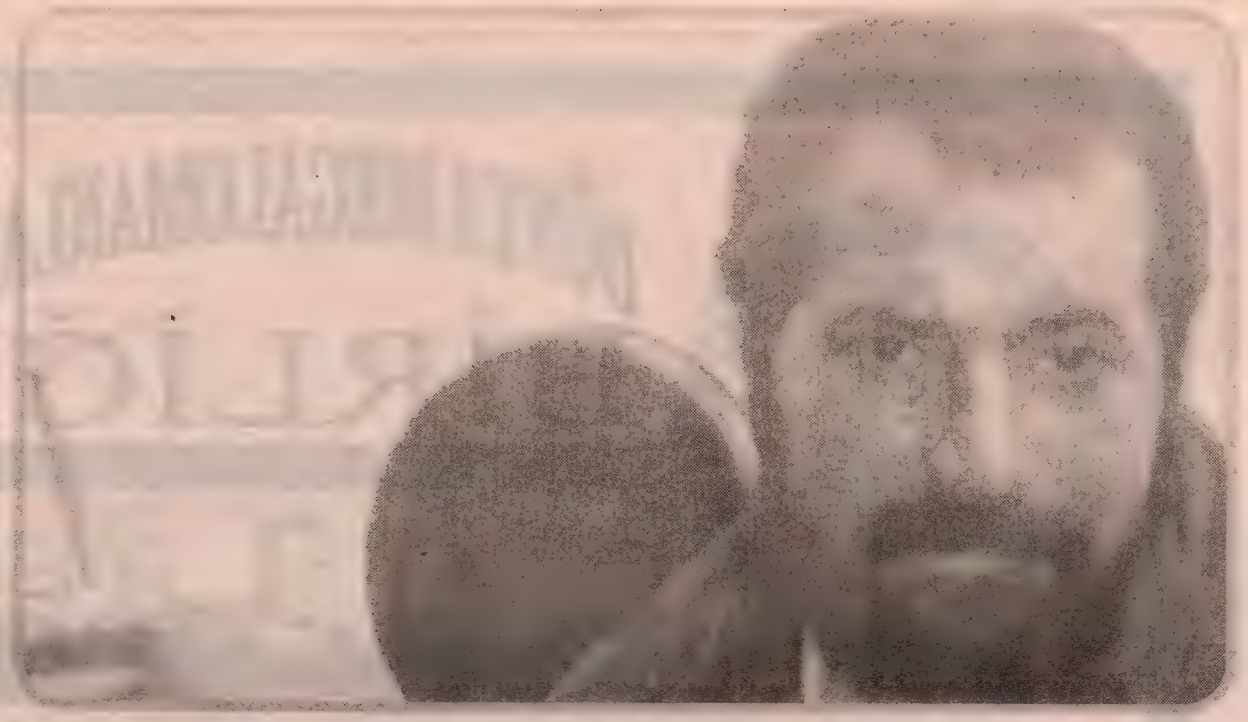

Ahme... nasılsın, konuşmaya nerden ba...yacağız. Sen bilirsin ne konuşu...an makbulumdur?

-Kendi iki milyon kââda böyle üstü kırık çekçat almışım, üstü var ya üstü yalan söyleyen şerefsizdir, onu almışım o bir milyon ya... yalan söyleyen... bak istersen beraber gidelim al anahtarı...

Nereye gideceğiz oğlum, oğlum öyle birden içme lan içkiyi yavaş yavaş içsene, bak ben de yavaş içiyorum?

-Bak terliyorum abi (*sesi ağlamaklı*) bak sabahtan beri ne yedim bilimisin? Yarim simit yedim bak yalan söyliyenin allah canını alsın bak, geçen gün abim dövdü.

Abin ne iş yapıyor Ahmet?

-Emniyette çalışıyor, hadi abi yarasın sağlığına.

Senin de sağlığına, istersen ikimizinde sağlığına içelim hadi.

-Oktay abi yarasın, bak ben dün bir kenarda oturuyordum, ağlıyordum yok dört-beş gün önce ağlıyordum bi tane adam var beni kovdu, devamlı yapıyor bunu ama ben hiç kimseden tırsmam, ben zaten ölmüşüm.

Kimse kimseden tırsmaz oğlum boşver şimdi sen nerelisin, kaç doğumlusun?

-Elazığ 1960 doğumluyum.

Baban sağ mı?

-Bilmiyorum ki.

Nasıl bilmiyorsun?

-Ne bilim köyde işte, kendisi zengin, hani bana bir şey var mı?

Niye yanına gitmiyorsun?

-Bak benim baş parmağım kesildi. (*gösterdi ayak baş parmağı yarıdan kesik. Çoraplarını çıkardı. Yemin ederim açık havada sarhoş olursunuz, kapkara kir*)

Oğlum giy şu ayakkabını tamam gördüm. Nasıl oldu bu?

-Biy kenarda yatarken ayakkabımı çaldılar çorabımın içindeki paraları almışlar. İçindeki paraları almışlar yaa..

Peki ayağını nasıl kestiler?

-Ayağımı onlar kesmediler yav.. Ayağımı, camların içine girmişim yatmışım.

Ahmet buyur yak bir sigara

-Tamam abi sağol.. Bak sen anlamadın ki.

Tamam anladım camların içinde yatmışın ayağın kesilmiş.

-Ha..

Tedavi olmadın mı, gitmedin mi hastahaneye?

-5 gün sonra gittim iltaap kaptı, kaptıktan sonra da gittim çıkarttılar, cam çıktı içinden, kimse yapmamış, yani geçti, paramı almışlar o kadar.

Önemli değil, Ahmet bildiğim kadar senin eski mesleğin kaftilikti değil mi?

-Hee.. eskiden, abi ben seni iki aydır görmedim değil mi? Senin arkadaş var ya o 250 bin lira harçlık verdi.

Doğru çok oldu görüşemedik, neyse görüştük işte, harçlıkta almışsın arkadaştan..

-Taabi allah razı olsun, anam mıdır babam mıdır helal olsun.

Sonra?

-Ben gittim, Tahtakaleye, kutu topladım.

Ne kutusu?

-Ben ne bilmiyorum kutu toplamasını.

Kim öğretti?

-Cafer, arkadaşım.

Eee..

-Şey kutusu toplamışım, yaa.. teneke kutu başka, alemenyum kutusu başkaymış. Mıknatıs tutarsa, ama ben çuvalla satmaya bir götürdüm, iki tane çıktı içinden, adam dedi; ya oğlum sen deli misin nesin, ben de ne kadar deli varsa .mına koyim dedim.

Eee oğlum sen ne kutusu topladın yav?

-Mıknatıs tutarsa, ya neyse işte bir daha toplamadım.

Neyse boşver Ahmet geçelim?

-Vay .mına koyim dedim, üstüm başımda leş gibi oldu, zaten elbisemde yok, Oktay abi yaa, allahını seversen, bir pantolon var mı sende?

Tamam Ahmet. Sen otelde kalmıyor muydun?

-Eee kalıyordum, otelci 22 milyon istiyor.

Niye?

-Gine gider yatarım, ama 22 milyonu nerden bulup götürecem.

Niye 22 milyon istiyor?

-Yav bir iki arkadaşa kefil olduk. Benim kafam kıyak, tamam dedim. Kefilim dedim öyle oldu.

Ahmet, 3-4 sene önce seni sarı Mustafa vurmuştu, sonra onu da başkası vurdu, onu vuranı da başkası vurdu, hepsi öldü, sen yaşıyorsun, peki sarı senin arkadaşındı, seni niye vurduydu?

-Sakat bıraktı beni.

Senin arkadaşın değil miydi?

-Eee bak buramdan vurdu *(kalktı gösterdi tam sol kalça kemiğinin üstü)*. Hastahanede bir şey taktılar, ne bilim bir şey takmışlar ama o da anamı s.kiyor, bu tarafa hiç yatamıyorum. (*eklem yerine protez yapılmış sert*) Cenab-ı Allah var yukarıda, bak şimdi abi kardeşiz elle bak.

(elledim cidden sakat kalmış topallıyor) *tamam Ahmet kapat. Sonra?*

-Oktay abi sen bana bir fotoğraf verecen mi? söz mü?

Söz tamam vericem.

-Vermezsen ölünce mezarıma getir, getirmezsen hatırım kalır. (*gülmeye başladı*)

Tamam Ahmet yarın söz.

-Bak kim yalan söyler şerefsizdir, bak, kendi payıma diyorum bak sözüm burdan dışarı bak, ben seni varya, yalan söylersem şerefsizim, geçen günde aynen konuştum abi, bak biz abi kardeşiz, sen bana bir tane oda bul ben sana 20 milyon vericem, ben oraya 7 milyon veriyorum.

Ben nereden bulucam oğlum, sen istersen bulursun, bak bulmuşsun.

-Bana oda moda vermezler, bu yattığım yer köpek kulübesi gibi sürünerek giriyorum. Bak kaç kere kafamı vurdum yara oldu.

Ahmet siz otelde kaç kişi kalıyor dunuz?

-Ben, Allah verdi, Konsolos, Sait, Hasan, Murat falan yav hiç borcumuz bitmiyor ki, onların çoğu öldü, borçları bana kaldı. Böyle borç olur mu yav, kalsakta kalmasakta hep borç, hep borç .mına koyim yav.

Ahmet otelde başına ne gibi olaylar geldi?

-Benim başımamı.

Hıı.

-Ben bir tane zenciyle tanıştım, ben onun parasını aldım...

Çaldın yani?

-Harbi...

Neden çaldın Ahmet? delikanlıca anlat.

-Bak Oktay abi, böyle oturuyoruz raki içiyoruz, bir tane de tavuk getirmiş.

Kim getirmiş?

-Bir tane zenci işte, vay .mına koyim bani dedi ki bak.. Harbi delikanlı gibi konişim bir sefer dedi.. Sen var demek dedi. Git, biy tane daha büyük fanta al gel.. Fanta içiyor bende rakı içiyorum. Kusura bakma Oktay abi.

Tamam Ahmet delikanlı gibi anlat, kesme?

-Ama kusura bakmıcan, kötü bir kelime çıkar ağzımdan.

Tamam bakmıcam.

-Dedi... beni bir sefer yap dedi. Ben sana dedi, para vericem, ben dedim o zaman tamam, ama kafam da kıyak yoğurt almış, envayi çeşit meyva almış tavuk, pide falan, ben para ver dedim, 10 milyon para verdi, 100 dolarda başkasına verdi içki almaya gönderdi, o da gelmedi. 100 dolar gitti, canı sıkıldı,. lak lak lak 70'lik vokta içiyor, fanta büyük, tavuk falan yiyor, kafa gitti çıkardı bir yüz dolarda bana vermezmi, sonra bir 30 milyon daha vermezmi, .bne her gece yanıma geliyor, para verdiğini .iktir et de, şimdi kafam g.t oluyor, nefsim uyanmıyor... ondan sonra da ben şimdi oğlancımı oldum, yeter lan dedim, .mına koyarım senin dedim parasının hepsini aldım, zaten o gece Tarlabaşı'nda bir karıyla yatmışım, yorulmuşum abi özür dilerim kötü kelime konuşuyorum.

Önemli değil Ahmet, bu zenci kimmiş öğrendin mi? O b.ktan otelde ne işi varmış baksana parası da varmış?

-Ben biliyorum yav bu adam hiç konuşmuyor napıyor biliyor musun? Oktay abi bak şimdi o yok allahı var her akşam tavuk, hindi alıyor ben bir parça yerim tamam.

Neyse ne iş yapıyor muş?

-Boyuna yazıyor, defteri bir alıyor eline hiç konuşmuyor, yazıyor, ne bilim işte, böyle yazmak ne iş, ne ayak dedim, sormadım ama, boyuna yazıyor yazıyor ama yabancı yazıyor, Türkçe yazsa ben hecelerim, anlarım ama, bir iki günde bir heceyi zor anlarım.

Ahmet sen kaç sene okudun?

-Ben okula gitmedim, askerde okudum, ali okulunda.

İyi, neyse bunun mesleğini öğrenemedin mi?

-Yav kapkara, tavan kadar .bne her gün yazıyor adı Cemal harbi ben yaptım. Kusura bakma abi.

Boşver kusuru oğlum.

-Ben sana bir şey söylim mi.

Söyle üstad.

-Silah olsun, on dörtlüden, kaleşkofa kadar, benim korkum Cenab-ı Allahtan var. Benim boynum kıldan incedir, hiç korkmam.

Oğlum şimdi, bu konuşma ne ayak? Nereden çıktı?

-Hiç işte korkmam.. ben..

Neyse, Ahmet kadınlar hakkında düşüncelerin ne?

-Valla bak, erkeklerden daha delikansı da var; en kıral delikanlısı var, ama ben topluma demiyorum, şahıs-

Aksiyon Kitabevi

lara diyorum. Onlar bizim ailemiz, biz de geçirdik evlilik, bunlar şimdi bizim kendi görüşümüze göre şimdi toplumda bizim kadınlarımızı hor görmememiz lazım. Kendimiz yani toplum dışı yapmamamız lazım, biz kendi delimizi akıllı görmemiz lazım. Şöyle bir durum var ki Türkiye'de, şimdi kovalisyon olacak, olunca şu Ecevit diyorum ben, kendi şahsıma göre kafama göre diyorum, abi özür dilerim ha şimdi şöyle bir şey var ki bak, Cenab-ı Allah bizi yaratmış, yani boğazı açan allah, bir şey verecek vermezse senin canını alacak işte, kendisi alacak işte, ama şöyle bir şey var ki... (*kafası hafif iyi oldu içkiden, bir müddet sustu*).

Niye sustun Ahmet? Aferin kadınları çok iyi anlatıyorsun hadi devam et?

(yamuldu) Oktay abi ben yalan söylemem.

Yahu şu kadınlar meselesini bitirelim?

-(*artık ağdalı konuşmaya başladı*). Kadınlar, güzel fikirli ve dürüst harbi bir insanlardır, çünkü niye? Eee yufka yürekli insanlardır; temiz kalpli. Bak, ben bir gün çöplerin içinde ekmek atmışlar yiyorum, bir abla geldi, kedilere et atıyor, karnım aç ama nasıl aç biliyomusun? Cenab-ı allah biliyor ama, onu insanlar bilmez, anlayan anlar da hani... Abi uykudan kalkmışım betondan kalkmışım yaa... (*Sustu kafası iyi*)

Aferim Ahmet, kadınlar hakkında çok bilimsel konuştun, ben tam anlıyamadım belki okurlar anlar. Peki Ahmet? sabahlara kadar sokaklardasın geceleri neler görüyor sun?

-Ne anlatim abi... Bana bi tane pantol ver... bak kötü, kirli ayakkabıda yok. (*çok sarhoş oldu konuşamıyor*) *(30 nisan 99 saat 02.00 hat kapandı).*

Hadi Ahmet keselim sonra konuşuruz. *(Ses yok Ahmet'te)*

5 mayıs Ahmetle tekrar görüştük istiklal caddesinin bir köşebaşında konuşmaya devam ettik. O ara yanımızdan kıvırcık sarı boyalı saçlı yaşlı bir eşcinsel geçti, geçerken Ahmetle selamlaştılar, bana göz süzdü yürüdü.

-Oktay abi yengen olur.

Nerden Ahmet?

-Beni evine götürdü valla çok eskiden bir gece götürdü, bana para verdi iki kere, harbiden birbuçuk milyon verdi, haa birde pantol verdi, önce gel pantol verim dedi, evine götürdü, sonra para verdi. (*kahkaha attı*)

Ne iş yapıyormuş?

-Bilmiyorum ki, ama evi saray gibi valla kuran çarpsın.

Yau Ahmet bu kart .bneler size çok geliyor değil mi? Sebebi ne?

-Ne bilim, garibandır, para veririz ne istersek yapar diye galiba.

Ahmet, bu işlerin sonu iyi değil, ne diyorsun sen?

-Kötü ama şimdi şöyle ben oğlancı değilim ki zorla bir şey yapmadım ki ama şimdi vereni cami avlusunda .ikerler.. tabi kendisi diyor mesela.

Sonunuz hayırlı olsun bu gidişle cennetliksiniz öyle değil mi?

-Dalga geçme abi ya, Oktay abi.

Ne var?

(Cebinden bozuk paraları çıkardı saymaya başladı.) Şarap alıcam 100 bin lira eksik.

Ahmet yav bu Beyoğlunda neler oluyor? Neler görüyorsun?

-Bin bir türlü .bnelik var, bak beni geçenlerde gine burda içiyorum, beni sıkıştırdı 3 kişi 700-sekiz yüz bin lira vardı bende tuttum parayı vermiyorum .mına koyim bağırıyorum, bıçak salladılar, bak burama değdi koskocaman ekmek bıçağı valla (Sol yanağı derin olmayan bıçak çiziği) olur mu ya.. desin karnım aç verim, resmen soymak istiyorlar yaa cebime elimi sokmuşum parayı bırakmıyorum, vermedim .mına koyim; ekip geliyordu kaçtılar, korktular. Hehehe (*çok keyifli*)

Geçmiş olsun Ahmet?

-Sağol, Oktay abi, hani benim yanımda keko Hasan vardı ya.

Eee ne olmuş ona?

-O bir kız vardı, Eroinman, onun yanında kalıyordu, kızı öldürmüş.

Haberim var gazeteler yazdı *(1 mayıs günü bütün gazetelerde çıkan bir haber. Bahsettiği Hasan o).* **Hasan da eroin mi içiyordu?**

-Yok Hasan eroin içmez, Hasan Alkol malkol ne bulursa onu içer. Kız içiyordu, ben biliyorum. Benim yanımda bir sefer şey yaptı, eline bir şey bağladı, iğne soktu. Yalan söylersem allah belamı versin. Ne yapıyorsun dedim sen karışma dedi kovdu. Hasan'la beraber kalıyordu, ben yanlarına gitmiyordum abi ev tuttum ya köpek kulübesi gibi Kasımpaşa'da cin gibi valla kafama bak çarpmadan oldu zor giriyorum için, kafamda çok g.t olursa gitmiyorum seni bir gün götürecem gör (*gülerek söylüyor çok keyifli*)

Ahmet, günde kaç şişe içiyorsun?

-Şarap, rakı, likör ne bulursam 15 şişe içiyorum, içiyorum taklaya geliyorum, kalkıyorum gine içiyorum.

Ahmet, sevgilin var mı?

-Yok.

Hiç evlendinmi?

-İki kere, birer çocuk var, bir kız birinden bir oğlan birinden.

Görüyor musun?

-Yok yaa.

Kaç yaşındalar?

-Ne bilim yaa boşver ben ölmüşüm yaa.

Ahmet kendine bak, bu gidişin sonu yok, evvelden temiz giyinirdin 2-3 senedir iyice döküldün? sebeb ne buna?

-Alkol, Oktay abi yaa bu günlerde şey geliyor böyle.

Ne geliyor?

-Mesela bir yerde yatıyorum, birisi beni çarıyo.

Nasıl çağırıyor? Hayal mi görüyorsun?

-Yok abi ya beni çarıyo, Mehmet abi çarıyo, herkes çarıyo, Taksim parkına gel diyolar gidiyorum kimse yok, çarıyolar tamam geliyorum, bir geliyorum, kimse yok gitmişler belki de, dün gece 4 kez Taksime gittim kimse yok. Tek başınayım.

Allah, Allah nasıl iş bu Ahmet doktora gittin mi? Kaç gündür oluyor bu?

-İşte 2-3 aydır böyle yatamıyorum. Dün gece tamam geliyorum dedim, gitmedim. Arkadaşlar çarıyor, gece gündüz çarıyor.

Doktora git?

-Gittim inanmıyor, ben bundan bir ay önce gittim söyledim inanmadı, kadın doktor yalan söylüyosun dedi. Bende yalan söyleyenin de seninde .mına koyim dedim çıktım geldim, valla yalan söylemiyorum Oktay abi.

Yalan söylüyorsun demedim, ama yine bir gün doktora beraber gidelim.

-Yaa iyi olur abi yaa.

Allah, Allah Ahmet yazık be?

-Zaten nereyi bulursam orda yatıyorum başım dönüyor.

Neyse Ahmet hani seni ölen Sarı Mustafa vurmuştu, onu vurdukları zaman sizi hastaneye çağırdı, ne dedi. Affetiniz mi? Ölümüne üzüldün mü?

-Gene de üzüldüm abi, arkadaştı onu başkaları kışkırttı, dedi ki kusura bakmayın hakkınızı helal edin ben çıkamıyorum dedi. Ben dedim helal olsun, her akşam ben veriyordum, sigara parası, yemek parası, kolonya götürdüm hastaneye, yemiyodu ki seyrum falan bağlıydı, karnından vurmuşlardı.

Size helal olsun, bir kaçınızı vurdu, ama siz yine de ona yardım ettiniz biliyorum, bana hastanede anlatmıştı.

-Hee helal olsun.

Ahmet kadınlarla aran nasıl?

-2 senede bir gidiyorum, param olursa şimdi pahalı 5 milyon. Son gittim çabuk çabuk diyor 5 dakka sürmüyor bir şey anlamadımki valla abi ben tuvalette otuzbir çekiyorum dilencilikten para bulunmuyor.

Günde kaç lira yolunu buluyorsun?

-Valla bir milyon, iki milyon, dört milyon valla şimdi içkiye para yetmiyor. İyi insanlar çok onlar veriyor. 300 bin buluyorum tak şaraba bir buçuk buluyorum rakıya iki sigara para yok bitiyor.

Ahmet politika hakkında ne düşünüyorsun?

-Ecevit başa gelirse genel af çıkaracaklar.

Sana ne genel aftan?

-İşte genel afta sicilin temizlenecek.

Senin sabıkan var mı Ahmet?

-Çook, dolu .mına koyim.

Nereden oğlum senin sabıkalar?

-Abi ben bir gün çıktım ikinci gün gine girdim valla bana hep gülüyordular. *(keyifle gülmeye başladı)*

Ahmet, toplam ne kadar yattın?

-Bilmiyorum, bir kere 13 ay yattım silahtan, birini vurdum ölmedi.

Gençken yattın o zaman?

-Evet ailevi durum boşver.

Başka ne kadar yattın?

-3 ay, 2 ay, 5 ay böyle parçalı bulutlu, yalan yok.

Kaftiliğe tövbe ettin değil mi?

-Yok, zaten yapamam, ayak sakat kaldı korkmuyorum valla, ama kaçamam doğru içeri, ben bulaşık yıkamayı da yapamam yok yapamam.

Peki evvelden nasıl yatıyordun?

-(*böbürlenerek*) Yook o zaman param vardı bankada, şimdi yok yapamam.

Yau Ahmet, aklıma geldi bir şey sorucam sana? Dürüstce söyle birileri sizin üstünüze korsan şirket kurdular, naylon fatura satmak için o şirket noldu şimdi?

-Benim üstüme, kurmadılar, nüfus kağıdım yoktu, Allahverdiye kurdular, Sait'e kurdular 15 milyon verdiler onlara onlarda şimdi öldü valla bilmiyorum, tanımıyorum şerefsizim tanımıyorum. Keşke bana da kursalardı, n'olacak?

Hapis cezası var? içeri atarlar.

-Atsalar nolacak, dışarda sürüneceğime içerde yatarım daha iyi. Nüfusum olsa yaptırırım vall, hiçbir şey olmaz yatarım. Öyle bir şey olsa iyi olur. Benim karnım aç orda doyururlar, olsun boşver yaa daha iyi olur.

Hadi Ahmet ben gidiyorum, sonra konuşuruz, kendine iyi bak görüşürüz.

-Oktay abi bir ara bi tane pantol alalım abi.

Tamam bakarız Ahmet görüşürüz sonra hadi eyvallah.

-Haa Oktay abi dün sen beni çağırdın mı? Taksim parkına geldim bulamadım sen yoktun yaa.

Yok Ahmet çağırmadım, ben gidiyorum, eyvallah, seni de bir doğru doktora götürelim tamammı hadi eyvallah.

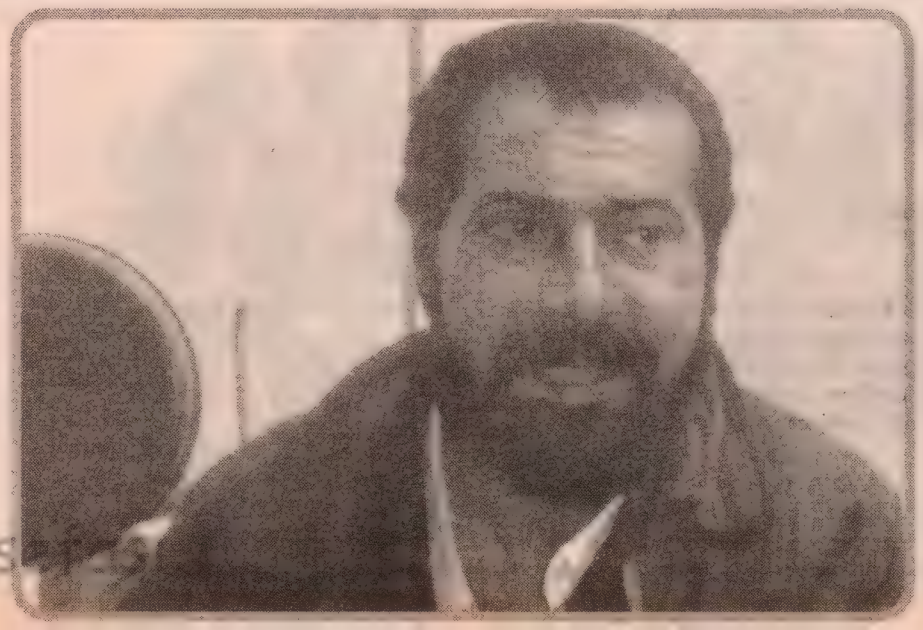

Not: *Murat Şişli Etfal Hastanesi'nden, ön tedavileri yapılarak çıkarıldı. 25 mayıs sabahı Bakırköy AMATEM'e yatacak. Dr. M. Ümit YAZMAN yatma meselesini, 5 aylık süreyi 20 gün öne aldığı için Teşekkür ederim. Ankara'dan Esin 50 milyon, İstanbul'dan Gürbüz, 10 milyon Coşkun, 5 milyon Adana'dan Ayşegül, 10 milyon yardım göndermiştir.* ***Telefonum:*** *293 05 74 - 245 32 76* ***Fax:*** *292 03 09*

(Beyoğlu Süslü Saksı Sokak'ta Şiir-Der lokali'nde Şiir't İdman Yurdu'nda buluşalım Şiirci kafenin karşısında.)

Bir Ağaç Gibi Tek ve Tük...

GÜLAY BATUR

Kağıt Gemi

SUNAY AKIN

Glasgow'da yapılıp İstanbul'a gönderilmek üzere parçalar halinde bir şilebe yüklenen iki vapurun öyküsü oldukça hüzünlüdür. Onca yolu kendi başlarına aşmaları olanaksız görülen 55 baca numaralı Bebek ve 56 baca numaralı Göksu vapurlarını taşıyan şilep yarı yolda batar. İki vapur hiç yüzdürülmeden denizin dibini boylar böylelikle!..

Glasgow Yüzer mi?

Salah Birsel, 9 Kasım 1984'de, yeni bir sayfa açar yaşlılık günlüğüne? "Benim bir şiiri sadece bir dizesi ya da bir sözcüğü yüzünden sevdiğim olmuştur. Diyebilirim ki Ali Cengizkan'ın 'Haydarpaşa Burası' şiirini bana sevdiren de 'Glasgow 1859' sözü olmuştur."

Ali Cengizkan "Kaç kere yanaştın bu minyatür iskeleye" dizesiyle başladığı şiirde, Haydarpaşa garının önündeki küçük iskeleye yanaşan bir vapura seslenir. Şiirin son dizeleri şöyledir.

Kaç kere yaşadın,
duydun ve eskidin
Kaç kere merdivenlerden indin,
Glasgow 1859.

İskeledeydim; atlarken gördüm
yeşil denizi
Her yan yeşil, yine de
kimlik denetimi...

Şairin "Yürüyüşler ve Duruşlar" adlı kitabında yer alan şiirin altında "18 Kasım 1981" tarihi okunur. Bu tarih, 12 Eylül 1980 darbesinin ardından, İstanbul iskelelerinin çıkışında kimlik denetiminin yapıldığı günlere götürür bizleri. O günlerde tüm yolcular, kimliklerini askerlere göstermek zorundaydı. Şiirin son dizesiyle yazılış tarihi birbirini tamamlamaktadır. Ama, "Glasgow" sözcüğünden sonra gelen "1859" tarihi oldukça düşündürücüdür!..

Salah Birsel'in, Ali Cengizkan'ın şiirini sevmesine neden olan "Glasgow 1859" sözü, şairin bindiği vapurun yapım yerini ve tarihini gösterir. İstanbul'un iki yakası arasında mekik dokuyan vapurların belirli yerlerine konulan plaketlerde bu tür bilgiler yer almaktadır. Glosgow, İskoçya'nın tersaneleriyle ünlü bir kentidir. Tarih boyunca Glasgow'da yapılan bir çok vapur satın alınarak İstanbul'a getirilmiştir. Ali Cengizkan'ın bindiği bu vapurlardan biridir. İyi, güzel ama 1859 yılında yapılan bir vapur, 1981 yılında nasıl olur da yüzmeye devam edebilir?.. 122 yaşında bir vapur olabilir mi?..

Glasgow tersanelerinde yapılıp, İstanbul martılarını peşinde koşturan ilk vapur, Şirket-i Mecidiye tarafından 1845 yılında satın alınan "Seyri-ı Bahri"dir. Yandan çarklı olan bu vapur Abdülmecid'in kişisel geliri ve Hazine-i Hassa'nın gelirinden ayrılan paralarla alınmıştır. İzmir, Gemlik ve Tekirdağ'a seferler yapan Seyri-ı Bahri, 1860'lı yıllarda hizmet dışı bırakılır. Sonraki tarihlerde bir çok vapur gelir Glasgow'dan. Ama, **Ali Cengizkan**'ın bunlardan birine binmiş olması olanaksızdır. 1859 yılında yapılan bir vapurun sökülüp jilet olduğunu düşünsek bile şairin o jiletlerden biriyle traş olabilmesi de olanak dışıdır.

1859 yılında Glasgow'dan alınan bir vapur da yoktur üstelik! Söz konusu yılda İngiltere'den yalnızca bir vapur satın alınır ve ona da "Bursa" adı verilir. Yelken donanımlı ve burnu bastonlu bir vapur olan Bursa'nın Haydarpaşa iskelesine yanaştığını da düşünemeyiz. 1871'de sökülmek üzere satılır. Bu bilgilerin ışığı altında, Ali Cengizkan'ın bindiği vapurun Glasgow'da yapılış tarihini yanlış anımsadığını ya da, 1859 tarihini bilerek kullandığını düşünebiliriz. Kesin olan bir şey varsa o da, şiirde künyesi verilen vapurun gerçekte yüzmediğidir.

Glasgow'da yapılıp İstanbul'a gönderilmek üzere parçalar halinde bir şilebe yüklenen iki vapurun öyküsü oldukça hüzünlüdür. Onca yolu kendi başlarına aşmaları olanaksız görülen 55 baca numaralı Bebek ve 56 baca numaralı Göksu vapurlarını taşıyan şilep yarı yolda batar. İki vapur hiç yüzdürnülmeden denizin dibini boylar böylelikle!..

İki yakası biraraya gelmeyen insanların yaşadığı İstanbul'un, iki yakasında yolcu taşıyan vapurlar arasında, Hale ve Seyyale adlı vapurların yerleri apayrıdır. Uzun, pirinç bacalarıyla kısa zamanda İstanbulluların sevgilisi olan bu iki vapura 1917 yılında ordu tarafından el konulur. Hale ve Seyyale hor kullanım sonucu oldukça yıpranır. Her iki vapur 1917 yılında, birer enkaz yığını olarak hizmet dışı bırakılır. Hale ve Seyyale'nin askere alındığını bildiren "Osmanlı Orduy-u Hümayun'u Başkumandanlık Vekaleti" antetli kağıdın imzalandığı tarihe bir göz atacak olursak, 1980 yılında darbenin yapıldığı "12 Eylül" gününü okuruz. Emirin altında da, 1980 darbesinin ardından, yurtdışındaki mezarı ülkeye devlet töreniyle getirilen "Enver Paşa"nın imzası yer almaktadır!..

Şiirimizde Glasgow'da yapılan vapurlara Ali Cengizkan'ın dizelerinde rastlamıyoruz yalnızca. Örneğin, **Attila İlhan**'ın "O Eski Adamlar" adlı şiirinde yer alan "ufacık bir vapur tarzınevin üsküdar/beşiktaş yapıyor" dizesinde dumanı tüten Tarzınevin 1903 Glasgow yapımıdır. 1967 yılında Boğaz'a veda eder Tarzınevin!.. Rıfat Ilgaz'ın "Çengelköy'de Temmuzlar" şiirindeki "Şu Dilnişin'di bırakıp giden iskeleye beni" dizesinde karşımıza çıkan vapur da Glasgow yapımıdır. Gözlerini dünyaya Glasgow'da açan vapurlardan Dilnişin'in bir ayrıcalığı vardır. Bir şiirin adında görürüz onu. İşte, **Metin Eloğlu**'nun sonuna "Üsküdar-Beşiktaş arasında işleyen külüstür bir vapurcuk" açıklamasını koyma gereği duyduğu "Dilnişin" adlı şiiri:

Çocuğun simidi düştü aşağıya,
ne diyecektim
susamına börtü böcek mi üşüşür,
elbet üşüşür
Evet zaten bayatütı, tımtıkızdı,
canı mı çekti nedir
Uçmaz a canım, paçasından
tutuyorum işte, annemde mi böyleydi
Olur kışa doğru bir entari
yaparız beyaz
Ha, diyecektim ki
Üçüncü Cumhuriyet'i
zor görür dedemin Dilnişin'i

60 ihtilalinin ardından yapılan "İkinci Cumhuriyet" tartışmalarını ti'ye alan Metin Eloğlu yanılmamıştır. Çünkü, Dilnişin 1967 yılında sökülmek üzere satılmıştır. 90'lı yıllarda bir grup yazar, bilimadamı ve politikacı kendilerine "İkinci Cumhuriyetçiler" adını takarak boy gösterirler. Onların yanılgısı ise bir gemiyi batıracak kadar büyüktür. Metin Eloğlu'nun şiirindeki son dizede yer alan "Üçüncü Cumhuriyet" tanımını kullanmaları daha doğru olmazmıydı?..

Atış alanımıza girmişken bir konuya açıklık kazandıralım: Bir denizaltının gemilerin birbiri ardına sıralandığı bir konvoya iskele ya da sancak tarafından cephe oluşturmasıyla "T" harfi çıkar ortaya. Böylesi bir konum sonrasında denizaltı için tüm gemiler kekliktir. Denizcilik dilinde bu duruma "ti'ye almak" denir.

1960 yılının Mayıs ayında, Beyazıt meydanında gösteri yapan öğrencilere polisin açtığı ateş sonucu Orman Fakültesi öğrencilerinden Turan Emeksiz öldürülür. Bir yıl sonra, Glasgow'da yapılan altı vapurdan birine "Turan Emeksiz" adı verilir. Üniversite öğrencilerini okullarına taşıyan vapur "Sönmezler" adlı şileple çarpışır; 1972 yılının 28 Temmuz gecesi... Sarayburnu önlerinde gerçekleşen kazada 4 yolcu ölürken, 25 kişi de yaralanır.

Turan Emeksiz vapurunun, bir iskelede "Aydın Güler" adlı vapur ile yanyana gelmesi son derece anlamlı bir görüntü oluşturur. Çünkü Aydın Güler, 7 Aralık 1976'da, Okmeydanı'nda devriye gezerken, pankart asmalarına engel olmak istediği militanlar tarafından öldürülen bir polis memurudur!..

Turan Emeksiz, Emperyalistlerin ülkemizde oynadıkları oyunları Aydın Güler'e anlatırken, iskelede buluşan sevgililer öpüştükten sonra vapuru kaçırmamak için elele tutuşarak koşuşurlar.

Kapalıçarşı, Plakçılar Carşısı derken, hep İstanbul, hep İstanbul... Sıkıldık biz de bu hep İstanbul'dan ve Anadolu'ya açılalım dedik. İlk durağımız da Ankara oldu. Ankara'nın iki ucunu seçtik. Birisi Atakule, diğeri Ulus Bit Pazarı. İki ayrı dünya. Bir nevi aşağıdakiler ve yukarıdakiler. Gittik, gördük, söyleştik, yazdık. Editörümüze de bir tiftik keçisi aldık.

HATİCE MERYEM - AYHAN BOZKURT

Ankara Ulus Bit Pazarı Ve Atakule Esnafı NE okuyor, yiyor, içiyor, dinliyor, seviyor, kızıyor, tutuyor, seyrediyor...

Rıza Ören/Spot Eşya Satıcısı

Kolay kolay bir şeyden korkmam da, yılandan çekinirim biraz.

✖ Spot eşya satıyorum. Teypler, televizyonlar, ışıldaklar... bunları biz mağazadan alıyoruz, beş yüz bin lira, bir milyon lira kârla satıyoruz. Bunlar dolar karşılığı gelir bize. İki üç milyon kâr eder, satarız.

✖ Biz kırk senedir buradayız, babam vardı benden önce. Artık babamın ayakları ağrıyor, gelemiyor, ben devraldım.

✖ Kitap okumam, okudum desem yalan olur. Bildiğim yazar yok. İsimlerini duydum da kitaplarını okumadım, yalan mı söyleyim.

✖ Gazete, ara sıra alırız. Bildiğim gazeteci yok. O hasta olan kadını televizyonda seyrettim, üzüldüm. Hah! **Gülçin Telci**.

✖ Devamlı televizyon izliyorum. Star'da **Aynalı Tahir** var, Show'da da **İbrahim Erkal**'ın dizisini izliyorum.

✖ Müzik... Valla kızım oğlum dinliyor, ben de bazen kulak misafiri oluyorum. Sevdiğim sanatçı var ama taverna sanatçısı. **Gülhan Gürsoy** var, **Arzu Aykut** var. Akşam Gençlik Parkı'nda arkadaşla oturduk, orda da sanatçılar var ama adını bilmiyorum. Eğlenmeye, kafa dinlemeye, akşamları dükkanı kapattıktan sonra da tavernaya gidiyoruz.

✖ Ankaragüçlüyüm.

✖ Benim biraderim hemen hemen yirmi senedir İstanbul'da. Topkapı'nın oralarda ahşap bir binada oturuyor. İstanbul çok güzel, hemen hemen Ankara'dan aşağı kalmaz yani. Orada yaşamak isterdim tabii, ama imkânlarımız el vermiyor. Ankara'nın başkent olması önemli değil, İstanbul hakikaten yaşanacak yer de anamız, babamız, kardeşlerimiz hepsi burada.

✖ Kolay kolay bir şeyden korkmam da yılandan çekinirim biraz.

✖ Tavşanı çok severim. Evde yedi sekiz tane vardı. Şimdi bıraktım onları, yeri geliyor ot götüremiyorsun, yazık zavallılara.

✖ Bafra'da bir asker arkadaşımın yanına gittim, orada denize girdim. Hanımla beraber gittik. Orada ağırladılar bizi. "İlla!" dediler "denize gidelim." Deniz de çok yakın. Hanım da şalvarıyla girdi, ben de külotumla girdim. Yüzme bilmem.

✖ Yaşım kırk dört, Ankara Kızılcahamam'ın Çamlıdere köyündenim.

✖ Evliyim, iki oğlum bir kızım var.

✖ İlkokul mezunuyum.

✖ Dünyaya bir daha gelsem... Ben yirmi beş sene taksicilik yaptım, yine taksicilik yapmak isterdim.

Akşamsefası

Feramus Kalay/Esansçı

Dünyaya bir daha gelseeem... Cenab-ı Allah'ın işine karışılmaz. Kendi bilir. Alnına ne yazıldıysa o olur.

✖ Yetmiş sekiz yaşındayım, Malatyalıyım, Darende'den. Hanım öldü. Beş çocuğum var. Kızlardan torunum var. Hepsi dağıldı.

✖ 5-6 senedir esansçılık yapıyorum. Ondan önce **Kuran-ı Kerim**, dini kitaplar satıyordum.

✖ Birinci sınıftan çıktıydım, şimdi gözlerim de görmüyor. Kitap okuyamıyorum amma okumam yazmam var.

✖ Televizyon izleyemiyorum, gözlerim sulanıyor, bakamıyorum.

✖ Radyoyu açar, müzik dinlerim. Türkü, şarkı ne olsa dinlerim. Şarkıcıları hiç bilmiyorum.

✖ Valla, hiç takım tutmadım.

✖ İstanbul'a bir kere gittim. Çok kalmadım orada. Oradan sevkiyat oldu, Gelibolu'ya gittim. Askerliği Gelibolu'da 58 Piyade Alayında yaptım.

✖ Dünyaya bir daha gelsem... Cenab-ı Allah'ın işine karışılmaz. Kendi bilir. Alnına ne yazıldıysa o olur.

✖ **Iğde** var, **çoban** var, **menekşe** var, **zambak** var, **altındamla** var, **narçiçeği** var, **karakedi** var, var da var.

✖ Ben bu kokuları satarım. Ama hiç satılmıyor, parasız kaldım.

Ekrem Yurttaş/Çadırcı, Demirci

Memleketim Çorum olabilir ama hani doğma büyüme Ankaralıyım.

✖ Arada sırada kitap okurum. Yabancı yazar olarak **Jonathan Swift,** genelde ansiklopedi okurum. Gelişim Hacette, Bilim Teknik. Edebiyat yazarlarından **Halide Edip Adıvar, Ömer Seyfettin, Orhan Pamuk, Uğur Mumcu, Yaşar Kemal, Yahya Kemal Beyatlı**'yı tanırım. **Sinekli Bakkal**'ı okudum.

✖ Çarkıfelek yarışma programını izliyorum, Mehmet Ali'nin.

✖ Günümüzün müziklerinden **Çelik, Ebru Gündeş, Serdar Ortaç,** bir de **Onun Arabası Var** şarkısını söyleyenin adı neydi yahu... Evet, evet **Mustafa Sandal** dinlerim. Hatta ödül de aldı Mustafa Sandal.

✖ Galatasaraylıyım.

✖ İstanbul'a ilk defa üç gün sonra gideceğim. Düğün var, hem iş hem ziyaret. İstanbul büyük şehir, yaşamayı istemezdim. Ne bileyim trafiği çok berbat, ilk önce bunu düşünerek istemem, ikincisi hava kirliliği, başka bir sebebi yok. Önce trafiği yani, trafiği iyi olursa neden olmasın!

✖ Hayatta en çok çalışmayı ve gezmeyi severim.

✖ En çok sevmediğim şey trafiktir, insanlar birbirine karşı saygılı değil, arabayı alan trafik canavarı oluyor, o yüzden zaten günümüzün birinci sorunu da trafiktir.

✖ Anamur'da yazlığımız var, her sene gidiyoruz.

✖ Trafik kazasından, sağlığımı yitirmekten, insanların güvenini kaybetmekten çok korkarım.

✖ Ankara'yı seviyorum, doğduğum büyüdüğüm yer, memleketim Çorum olabilir ama hani doğma büyüme Ankaralıyım.

✖ Savcı olmayı isterdim dünyaya bir daha gelsem. Adaletli olmak, dürüst olmak, düzeni sağlamak hoşuma gider, kimsenin haksızlığa uğramamasını isterdim. Ama yani baba mesleği olduğu için çadırcılığı seçtik. İşimden de memnunum, gayet güzel, tavsiye ederim. Her mesleğin bir zevki vardır, güzelliği vardır, her mesleğe mutlaka ihtiyaç vardır.

✖ Yirmi yedi yaşındayım, Çorumluyum, evliyim. Bir tane oğlum var.

✖ Ulus Meslek Lisesi metal işleri mezunuyum. Çadırcılık... Baba mesleği işte.

Mustafa GülşenSeyyar Köfteci

Yabancı olarak Michael Jackson, Türk olarak Tarkan diyeyim.

✖ Yozgatlıyım, şu an nişanlıyım. Valla şöyle, birileri vesile oldu, görücü usulü olacak.

✖ Yedi sekiz seneden beri buradayım. Çok kitap okurum. Yazarların isimleri şu an aklımda değil.

✖ Gazetede okurum tabii, hemen hemen hepsini okurum. Akşamları okurum. Genelde kültür spor sayfalarını okurum.

✖ Genelde televizyon izlemiyorum, teyp dinliyorum. Bir misafirliğe gittiğimiz zaman, yalnız yaşadığım için, ancak onlarda seyrediyorum.

✖ Batı müziği, alaturka, pop müzik dinlerim. Şarkıcıların hemen hemen hepsini aynı severim, birbirinden ayırt edilemez yani. Yabancı olarak Michael Jackson, Türk olarak Tarkan diyeyim, İbrahim Tatlıses diyeyim.

✖ Fenerliyim.

✖ Her gün akşam altıya kadar buradayım, sekiz-dokuz saat çalışıyorum. Ortalama kırk-elli ekmek satıyorum.

✖ Tek başıma olduğum için çamaşırımı kendim yıkıyorum mesela, burdan gidene kadar akşam oluyor.

✖ İstanbul'a hiç gitmedim. İstanbul'da şu an yaşamayı hayır istemem. Çünkü şey olarak güzel bir yer de o da turist olarak. Yaşam olarak zor.

✖ Tatil zor bize.

Ferhat Hekimoğlu/Elektronikçi-Grafiker

...zırt diye depar atsam nefes nefese kalmam dedim kendi kendime

✖ 29 yaşındayım, Ankaralıyım. 1-1,5 senelik evliyim.

✖ Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Grafik Bölümü mezunuyum. Şimdilik çift mesleğim var; elektronik hobimdi, grafikerlik mesleğimi de Ankara Büyükşehir Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı'nın dergilerini çıkarıyorum.

✖ Kitap demek 50 ile 500 sayfa arasında değişen toplu nesne ise, konum gereği olan olayları okurum daha çok. Mesleğimle ilgili bilimsel araştırmaları, buluşları... Bunlarla ilgili beni aydınlatacak veya bu konuda diğerlerinden farklı kılacak bilgileri alabileceğim şeyleri okurum. Çok küçükken babamın baskısıyla bütün kitapları okudum. **İki Şehrin Hikayesi**'nden, **Dostoyevski'**ye kadar. Bir de onları dikte ederdim. Ama şimdi uzun yola da gitsem dergi alır okurum. Kitaplardan sosyal ve manevi anlamda birşey almıyorum.

✖ Grafikerlik masa üstü reklamcılığa dayalı ama grafikerliğin bazı dalları da resim kadar sanatsal. Ben karikatürde çiziyorum, animasyon tarzı. **Gırgır'**ı filan hatırlıyorum. **Öküz**'ü biliyorum galiba. Ama alıp okumadım şahsen. **Fırt**, zırt, vırt hepsini alıp okuyordum. Korku şeyleri vardı, onları merakla okurdum. Devamı haftaya olan korku çizgiler, korku hikayeler .

✖ Televizyonda haberleri seyretmeyi çok severim. **Ceviz Kabuğu** programı ilk aklıma gelen.

✖ Çok iyi örnekleri olmadıkça film seyretmem. **Propaganda**'yı seyrettim, çok beğendim. **Ağır Roman**'ı hiç beğenmedim. **Yol**'u küçükken izledim, çok beğendim Adını madını hatırlamadığım bir film var. Türkiye'den kaçak işçi götürüyorlar Almanya'ya. Hatta dazlaklar tarafından öldürülüyor, tecavüze uğruyorlar.

✖ Ben hareketli bir insan olduğumdan benim için ritm önemli. Tekno, Pop, Underground, Reggae, Rock'n Roll çok severim. Ama **Ferdi**'yi de dinleyebilirim.

✖ Fobim var mı yok mu bilmiyorum. Korkunun üstüne giderim. Araba kullanırken hep en dar yollardan giderim. İki ayna değer mi değmez mi oradan geçerim. Hobim çok ama. Resim, elektronik, yüzmek, sporun her dalı. Uzakdoğu sporlarına özel bir merakım var. **Kung-Fu** özellikle...

✖ Ankara gibi değil İstanbul. Daha fazla kozmopolit. Fenerbahçe Yat Limanı'nı seviyorum. İşin açıkçası yaşamayı düşünmem.

✖ Eşim 'hiç çalışmadan yaşamak' istiyor. Benim Loto, Toto bunlarla işim olmaz. Çok kazansam hobilerim için yaşardım. Dev bir alışveriş merkezi kurardım.

✖ Herşeyin başı sağlık, şükret derler ya büyüklerimiz, ne lan şükret şükret! Millet olarak herşeye şükretmek ve her işte bir hayır vardır prensibiyle büyütüldük ama geçenlerde düşündüm; zırt diye depar atsam nefes nefese kalmam dedim kendi kendime...

✖ Küçükken rock yıldızı olmak isterdim. Dev gibi bir yerde çılgınlar gibi dans etmek.

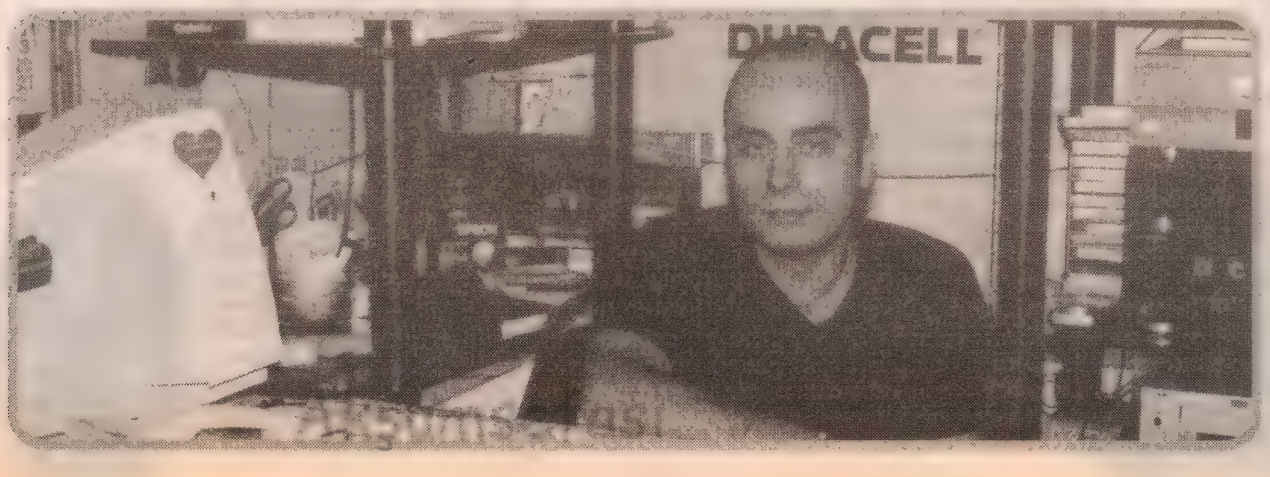

Ahmet Karakaya/Kasiyer

Hayatta en çok insanlık dışı hareketleri sevmem.

✖ Asansöre binenlerden ücret alıyorum. Günde ortalama 500 kişi çıkar yukarıya. Halka faydalı bir yer burası. Üretim açısından olsun, alışveriş açısından olsun, iş, şeylere karşı simge yani burası.

✖ Bir kişinin ücreti 400 bin lira.

✖ Kitap okurum. **Kemal Yaşar**'ı, pardon **Yaşar Kemal**'i

✖ Gazete okuyorum, aşağı yukarı güncel haberleri okurum. Televizyonu da öyle, genellikle bütün kanalları izlerim.

✖ **Arif Sağ**'ı çok severim.

✖ Hayatta en çok eşim ve çocuklarımı severim, boş vakitlerimi onlarla geçiririm.

✖ Hayatta en çok insanlık dışı hareketleri sevmem.

✖ İstanbul Ankara'ya göre çok karışık. İstanbul'da yakınlarım orda. Senede iki kere giderim. Hem çok karışık. Ankara daha iyi yani.

✖ Bütün halka açık olduğu için bütün insanlar geliyor yani. Tabii sanatçılardan gelen oluyor, tabii dikkatimizi çekmiyor.

✖ Sabah 9.00'da başlıyoruz, vardiyalı olduğumuz için 22.00'de bitiyor.

✖ Dünyaya yeniden gelsem ne bileyim yani devlete, millete yararlı bir vatandaş olmak için verilen görevi en iyi şekilde yapmayı düşünüyorum yani. Başka bir şey düşünmüyorum yani.

✖ Atakule'nin mimarı **Ragıp Buluç**. Yaptıran ise işadamı **Ethem Oral**. 30 ayda tamamlandı, 155 tane dükkan var, 2 tane asansörü var.

✖ Yaşım 40, Sivaslıyım. Ortaokul mezunuyum.

✖ Evliyim. Üç çocuğum var.

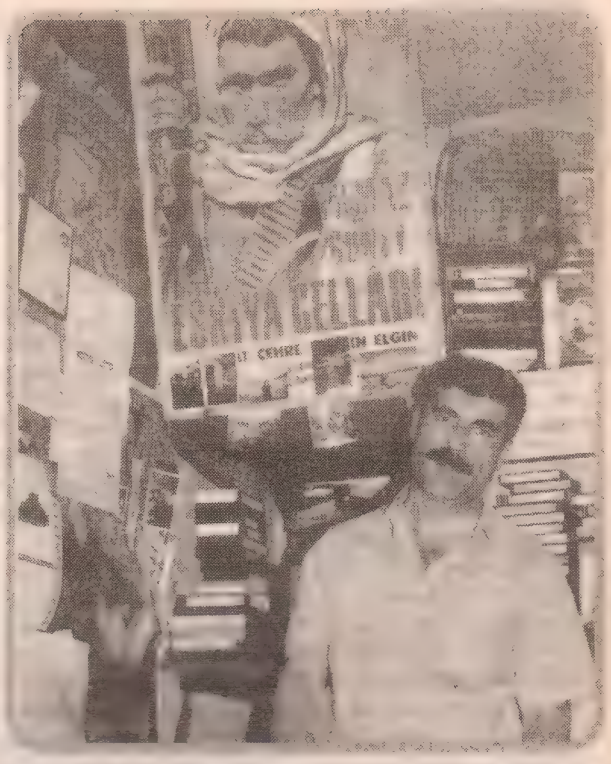

Fikret Doğan/Video kaset

Çalışmayı çok severim. Oğluma her zaman söylerim; 'Çalışmayı sev, yalan söyleme!'

✖ Kitap okumam. Vaktim olmaz. İsimlerini duyduğum var. Ben esas sinemacıyım. Sinema makinistiyim ben. **Metropol**'de, **Çağdaş Sahne**'de, **Arı Sineması'**nda, **Cebeci Sineması'**nda çalıştım, yıkılmadan önce. Tiyatro da oynadım, bir iki sahnede. **Savaş Yurttaş, Selçuk Uluergüven, Naci Başsorgun, Emel**... neydi soyadı, **Naci Başsorgun**'un hanımıydı, **B.kböceği** diye bir oyun vardı, onda bir iki sahne.

✖ Yeni kasetleri kendimiz direkt dışardan getirtiyoruz, Hong Kong'tan. Hiç kullanılmamış. Eski kasetleri de Türkiye genelinde video klüpleri var ya, gazete ilanı ile iflas ediyor ya da yürütemiyorlar, onları biz komple devralırız.

✖ Biz de **Yılmaz Güney**'in filmleri var, **Yol'**muş, **Duvar'**mış, **Sürü'**ymüş bunlar oluyor. Savaş, aile, korku, dışında ne varsa içinde de o. Bizim müşterilerimiz arasında arşivciler vardır, satarız bir daha gelmez. **Yılmaz Güney**'in kasetleri sosyal içeriklidir. Bu filmleri alırlar, bir daha dönüşü olmaz. **Yılmaz Güney**'i ben de severim.

✖ Ben belgesel izlerim, sosyal içerikli.

✖ Arabesk dinlerim. Şu anda arabamda teybin gözünde **Yaşar**'ın kasedi var.

✖ Takım tutmuyorum.

✖ İstanbul'dan Altuğ Filmle çalışmıştım 85-86'da. İflas ettiler. İç Anadolu Baş Bayiiliğini yapıyordum o zamanlar. **Fikret Hakan** gibi bir sürü ünlü sanatçı ile tanıştım. Mesela **Emrah**'ın üç gün misafiri oldum. Altuğ Film onlarındı. Ben her zaman söylerim 'efendidir'. Ama şimdi nasıl, ne durumda bilemiyorum.

✖ Ben İstanbul'u sevmem. Bilmiyorum neden. Televizyonlardan gördüğüm kadarıyla sevmem. İstanbul'da her taraftan insanlar var, nasıl bir Amerika'ya dünyanın her tarafından bir insan gelmiş oturmuş, İstanbul'da aynı şekilde. Ben bunları takip ederim. Başkentte öyle bir şey yok, başkentte gece sabahlara kadar rahatlıkla gezebilirsin. Orda her türlü pislik var.

✖ Tatil bize yasak.

✖ Çalışmayı çok severim. Oğluma her zaman söylerim; "Çalışmayı sev, yalan söyleme!"

✖ Oğlumu okutmayı çok istedim ben, her türlü imkânı sağladım. Biz köyde yaşadık.

✖ VHS kasetler bir milyon, Beta'lar beş yüz bin liradır.

✖ Kırk yaşındayım, Aksaraylıyım, evliyim, üç çocuğum var. İlkokul mezunuyum.

✖ On yıldır bu işi yapıyorum.

Nihan Gümrükçü/Halkla İlişkiler Müdürü

Bazen bilgisayarın mausuna ya da ütünün kordonuna bile dokunamıyorum, bana fareyi hatırlatıyor. Korkunç!!!

✖ Dönen Restaurant "bir buçuk saatte Ankara'yı keşfetmek" için. Slogan bu. Slov müzik eşliğinde yemeğinizi yiyebiliyorsunuz. Daha çok romantik çiftlerin tercihi Dönen Restaurant. Yanlış bilgi vermek istemem ama bildiğim kadarıyla insanların kafasında Atakule'nin tamamının döneceği gibi bir fikir varmış. Beklentiler hep bu yönde, **"Atakule dönecek!"**, biz de dışarıdan baktığımızda görebileceğiz gibi. Aslında öyle düşünülmemiş ki, buranın mimarı olan Ragıp Buluç'da burası yapılırken "Ömrümün yarısı gitti" diyor, zor bir mimariymiş bu, yani ilk günden beri sadece Dönen Restaurant'ın dönmesi planlanmış aslında ve ilk günden beri dönüyor, durması söz konusu değil, fakat hep o yanlış anlaşılmadan dolayı insanların kafasında "Atakule'de dönmüyormuş" gibi yanlış izlenim oluştu. Biz bunu yıkmaya çalışıyoruz. Bir buçuk saatte atılacak bu tur, isterseniz sağa isterseniz sola olabilir. Oturduğunuz yerden üç yüz altmış derece Ankara'yı izleyebiliyorsunuz. Ben burada çalışmaya başladığımdan beri hep alışmışım sağa dönmesine, bir gün bakım için geldiklerinde sola çevirdiler, o gün bütün gün tersim döndü. Yani çok tuhaf geldi. İnsanlardan midesi bulananlar oluyor, dayanamayıp kalkıp gidenler oluyor, ama zamanla alışılıyor. Bazen grup yemekleri oluyor, mesela bir şirketin kuruluş yemeği, dolayısıyla çalışanlar gelmek zorunda ama yükseklik korkusu olduğunu bilmeden gelip burada fenalaşanlar, kolonyayla sakinleştirdiklerimiz de çok oluyor. Yükseklik korkusu yüzünden yemek iptal ettirenler var.

✖ Yaşım yirmi üç, yirmi iki buçuk.

✖ Samsunluyum.

✖ Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü mezunuyum, ama halkla ilişkiler müdürlüğü yapıyorum. Zaten iletişim bir bütün olduğu için birbirinden çok fazla farklı değil.

✖ Özellikle Türk yazarları çok seviyorum, bir kaç isim saymak gerekirse **Orhan Pamuk, Ahmet Altan, İnci Aral, Ayşe Kulin** diyebilirim, ilk aklıma gelenler bunlar, **Cezmi Ersöz**'de var.

✖ Gazetelerin daha çok kültür sanat sayfaları ile ilgiliyim, bir de işim gereği reklam sayfalarıyla.

✖ Daha çok yabancı müzik kanallarını izliyorum, çünkü televizyona çok fazla vakit ayırmıyorum. Televizyonu daha çok bir işle uğraşırken orada ses olsun, görüntü olsun diye açıyorum, ama haberlere ve güzel filmlere de bakarım.

✖ Çoğunlukla rock müzik dinliyorum ben, ama artık son dönemlerde her şeyi dinliyorum. Yani **Mahsun Kırmızıgül**'den tutun, yerli pop'a kadar. **New Age** tarzını da çok severim.

✖ Galatasaraylıyım.

✖ Her şeyden çok fareden korkarım ve tiksinirim. Atakule'yi de bundan çok seviyorum, buraya tırmanma ya da yaşama şansı yok. Burada kendimi çok güvenlikte hissediyorum. Bazen bilgisayarın mausuna ya da ütünün kordonuna bile dokunamıyorum, bana fareyi hatırlatıyor. Korkunç!!! **Mickey Mouse** çizgi filmlerini dahi seyredemiyorum, hep bir gün o kedinin o fareyi yakalayıp öldürmesini çocukluğumdan beri bekledim ama hiç olmadı.

✖ Son dönemlerde yapılmış Türk filmlerini Fransız tarzı, sinema özentisi kokan, ki bir dönem özellikle bunlar yapıldı, daha çok diyaloğa dayalı, çok durgun... O tarz filmler beni çok sıktı, ama son dönemde mesela bir **Eşkıya**'yı ya da **Her şey Çok Güzel Olacak** filmlerini düşündüğüm zaman "daha iyiye gidiyor" diye düşünüyorum.

✖ Hayatta en çok sevdiklerim ailem ve kedim. Kedimin adı Sonia.

✖ Taptığım bir şehir diyebilirim **İstanbul** için. **Ankara**'nınsa kendine özgü bir havası var. Ama gerçekten İstanbul'a göre hep "memur şehri" denir ya, bu doğru. Daha bir düzenli, daha bir güvenli hissedebiliyor insan kendini burada. Ama imkan olarak düşünüldüğünde gerçekten çok kısıtlı. En azından bir deniz tutkum var onu burada tatmin edemiyorum, iş, kültür sanat etkinlikleri her alanda kısır. Ama ben yine de seviyorum Ankara'yı.

✖ Bu hayatımda değiştirmek istediklerimi değiştirmeyi isterdim, bir daha dünyaya gelsem.

Ömer Savaş/Hela Sahibi

Günde buraya elli kişi falan gelir, adam başı yüz bin lira.

✖ Sinopluyum. Otuziki yaşındayım, evliyim. Ortakokul mezunuyum.

✖ Bu tuvalet kaç yıldır bize ait tam bilmiyorum ama bayağı eski yani.

✖ Arada bir kitap okurum. **Necip Fazıl Kısakürek**'i bilirim.

✖ Gazeteleri belki bir şey çıkar hesabına okuyoruz yani. Televizyonda yarışmalar var ya...

✖ Sanat müziği dinliyorum ben, **Zeki Müren** olsun, eski sanat müziğinden udileri çok severim mesela. **Hüdai Aksu** eski ünlü udilerdendir mesela.

✖ Ufaklığımdan beri Beşiktaşlıyım.

✖ İnsanlara iyilik yapmayı severim ama kötülük görüyorum nedense.

✖ En sevmediğim şey hasetlik, 'sade benim olsun başkasının olmasın' diyen insanları sevmiyorum ben.

✖ Ailemin başına bir şey gelmesinden korkarım, daha neden korkacağım.

✖ Hayatımızda tatile gittik mi ki şimdi gidicez, hayatımızda tatil ne gördük mü hiç, hiç görmedik ki. Memlekete bile gidemiyoruz.

✖ Günde buraya elli kişi falan gelir, adam başı yüz bin lira.

✖ Genelde İstanbul'dayım ben, boş zamanlarımda Cumartesi Pazar günleri sahile gidebilirsek, balık tutabilirsek en iyisi odur yani. Ankara'nın yaşamı daha güzel, Ankara sakin.

✖ Valla, en güzel şey milletvekili olmak, havadan para, oturduğun yerden para geliyor.

Mustafa Güllü/Asansör Vatmanı

Ankara'da oturduğum için Ankaragüçlüyüm.

✖ Yaş 30. Ankara Kızılcahamamlıyım.

✖ Evliyim. İki tane kızım var. Eğitimim, lise mezunuyum.

✖ Bu iş için eğitim gerekmiyor. Öğrenilen, kolay öğrenilen bir şey. Sadece düğmelerle yönetiliyor o kadar.

✖ Kitap... Genelde roman okurdum. Romanlar okuyordum bir ara. Bıraktık. Evlendikten sonra hiç kitap mitap, her şey bitti.

✖ **Ömer Seyfettin**'in **Kaşağı** maşağı var, onları severdik, okurduk.

✖ Televizyonda **"Deli Yürek"**i izlerim. Bir de yarışma programı var, **Mehmet Ali Erbil**'in sunduğu.

✖ Arabesk dinlerim. **Ferdi Tayfur, Orhan Gencebay**.

✖ Ankara'da oturduğum için Ankaragüçlüyüm.

✖ İstanbul'a hiç gitmedim. Hava kirliliği, yol, trafik herşeyiyle berbat bir şehir diye duyduk. Gitmek istemem. Ankara serbest, trafiği güzel, hava koşulları iyi.

✖ Bu işin riskli tarafı yok. Olsa olsa en fazla rüzgarlı havalarda sağa sola halatlardan çarpma tehlikesi var. Çok rüzgarlı havalarda da çalıştırmıyoruz zaten.

✖ Bu asansörden **Müslüm Gürses** indi. Hanımıyla geldiler. **Orhan Gencebay**'da program yapmıştı yukarda. Futbolcular geliyor. Ankaragüçlü **Kemalettin** geldi.

✖ İlk çıktığımda, bende yükseklik korkusu vardı. Dışarı çıkıp biraz dinlendim. İki günde alıştım işe. Ama çatı ucuna geldiğimde biraz başım dönüyor.

✖ Dünyaya yeniden gelsem; öyle bir şey yok ya. Ben hayattan memnunum. Orta şekeriz, ne zenginiz ne de fakir. Aldığımız maaş yetiyor. Dünyaya bir daha gelecek olsak bundan da iyi geleceğimizi kabul etmiyoruz.

Sevim Büyükkıraç/Seyyar Satıcı

İstanbul'a hiç gitmedim. Valla oralar baş memleketler kardeşim, zengin olan memleket orası, bura fakir ülkesi.

✖ Yirmi yedi yaşındayım. Konyalıyım. Evliyim, iki tane kızım var.

✖ Valla hiç durumumuz yok, okula hiç gitmedim, kendimin de yok okumuşluğu, bebemin de.

✖ Bebe on yaşında. Maddi durumun iyi olmayınca ne yapacaksın?

✖ Plastik satıyoruz. Üç beş kuruş kalıyor, bir ekmek parası yapıyoruz.

✖ On üç, on dört senedir yapıyoruz.

✖ Gazetelerin resimlerine bakıyorum ama okuma olmayınca bir işe yaramıyor.

✖ Eşim de seyyar satıcılık yapıyor.

✖ Bebeleri okutalım diye heves ettik ama olmayınca hiç bir şey yapamıyorsun.

✖ **Süper Baba**'ya bakıyoruz, hepsine bakıyoruz.

✖ Ne tür olsa dinleriz müzik. **Seda Sayan**'ı bilirim, **Fatma Girik**' severim.

✖ İstanbul'a hiç gitmedim. Valla oralar baş memleketler kardeşim, zengin olan memleket orası, bura fakir ülkesi.

✖ Zengin olmayı isterdim dünyaya bir daha gelsem.

✖ Şu pantolona vereceği iki yüz üç yüz bin lira. Ondan ne kazanıp da ne alacaksın, yok iş yok, güç yok. Biz plastik satıp, değiş tokuş yapıp bunları alıyoruz.

Selma Öztürk/Temizlik Görevlisi

Mecbur memnun olacaksın, olmasan bile olacaksın.

✖ Çocuklarımdan birisi ilkokula gidiyor, ikisi evli, birisi cezaevinde. Bir cinayet uğruna iftira yüzünden yatıyor. Şu anda "ömür boyu" dediler, sonradan da yine görüşüne gittim "üç sene yatacağım" dedi. Bilmiyorum, belki ben üzülmeyim diye öyle söyledi. Şimdi 18 yaşında. Eskiden sokakta filan yatıyordu bu, evden kaçıyordu. Karşı taraf öldürdü, bunun üstünde kaldı iş.

✖ Ben hiç okula gitmedim. Okumayazmayı beceremiyorum.

✖ Üç yıldır burda çalışıyorum, temizlik görevlisiyim.

✖ Akşamları işten gelince televizyon izlerim. Genellikle film falan, ben pek aramam. Zaten pek vaktimiz olmuyor.

✖ Sabah 7:30, akşam 6.00 çalışıyoruz.

✖ Genellikle oyun havaları dinlerim. Oynamasını bilmem. **Mahsuni**'yi bilirim. Başka da pek isim bilmem ben.

✖ Zaman geliyor, moralim bozuluyor, herşeye kızıyorum.

✖ En çok sevineceğim şey oğlumun bir an önce hapisten çıkması...

✖ İstanbul'a hiç gitmedim, gitmedim oralara. Kimsem de yok zaten. Nasıl bir yer olduğunu hiç düşünmedim, yok.

✖ Denizi hiç görmedim. Merak da etmiyorum, gidemedikten sonra merak etsem ne olur. Televizyonda filan görüyorum.

✖ Genellikle iki-üç tane odam var, oraları temizliyorum. Pas pas atıyorum.

✖ İşimden memnunum, memnun olmasam ne yapacağım mecbur ekmek yiyiyoruz. Mecbur memnun olacaksın, olmasan bile olacaksın.

Erdal Arslan/Eskici

Okulu bitirseydim ne değişirdi onu çok fazla bilemem

✖ 29 yaşındayım. Evliyim. Çocuğum yok.

✖ Eski eşya alım satımı yapıyorum, baba tercihi. Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü ikinci sınıftan ayrıldım. Şu anda iyi kazanıyorum, işimden memnunum. Okulu bitirseydim ne değişirdi onu çok fazla bilemem. Erkek kardeşim Alman Dili'nde okuyor. Bazen onunla bunu çok tartışıyoruz.

✖ Kitap okuyorum, eski bir alışkanlık bu. Zaten bizim bu işte zaman fazlasıyla oluyor. Günümüz yazarlarından **Murathan Mungan, Ahmet Ümit, Orhan Pamuk, Ece Ayhan, Can Yücel,** ilgimi çeken isimler. **Dostoyevski, P. Neruda, Rimbaud** dünya edebıyatından okuduğum ve sevdiğim yazar ve şairler.

✖ Cumhuriyet Gazetesi okurum, özellikle perşembeleri tercih nedenim. Radikal'de okuyorum, dükkana aldığım zamanlarda.

✖ Dergi okurum genellikle. **Öküz** bunlardan birisi. Bir de Ankara'da edebiyat dergilerini takip etmeye çalışırım. Bu her zaman olmuyor.

✖ Hayatı boşa geçiren insanlara kızıyorum.

✖ En sevdiğim şey biricik karım.

✖ Yalan ve iftiradan korkarım.

✖ Arabeskin dışında hemen hemen bir çok müziği dinlerim. Ama özel bir tercih söyleyemem şimdi, aklıma gelmiyor.

Sadiye Ertosun / Servis Elemanı

Çocuklarımı en güzel bir biçimde yetiştirebilirsem, rahat bir evim olursa en güzel hayallerim bu.

✖ 34 yaşındayım. Evliyim, iki çocuğum var. Ankara Beypazarlıyım.

✖ 1990 yılından beri burada servis elemanı olarak çalışıyorum. Ama daha çok çocuklarla ilgileniyorum. Buraya gelen anne babalar çocuklarını bana emanet ediyorlar.

✖ Bir olay yaşadım, benim için çok önemliydi. İki anne çocuklarını bırakıp çarşıyı gezmek üzere gittiler. Akşama döndüler. Bu beni çok huzursuz etti. Bir anne çocuğunu bırakıp onca saat nereye gider. Çocuklardan birisi annesinin adını söyleyebildiği için burada anonslar ettirdik. Fakat gelmediler. Görevim beşte bitiyordu, gitmedim bekledim onları. Sonunda geldiler.

✖ İşimden memnunum, dokuz senedir burada olduğumdan... bir de ben anne olduğum için çocuklarla ilgilenmek güzel. Benim çocuklarım büyük.

✖ Çocuklardan zaman buldukça gazete okuyorum.

✖ **Muazzez Ersoy** dinliyorum.

✖ Galatasaraylıyım.

✖ Kalabalık bir şehir İstanbul. Gezmek için giderim ama yaşamak adına gitmem. Ankara daha güzel, daha nezih.

✖ Çalışmadan yaşayamam. Hazır gelsin istemiyorum. Bir şeylerle uğraşmadan duramam.

✖ Geleceği güzel görmeye çalışıyorum tabiki. Çocuklarımı en güzel bir biçimde yetiştirebilirsem, rahat bir evim olursa en güzel hayallerim bu.

✖ Atakule'ye gelen insanlar değişiyor. Sürekli gelenler gelmez. Ama bizim müşterilerimiz bellidir. Bayramlarda daha değişik insanlar gelmekte.

✖ Hayatta en çok çocuklarımı seviyorum.

✖ İnsanların yüzüne gülüp arkasından kuyusunu kazanlara kızıyorum.

✖ Politikayla hiçbir alakam yok.

Vahit Şan/Güvenlik Görevlisi

Yani diyebilirim ki hafta sonu buraya 3000-5000 ziyaretçi geliyorsa hepsi elden geçiyor, aranıyor yani.

✖ 35 yaşındayım, evliyim. İki çocuğum var.

✖ Lise mezunuyum.

✖ Burası açıldığından beri çalışıyorum.

✖ Kitap, yani vakit oldukça okuyorum. **Orhan Pamuk**'u duymuştum. Okumadım.

✖ Her türlü müziği dinliyorum, kulağa hoş gelen. Şu anda yeni çıkan sanatçıları **Zara** mesela.

✖ Galatasaraylıyım.

✖ İstanbul'a gittim, askerlik yaptım orada. Kesinlikle yaşamak istemem. Bana çok karışık geliyor İstanbul. Ama burası Ankara öyle değil. Daha sakin.

✖ En sevmediğim şey iki yüzlülük.

✖ Haftanın altı günü çalışıyoruz. Bugün sabah 8'de geldim, 4'de gideceğim mesela.

✖ Şu anda üniformalı olduğumuz için daima hedef oluyoruz. Yankesicisi olsun, psikopatı olsun, sarhoşu olsun sürekli hedefsin. Çoğu zaman haklıda olsanız, haksız çıkıyorsunuz.

✖ Giriş-çıkışlara dikkat ediyoruz. Yani diyebilirim ki hafta sonu buraya 3000-5000 ziyaretçi geliyorsa hepsi elden geçiyor, aranıyor yani.

✖ Valla ben hayatımdan memnunum ama yani daha iyi bir işte olabilirdim. Daha böyle vardiyası olmayan, gecesi olmayan bir iş olabilirdi. Birgün sabah geliyorsunuz, ertesi gün geceye kalıyorsunuz.

✖ Küçük çocuklar bizi sever de, buraya gelen ziyaretçilerin çoğu anne ve babalar Dream Land'dan çıkmak istemeyen çocuklara "**Seni polise veririm**" diyorlar, ben polis falan değilim. Polisi öcü gibi gösteriyorlar. Çoğu zaman buna itiraz ediyorum. Hoş birşey değil bu.

Vehbi Yıldız / Hırdavatçı

Asker arkadaşımla beraber bu yaz Antalya'ya gidicez. Orada bir şeyler buluruz artık.

✖ Dokuz senedir bu hırdavat işi yapıyorum. Su malzemesi, batarya, gözlük çerçevesi, avize, denizaltı gözlüğü, çanta, kavanozlar, şemşiyeler satıyorum.

✖ Kitap pek okumam. Okudum da okuldan çıkalı beri kitap almadım. Bildiğim hiç bir yazar yok.

✖ Gazete okurum. Şimdi, biz gazeteye bakarız da, ilân bakarız, biz ev eşyası da alıp satarız.

✖ **Ferdi Tayfur** dinlerim, takım tutmam.

✖ Kendi arabamı sürerim, en sevdiğim şey gezmektir.

✖ On sekiz yaşındayım, Çankırılıyım.

✖ Ortaokul mezunuyum.

✖ Korku yoktur bizde.

✖ Gelecek hakkında şu an hiçbir şey düşünmüyorum. İşim doğru gitsin yeter.

✖ İstanbul'a iki kere gittim. Orada dükkan vardı, onu kapattık. Bir sene kaldım İstanbul'da, Topkapı'da. İstanbul kötü, burası iyi. İnsanları kalabalık, araçları tuhaf, inilmiyor, binilmiyor. Burada öyle bir şey yok. Deniz meniz aramam. Ararsam tatile giderim. Asker arkadaşımla beraber bu yaz Antalya'ya gidicez. Orada bir şeyler buluruz artık.

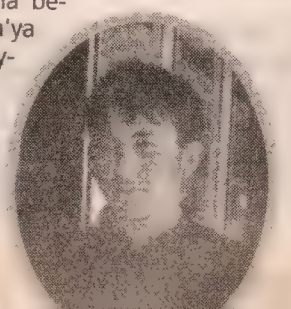

✖ Dünyaya bir daha gelsem... Aynı bu işi yapmak isterim. Benim için fark etmez. Yine erkek olmak isterdim.

tut şunun ucunu döşeyelim abi şiyiri

seni sevmek meslek olsa sevgilim
ne maaş ne sigorta isterim ne de artı prim
astronot yuri gagarin ile bile aldatsan beni
nuri gagarin olur yine de ararım seni tırım tırım
biz seninle leyla ile mecnun gibiyiz
ferhat ile şirin, lorel ile hardy'iz
edi ile büdü'yüz, marks and spencer'iz
sevgilim biz seninle en zengin kafiye'yiz
kendi kendime bu lafları ederken
bu arada acayip tahriklendim, erotiklendim
soyun da hislerimin gerisine haydi çabuk
filhakika, yatakta devam edeyim
-arif'in olmaması büyük handikap-

altım kuru keyfim yerinde şiyiri

bazen kedi köpek cinsinden
bir hayvancıl olmak isterim pipet bakışlım
toplumsal değerlerden ahlaktan bir kenara
helk'ten melk'ten, muasır medeniyetten
kimseden tırsmadan, utanmadan
kah orda, kah burda, kah kapının ardında
kah vapurda, kah meydanda,
kah kahtalı mıço'da, kah, kah, kah
kah kah, kah kah, kih kah kah
kah kah kih.. (hassitter gülme krizi tuttu)
kah kih kah, kah kah... (koptum)
-fatih terim, allah kerim-

75 yıllık bir eser dünya çapında şiyiri

ah sevgili sevgili, sen gidince her gece
yalnızlık arsız ve kıllı bir insan olur sanki
yanıma gelir ansızın kıllı elini omzuma atar
dahası şımarır yalnızlık adisi
enseme şaplak vurur
hayalarımı burur
kıçıma pandik atar
ah sevgili sevgili, sen gidince her gece
o arsız ve ayı gibi kıllı bir insan olan
afacan oğlu afacan yalnızlık, beni kanırtır..
ah gerisini anlatamiyiciim sevgili sevgili,
gel de bu ayı ve kıllı arsız yalnızlık
daha fazla lüleden emmesin beni
-vanspor'a 1. lig'de başarılar dilerim-

türkiye'nin fifa kokartlı ilk şayiri imgehan lirikboy

FÖYE

Föye, bloknottan kopan, kağıttır.

Gece Sohbeti

Gecenin geç saatlerindeydi. Uyukluyordum galiba. Sonra birden kendimi dışarda buldum. Güzel bir histi. Yürüyordum fakat ayaklarımla toprağın arasında bir kaç santimetre vardı; uçuyordum! Siyah ayakkabı ile yürümeyi denedim. Ama olmadı. Uçan bir kişinin ayakkabıya ihtiyacı olmazmış. Yürür gibi yaptım. Hava ılık ve neşeyle doluydu. Ben ise çıplaktım. Üşümek mi? Bu duyguyu bilmiyordum. Utanmak mı? Hiç kimse görmüyordu. Ben bir melektim. Gittim dolaşıp durdum. Karşılaştım yürüyen insanlarla, baktım, inceledim onları, bir çiftin yanına oturdum ve dinledim sohbetlerini ama ikisinden biri bana baktı ve gülümsedi, beni görmüyordu fakat bu inanılmaz enerjimi hissediyordu. Ben de ona güldüm. Sonra kalktım, uçmaya devam ettim. Yoluma devam ederken çok gördüm insanları. Bir tanesini öptüm. Çok keyiflendi fakat polis onu gördü. Ben uzaklaştım. O da kurtuldu. Birden yukardan, bir mesaj geldi bana; artık görüneceksin dediler. Ben de bunu test ettim. Gittim bir kadına sordum; "Ben neye benziyorum?" Kadın sokaklarda makyaj satıyormuş ve cevap verdi bana! Makyaj ile daha iyi görünürmüşsün dedi ve ben de kaçtım. Uçacağıma artık yürüyordum. Ilık hava soğumuştu ve giyinmek zorunda kaldım. Görecek bir şey kalmayınca eve döndüm. Artık sıradan birisi olmuştum. Saat çaldı ve uyandım.

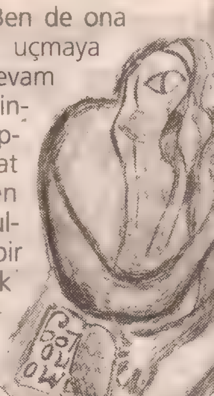

Fanzarinad

1624 ile 1648 seneleri arasında Fransa'nın vatandaşı memnun değil. Kalkışmalar, şiddetli saldırılar: Toplum her şekilde sinirini aktarmaya çalışıyor. Temel nedenleri ise, kralın vergileri savaş dolayısı ile üç katına çıkarması. Dönemin başbakanı Kardinal Mazarın şiddetle eleştiriliyor. İlk yasal olmayan **fanzinler** çıkıyor. Bu fanzinler memnun olmayan toplum tarafından tek kağıt şeklinde, gizlice, orda-burda dağıtılıyor. kimisi bedava, kimisi bir şeyler karşılığında veriliyor. Bazıları sokaklarda bir tabela ile dolaşıp, üstündeki yazıları şarkı olarak söylüyor. Tehlike görünce kaçıyor. İlk başta Başbakan Mazarin ile dalga geçiliyor. Daha sonra her bir konu ele alınıyor. Bunlara başbakanın adı yüzünden "Mazarinad" deniliyor. Özgürce, tek bir kağıt parçası....O kadar özgür ki, şu ana dek, çoğu kaybolmuş ve günümüzde, Fransa'da bu konuda tek bir kitap yazılmış.

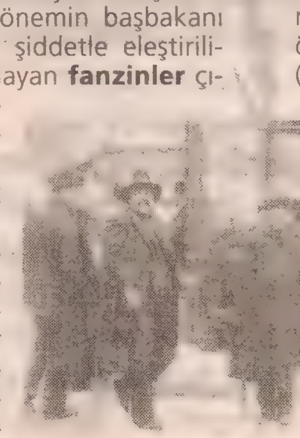

Akşamsefası

iletişMEMe

Pasajlarda fanzinleri karıştırırken mağazanın sahibi elime A4 boyutunda birtane fotokopi dergi uzattı ve "Al bu bedava dağıtılıyor" dedi. Kim olduğunu öğrenelim dedik. Gizli "Yazar" röportajı kabul etti. Ancak, sırrı açıklamanın tek yolu Poli'yi okumak olduğunu kabullendik. İstanbul'da bir İrlandalı barda, çay kahve içerek bu konuları ele aldık.

FÖYE: Fanzin yaparak, aslında toplumun düzenine karşı bir anti tez sunuyorsun. Bunu insanların farketmesini istiyor musun? Ve amacına ulaştığını düşünüyor musun?

POLİKİNİK DİLEMNA: Sadece fanzin olarak değil hayat içinde yaptığım (yaptığımız) şeylerin, yüzde yüz, herkez tarafından anlaşıldığını veya anlaşılabileceğini düşünmek biraz hayalcilik olur. Işin doğrusu yaptığımız şeylerin büyük oranda anlaşılabilmesi, bizimle çok özel kontaktlar kurabilen bazı özellikleri üzerlerinde bulunduranlar enleyebilir, gibi geliyor bana. ve bu özel, kontaktlar sayıca beş,altı kişiyi geçmeyebilir, geçmez. Bu özel kontakt kurma durumu, kurulmuş veya kurulmakta olan dili anlayabilme ve algıda seçiciliğe bağlı olsa gerek. Hatta izleyicinin yaşam tecrübelerine, o anki ruh durumuna uygunluğa bağlılık da söz konusu olmalı. Gerçek anlamda kurulan bir kaç kişiyle sınırlı kontağı farketmek de çok raslantısal bir olay ve çok zor.

FÖYE: "İletişmeme telefonu" yazarak insanları frenliyorsun. Fakat neden gene de telfon numarası koyuyorsun? Öküz Dergisi için bu fanzin sayfası projesine karşı tedirgin görünmene rağmen neden karşılık veriyorsun?

P.D: Yaptığım şeylerin benim olduğuna dair bir delili olarak, o şeylerin üzerinde herhangi bir iz bırakmak adetimdir. Bittabi ki, sahasını belirtmek için ağaç diplerine işeyen köpek dürtüsü herkezde olduğu gibi bende de var. Gene de düşünsel olarak bir açıklama yapmak lazımsa (Aşk-2 Özel Görüngüsünde) de yeterli açıklamayı yaptım. Bilenler bilir, bilmeyenler de kısaca P.D.'nin arkasındaki adres ve telefon nosunun yaptığı şeyin sorumluluğunu tamamen üstlenmekle alakalı olduğunu söyleyebilirim. P.D.'de beliren, neredeyse her türlü metin şifreliymiş gibi gözükecek kadar girift, içinden çıkılmaz, anlaşılmaz gözükmesine karşın, belki de (Kinik) felsefeye uyarak, özel bir ironiye yaslanmışlıkla, çeşitli şekillerde (Bazen hemen o metinin altında veya birkaç sayfa sonra ehn son sayfada açıklamalar olarak ya da daha sonraki, başka bir görüngüde) açık seçik, seçik denecek şekilde, açıklanmaya çalışılmıştır. Bir bakıma P.D.'nin sonundaki isim adres ve telefon nosu da böyle bir açıklamadır. Hatta, Öküz Dergisi'ndeki bu röportaj da biraz, böyle açıklanabilir. İnsan kendisi ile de acımasızca dalga geçebilmeli bazen. Tabi böyle bir röportajı cevaplamanın birçok yanı daha olabilir. Örneğin, bu röportajı yapanın hoş bir hanım olması ve onunla tanışmak, en az iki üç defa buluşmak, telefonlaşmak, bir yerlerde, birşeyler içerek sohbet etmek çok hoş olabilirdi. Olur. Bir erkek olarak, ne diyebilirim ki, bundan iyisi can sağlığı.

FÖYE: Neden bir fanzin basılmış bir dergide çıkamaz.

P.D. İktidar karşısında belirebilecek en uygun formalardan biri de fanzin sanıyorum. Bir süre sonra fanzin kavramı da iktidar tarafından, belirli bir formata konup, tanımlanmaya başlandığında (bu zamana dek basında yer alan fanzinlerle ilgili yazı ve röportajlarla bağlandığı söylenebilir) belki de başka bir mecra bulunacaktır akmak için.

FÖYE: Öküz gibi bir dergi de fanzin sayfası çıkmasının bir nevi yerleşmiş fikirlere aykırılık olduğunu kabul ediyormusun? Bunun da kendi felsefeni ve fanzin ruhuna uyduğunu düşünüyor musun?

P.D. Bu tam anlamı ile yerleşmiş bir fikre aykırı gibi gözüküyor ancak, duruma adapte olmak veya iktidara adapte etme gibi tehlikeli bir sonuç var. Dikkatli olmakda fayda var?

FÖYE: Diğer fanzinler hakkındaki düşüncelerin neler? Amaçlarına ulaşabiliyorlar mı? Fanzinler neden var?sence. Kime hitap ediyorlar?

P.D. İçlerinde aynı düşünceleri paylaştıklarım var ve bazıları ile yakın bağlantılarım olduğunu söyleyebilirim. Kendi mantıkları çerçevesinden bakıldığında, bir çok fanzinin amaçladıklarını yapabildiğini söyleyebelirim. Bazen, hedeflediklerinin hissedebildiğimizi, çevrelerin dışındakiler tarafından da ilgi çekici olabildiklerini de görebiliyorsunuz.

PoLiKiNiK DiLEMMa

FÖYE: P.D.'yi bedava dağıttığın için bir başka fanzin sana laf etmiş. Buna ne diyorsun? Cevap verecek misin?

P.D. Bazen, bazı şeylere uzaktan bakıp karar vermek kolaydır ama bir o kadar da yanlışlıklara gebedir. Bir çok eleştirileri hayali ve herhangi bir dayanak noktası varmış gibi gözükmesine rağmen çok tutarsız. Onlara cevap vermemek konusunda epeyi düşündüm ve sonuçta bu kadar tutarsız ve saçmalıkları ciddiye almayıp daha fazla kafa yormanın anlamsız olacağına karar verdim.

FÖYE: Sence iyi bir fanzin nedir?

P.D. Bu soruya karşılık verirken sanıyorum fanzinler neden var sorusu da aradan çıkabilir ki, aynı zamanda iyi ne demek henüz buna bir şey demek çok zor. Ben iyinin anlamını kötü ile bulmaya çalışıyorum. belki fanzin ruh olarak iyi bir şey olmayabilir ve belki de kötü yazı iyi hissetmektir. Belki de genelin iyi olarak lanse ettiklerini kurcalamak, kötü olduğunu dayattığı şeylerinse gerçekten kötü olup olmadıklarını anlamaya çalışırken iktidar tarafından kötü veya iyi olarak şablonlaştırmaların aslında bazı çıkarlar için gerekliliğini hissetmekle bilmek, öğrenmek. Hemen arkasından da bunlara karşı durabilecek gücü estetikle oluşturabilmek.

Haz: Ayfer Albayrak

gerçek anlamda kurulan bir kaç kişiyle sınırlı kontağı farketmek de çok raslantısal bir olay ve çok zor.

Kötü Şair Şerafettin

OYNAYAN: ŞERAFETTİN KAYA
KAMERA: YONCA AKPINAR

(Bu şiirin sonu)

Kitap Kapağı Açmadan

METİN CELÂL

SERİN MAVİ
BEHÇET NECATİGİL (Yapı Kredi yay.)

"Ve beni hiç merak etme Eskimo; 'Işıyan bir köşe ergeç benim / Sen benim geçidimsin beyaza.' Ben sadece kalemi yola getirmeye çalışıyor, şiir yazmaya hazırlanıyorum."

Bizden bir şair, bir usta ve onun eşine yazdığı mektuplar; **Serin Mavi**. Eşine "Eskimo" diye, "Beyaz" diye seslenen mektuplar yazmış **Necatigil**. Evine, ailesine sık sıkıya bağlı bir şair. Gündelik hayatın şiirlerle bezenmiş yansımalarından oluşuyor bu mektuplar. Şiirlerine kaynaklık eden özel hayatını satırlara dökerken bir yandan da mektuplarını da şiirlerle bezemeyi ihmal etmiyor. 1955'den 77'ye uzanıyor... Eskimo'ya yazılan mektuplar ailenin bütün ferdlerine Huriye hanım ve kızları Selma ve Ayşe'ye de seslenen bir hal alıyor. Bir anlamda şairin hayat öyküsünü bir başka açıdan okur gibi oluyorsunuz.

KÜLT KİTAP
İLHAN BERK (Yapı Kredi yay.)

"*Şiir her yerdedir*" diyen bir usta **İlhan Berk**. Şiiri hayatının her anına yansıtmış, hayatının en ön sırasına almış. Baktığı her şeyde şiir gören ve tabii tüm yaşadıklarını, gördüklerini şiirleştirebilecek yetenekte bir şair. **Kült Kitap**, **İlhan Berk**'in defterlerinden oluşuyor. 1955'den günümüze uzanan uzun ve verimli bir yaşam ve üretim diliminin hemen her anının bir şekilde yansıdığı defterler bunlar. Kimi zaman günlükler, kim zaman düşünce parçaları, kimi zaman mektuplar, düşüncelerle oluşturulmuş. Bir birleşim. **İlhan Berk**'in şiirlerinin oluşum evresine en gizli yandan girebilmenin keyfi yaşanıyor **Kült Kitap**'ta.

ATINI NALLADI FELEK DÜŞTÜ PEŞİMİZE
KİRKOR CEYLAN (Aras yay.)

Kirkor Ceylan, gerçekçi çizgide öyküleriyle tanınan bir yazar. İlginç anlatımı kadar, kullandığı otantik dille de ilgi çekiyor. Tabii kitabının adıyla da yılın en ilginç adlı kitap ödülüne aday... Yayınevi giriş yazısında kitabı şöyle tanıtıyor; "*Anadolu'nun sözlü tarih ve anlatı geleneğine özgü güçlü bir hafıza, Zara ve çevresi için önemli monografik tanıklıklar... Tıpkı 1996'da yayınevimizden çıkan ilk kitabı* ***Seferberlik Türküleriyle Büyüdüm****'de olduğu gibi...*"

ÇIPLAK CESET
CELİL OKER (Oğlak yay.)

Türkiye'de şartlar uygun değil, polisiye yazılamaz derken bir polisiye ile karşılaşmak hoş bir şey. İstanbul Beyoğlu'nda daha çok şairlerin, yazarların, sanatçıların gittiği Kaktüs'ün Polisiye Roman Yarışması'nın ilk ödülünü kazandı **Celil Oker**, **Çıplak Ceset**'le. **Celil Oker**, hem Remzi Ünal gibi bir dedektif yaratmış hem de onu inandırıcılığından hiç kuşku duyulmayacak bir biçimde Türkiye'de yaşar kılmış. **Çıplak Ceset**, klasik polisiye yapısında gelişen bir kitap. Uyuşturucu, mafya, seks, cinsel şantaj, üniversiteli gençlik derken işin ucu Boğaziçi Üniversitesi'ne kadar varıyor.

SON ARZUM GÜL VE KEDİ
ZEYNEP KÖYLÜ (Mayıs yay)

göğün mavi olduğunu söylemiştiniz
tırnaklarınızın arasında kan çığlıkları
siren sesleri olmadığını
oysa çocukluğunu aldatır herkes
neresindeyim, der bu kurmacanın
erken başlar kırılmaya

MARX-ENGELS ANILARI
Haz. Marksizm-Leninizm Enstitüsü
(Çev. Alaattin Bilgi, Evrensel yay.)

Marks ve Engels, dünyanın bakış açısını değiştiren iki düşünür, eylem adamı. Düşüncelerini kitaplarından tanıdığımız kişiler... Ama hayat öyküleri, kişilikleri, nasıl yaşadıkları, günlük hayattaki tavırları pek bilinmiyor. Çünkü haklarında yazılmış pek fazla bir şey yok. Son zamanlarda **Marks** hakkında bazı kitaplar, yaşam öyküleri ve anılar yayınlandı ama özellikle **Engels** hakkında bilgiler çok az. **Marx- Engels Anıları** bu açıdan ilginç, çünkü iki düşünürün gündelik hayatlarını paylaştıkları, birlikte eylem yaptıkları, siyasi görüşlerini tartıştıkları tüm yakınlarının tanıklıklarından oluşuyor. Kitap 1957'de ilk kez Rusya'da basılmış. Ondan sonra da ortadan yokolmuş, şimdi dünyada ilk kez, 42 yıl sonra türkçe'de günyüzüne çıkıyor yeniden..

ÇOCUK VE AKŞAM
AYTEN MUTLU (Yön yay.)

Beklerdim
Bekleyen bir heykeldim kum saatinde
Kum fırtınasında tüy sesleriyle
Kırılırdı heykeller
Çatlardı sırça kalbi mevsimin
Ben uzağa bakardım
Tüller içinde akan sakin ırmağa
Gücün ve kar günlerinin açtığı yara
Kanardı kalbimin dağ yollarında

SHAKESPHARE BUNU ASLA YAPMAZDI
CHARLES BUKOWSKI
(Çev. Avi Pardo, Parantez)

Bukowski bu kez bir Avrupa yolculuğunu anlatıyor. Karısı Linda Lee ile birlikte Amerika'dan önce Paris'e gidiyorlar, sonra da **Bukowski**'nin Almanya'daki tek akrabası olan dayısının yanına. **Bukowski**, bu gezi sırasında ilk kez ciddi anlamda Avrupa'yla, yaşlı kıtanın kültürüyle tanışıyor. Tabii yaşlı kıtaya alışkanlıklarını da taşımayı ihmal etmiyor. Yeni kurduğu dostlukları bol alkolle suluyor. Roman tadındaki bu kitabın fotoğrafları da görülmeye değer. Özellikle **Bukowski**'yi, Linda'yı ve dostlarını, nasıl yaşadıklarını merak edenler için...

BİR DERGİ: GÖSTERİ

Gösteri, bir zamanların (80'li yılların) efsane dergisidir.12 Eylül darbesinden sonra kültür sanat hayatı birden sessizleştirildiğinde çıkan ilk dergilerden. "Holding dergiciliği" kavramı kullanıldığında ilk akla gelen dergi. **Gösteri** ilk yayınlandığı yıllarda, adından gelen bir bakış açısıyla özellikle edebiyat hayatının gösteri alanı olarak kendini sundu ve öyle algılandı. Türk edebiyatının, şiirinin en önemli adları yazdıklarıyla olduğu kadar, fotoğraflarıyla, röportajlarıyla okuyucuyla buluştu. **Gösteri**, yazarların gösterildiği, okuyucuya sunulduğu bir podyum işlevi gördü.

Genç yazarlar - şairler için **Gösteri**'de yazdıklarını yayınlatmak edebiyat iktidarının onayını almak olarak algılandı. Bazı şair ve yazarlar da **Gösteri**'de yazdıklarını yayınlatmayarak edebiyat iktidarına tavır koyduklarını iddia ettiler.

O yıllarda **Gösteri**'nin açtığı şiir, öykü yarışmaları **Murathan Mungan**, **Haydar Ergülen** gibi şair ve yazarları tanımamıza yardımcı oldu. Yani **Gösteri**, etkin bir medyaydı edebiyat için.

90'lı yıllarla birlikte kuşe kağıda basılan dergiler devri başladı, haftalık haber dergileri magazinleşti. **Nokta**'nın yerini alan **Aktüel** ve **Tempo**, kuşe kağıda basılan renkli sayfalarını yazarlara - şairlere de açar oldu. Bir anlamda **Gösteri**'nin işlevini onlar görmeye başladılar.

Bu arada şair ve yazarlar da "Holding dergiciliğinin" o denli gözlerinde büyüttükleri kadar önemli bir şey olmadığını fark ettiler. Holdingler, korkulduğu gibi dergiler aracılığıyla kültür sanat hayatına müdahalede bulunup onları istediği gibi yönlendiremiyordu. Öte yandan siyasi ortam da daha rahatladığı için herkes kendi dergisini çıkartabilir, sözünü söyleyebilir duruma gelmişti. **Gösteri**'de yayınlamak önemini kaybetmiş, tartışma gündeminden düşmüştü.

Anlayacağınız zaman geçmiş, dergicilik anlayışı değişmiş ama **Gösteri** bu değişime ayak uyduramamıştı.

Sonunda yöneticiler bu durumun farkına vardılar

Bir Kitaptan Bir Şiir

Kunâla

vakit geldi kunâla
dünyayı göreli çok oldu
tam kırk yılda seni buldum kunâla
bu can tenden geçmeden
bu dünyadan göçmeden
bir kerecik sevmek çok değil

simsiyah saçların var kunâla
kemiklerine yapışık etlerin var
bir gün dökülecek
kunâla kuşu gibi gözlerin var
bir gün sönecek
kunâla
bu etlerin arkasında güzelliklerin var
benden başka kimse bilmiyecek

bu can içimde kuştur kunâla
seni görünce titrer
bu can gözümde mahabbettir kunâla
seni görünce yanar
bu can burnumda soluk olur kunâla
uçar gider

bu can benden geçmeden
bu dünyadan göçmeden
bir tek seni sevmek çok değil

ASAF HÂLET ÇELEBİ (Bütün Şiirleri, Yapı Kredi yay.)

Gerçekten Çok Satanlar

1. **Ben Gülçin**, Gülçin Telci, Gri yay.
2. **Kimse Kızmasın Kendimi Yazdım**, Hasan Cemal, Doğan
3. **Sevdalinka**, Ayşe Kulin, Remzi
4. **Benim Adım Kırmızı**, Orhan Pamuk, İletişim
5. **Düşünce Hızında Çalışmak**, Bill Gates, Doğan
6. **Ramses: Batı Akasyanın Altında**, Christian Jacq, Remzi
7. **Hergün Biraz Daha Yakın**, Irwin Yalom, Kabalcı
8. **Sarışın Güzel Kadın**, Yavuz Gökmen, Doğan
9. **Bir Dinazorun Anıları,** Mina Urgan, Yapı Kredi
10. **Salkım Hanımın Taneleri**, Yılmaz Karakoyunlu, Öteki

Bu liste İstanbul, İzmir, Ankara, Adana, Adapazarı, Antalya, Mersin, Trabzon, Aksaray, Balıkesir, Bilecik, Bolu, Bursa, Çankırı, Denizli, Edirne, Erzurum, Eskişehir, Isparta, İzmir, Kayseri, Kırıkkale, Konya, Kütahya, Manisa, Ordu, Samsun, Tekirdağ, Van, Yalova, Zonguldak ve Samsun'daki kitabevlerinden alınan bilgilerle hazırlanmıştır.

Tezgahtakiler

AFA
- Bir Büyücünün Çocukluğu, Hermann Hesse
- Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar, Korkmaz Alemdar
- Tekil Düşünce, Ali Akay

GENDAŞ
- Kadın Modeller, Almudena Grandes
- Rainey'in Ağıdı, Elizabeth Ridley
- Acılara Yenilmeyen Gülümseyişler (THKO Tarihi Üzerine), Atilla Keskin

KAVRAM
- Karl Marks, (Yaşam Öyküsü), Robert - Jean Longuet
- Yüzyıl Biterken (Söyleşiler), Nedim Gürsel
- Ritsos (Şiirler), Çeviri: Cevat Çapan

SEL
- Apollinaire ve Faik Bey, Eric Naulleau
- Moskova Günlüğü, Walter Benjamin
- Maksimum, Caroline Bongrand
- Gözyaşı Kıyısındaki Ev, Venus Khoury-Ghata

Aksamsefasi

ve derginin kendi halinde giden yayınına müdahale ettiler. Tartışma yaratacağını umdukları kapak konuları ile okuyucuyu tekrar kazanmaya çalıştılar.

Bu hareketleriyle varolan okuyucuyu da kaybettiklerinin ise kavrayamadılar. **Gösteri,** en önemli kültür adamlarından biri olarak **Ertuğrul Özkök**'ün damadı **Ercan Saatçi**'yi ilan ederek okuyucusuyla birlikte ciddiyetini de yitirdiğini anlayamadı.

Bu müdahaleler sırasında **Gösteri** önemini kaybetmekle kalmadı, periyodunu da kaybetti.

Ne zaman çıkacağı belirsiz bir hale geldi. Her ayın birinde dergisini bayiide bulmaya alışık okuyucunun gündeminden düştü. Durumu kurtarmak için iki ayda yayınlanır hale getirildi. Böylece zamanında çıkmama problemi ortadan kalkacak sanıldı. Ama "Nisan - Mayıs" sayısını Mayıs ortasında yayınlayarak olağanüstü profesyonel şartlarda bile bazı şeylerin becerilemediğini kanıtladılar. Amatör dergicileri kıs kıs güldürdüler.

Gösteri şimdi, iki aylık, ne zaman çıkacağı belirsiz bir dergi konumunda. Sansasyonel konuların işe yaramadığı fark edilmiş olmalı ki, daha ciddi, daha edebi konular kapakta işleniyor. Örneğin son sayının kapak konusu "**Özel Bir Dünya / Kadın Yazarlarımız" Adalet Ağaoğlu, Dilek Doltaş, Feridun Andaç** gibi yazarlar, eleştirmenler kapak konusuna katkıda bulunmuş. Genel görünüm ise güncelle, sanatsal olan arasında sallanıyor. Bir yandan **Gösteri** hâlâ eski günlerdeki gibi gündemi elinde tutmak istiyor, bir yandan da daha sanat içi konularla tekrar eski okuyucusu ile buluşmak arzusunda. Ama görünen o ki, bu dergicilik anlayışının artık zamanı geçmiş. **Gösteri**, bayrağı başka ellere kaptırmış.

En Çok Güldürenler

1. **İlişkiler 2**, Mehmet Ersoy (Parantez)
2. **Ekşın**, Ahmet Yılmaz (Leman yay.)
3. **Kötü Kız**, Ramize Erer (Leman yay.)
4. **Dup Dup Çedene**, Atilla Atalay (İletişim yay.)
5. **Dünyanın En Garip Seks Yasaları**, Robert Wayne (Parantez yay)
6. **Cumhuriyetin 75 Yılında Türk Karikatürü**, Semih Balcıoğlu (İş Bankası yay.)
7. **Bir Yalancıyla Bir Kaç Gün**, Davodeau (Aksoy yay.)
8. **Spiru**, Lanetli Vadi (İnkilap yay.)
9. **Dumur**, Güneri İçoğlu (Leman yay.)
10. **Susurluk Albümü**,

Leman Dergisi Çizerleri (Leman yay)
Bu liste Beyoğlu Komikçi Dükkanı verilerine dayanılarak hazırlanmıştır.
Sadece, mizah, karikatür ve resimli roman kitaplarını içermektedir.

BİR KİTAP: KARA PLAK

Hanif Kureishi'yi, **Benim Güzel Çamaşırhanem** adlı filmin senaryo yazarı olarak tanıdık. Bu etkileyici filmde hem ırklar, hem de cinsler arası çatışmaların izi sürülüyordu.

Kureishi, günümüz edebiyatının önde gelen isimlerinden. Pakistanlı bir babanın İngiliz bir annenin oğlu. Yazdığı tiyatro oyunlarıyla tanınmış.

Kara Plak'ın orjinal adı "**The Black Album**", yani kara albüm ya da siyah albüm diye de okunabilir. Çevirmenin "Plak" sözcüğünü tercih etmesini ise pek anlayamadım. Çünkü "Plak" modası geçmiş bir teknolojiyi çağrıştırıyor ve kitabın daha baştan eski ya da geç çevrilmiş olduğu izlenimini oluşturuyor. İyi niyetli bir bakışla ise romanın, plağın krallık yıllarından, 70'li yıllardan söz ettiğini... Oysa 1995'de yayınlanmış bir kitap.

"The Black Albüm", **Prince**'in bir albümünün adı. Romanın da simgesel anlamda düğüm noktasını oluşturuyor.

Shahid, üniversite eğitimi için Londra'ya gelmiş Pakistan asıllı bir genç. İngiltere'de doğmuş, büyümüş. İngiliz değerleriyle yetiştirilmiş. Orta sınıfın varlıklı sayılabilecek ailelerinden birinin çocuğu. Babası kendini bir İngiliz olarak görüyor, tek ağabeyi de öyle... Shahid, tam bir Prince hayranı. Günlerini onun müziği ile geçiriyor.

Her şey bir gün kapı komşusu ve okul arkadaşı Riaz'la tanışmasıyla değişiyor. Riaz, tam anlamıyla fanatik bir müslüman. Londra'daki Pakistanlı müslümanlar bir dertleri olduğunda ona geliyor, onun öğütlerinden yararlanıyor.

Riaz, İngiliz toplumu içinde kendini yabancı hisseden Pakistanlılar'ı ülkede gelişen ırkçılığa, yabancıların itilmişliğine karşı bir yandan islama diğer yandan kendi ülkelerinin değerlerine fanatikçe bağlanmaya çağırıyor. Bu yalnızca çağrı olarak da kalmıyor, Riaz'ın üniversiteli gençlerden oluşan gizli bir örgütü de var. Bunlar İngilizce'yi reddetip kendi dilleriyle konuşup, kendi ülkelerindeki gibi giyiniyor. Erkekler sarık ve şalvar giyiyor, kızlar çarşafa bürünüyor.

Tam o sırada içinde arapça "Allah" yazısı yazılı bir patlıcanın bulunması ve Salman Rüşdi'nin "Şeytan Ayetleri"nin yayınlanması olayları daha da hareketlendiriyor. Fanatizm en üst noktasına ulaşıyor. Riaz'ın grubu okulda büyük bir eylem yapıyor ve kitabı yakıyor.

Shahid, bir yandan bu fanatik grubun içinde eylemlere katılırken diğer yandan aşık olduğu hocası (bir İngiliz ve beyaz) Deedee ile ilişkileri ve ağabeyinin evini, karısını terk edip tam anlamıyla uyuşturucu bağımlısı olması ile tam bir çelişkiye düşüyor.

Kara Plak, sırf bu özellikleri ile bile dikkatle okunmayı gerektiriyor. Türkiye'de bir çok gencin radikal İslama yönelmelerinin nedenini anlamak açısından önemli bir yapıt. Kültürel farklılıkların yarattığı baskı ve onu aşamamanın genç insanları nerelere savurduğu görmek açısından da ilginç. Çünkü ailenin iki ferdi de kendilerini yabancı hissettikleri toplum içinde ayakta duramıyorlar. Üstelik maddi güvenceleri olmasına rağmen. Birisi radikal islama yöneliyor diğeri uyuşturucuya sarılıyor.

Hanif Kureishi, kendi toplumunu anlatırken kafamıza takılan bir çok soruya cevaplar veriyor. Bu sosyolojik misyonu yerine getirirken edebi değerlerden de taviz vermiyor. **Kara Plak**'ı esaslı bir roman olarak, keyifle okuyorsunuz. Bakış açısındaki modernlik, sakınmadan, çekinmeden anlatımı insanı kitaba daha çok bağlıyor. O, anlattığı topluma dışarıdan, eleştirel bir gözle bakmıyor. Aksine olayların içinde. Bir an kendi yaşadıklarını anlatıyor hissine bile kapılabiliyor insan.

(Kara Plak, Hanif Kureishi, Çev. Alev Bulut Kerimoğlu, Can yay.)

BÜTÜN ZAMANLARIN EN İYİ ON KİTABI KUMPANYASI

Cümle alem her alanda her şeyin ilk 100'ünü, ilk 75'ini şeçerken biz de 2000'e girerken neyimiz eksik bir artizlik yapalım ve "Bütün Zamanların En iyi On Kitabı"nı seçelim dedik. Katılım süresi bu asrın sonuna kadardır. Gelecek tüm listeler mutlaka değerlendirmeye alınacaktır. İstediğiniz her tür ve konudaki kitapları seçerek özgün listenizi oluşturabilirsiniz. Yalnız sizlerden tek isteğimiz listenizdeki 10 kitabın da Türkçe'de yayınlanmış olması. Şimdiden teşekkürler... Haydi top sizde... İşte ilk listeler...

Ülkü Karaosmanoğlu: 1. İskenderiye Dörtlüsü, Lawrence Durrell **2.** Stiller, Max Frisch **3.** Muhteşem Gatsby, F. Scott Fitzgerald **4.** Cennetin Kökleri, Romain Gary **5.** Karanlığın Yüreği, Joseph Conrad **6.** Umut, Andre Malraux **7.** Suç ve Ceza, Dostoyevski **8.** Krala Veda, Pierre Schoendoerffer **9.** Büyük Yolculuk, Jorge Semprun **10.** Solaris, Stanislaw Lem

Selim Yıldırım: 1. Şato, Kafka **2.** Karamazof Kardeşler, Dostoyevski **3.** Olağandışı Öyküler, Edgar Allen Poe **4.** Huzur, Ahmet Hamdi Tanpınar **5.** Aşk-ı Memnu, Halit Ziya Uşaklıgil **6.** Tutunamayanlar, Oğuz Atay **7.** Sevda Sözleri, Cemal Süreya **8.** Zerdüşt Böyle Diyordu, Nietzsche **9.** Sanatçının Genç Adam Olarak Portresi, James Joyce **10.** Kapital, Karl Marks

Adres: Öküz Dergisi, "Bütün Zamanların En İyi On Kitabı", İstiklal cad. İmam Adnan Sok. No. 20, Beyoğlu - İstanbul, **Fax:** (0212) 245 38 06, **E-posta:** kulturfizik@hotmail.com

Otostop

EFLATUN NURİ

Mor Mercedes, otostop yapan sarışın bir güzelin yanında durdu. Kız yere eğildi, sırt çantasına uzanırken, üstten iki düğmesi açık bluzunun içinden, büyücek iki portakal gibi yuvarlak Göğüsleri, az daha dışarıya atlayacaktı. Kapıyı açtı çantasını arka koltuğa uzatırken bembeyaz eli bir güvercin gibi, arabanın içine doğru süzüldü. Uzun sarı saçları dalga dalgaydı. Sık uzun kirpikleri, gözlerinin morcivert rengini daha da koyulaştırıyordu. Arabayı süren genç adam, sigara paketini, yanında oturan güzel sarışına uzattı, çakmağını çaktı, pembe tombul dudakları kıpırdadı, sigarasının ucu yandı. Araba dağların çevirdiği yoldaki virajlardan çığlıklar atarak dönüyordu. Sarışın bebek sigarasından derin bir nefes aldı, morcivert dağların zirvelerine doğru dumanı üfledi. O güzel yüzünü genç adamın omuzuna dayadı, gözlerini yavaş, yavaş kapattı. Genç adam kızı şöyle bir gözleriyle taradı; o, bir kedi yavrusu gibi mırıldıyarak uyuyordu. Sağ göğsünün ucu, yeni kızarmaya başlamış minicik bir çilek gibiydi. Kasıklarına kadar sıyrılmış etekliğinin üzerinde şeftali desenleri vardı. Güneş de kızarmış dolgun bacaklarını dikkatle süzdü. Bir an gözlerine inanamadı, iki bacağının arasından duman tutuyordu. Parmakları arasında sigarasını aradı. Teleşla elini uzattı, kızın iki bacağını iyice ayırdı, sigara yerdeydi, uzandı sigarayı aldı, küllüğe bastırdı. Güneş ayva gibi sapsarıydı. Gök yüzünde bir tek bulut yoktu. İlerde yemyeşil bir ova uzanıyordu. Ovayı tam ortasından kedi kuyruğu gibi bir dere bölüyordu. Derenin kenarında sıralanmış kavak ağaçları bir boydaydı. Genç adam birden irkildi.

Şimdi kendi bacakları arasında alev alev yanan bir el ne arıyordu? Yan gözle kıza baktı, güzel sarışının gözleri kapalıydı! Uyuyor muydu, uyumuyor muydu? Genç adam farkedemedi.

"Acaba kim kimi uyandıracaktı?!"

Mandırake

Yapım: ÖHA (Öküz Humour Ajansı)

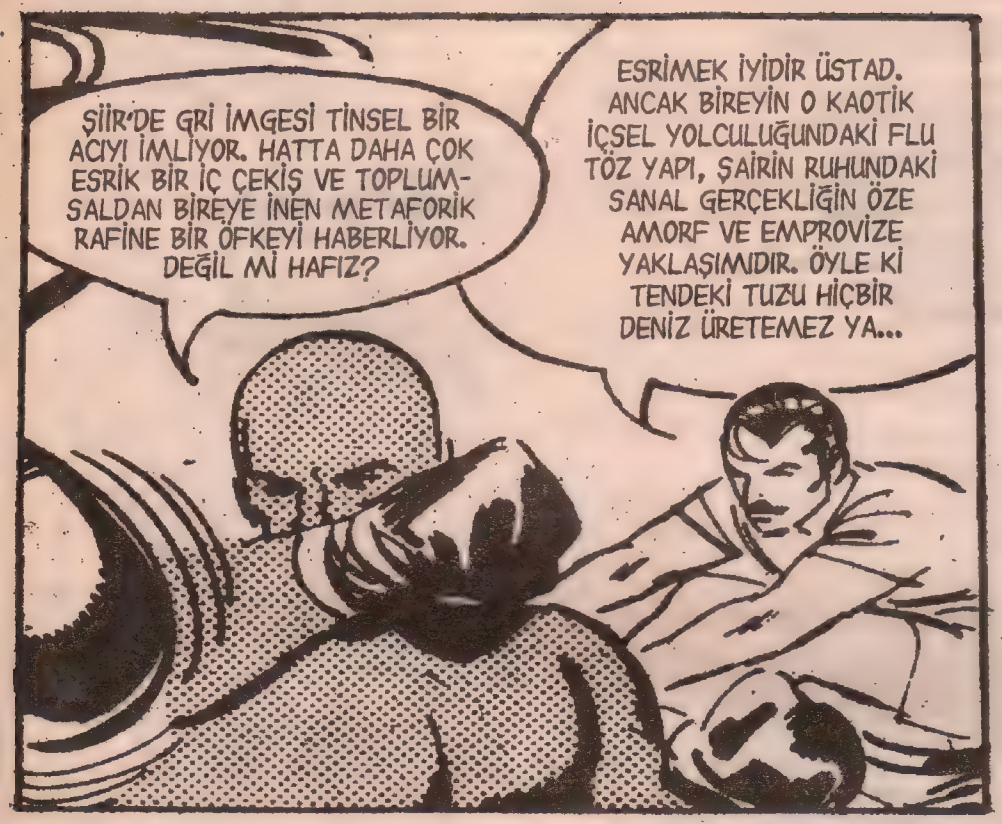

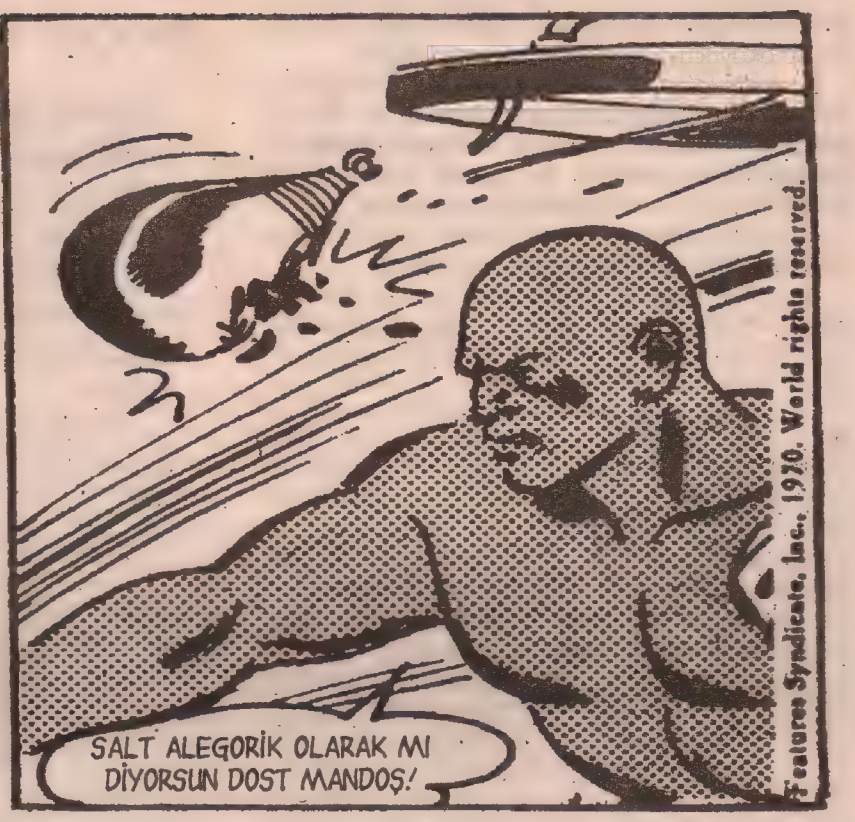

BU MACERANIN SONU

BUZAĞI

İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 Beyoğlu-İstanbul

Hak

Ali koşma!.
Ali topu tutma!..
Ve sakın topu atma!...
Ali ata binme!..
Ve Ali attan inme!..
Bir kerecik olsun / eylemsizlik
hakkını kullan....
Haydi Ali!.

Mehmet Özbek - Muğla

Merhaba

Öküz Dergisinin Mayıs 1999 60. sayısında Cezmi Ersöz'ün Bursa Kapalı E tipi cezaevinde yatmakta olan şair Yılmaz Odabaşı ile yaptığı söyleşiyi okurken hiç üzülmedim, her şeyin bir bedeli vardır. Yılmaz Odabaşı haklı fikirlerinden dolayı bir mücadele veriyorsa bedelini ödemek gerekir. Bu ödenen bedel ve biz okuyucular onun kitaplarını okurken *üzüldük,* yazdıklarında haklıydı fakat kendisi haksızlığa uğruyordu *sevindik,* bize bazı gerçekleri kalemiyle öğretti. Fakat onun ödediği bedeli alkışlamak gerekir. Yalnız bu alkış içerdeyken değil, dışardayken olmalıdır. Seçim zamanlarında Eskişehir'e gelen parti başkanlarının konuşmalarında kopan alkış tufanı var ya, öyle bir alkış olmalı. Atılan yalanlara değil, söylenen gerçeklere alkış tutulmalı. Tamam fazla sevgiye gerek yok. Konunun özü, şairi, yazarı, denemecisi, öyküsü, düşünürü içeriye tıkayan zihniyeti içeri tıkayıp, düşüncelerinden dolayı içeri giren insanların kitaplarını ezberleyene kadar okutmak gerekir. Başka bir şey diyemiyorum. Evet sayın Yılmaz Odabaşı sizinde dediğiniz gibi "Tecavüzcü"lerin alnı sizin ya da bizim alnımızdan daha ak. Fakat kalemimizden daha ak olamaz.

Not: Yılmaz Odabaşı: 1961 Diyarbakır doğumlu, yıl 1999 yani yaş 38. Acaba geri kalan ömrünün kaç senesi daha içerde geçirecektir. Bunu zaman gösterecek.

Size masa lambamın, odamdaki perdelerin, kasetlerimin, kitaplarımın ve kitaplarının Cehennem Bileti'nin siste kalabalıklarını Feride'nin, Talan İklimi'nin, Sevginin Herkesten Şikayeti Var'ın, Yurtsuz Şiirler'in, Aynı Göğün Ezgisi'nin, Şafak Kayada Çıplaktı'nın, Hayat Gül Kokulu Bir Sağanak'ın, Düş ve Yaşam'ın, Güneydoğu'da Gazeteci Olmak'ın, Eylül Defterleri'nin, Çocuklar ve Adresler'in, Hüzün mü Başım Gözüm Üstüne'nin, Bütün Kanamalar Umutlar'ın, dokuz dikiş iziyle ki intiharının, elektronik daktilonun, sayfası koparılmış ajandanın, mide ülserinin, ve sakallarının selamı var sana sayın Yılmaz Odabaşı. (Yılmaz Odabaşı müptelası bir okur)

Disorder - ESKİŞEHİR

Hazan

... Ürkek bakışları olur bizim ora insanının. Öyle karşısındakinin gözüne hemen dik bakamaz, sevgiye ilgiye hasrettir. Güven arayarak büyümüştür. Ürkek bir tavşanın adımlarındandır da adımları, yürekleri ah o yürekleri, bir kuşun heyecanındadır, boynunda kalkan tüylerinde. Öldü ölecek ritminde. Ve elleri vardır bizim ora insanının, ellere yüreklere dalan sıkıca kavrayan, dokunan, sımsıcak.

– Dudağımın çevresini harlayan dudakların değil, parmağının öyle üstünde gezinmesiydi... ve öyle güzel güler ki bizim ora insanı, öyle içten ve sıcacık, binersin bu kahkahaya artık git gidebildiğince.

– Saçların neden kara, neden kara, ya tenin? Öyledir, karadır ve güzeldir ve yavaş yavaş yüreğine de kara bulaştırmaya başlanmıştır.

Neden korkarak öyle sessiz sessiz durur oturur da, kırıp da alnının çatını, kaldırıp da gözlerini kapatan kaşlarını, bakamaz yüzüme dosdoğru... Bilirim suçumu, günahımı, bir şey yapamam... dayanamam, ağlarım...

Hazan hep böyleydi sanmayın. Hazan çok denemiştir ayağa kalkmayı, yeter artık demeyi ama başaramamıştır. Çünkü Hazan'ın yüreği kaldıramaz bunca acıyı, çöker ve verir sırtını sıcak bir duvara ve için için paylaşır acısını güneşiyle.

Bir çok kez uzansa da yüreği özgürlüğe, hep kan olmuştur eteği, çamur olmuştur yatağı.. Bundan boynu bükük olmuştur. Hazan bazen bütün cesaretini toplar, konuşmaya çalışır. Başka bir dilde, dilbilgisi kuralları vazgeçer kural olmaktan... Birileri kahkahayla güler anlatılanlara da, ben de katılırım.... Sonra bir utanırım. Hazan, bir utanırım, bir şey yapamam Hazan'ım, oturup ağlarım... Sonra birgün ayağa kalkar kapıyı açar Hazan, tutarlar saçlarını da boyarlar sarıya ya da ne bileyim işte kıvırcık değilse kıvırcık yaparlar, boynuna altın takarlar gözlerini, başlarını eğerler, vururlar kırarlar ve ürkütürler Hazan'ı.

– Bundan gayrı mı, böylesin Hazan....

Yeniden, bilmem nereden bulur onca cesareti tutar ellerinden umudun, gülümser öyle.

Anlattı:

"– Gece simsiyah olur bizim oralarda. Güneş erkenden doğar ve sımsıcak kavrar tenini, yüreğini, çamuru da öyle... Herşeyi öyledir bizim oraların kini de, öfkesi de, sevgisi de... Bundandır, bizim ora yiğitleri yeter artık bu güneşe rağmen çamur, bulalım buna bir çare demişler ve düşmüşler çamurun ardına, sonunu bulmakmış amaçları, kuru yere toprağa ulaşmakmış. Bata çıka, bata çıka başlamışlar yürümeye, boğazlarına gelmiş çamur...

Yılmamışlar, başlarını aşmış yürümüşler yine de; sonunda ulaşmışlar kuru yere bakmışlar ki ne görsünler, toprak kuru olmasına kuru ama çatlamış susuzluktan, onca yanında akıp giden suya rağmen. Bakmışlar kendileri gibi insanlar, aç-susuz beklerler, başları eğik, gözleri yerde. Anlamışlar ki bir tek kendileri değil böyle. Beraber bir yolunu bulalım diye düşünmeye başlarlarken, basmışlar obalarını, yurtlarını dağıtmışlar dört bir yana. Evlerini talan etmişler, yürekleri susturmuşlar ve korkutmuşlar insanları. Zılgıt çekmiş kadınlar ama basanlar gittikten sonra. Çocuklar da büyüklerin yanında konuşmanın ayıp olduğunu sandığından hiç sesleri çıkmamış. İşte böyle, bundandır boynumun büküklüğü, suskunluğum..."

– Başkalarını sana tercih ettiğimi düşündüğün günlerde, nelere gebe olduğumu bilirdin, ben de bilirdim, bilirdim de gücüm olmazdı bulamazdım bulamazdım.... Bilirim, yaşamım korkunç olacak. Yazgım iki dudak arasında ki yoruma ve yüreğe bağlı. Bilirim, üzerim hepinizi, siz de seversiniz, özellikle yiğitleri. Ben de yiğidim... duyun... Savaşım farklı yalnız... Oysa yaşantınızdan çıkıp gittiğimde: sevgimin sebep olduğu bütün kinler silinmiştir. Artık kaçamak bakmanıza gerek de yok. Kızmazsınızda artık belki... Sadece sevginizin mahzunluğu siner ellerinize, gözlerinize, saçlarınızın tellerine. Tüm türkülerinizi bana sunarsınız, aklınız yüreğiniz bendedir.

Sokaktan yanınızdan birileri geçer, yüzlerinde sırnaşık bir gülümseme, bakışlarında lokmanıza ortaklık. İrkilirsiniz... Eleştirel olamazsınız o an, arabeskliği de yediremezsiniz yiğitliğinize. Şaşarsınız aklınıza... Ölmek istersiniz, sözlerinizdir aklınıza gelen... Bunca ortaklıkta anılar rahat bırakmaz insanı. O ana kadar o kadar önemli de değildir sizin için, ihtimal değildir çünkü. Söylendikten sonra nasılsa aklamışsınızdır kendiniz bir biçimiyle.... Oysa sözcükler sözcükler, ah o sözcükler...

"meni sevdin, söyle bez niçin?"

Ben karşılarım sizi, sanki dün ayrılmışız gibi. Boynunuza sarılır öperim hepinizi...: şaşarsınız ne düşüneceğinizi düşünürsünüz, ne diyeceğinizi bilemezsiniz.. Geçmişi anarsınız durmadan tükenmeden, yüreğiniz titrer ve beni o zaman bulur.

Hazan, sırtını yeniden ha yıkıldı yıkılacak duvara yaslar, güzel bir türkü söyler kendi dilinden.

Ben dayanamam, hiç bir şey de yapamam, oturur, bir güzel ağlarım.

Ayhan Demirden - Almanya

Balık Sürüleri

Geceye bürünmüş gündüzler
Ağır kokular
Sevilmeyen insanlar
Hepsi mutsuz bakıcılar
Ritmik danslar
Amaçsız gösteriş
Karaktersiz bilinçsiz
Balık sürüleri...

Doğukan Sezgin - Muğla Anadolu Lisesi

Bir Küçük Gece Müziği

Birinden ayrılmak zorunda olmak, daha başlamamış bir hikayeyi bitirmek, o büyülü ortamdan her gün aynısını yaşadığın katı, boğucu gerçekliğe dönmek ne zordur bilir misin? Hayatta hiç olmadığın kadar kendini iyi hissettiğin bir anda gitmek zorunda olmak, onu bir daha ne zaman göreceğini bilememek, onun kollarında olmak; çocukça yanlarına, muzipliklerine katılırcasına gülmek, onunla birlikteyken aldığın soluğun güzelliğini hissedebilmek varken ondan çok uzakta, bir başına olmak...

Tekrar birlikte olmanın olanaksızlığını bildiğin halde gözünü her kapadığında yaşadıklarınızı en ince ayrıntısına, yüzünün en ufak mimiklerine, ses tonuna kadar hatırlamaya çalışmanın bir süre sonra anlamsızlaşmaya başladığını ve bunun da ne kadar acı verdiğini bilebilir misin? Onu taşıdığın ve yaşadıkların için kendini şanslı mı yoksa bambaşka bir ülkede kilometrelerce uzakta olduğun için şanssız mı sayacağının da ne demek olduğunu bilemezsin bunu yaşamadıysan. İçinden bir ses hayata kaldığın yerden devam etmeni söylerken, bir başka ses bir yanını onun hayaliyle yaşamaya zorlar.

Herkesten, herşeyden çok uzakta, seni hiç kimsenin tanımadığı, kendi ülkenin haritadaki sınırları dışında bir yerlerde olmak istersin. Nasıl olsa üstünde doğduğun, yaşadığın bu topraklara, kültüre, insanlara, anlayış şekillerine yabancısındır. Burada yaşamak değil, yaşamayı becermek bile zor zanattır. Alıp başını gitmek, bir kadeh şarabın o tatlı sıcaklığında, günbatımında güneşin suların üzerinde göz kırparak oynaşan pırıl tılarında, bisiklete binen genç bir kadının saçının rüzgarla savruluşunda, çimlerin üzerine uzanarak kitabını okuyan adamın olabildiğince özgürlüğünde hayatın tadını yakalarsın birden. Orada aşık olmak da güzeldir yaşamak da. Hayat tüm vücut hücrelerinden içine doğru işler. Orada onunla birlikteyken yaşamın kıyısında durmak diye birşey yoktur; yaşam okyanusunun bilinmeyen derinliklerine balıklamasına dalmak vardır. Derinliklere, yaşamın güzelliklerine, acılarına, bilinmezliklerine doğru birlikte kulaç atmak vardır. bir çocuğun kahkahası kadar içten ve saf gülebilmek, hayata yeniden, herşeyi silip sıfırdan başlayabilmek enerjisi vardır. Yine de hüzün baskın çıkar, çöreklenir sinsi bir yılan gibi yüreğinin bir köşesine... Hayat şimdiye kadar seni sevenlere çektirdiğin gönül yaralarının acısını senden çıkarıyordur artık. Bir akşam yemeği sonrasından gündoğumuna kadar olan sürede geçenler geriye kalan anılardır. Elinde ne ona ait özel bir eşya, ne bir fotoğraf... hiçbirşey yoktur. Bir daha ne zaman ve hangi şartlarda onu göreceğini bilemeden yaşamı askıya alarak yaşarsın. Asıl önemli olan şu an değil, onu göreceğin zamandır. O zaman kadar orada geçen yaşan(ma)mış süre kimin umurundadır ki.. Aşk acıdır, ulaşılamayandır, geceler boyu yatakta bir sağa bir sola dönerek artık düşünülmemeye çalışılan ve acı verdiği halde yine de düşünülendir.

Aşk; yaşamla ölümün kıyısında, varlıkla yokluk arasında, bir sarkacın gelgitleri arasına sıkışmış sürede aşk; bir anlık bir bakışta, çaresizlikte aşk; dudaklarının kenarına asılı kalmış bir hüzünlü gülümseyiştedir.

Aşk, onun olduğu heryerde
ve
onsuz hiçbir yerdedir.

Ebru - Ankara

Keşke Hiç Gitmeseydik Ankara'ya

kuğulara acı atma
ben besledim onları
hüzün verdim

Bülent Yücel - İzmit

Yalnızlığın Burnumu Sızlatan Keskin Kokusu

Her akşam bir hırçın dalga olup yüreğimin ıssız sahillerini amansızca kanatmakta ve sonra en umursamaz, en pervasız tavrıyla ve beni yıkmanın ona verdiği zafer sarhoşluğu içinde geri döner.

Bu yüzden şimdi **Diyarbakır**'ın **Hançepek** mahallesindeki ıssız sokak-

Örnek Sayfa

larda savrulan bir rüzgar veya en işlek caddesindeki ofiste hüzünle mırıldanılan bir yalnızlık şarkısı olmak isterdim.

Veya Bağlarda bir eylemi başlatacak zılgıt. O sefaletten en büyük paylarını almış yalın ayaklı çocukların yüzlerinde ufak bir gamze

Belki Ciwan'ın "Ey dilbere" parçasının okunduğu bir sevgili.

Veya surların dibinde içkisini açmış "Ben hamal Hamo'nun kızıyım" şiirini yarım yamalak okuyan Qırıx'ların sofrasında.

Ama Diyarbakır gibi sevdayı surlarıyla sıkı sıkıya sarmış kutsal şehirde.

Diyarbakırlı Esmer Kız - Muş

Mahallemiz

Açık kapıdan
görünen avludan
ibaret her ev.

Mahallemiz
Kuşbakışı, küçük gölcükler gibi
benekli avlular.

Her ev, birbirine
bağımlı sıralı cümle

Her damı
otlak
çocuk bahçesi

Damlar
kaçışların
uğrak mekanı
açık hava oteli
Yıldızlarının sayılamadığı
otel-motel-hotel

Sefaletin masum yeri
Şehrin bir köşesi
Klimalı evlerin enayisi

Erol Çiftçi - Adıyaman

"Yüzünü Geceye Çevir ve Yürü, Çünkü, Mutluluk Karanlığın Sınırında Başlar...."

Herşey; yakılması gereken bir tomar kağıtla sobanın başına geçtiğimde başladı. Aslında herşey o zaman bitti. Çocukça harcanan onca yılın, acı dolu pişmanlığında, ben yandım, o kağıtların yerine. "Keşke" dedim. Keşke geriye dönüş olsa ve sana şöyle destekli bir tokat atsam. Belkide tek yolu buydu seni konuşturmanın. Belki de bu şekilde paylaşırdın o buğulu ve suskun geçen gecelerin sarhoş edebiyatını, tıpkı benim regl sancılarını, çığlıklarcasına paylaştığım gibi...

"Artık çok geç" demek. "Seni Seviyorum" demek kadar buruk ve acı verici. Jekobenist bir savaşın sonunda ikimiz de kaybettik. Neyi kaybettik biliyor musun? En değerli dakikalarımızı hatta saniyelerimizi. Kuytu'lara çekilip birbirimizi yerken bilmedik; dünyanın ucundaki fenerin bizi beklediğini. Saat onbir show radyo şarkılarının bizi anlattığını anlayamadık. Ve kaybolduk. Çatal dilli bir yılanın yalan dolu kıskançlığında. Bir öfke tohumu serpiştirip yüreğimize sevgimizi kanattık. Aslında biz, alışkanlıkla sevgiyi karıştıracak kadar ahmak. Platonizmi sevginin kuklası yapacak kadar adaptasyon acemisiydik. Biz deliydik. İmkansızlığın bakıcı etkisinde kıvranırken, en büyük imkansızlığın sevgisizlik olduğunu anlayamayacak kadar geri zekalıydık. Belkide statü aşkıydı bizi imkansızlığın çemberine sürükleyen. Hatta gözbebeklerimizdeki umudu öldüren yine bizim kaygımızdı.

Sevgi hep vardı. Gömlek cebimde taşırdım onu... ama anladım ki gömleğimin cebi de yoktu. Sevgi görürdüm hep çökmüş köşe başında ağlarken bulurdum onu, öylesine sıkardı ki avuçlarını, damla damla akardı gözyaşları. Sevgi vardı hep. Onu gömlek cebimizde taşıdığımızı sandık hep. Yok etmemek için mutluluğu belki de isimsiz yaşadık.....

"Ulaşılmazlıklar aslında öyle güzeldir ki
İşte budur isteği tutku yapan..."

Hatice Sarıçobanoğlu - Antalya

Kanatlarımızla Özgürdük

Kapandı tüm kapılar son mutluluğa
Aşklar ertelenmek zorundaydı
Nasırına bastığı toplum rahatsız
Anlam verilemedi şaşırdılar ilk önce
Ta ki ölüm bizden ayırana kadar

Gerçekler duyulmadı sinsice
Üzülmek gereksiz gidenin ardından
Nabzın son vuruşu acımasız
En son damlası kanın pıhtılaşmış
Rendelenmiş bir ömrün
son kırıntısı kayıp

Erol Albayrak - Bartın

...

Aşağılık; aşağıda, aşırı aşağı, aşmış, aşırılmış; aşağılık: alçak!

Bir ben miyim deli olan?

Bizi yöneten adam yaramazlık yapmamızı engelliyor.

"Yarar"lık yapmaya zorluyor bizi. Oysa hepimiz yaramazız, hiç bir işe yaramıyoruz. Yaranamıyoruz. Yaralanıyoruz!

Aptal olan ben miyim yoksa?

Herkes mi?

Yöneten adam (yönetmen) kızıyor bize. Kız? Er!

"Er"ken mi geldim? "Kız"ken mi gelmeliydim?

"Geç" mi kaldım? "Dur" mu kalmalıydım?

– Malı mıydım, - meli miydim?

Ben hep bunları düşünürüm. Hayır "düşünür" değilim. Düşkuşuyum ben. Düşünüyorum. Düşünüyorum, düşürülüyorum! Düşüyor olan ben miyim? "Onlar"mı? Robotlaşıyoruz! "Onların" umurunda bile değil. Yaşıyorlar, yaşlanıyorlar... Robotoplum.

Tarih bize öğretiyor, tekerrürün tekrarı olmayacağını. Tekerrürün tekrarı yok diyor. Asıl olan tekrarlanır hep. Kopyanın kopyası, aslın kopyası... Farklı? Farklı mıyım, kopya mı? Asıl mıyım, tekrar mı? Taklit mi ediyorum, ilk miyim? Taklitse yaptıklarım haberim var mı benim burdan? Haberim yoksa suç benim mi? Niye haberlendirilmiyorum. İlksem ne yaparım? Çok zor. Nereden bileyim? Bişey yapmalı, malı malı malı malı... Yaşıyor muyum? Yoksa ölüyor muyum? Doğmak ön ölmek sonsa, aradakiler ne? Yaşamak mı? Yaşamak ölmenin zıttı değil miydi? Ne diyorum? Duyuyor musun, duyuyor muyum? Duyumsuyor muyum yoksa sadece? İntihar? Ah, evet yine o. Herşey intiharla sonlanıyor. İntihar bir son mu, yoksa ön mü? Daha fazla konuşmayacağım bu konuda! Batıyorum!

Ben miyim aşağı inen, yoksa etrafımdakiler mi yukarı çıkıyor? Yerimde kalmam aşağı inmemden iyi; ama, yukarı çıkmamdan kötü değil mi? İkisi de kötüymüş. İki ucu b.klu değnek... Ortasından tut diyor bir gerizekâlı.

"Siyah demek protest demektir." demişti bir arkadaşım. "Yalnız olmak değil, yalnızlık duygusunu hissetmektir önemli olan" demişti bir profesör.

Hayat, bir çocuk ciddiyetiyle yaşanmalıdır diyorum. Dizlerimizdeki oyun yaralarını ihmal etmeyelim.

Levent Önder - İzmir

Eşittir

Gün = Yaşama birimi
Hayat = Ölmek ilimi

"=" işareti "eşittir" diye okunacak.

Gökçe Özkan - Adana

Merhaba

Dayatılan hayat koşullarına politize olmuş şartlardan dolayı özgürlüğü elinden alınmış yaşama hırsı daha fazla arınmış bir insanım. Yaşamın sorunlarını konuşabilecek, yani yazabilecek, tartışacak birini bekliyorum, sanırım bu isteğime, birilerini, bir dostu bulabilirim yaşamı, özgürlüğü tabiattaki tüm varlıkları seven dostlara sesleniyorum. Hoşçakalın!

Herşeye rağmen yaşam devam etmektedir.

Nazmi Kılıç - Kapalı Cezaevi
6. Koğuş Çankırı

Milliyetçiliğin
Boğduğu Gökyüzü

"Milliyetçilik, kuşku götürür konularda, ateşli inanç sahibi olmanın bir uç örneğidir.

... Bazı aşağılamalara maruz kalmış bir kişi, kendisinin İngiltere Kralı olduğu yolunda bir kuram benimser ve kendisine bu yüce konumunun gerektirdiği saygı ile davranılmasını mazur göstermek için de, zekice işlenmiş bir sürü açıklama icra eder. Bu örnekte, komşuları onun bu hayallerine sıcak bakmazlar ve kendisini bir tımarhaneye kapatırlar. Fakat o kendi büyüklüğünü değil de ulusunun veya sınıfının veya mezhebinin büyüklüğünü ileri sürerse, görüşleri - dışarıdan bakan tarafsız bir kişiye abes gelse bile - birçok yandaş kazanır; bir siyasal veya dinsel önder olur. Bu yolla, kişisel delilikle benzer kuralları izleyen bir toplumsal delilik gelişir. Kendini İngiltere Kralı sanan bir deli ile tartışmanın tehlikeli olduğunu herkes bilir; fakat tek başına olduğu için onun hakkından gelinebilir. Bütün bir ulus bir kuruntuya kapıldığı zaman, savlarına karşı gelindiğinde kapıldıkları öfke tek bir delininkiyle aynıdır; fakat o ulusun aklını başına getirecek tek şey savaştır."*

Gökçepınar köyünden bir alevi dedesi olan Veli "Bana birşey olmaz çocuklar" dedi ve ağzından köpükler saçan topluluğun olduğu yere doğru yöneldi. Çevresindekilerin "Gitme Dede" sözlerine kulak asmamıştı. Geri döndüğünde ise bir insanın ekmek yapımında odun gibi kullanılabileceğini ispatlamıştı.

Veli Dedi'yi ekmek fırınından çıkardılar. Bir insan fırında yandıktan sonra nasıl dışarı çıkar? Elbette ki yanmadan önce en son duruşu neyse, öyle.

Ateşin o korkunç sıcaklığından ve ışıltısından korumak için sağ kolu ile gözlerini kapamıştı. (Demek ki insan ilk önce gözlerini koruyor ateşten) Sağ bacağını yukarı kaldırmış ve dizi doksan derecelik bir açıyla kıvrılmıştı, sol bacağını da yukarıya kaldırmış ancak ayağını yere koymak zorunda kalmıştı. Zaten bir sol ayağı bir de sırtı fırına yapışık kalmıştı. Havada asılı duramazdı, çekim kanununa karşı gelemezdi ki. Hem karşı gelse ne olur, fırının içinde havaya yükselse ne olur; yine yanacaktı.

Veli Dede'yi fırına sokanlarsa onun korlaşmış vücudunda sigaralarını yakıp, vatana ne kadar büyük bir fayda sağladıklarını düşünüp, mutlu olmuşlardı herhalde.

Veli Dede'nin bu kurumlaşmış hali toprağa verildi. Aslında onu ve onun gibi yüzlercesini değil, bu olayları anımsatacak herşeyi toprağa vermiş ve unutmuştuk.

Liseyi okumak için İzmir'e gittiğimde, Çorumlu pek çok arkadaşımın "Ankaralıyım" dediklerini duydum. O zamandan beri hep sorarım, "Acaba Çorum bu küçük asya denilen memleketin bir parçası değil mi?" diye.

Ne zaman insanlara "Çorumluyum" desem, karşımdakinin gözleri açılır, salak salak yüzüme bakardı. Sanki Çorumlu olmak, vebalı olmak ya da ne bileyim aidsli olmak gibi birşeydi onlar için. Daha sonraki yıllarda bu tavrın sadece Çorum'a değil; Çankırı'ya, Yozgat'a ve daha pek çok şehre karşı olduğunu öğrendim.

Bu güzelim memleket sanki bizim değildi. Sanki bizler tarihin karanlık çağlarından kalma bir dinazor türüydük, onlar ilahi bir memleketin melekleriydi.

Karşımızda oturan insanların ağzından çıkan ilk sözün ne olduğu ise malum;

"Çorum'dan adam çıkmaz."

Bu söz benim yirmi altı yıllık yaşantımda duyduğum en geri zekalı, en gerzek sözdür.

Peki, Çorum'dan neden adam çıkmaz? Adam nedir? Siz adamdınız da neredeydiniz, biz Çorum'da yakılırken?

Bizim Çorumlu olduğumuzu öğrendiğinde, suratlarına aptal bir gülümseme yerleştiren insanlara; "Siz Çorum"un neyini bilirsin de sırıtıyorsunuz" demek isterim. Bizse çok şey gördük. Ben altı yaşımda bir çocukken, benden büyük bütün Türkiyelilere "Daha bunlar ne ki?" diyecek kadar ihtiyarlamıştım.

Milliyetçiliğin gökyüzünü nasıl boğacağını bilir misiniz? Siz bir insan kullanılarak nasıl ekmek yapılır bilir misiniz?

Ben bilirim ve nerede olduğunu gösterebilirim.

*(Bertrand Russell)

Murat Yücel - Ankara

Duruş

kararmak bildiğin huy
arkasından baktığın ayaklar
yol kenarında çivili duruş

insan içinde yalnız ve parlaksın
duruşların kınından çekilmiş kılıç
önünden geçen ilk çocuğu vuracak

sinende eski kösele
katrana bulanmış öldürücü aşk
zerafetin korkunda alınma
elindeki kılıçla seni vuracak

bellisin işaretlisin saklandığın diyarda
ak tavanda kara bir saçak
özün masum ve çiçeksi ancak
içimdeki parıltı seni yutacak

Nahit Kıraç - Erzurum

Okuduğum Gazetenin Adını Söylersem Reklama Girer mi?

- Anlatsana Selim Abi, nası bi şi şu mitsubişi?

- Hani bir portakal, bir elma görürsün. Portakalın turuncu, kalın kabuğunun üstündeki derin deliklerden, elmanın kırmızı haleli gergin derisinden dirim fışkırır. Hani uzanıp almak istedi-

ğinde portakalın bir yanının yumuşak yeşil çürüdüğünü, üstünün küf rengi pamuklandığını, elmanın da hamarat bir elma kurdu tarafından kemirildiğini fark edersin ya;

işte öyle bir şey.

- Tamam da, nası bi şi şu mitsubişi?

- Hani fitili kısa bırakılmış, sıcaktan eğrilmiş bir mumsundur. Nasıl olursa olur, bir gün bir yerlerden biri gelir, seni yakar. Hani sonra birden ortalığı aydınlatıverirsin. Dibin gene karanlık kalır ama umursamazsın. Sonra kendini bilmezin biri, çıkarken odanın kapısını aralık bırakır. Açık pencereden cereyan yapar. Yapay bir yel seni üfürür. Sönüverirsin. Öyle bir şey.

- Anlamadım, nası bi şi şu mitsubişi?

- Hani kendini şehir hatları vapurunun dışına bağlı lastiklerin arasına kalın halatlarla tutturulmuş bulursun ya. Hani vapur iskeleye yanaşmak için manevra yapar. Gürültülü homurtular, dupduru köpürtülerle iskele savrulur, sancak toparlanır. Vapur bütün ağırlığıyla iskelenin beton çıkıntısına yüklenir. Arada kalırsın. Ezilirsin. Çarpmanın şiddetiyle uzaklaşan vapur bir kez daha iskeleye yaslanır. Gene ezilirsin. Gözlerin yuvalarından, dalağın ve bağırsakların ağzından fırlar ya; böyle bir şey.

- Tamam ama nasıbişişumitsubişi?

- Hani gizlenmek için kendini yerin yedi kat dibine gömersin de sanki gizlenmek değil de bulunmak istermiş gibi toprağının üstüne kırmızı bir bayrak dikersin. Hani o da yetmez, yoluna ok işaretleri çizersin. O da az gelir, aklı evvelin biri çıkıp işaretleri silmesin ya da eklemeler yaparak ortalığı karıştırmasın diye işaretlerin başına bekçi koyarsın ya. Hani gene de kimsecikler yerini bulamaz, bulsa da toprağını kazamaz, kazsa da seni gün ışığına çıkaramaz ya; işte öyle.

- Abi, naşıbişişumişubişi?

- Hani yanındakiyle konuştuğun için sınıftan atılırsın. Sınıfın kapısı ardından yankılanan bir gürültüyle kapandığında kendini soğuk, karanlık koridorda bulursun. Diğer sınıflarda yoklama yapıldığını ve öğretmenlerin sabırsız, buyurgan, öfkeli seslerle adını okuduğunu duyarsın. Buradayım, diye seslenemezsin, çünkü artık orada değilsindir. Hiçbir yerde yoksundur. Oysa az önce buradasındır, nereye kaybolmuşsundur? Hani, şimdilik dünyanın sana ihtiyacı kalmamıştır ya, sanki öyle bir şey.

- Haşibişumişubişi?

- Hani Zeynep Değirmencioğlu'nun oynadığı Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler'in Yıldız Parkı'ndaki gölette çekildiğini öğrenince, için nedensiz bir cız eder ya. Sonra kalkıp Yıldız Parkı'na gidersin, ağaçların arasında gezinirsin. Aynı ağaçların arasından padişahların, şehzadelerin, padişah gözlerinin geçtiğini düşünürsün. Karşıya bakarsın; Anadolu. Canın çeker vapura binersin. Birine yerini verip dışarı çıkarsın. Bir sigara içersin. Martılara simit atarsın. Sonra karşıya bakarsın ya, Rumeli'ye; işte öyle bir şey.

- Tamam Abi, tamam; hadi sana bir çay ısmarlayayım...

- Hani bütün gün aramasını beklersin. Dakikaların arasına domino taşları dizersin. Baştakini ittiğinde diğerlerinin de uysal uysal, mırıl mırıl devrileceğini sanırsın ya. Oysa kısa kenarları üstünde dikilen beyaz noktalı siyah mika parçaları külçe gibi ağırlaşmıştır. Sırayla devrilivermek şöyle dursun, iş makineleriyle bile yerlerinden kaldırılamaz hale gelirler. Dakikalar geçmez ya hani, bütün gün aramasını beklersin; öyle bir şey.

- Gel gidelim Abi buradan...

- Hani dişlerin kaşınınca en yakınlarındakini ısırmaya, yetmedi, koparmaya çalışırsın ya. Hani bir tek yanlış tüm doğruları götürür. Pamuklar arasında yetiştirilmeye çalışılan kötü kokulu uykuların sahibi yeşil saçlı Minerva'nın saati sekize on kala durur. İçiçe geçer hani. Bir güneş görünür bir ay. Sanki böyle bir şey...

- Abi...

- Hani iki adım ileri üç adım geri her durumda iki adım ileri beş adım geriden evlâdır ya...

- Abi!..

- Hani uzun kulaklı pembe tavşanları da, pembe burunlu küçük kedileri de aynı sinsi sansarlar yer ya... Ya da ne bileyim, kiremite su düşer, Emine evden uçar hani...

- Peki Abi, ben kaçıyorum, sen devam et...

- Hani güneşin doğuşunu ya da batışını izlerken değil de, bir gün gelip doğmayacağını veya hiç batmayacağını düşünürken heyecanlanırsın ya... Tereyağını çok seversin ama hiç yayık görmemişsindir hani...

Nurdan Beşergil - İzmir

Ağır Şiir

Bir sahil ıslığı çalan
Ağlayan bir garibanın kemanı
Çömelip şarap içen dostlarım
Iskalayamam onları
Israr üzerine ısrar
Kıramam
Sıcacık ekşi damlalar
Girince vücuduma
Bir bakış çekerim
Ben de ağlarım, tezler sunarım
Yılmaz Güney gibi onlara...

Ulaş Savaşçı - Ödemiş

Hayatımın Özeti

Sevgili Buzağı; yaşadığım hayatın özetini seninle paylaşmak istedim. Çünkü beni anlayacak tek dostum sen ve Buzağı dostlarının olduğuna inandığım için duygularımı seninle paylaşmak istedim

Öküz: Nasıl geçtiğini anlayamadığım zaman dilimi

Hayat: Hala tanımını tam anlamıyla veremediğim kavram

Çevre: Uyum sağlayamadığım toplum

Toplum: Yanlızlığımı hissettiğim grup

Tabu: Hâlâ savaştığım kurallar

Acı: Her zaman tattığımız sivri biber

Duygu: Çarpık kentleşme gibi üst üste yığılan kalıplar

Hüzün: Her zamanki halim

Mutluluk: Üniversite sandığım dört duvar

Eğlence: İçimdeki heyecan

Dans: Hüznümü unutturan tek şey

Mutsuzluk: İçimdeki çatışma (kalbimle-mantığımın çatışması)

Nefret: Aşkın son noktasını koyan kişi

Aşk: Saplantı

Sevgi: Ömür boyu kalbimdeki yara

Bilinmezlik: Geleceğim

Anlamsızlık: Ben

Amaç: Hayal dünyasındaki gerçek

Arkadaş: Tam anlamıyla bulamadığım

Saplantı: İçimdeki aşk

İnanç: Bir gün kader bize de güler (tesellisi)

Sınav: Sabırsızlıkla beklenen bunalımlı an

Dersane: Pembe gözlüklerimi çıkardığım yer

2. Mayıs: Hayatımın dönüm noktasının saçmalık anı

12: Hiç bir zaman ortalamadığım hedef

Zaman: 3 saatlik gelecek (öss)

Sırdaş: Gevezelik

Yaz: Yaşadığım zaman diliminde çekilmez bir mevsim

Iğdır: Gittikçe çekilmez bir yer

İstek: Arzuların mükemmeli

Özet: Bu kadar acı içinde bir umut ışığı olmalı

Rabiya - Iğdır

Tutunamayanlar
Bitti mi Zannettiniz,

Saat 02. Avcılar'da odamdayım,

Anlatılası değil içimdekiler. Hayat o kadar kötü ki, kendisini anlatmam için bile seneler istiyor. İçimdekilerin kıyısından, köşesinden çekebildiklerim yanıma kâr kalıyor. Sabretmesini de öğrendim ama hâlâ alışamadım. Bekliyorum seneleri yazdıklarımı çoğaltarak. Yazıyorum sayfalarca. Yüzlerce, binlerce sayfa, ama hep yarım kalıyor. Ucum kırılıyor, mürekkebim bitiyor, sigaram sönüyor, içkim dökülüyor, tamamlayamıyorum. Ölüyorum...

Sonra birşeyler oluyor. Dostlarım uf olan yeri öpüyorlar, canlanıyorum. Aynı akorlarla yüzlerce şarkı yapıyorum. Bazen de bahar geliyor. Nasıl seviyorum insanları. Söylüyorum şarkılarımı onlara. **Hayyam** oluyor, cehennemdekilere şarap veriyorum. Seviniyorlar. Kimse bilmiyor Tanrı'ya rüşvet verdiğimi.

Sonra düşünüyorum. Yine düşüyorum o derin kuyunun içine. Yine göremiyorum kimin ittiğini. Kendim mi atıyorum yoksa kuyuya, diyorum bazen. Ama yok, hissediyorum arkamdakileri. Beni ittikten sonraki kahkahalarını duyuyorum. Hep düşüyorum. Dibi bir bulsam. Bitecek herşey. Ama bulamıyorum. Düşerken yemek yiyorum, televizyon seyrediyorum, şair oluyorum.

Sonra bir kız görüyorum. Ne kadar tatlı, ne kadar minik, ne kadar güzel kara gözleri var. Anlatsam mı ona herşeyi. Nasıl heyecanlanıyorum. Gene bir şeyler oluyor. Yapımcım reyting istiyor. Kızın abisi geliyor, Türk filmi oluyorum, kıza araba çarpıyor intihar ediyor. Kavuşamıyoruz bir türlü. Yeniliyorum ama ezilmiyorum. Biliyorum ki mutlu sonla bitecek bu film de. Ağladığımla kalacağım. Ama kimse söylemiyor yönetmenin **Tarantino** olduğunu, filmin sonunu, başında seyrettiğimizi. Şaşırıyorum, afallıyorum, tökezliyorum... Ölüyorum.

Bazen de o beni buluyor. Yaralarımı sarıyor. Beni iyileştirmeye çalışıyor. Nasıl iyi. Düzeliyorum zannediyorum. Ama olmuyor. Kanıyorum kızıl mı kızıl. Anlatamıyorum. Sevemiyorum, gene ölüyorum.

Sonra kitap okuyorum. Çok acıyor, dayanamıyor ağlıyorum. **Oğuz Atay**'a ağlıyorum, **Tutunamayanlar**'a ağlıyorum, **Nâzım**'a ağlıyorum. Nasıl kinleniyorum ölüme Nâzım'ı aldığı için yine. Şair oluyorum, kasıp kavuruyorum ortalığı güçleniyorum dizelerde. Ama şiirim de bitiyor son mısrada gene ölüyorum.

Mucit oluyorum sonra, bitmeyen şiiri icat etmek için. Olmuyor, formüller karışıyor, dozlar tutmuyor, laboratuarım infilak ediyor. Beceremiyorum, alışamıyorum, kabullenemiyorum. Kısır döngü çok güçlü, gene kazanıyor.

Ölemiyorum...

Serkan Esen - İST.

Milletvekilinin Söylemi

Vatan, Millet, Sakarya
Bu halk sakar ya
Tel kafesdeki kanarya
Yalanı, dolanı, talanı unutur

Her duyduğuna kanar ya
Bizler yine geliriz
Nasılsa bu halk keriz...

Selma Erdal - Bursa

Ya Yaşama Hakkım!..

İnsanoğlu ne kadar bencil! Ve ne kadar umursamaz dünyaya karşı, dünya onu tehdit etmediği sürece. Boşuna "Hak verilmez; alınır!" dememişti öğretmenim. Ve boşuna ölmedi onca insan.

Düşünsenize! Biz, hayvanları; inekleri, kuzuları, balıkları yiyoruz ama asla o hayvanların acı çektiklerini düşünmüyoruz. Belki onların da dili olsa, elleri kolları bağlı olmasa isyan edebileceklerini aklımıza bile getirmiyoruz. Çünkü haklarını istemiyorlar; neden biz verelim?!..

Belki bu yüzdendir çiyanların, kurtların, vahşi dediğimiz bütün hayvanların isyanı. Belki de biz onları isyan ettiler diye "canavarlıkla" suçluyoruz; haklarını, doğaların özgürlüklerini bizden saklıyorlar diye; belki de savunuyorlar diye.

Ve bugün. Bugün öğretmenim sınıfa "Herkes Türktür; Başka bir dil de yoktur; bu ülke üzerinde yaşayan herkesin, hepimizin gelmişi de birdir, geçmişi de birdir; dili de, soyu da, sopu da aynıdır. Bu toplum MOZAİK değil MERMER'dir." dedi. Ve ben, isyankâr vahşi bir hayvan olmak yerine, sakin bir önek olmaya devam ettim. Süt vermeye ve yaşamaya devam edeceğim ama bir gün beni de KESECEKLER...

Ya Yaşama Hakkım!.

Şertaç - Ankara

Nü

aşırı dozdan kireçlenmiş
sarah jessica parker'dı yüzün
ölü solucanlar taşıyordun
dudaklarında
her dilde ezberimize almıştık
organ mı
Düş: çocuklar van gogh kokuyor
esrar: sesinin yankısı,
gülüşünün manzarasıydı
aşk: onun ağzına boşaldım
az önce

ama replik hatası yaptım sevgilim
hüznümüz sakat doğacak yine

Fatih Tunç - Bursa

Sonunda

Kopardılar ellerimi bedenimden. Anlasana ben onlarsız edemem, hem sana nasıl dokunurum, nasıl ayırırım kestane rengindeki saçını tek tek. Senin ellerini tutamayacağım, korkulu tüm kabuslarım namına sana sarılamayacak bu kopan eller. Hem seni ne kadar sevdiğimi gösteremeyecek miyim şimdi? Bir düşe benzeyen o ufak, küçük burnunu sıkamayacak işaret ve yüzük parmaklarım ve akabinde bir kızıllık doğmayacak rüyalardan ayırdığım senlerde.

Ve şimdi de yüreğimi ayırıyorlar bedenimden. Nasıl olur? Sana tapan, bilindik her öfkeye bilinmedik, söylenen tüm yalanlara topyekün eyvallah on-

sekiz dikişin kurtardığı bir hayatta kalma mücadelesi veren, şu kabarık, toprak tadında, minik bir çocuğun avcunda yüreğim. Sana olan sevgim Adalar-Sirkeci hattında, gidip gelen vapurların namına her yaşta. Sonra Galata-'dan geçişimiz, acı çeken tüm balıklara yaralı bir kaplan saadetinde bakmak, ilgilenmemek ve nereye kadar iplememek. Hani bir gün bir kahkahaydı sürüp gitti. İsmail ve tüm versiyonları aklımda şimdi.

Tünele girerken hep jetonları sen alırdın ve sondan başa doğru dönen bir hikaye gibi beş dakikalık hafif bir ürperti. Sanki kafa haplı gibi ufak bir şeye hat. Tramvaya hep çin çin derdim ve dur bir dakika, seninle bir defa çin çine bindik galiba. Evet evet İstiklal'i bir anda geçmek serbest lakin isterikli. Neden kuzum Beyoğlu Pasajına girmiyoruz, ha annadım şu bahsettiğin çocuk, neyse. Ablan sağolsun para verdi gene biraz. Bizim işimiz gücümüz içmekmiş. Sinemaya gidelim yada üç beş bira içip kavga edelim. Son ada vapurunun kıç kısmına oturalım, ben sana bir hikaye annatayım, hatta intihar eyilimleri gösterip olayı abartmayım. Gemi iskeleye yanaşmadan atlasam yine küsermisin benimle? Ne o kuzum, ne bu kıskançlık. Ben hiçbir esmeri kesmedim, sensin zaten benim esmerim. Kavga etmeden olmuyor değil mi? Sanki intikam alırcasına dışarıda oturuyorum, birkaç bira ve yine de seni düşünüyorum. Ve geldin, lakin g.tüm bi kere kalkmış seksene ve inmez akabinde yetmişe. Ayrı odalarda, küs bir şekilde zıbarsak bile soğukluk sadece kalbime vuruyor sessizce. Ve ölü bir fok duruluğunda uyumaya çalışmak, sonra yanına varmak başkent expresi gibi.

Yanına yatıyorum, sen uyuyorsun. Sonra bana sersemce sarılıp kedim diyorsun sessizce. Film kopuyor ve uyuyamıyorum sabaha dek akabinde...

Arıza - İzmir

Yumurta

Çevremi sırla örten kabuk kırılmasın
ve bu adını koyamadığım yerde
yatayım hep
sıcaklık hiç olmasın
olmasın...
etrafımı saran sıvıda
turuncu bir güneş gibi yayılayım.

Mehmet Öztürk - İzmit

Hey!

Hey!... Hey dedim... Hişşt!

Kimse var mı orda? Ordasınız biliyorum.

N'olur orda olun, dinleyin beni, duyun.

Çok az zamanım kaldı. İnanın böyle olmasını ben de istemezdim... İstemezdim.

Her şey bir yıl önce başladı:

Ah o zaman görecektiniz beni böyle soğuk bir kadın değildim o zamanlar. Sonra onu sevdim. Hem de hemen. Görür görmez. Çok sevdim. Ama o beni daha bir başka sevdi. Yoo daha az değil, daha çok da değil; başka, bambaşka sevdi. Nasıl desem, o benim daha çok maddeme aşık oldu...

Mesela zayıflasam kızardı ya da şişmanlasam. O maddi benimin aynı kalmasını isterdi durmadan. Hiç durmadı zaten duramadı. İnanın böyle olacağını ben de bilemedim...

Bilemezdim. Beni bir şekilde sevmiyormuydu... Seviyordu. Eh o zaman endişeye ne gerek var.

Nasıl olduğu önemli mi, sevsin yeter. Böyle dedim kendime aylar boyunca. Sonra bir şey oldu... hamile kaldım... ve ona şeyden bahsettim... bebekten. İstemem demedi. İnanın o lafı ağzına bile almadı. Ama isterim de demedi. Sadece şey dedi: -ki halde de asla eski sen olmayacaksın. Ne demek bu şimdi dedim. -Değişmene izin veremem dedi. Hiçbir şey anlamadım dedim.- Anlamasanda olur dedi. Güldüm, o da güldü. Hiç şüphelenmedim, sanki her şey eskisi gibiydi. Sanki sonra bir gün baktım ki burdayım: Derin dondurucuda... İkinci taksidini daha yeni ödemiştim. Neyse, ne diyordum. Geniş bir yer burası, tabii takdir edersiniz ki biraz soğuk. En güzel kırmızı elbisem var üstümde, saçlarımda topuz, siyah taban papuçlarım var ayağımda hani bilekten bağlananlardan. Aslında pek şikayetçi değilim, yani beni ihmal ettiği söylenemez. Bütün sorun şu zaman meselesi. Hani az zamanım kaldı dedim ya. O mesele işte. Sevgilim farkında değil ama o işe gittiğinde elektrikler kesiliyor. Bu durumun en kısa zamanda farkına varması gerek. Yoksa ben yakında değişmeye başlıyacağım. Lütfen! Sizden rica etsem ona bunu söyler misiniz. Söylersiniz değil mi!

Teşekkürleer...

Gece - İstanbul

Ayyar

acıtırken yalnızlığı tenimizin
unutmakla korunuruz çoğu zaman
vazgeçirtir bizi
kendimizi hatırlatmaktan
o
hep
bir şeylere geç kaldım duygusu

zifiri uykusudur suretsiz korkuların
vazgeçmeler
çizer sevdanın hududunu

Murat Demir - Ankara

Kitap Kampanyası

Hayvan, içgüdüsüyle varlığını sürdürüyor; insan topluluklarının sürekliliğini sağlayan ise eğitim. Toplumsal kültürü bir kuşaktan ötekine aktarmak ve aktarırken geleceğin kapılarını açacak anahtarları da vermek genç beyinlere;

Eğitim, yalnız meslekten eğitimcilerin ya da yetiştirilecek çocukları olan ana-babaların sorunu değil, hepimizin aslında. Eğitim, toplumsal kültürü içine geleceğin kapılarını açacak anahtarları da koyarak, bir kuşaktan ötekine aktarma olduğuna göre toplumca yarınlarımız ona bağlı.

Ne yapmalıyız?

1972'de Aziz Nesin tarafından kurulan Nesin Vakfı halen 34 çocuk ve gence bakıyor ve Nesin Vakfı çocuklarının yararlanacağı bir ilköğretim okulunun acilen açılması gerekiyor. Vakfın geliri böyle bir tesis için yeterli olmadığından, **"Aziz Nesin İlkokulu"** ile ilgili iki yıldır bir kampanya yürütülüyor. Bu kampanyaya katkılarınız için banka hesap numaraları aşağıdaki gibi.

TL: Nesin Vakfı, Yapı Kredi Bankası, Çatalca şubesi, No: 1030154-9
TL: Nesin Vakfı, Ziraat Bankası, Selamiçeşme Şubesi, No: 4566
DM: Nesin Vakfı, Emlak Bankası, Çatalca Şubesi, No: 114451
$: Nesin Vakfı, Emlak Bankası, Çatalca Şubesi, No: 114460

Okullarımızda çağdaş kütüphaneler açmalıyız.

Okulumuz Siirt Lisesi'nin kütüphaneden yoksun olması, öğrencinin okumaya meraklı ancak kitap bulamaması... İşte bu izlenimler...

İyi bir eğitim, sağlıklı bir toplum ve daha yüce bir insanlık adına bizi kitap seferberliği yapmaya yöneltti.

İnanıyoruz ki kitap dostları, eğitim gönüllüleri bizi yalnız bırakmayacaktır.

VE YARDIM BEKLİYORUZ.

LÜTFEN BİZİ DESTEKLEYİN.

Neslihan Özel -Siirt Lisesi Felsefe Grubu Öğretmeni

Acı

Sizi gördüm
geceydi üşüyordunuz.
Beyaz bir gemi gibiydi yüzünüz

Sizi gördüm
Yüreğinizi rehin bırakmıştınız
Kumara, alkole ve belki bir kadına

geceydi
alacaklıydınız
sizi gördüm

Volkan Hacıoğlu - İstanbul

Öykücük

haziran ayıydı. hafif rüzgâr vardı. işine gidecekti adam, önünde bir kız vardı. kızın eteğinin boyu diz üstüydü. adam bugün kendini iyi hissetmiyordu, ama işine gitmeye mecburdu. fabrika zarara geçmişti, sahibi de işçi çıkarmayı düşünüyordu. adam da işinden olmak istemiyordu. adam tekrar kıza baktı: rüzgâr kızın eteğini yalayarak uçuruyordu. kızın bacakları güzeldi ama, adam bunu görmek istemiyordu. çünkü kız adamın kızının yaşlarındaydı. hızlı adımlarla yürüdü, kızın önüne geçmek için. kız adamın arkasında kalmıştı..

fabrikaya az kalmıştı.. adam kendini iyi hissetmiyordu, rahatsızdı; fabrikada günün zor geçeceğini düşündü.

adam fabrikaya yetişmişti. kapıda diğer işçileri gördü, kapıya asılı bir kâğıda bakıyorlardı. 'işten çıkarılanların isimleri olmalı' diye düşündü adam. heyecanlandı, çünkü kendi de işten çıkarılmış olabilirdi. adımlarını küçülttü kapıya yaklaşırken. kâğıda baktı; otuz ismin içinde kendi ismini gördü. diğer işçiler gibi kendisi de şaşırdı, üzüldü..

kolay kabullendi, işten çıkarılışını.. arkasını dönüp evin yolunu tuttu. adam, kendini iyi hissetmiyordu, rahatsızdı; evine gidip uyumak istiyordu!.

yolda bir kalabalığa rastladı. trafik kazası olmuştu. bir araba birine çarpmıştı anlaşılan. kalabalığın yanından geçerken, onlara baktı; yerde yatan kişinin kendi kızının yaşlarında olan, o etekli kız olduğunu gördü. konuşmalarından anlaşıldığı kadarıyla kız ölmüştü.

adam hiç orada durmadı, tekrar evinin yoluna koyuldu. bu olayıda kolay kabullenmişti. adam, kendini iyi hissetmiyordu, rahatsızdı.. eve gidip uyumak istiyordu.

Melisa - Diyarbakır

Rönesans Sabahı

Bu bombalar patlarken seni öpemem. Bugün bir bebeği öldürdüler ve ben sana sarılamadım. Büyüyerek, gizliliğin anlamsız tadıyla dar, karanlık bir sokakta sarılacaktı sevgilisine. Televizyondaki gözyaşları yüzünden sana bakamıyorum. Kilometreleri aşıp gelen gözyaşları ellerimde ve ellerim çok ufak...

Sen sevmezsin...

Bir çocuk gülüşünü görmemiş insanların sattıkları silahlar patlıyor vadilerde... Oyuncak silahına bakıyor çocuk, bunu annem almıştı diye düşünürken...

"Anne! Bu farklı". Sırf bunu bana söylememeleri için doğuracağım çocukları düşürmek istiyorum. Şimdi gözlerindeki aşkı boşluğa bırakan savaşa lanetler yağdıran bu kadın, elini tutamıyor.

Anlamaya çalış. Seslerin mıknatıs gibi çektiği duygularım kahrolası televizyonun içinde...

Bir rönesans sabahına uyanmak tek isteğim, düşüncelerimin en sen yerinde...

Ceren Ünlü - Ankara

Ankara 1. Kitap ve Müzik Günleri... Ankara 1. Kitap ve Müzik Günleri...

ÖkÜz Ankara'da!

Öküz yazar, çizerleri, **28 Mayıs 1999 Cuma**
Saat: 18.00'de **Atatürk Kültür Merkezi**'ndeler
Öküz Dergisi'yle gelenlere giriş bedava!

Sayı: 61 / Haziran 1999
Sahibi: Şimera Yayıncılık Ltd.Şti.
Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Metin ÜSTÜNDAĞ
Haber Merkezi: Hatice MERYEM, Ayhan BOZKURT, Devrim ÖZDİNÇ **Grafik Uygulama:** Mustafa DEVRİM
Dizgi: Cemal VANLI **Montaj:** Kadri ÇAVUŞOĞLU **Müessese:** Ali YAVUZ **Satış:** Cüneyt AYDIN
İşletme: Orhan AÇAR **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ **Muhasebe:** Adnan YAMAN
Bina Görevlisi Yasin ADIYEKE **Tel:** 292 95 65 (4 HAT) **Fax:** 251 52 67
Adres: İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İstanbul **Basla:** Ilıcak Matbaası **Dağıtım:** Bir-Yay

Öküz Dergisi Abonelik Koşulları: Yurt İçi 1 Yıllık... 4.800.000... 6 Aylık... 2.400.000. / Amerika... 1 Yıllık... 60$... 6 Aylık... 30$... Uzakdoğu... 1 Yıllık... 75$.. - 6 Aylık.. 40$ / Avrupa... 1 Yıllık.. 55 DM (Posta) 6 Aylık.. 30 DM / Avrupa... 1 Yıllık.. 65 DM..(Uçak) 6 Aylık.. 35 DM.. **BANKA HESAP NUMARALARI:** Mark hesabı: 3002462-0 - Dolar hesabı: 3002461-2 - TL hesabı: 1100384-7
(Hesap Numaralarının Hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmakkapı Şubesine Aittir)

Aksiniserdusi

Aynı Tip Öyküler

TUNCER ERDEM

Yurtdışındaki yakınlarınıza ucuz abone kampanyası

(Kampanya 1 Eylül'e kadar sınırlıdır.)

Yurtdışında yaşayanların en büyük **özlemi, çay, beyazpeynir, ayçekirdeği, ince belli bardak. LeMan** dergisidir. Bizim Rize çayı olmazsa, Seylan çayıyla falan idare edilebilir, mis gibi Ezine beyazpeyniri bulunamazsa da Yunan Feta peyniriyle geçiştirilebilir, ince belli çay bardağının yerini başka bir bardak bir nebze tutabilir ama **LeMan**'sız kalmak yurtdışında yaşayan adama **çok koyar**. Çünkü **LeMan**'ın yerini hiçbir şey tutmaz. **LeMan** buram buram mis gibi, **memleket** kokar. İşte onun içindir ki, yurtdışında yaşayan okurlarımız için çok ciddi bir **abone servisi** kurduk. Onlara en güzel **hediye** de her hafta ellerine geçen bir **LeMan** olacaktır.

ÖKÜZ DERGİSİ ABONELİĞİ

	6 AY	1 YIL
AVRUPA	10.000.000	16.000.000
AMERİKA	16.000.000	28.000.000
UZAKDOĞU	18.000.000	32.000.000

LeMan DERGİSİ ABONELİĞİ

	3 AY	6 AY	1 YIL
AVRUPA	9.000.000	15.000.000	25.000.000
AMERİKA	17.000.000	25.000.000	45.000.000
UZAKDOĞU	18.000.000	30.000.000	55.000.000

L-MANYAK DERGİSİ ABONELİĞİ

	6 AY	1 YIL
AVRUPA	9.000.000	15.000.000
AMERİKA	15.000.000	25.000.000
UZAKDOĞU	18.000.000	30.000.000

GİT DERGİSİ ABONELİĞİ

	6 AY	1 YIL
AVRUPA	4.500.000	7.500.000
AMERİKA	7.500.000	12.500.000
UZAKDOĞU	9.000.000	15.000.000

PAKETLER

LEMAN L-MANYAK ÖKÜZ + GİT ABONELİĞİ HEDİYE

	6 AY	1 YIL
AVRUPA	30.000.000	50.000.000
AMERİKA	50.000.000	90.000.000
UZAKDOĞU	60.000.000	110.000.000

Git aboneliği ve kartpostal seti hediye

LEMAN & ÖKÜZ

	6 AY	1 YIL
AVRUPA	25.000.000	40.000.000
AMERİKA	40.000.000	70.000.000
UZAKDOĞU	50.000.000	90.000.000

Mouse Pad hediyeli

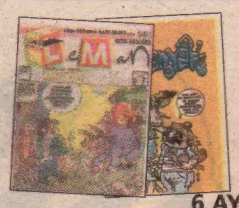

LEMAN & L-MANYAK

	6 AY	1 YIL
AVRUPA	23.000.000	38.000.000
AMERİKA	38.000.000	65.000.000
UZAKDOĞU	45.000.000	80.000.000

Mouse Pad hediyeli

ÖKÜZ & L-MANYAK

	6 AY	1 YIL
AVRUPA	18.000.000	30.000.000
AMERİKA	28.000.000	50.000.000
UZAKDOĞU	35.000.000	60.000.000

Kartpostal seti hediyeli

BİLGİ İÇİN:

0212 - 251 42 44 DİREK HAT
0212 - 245 38 06 FAX
0212 - 292 95 65 DAHİLİ 112

SEVİL HANIM

Abone olmak-yapmak için yakında olanlar kendileri gelip Leman'da Sevil Hanım'a bizzat başvurabilecekleri gibi yandaki abone formunu doldurup **Yapı Kredi Bankası Parmakkapı Şubesi 1100384-7** nolu hesaba abonelik ücretini havale yapabilirler. Yurtdışı dergi aboneliklerinin tümü **uçak** iledir. Dergilerin gönderilme tarihi ilk baskı alınır alınmaz, dergilerin burada çıkma tarihinden 1-2 gün önce yapılacağından gecikme sözkonusu olmayacaktır.

YURTİÇİ ABONELİK FİYATLARI

	6 AYLIK	1 YILLIK
LEMAN	8.000.000.	14.000.000
L-MANYAK	4.000.000.	7.000.000.
ÖKÜZ	4.000.000.	7.000.000.
LEMAN L-MANYAK ÖKÜZ (GİT dergisi hediyeli)	15.000.000.	26.000.000.

Akşamsefası

ÖKÜZ LeMan L-Manyak Gît

ABONE FORMU

KULLANMAK İSTEDİĞİNİZ SEÇENEKLERİ İŞARETLEYİNİZ

YURTDIŞI ABONELİĞİ ☐ YURTİÇİ ABONELİĞİ ☐

ABONE OLMAK-YAPMAK İSTEDİĞİM DERGİ SEÇENEKLERİ

LeMan ☐ L-Manyak ☐ ÖKÜZ ☐ GİT ☐ LeMan+L-Manyak+ÖKÜZ+GİT Pakedi ☐

LeMan + ÖKÜZ ☐ LeMan + L-Manyak ☐ L-Manyak + ÖKÜZ ☐

SÜRESİ 3 Ay ☐ 6 Ay ☐ 1 Yıl ☐

LeMan dışındaki dergilerde 3 ay seçeneği yoktur.

ABONE OLANIN

Adı..... Soyadı:.....
D.Tarihi:.....Mesleği:.....Dergi-Dergilerin gideceği ev-iş adresi:.....
.....
Posta Kodu:..... Şehir:..... Ülke:.....
Tel:(.....)..... Fax:(.....)..... E-mail:.....

ABONE YAPANIN-YAPTIRANIN

Adı..... Soyadı:..... D.Tarihi:...../...../.....
Mesleği:.....Ev-İş adresi:.....
..... Posta Kodu:.....
Şehir:..... Tel:(.....)..... Fax:(.....)..... E-mail:.....
Fatura Adresi:.....
V.No:.....V.Dairesi:..... Tel:(.....)..... Fax:(.....).....

L.M.Basın Yayın Ltd.Şti. Yapı Kredi Bankası Parmakkapı Şubesi Hesap No: 1100384-7 Banka hesabınıza yatırdım.. Makbuz-makbuz fotokopisi ilişiktedir

Önemli Not: Yapı Kredi Bankasıyla yaptığımız anlaşma gereği 17/05/1999 Pazartesi gününden itibaren Leman'a yaptığınız havalelerden ücret alınmayacaktır

ISSN 0-1301-0220-2
9 770130 102202

AYLIK KÜLTÜR - FİZİK DERGİSİ Haziran 1999 Sayı: 61 Fiyatı: 450.000 TL. (KDV Dahil)

ÖKÜZ

hani çocuklar gibi zaman nedir bilmezken

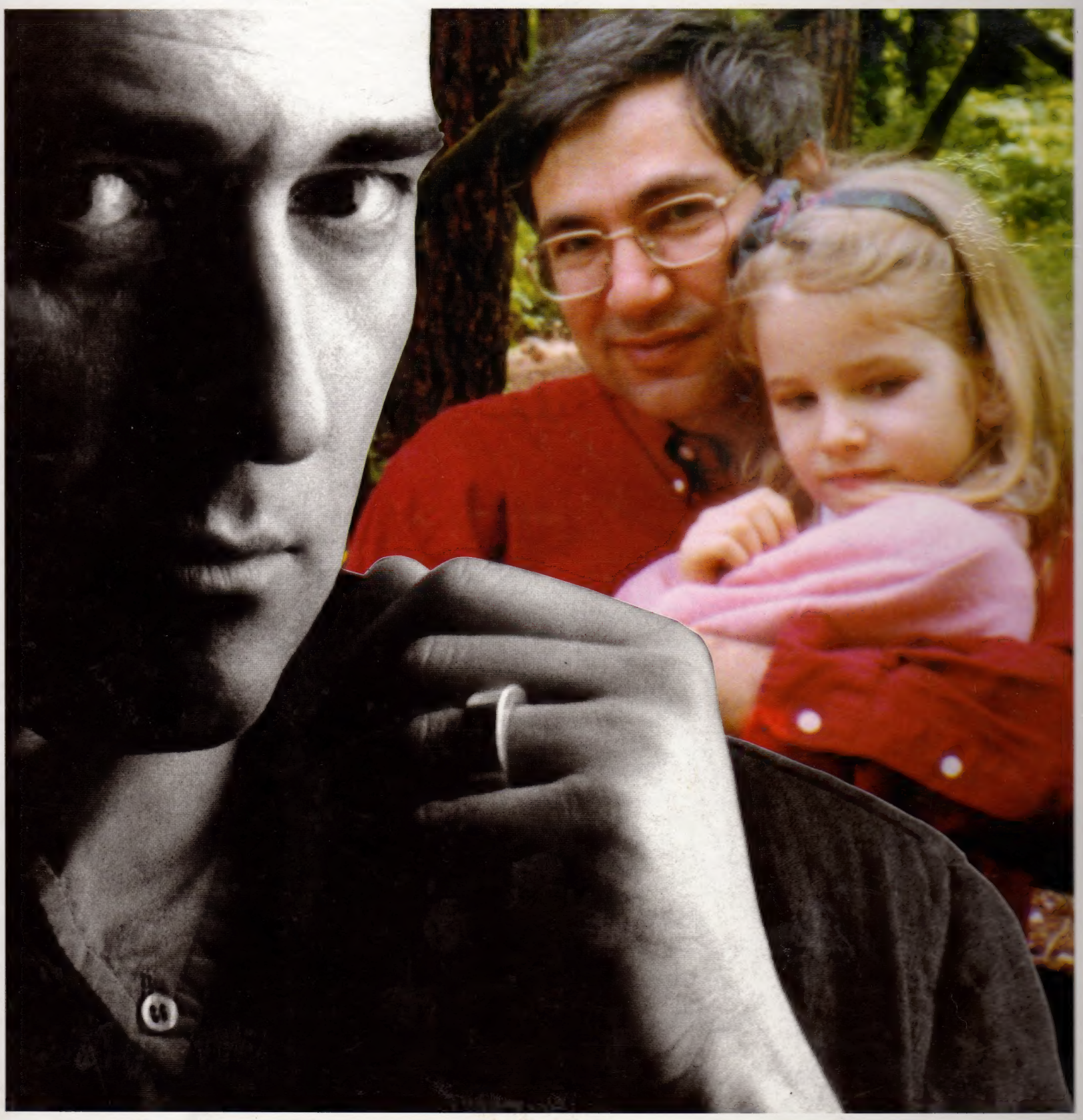

ÖKÜZ

Sayı: 57-68 / Yıl: 1999

4. CİLT